

Sven-Jørn Hougaard

AT FULDFØRE LØBET

AT FULDFØRE LØBET

Copyright © Sven-Jørn Hougaard

Layout: Kirsten Mousten

Tryk: Specialtrykkeriet Viborg A/S

1. udgave, 1. oplag, 2012

Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er ikke tilladt uden forfatterens skriftlige tilladelse.

Denne bog er ikke til salg, men enhver, som har til hensigt at læse den, kan erhverve sig et gratis eksemplar ved henvendelse til følgende e-mailadresse: svn_joern@hotmail.com

INDHOLD

Forord	7
Første del: Udvælgelsen	9
<i>Overvejelser vedrørende den nye fødsel</i>	9
I. Guds pagt med Abraham	12
<i>Guds pagt med Israel</i>	17
<i>"I dit afkom skal alle jordens slægter velsignes"</i>	20
<i>Jesu offentlige tjeneste</i>	22
<i>Jesu korsfæstelse</i>	29
<i>Opfyldelsen af Guds løfter til Abrahams efterkommere</i>	31
<i>"Himmerigets hemmeligheder"</i>	37
<i>Mødet med den opstandne Kristus</i>	41
<i>De tolv apostles særstilling</i>	46
<i>Apostlen Paulus</i>	50
<i>Kristus-hemmeligheden</i>	53
<i>Forholdet mellem Paulus og de jødekristne i Jerusalem</i>	56
<i>Israels tilsidesættelse</i>	62
II. Udvalgt i Kristus	67
<i>Jesu undervisning om udvælgelsen under den Nye pagt</i>	69
<i>Om udvælgelsen i Brevene</i>	73
<i>Guds visdom</i>	77
<i>Målet med den nye fødsel</i>	81
<i>Konklusion</i>	85
Anden del: Dommen	87
<i>Generelle fakta</i>	87
<i>Det nye menneske</i>	88
<i>Herrens dag</i>	91
I. Som en tyv om natten	92
<i>En tro og klog tjener</i>	98
II. Den sidste basun	101
<i>De kommende tidsaldre</i>	106
III. Kristi domstol	112
<i>Konger med Kristus</i>	119

<i>Spørgsmål til overvejelse</i>	125
<i>Jesu undervisning om de kristnes forhold til Himmeriget</i>	131
<i>Gehennas ild</i>	138
<i>"Ikke enhver, som siger: Herre, Herre!"</i>	150
<i>De ti brudepiger</i>	152
<i>De betroede talenter</i>	154
IV. Jødernes dom	157
<i>At sidde til bords med Abraham, Isak og Jakob i Himmeriget</i>	164
V. Dommen over folkeslagene	169
VI. Den store hvide trone	174
<i>Konklusion</i>	181

Tredje del: Kristen livsførelse **183**

<i>Om Guds frelsesplan</i>	183
<i>Skabt i Kristus Jesus til gode gerninger</i>	185
<i>Nådens herredømme</i>	188
<i>Lovgerninger eller tro på Kristus</i>	189
<i>Apostelmødet i Jerusalem</i>	193
<i>Paulus formaner galaterne</i>	196
<i>"I dig skal alle folkeslagene velsignes"</i>	197
<i>Princippet for kristen livsførelse</i>	199
<i>Om tro og gerninger</i>	200
<i>"Livets ord"</i>	204
<i>Fællesskabet med Faderen</i>	205
<i>Fællesskabet med Kristus</i>	210
<i>Guds kærligheds fuldendelse i de hellige</i>	212
<i>"I skal være hellige, for jeg er hellig"</i>	214
<i>Den gode livsførelse i Kristus</i>	218
<i>Alt, hvad der behøves til liv og guds frygt</i>	220
<i>Den sunde lære</i>	223
<i>Gode gerninger</i>	225
<i>De "fik givet" at gøre retfærdige gerninger</i>	229
<i>Formaninger af Paulus</i>	231
<i>a) Den personlige integritet</i>	233
<i>b) Forholdet til fællesskabet</i>	236
<i>c) Forholdet til omverdenen</i>	237
<i>At fuldføre løbet</i>	239
<i>Kristi sidste formaninger til sin menighed</i>	243

Forord

Adskillige års intensivt studium af Bibelen har givet mig en klarere forståelse af Guds frelsesplan. ”Vi erkender stykkevis, og vi profeterer stykkevis” (1 Kor 13:9), og jeg har måttet revidere min opfattelse på mange områder. Jeg er således nået frem til en endelig afklaring med hensyn til *udvælgelsen* og *dommen* samt Skriftens undervisning om *kristen livsførelse*.

Udgivelsen af denne bog sker i lydighed mod Herrens kald, og det er min bøn, at disse bibelstudier må bidrage til, at Guds folk vokser i erkendelsen af Kristus. Al ære til Gud, vor Fader, og Herren Jesus Kristus!

”Ethvert skrift er indblæst af Gud og nyttigt til undervisning, til bevis, til vejledning og til opdragelse i retfærdighed, så at det menneske, som hører Gud til, kan blive fuldvokset, udrustet til al god gerning.”

2 Tim 3:16-17

Første del

Udvælgelsen

Er den nye fødsel, eller mangel på samme, en følgevirkning af menneskets eget valg, eller er den udelukkende et resultat af Guds vilje og hans suveræne indgriben?

Overvejelser vedrørende den nye fødsel

Vi vælger som bekendt ikke selv at blive født, og ingen af os har haft nogen som helst indflydelse på, hvor i verden det fandt sted, eller i hvilken tidsalder det skete. Der findes således en stor gruppe af mennesker, for hvem det ovenstående spørgsmål er nemt at besvare. Det drejer sig om dem, som aldrig fik mulighed for at høre evangeliet.

Til denne kategori hører først og fremmest de mennesker, der levede før Jesu Kristi død og opstandelse. Den nye fødsel er et fænomen, der er knyttet til den Nye pagt. Vi kan derfor slå fast, at alle de slægtled, som fandtes før vor tidsregning, hverken har haft mulighed for at vælge eller fravælge dette privilegium, og det gælder for mennesker af såvel jødisk som af hedensk herkomst. Dertil skal lægges de mange befolkningsgrupper og enkeltpersoner, der ganske vist har levet efter Kristus, men som aldrig blev konfronteret med budskabet, fordi de befandt sig et sted på kloden, hvor det ikke blev forkyndt. For alle disse menneskers vedkommende kan vi konstatere, at årsagen til, at de ikke erfarede at blive født på ny, under ingen omstændigheder kan være, at de selv fravalgte dette. Deres skæbne i forhold til den nye fødsel blev derimod afgjort på forhånd i kraft af den geografiske og historiske sammenhæng, de blev født ind i. Og da disse grundvilkår er forordnet af Gud, er vi nødsaget til at drage den slutning, at det var Guds vilje og hensigt, at disse mennesker *ikke* skulle fødes på ny!

Hvordan forholder det sig da med den resterende gruppe af mennesker, som har haft mulighed for at høre evangeliet og erfare den nye fødsel? Altså den kategori, som samtlige nulevende personer i princippet tilhører.

Først kan vi konstatere, at ingen af os selv har valgt at blive født i Menighedens tidsalder og i et land, hvor evangeliet bliver forkyndt. Det beror alt sammen på Guds suveræne beslutning, og Han kunne lige så godt have ladet os føde som hedninger under den Gamle pagt. Derefter må vi indsnævre det spørgsmål, som var udgangspunktet for disse overvejelser, så det lyder som følger: Forholder det sig således for de mennesker, der lever under den Nye pagt, at Gud i sin almægt har valgt kun at lade *nogle* få del i den nye fødsel, mens Han undlader at give *andre* andel deri, eller er vort forhold til dette privilegium afhængigt af et personligt valg?

Vi ved fra Skriften, at der er en sammenhæng mellem omvendelse og den nye fødsel, men det er vigtigt at forstå, at der er tale om to væsensforskellige fænomener. Nogle kristne er i stand til at sætte dato på tidspunktet for deres omvendelse, for andre har omvendelsen været en proces, der har foregået gennem en længere periode, men kun få troende er i stand til nøjagtig at afgøre, hvornår de blev født på ny. Det ser ud som om, at den afgørende forskel på omvendelsen og den nye fødsel er den, at menneskets selvstændige vilje er involveret i forbindelse med omvendelsen, hvorimod den nye fødsel udelukkende skyldes et suverænt guddommeligt indgreb.

Når ordet om Kristus bliver forkyndt, bliver nogle mennesker ramt, mens andre er fuldstændig upåvirkede. Hvorfor forholder det sig sådan? Det er fordi, at forståelsen af evangeliets sandhed er intuitiv. Det vil sige, at det ikke er en indsigt, et menneske kan ræsonnere sig frem til. Det sker heller ikke ved viljens magt. Det er en pludselig erkendelse, som har karakter af åbenbaring. Intet menneske bliver omvendt alene på grundlag af en intellektuel forståelse af evangeliet. Det kan kun ske under indflydelse af Helligånden. Menneskets selvstændige vilje er per definition

egenrådig, men omvendelsen er netop karakteriseret ved, at et menneskes vilje, på grundlag af Helligåndens åbenbaring og tilskyndelse, underkaster sig Guds vilje. Erfaringsmæssigt kan vi konstatere, at Gud tilsyneladende kun giver denne mulighed for at omvende sig til nogle mennesker, mens Han bevidst undlader at give den til andre.

Paradoksalt nok ved vi, som kristne, grundlæggende kun meget lidt om, hvad der egentlig sker med et menneske, der erfarer at blive født på ny. Det skyldes, at den nye fødsel er et resultat af et guddommeligt indgreb, som tilsyneladende finder sted uden at menneskets selvstændige vilje er involveret. Samtidig med, at Helligånden forvandler vort indre menneske, overfører Han det guddommelige liv til vor ånd. Gud ændrer således fundamentalt vor personlighed og fører os fra én kategori af eksistens over i en anden. Og ifølge sagens natur har vi ingen bevidsthed om denne transformation, og den for os nye åndelige virkelighed, før underet *har fundet sted*.

Statistisk er der under den Nye pagt en stor grad af sammenfald mellem forekomsten af henholdsvis omvendelse og den nye fødsel hos det enkelte menneske. Det er derfor nærliggende at spørge, om den nye fødsel er Guds belønning til dem, der omvender sig, således at disse mennesker indirekte selv vælger at blive født på ny. Til dette synspunkt kan fremføres følgende indvending: Den ovenstående beskrivelse af Guds handlemåde over for mennesker afslører det gennemgående princip, at Han suverænt beslutter, hvilke fundamentale livsvilkår det enkelte individ skal leve under, og at det kun er inden for den eksistentielle ramme, som vi er blevet placeret i af Gud, at vi har mulighed for at gøre brug af vor selvstændige vilje. Erfaringen af den nye fødsel forårsager i sandhed en radikal ændring af et menneskes livsvilkår, og det ville være i strid med dette guddommelige grundprincip, hvis Han, direkte eller indirekte, lod den nye fødsel være bestemt af de pågældende menneskers eget valg. Derfor er det mere sandsynligt, at det udbredte sammenfald mellem omvendelse og den nye fødsel ganske enkelt skyldes den kendsgerning, at Helligånden udvirker

omvendelse i netop de mennesker, som Faderen på forhånd har besluttet at lade føde på ny.

Vi har altså vægtige grunde til at antage, at den nye fødsel er Guds suveræne værk, som intet menneske selv kan vælge eller fravælge, endsiges kan gøre sig fortjent til. Det betyder, at på samme måde som en jøde under den Gamle pagt ikke selv havde valgt at blive en del af Guds udvalgte folk, således har en kristen heller ikke selv valgt at blive en del af Kristi legeme. Disse betragtninger må imidlertid kunne stå deres prøve i lyset af Skriften, så derfor vil vi i det følgende foretage en grundig undersøgelse af, hvad Guds ord siger om dette emne.

I. Guds pagt med Abraham

Israels stilling som Guds udvalgte folk, frem for alle andre folkeslag på jorden, stammer fra patriarkerne Abraham, Isak og Jakob. Vi kan læse følgende i 1 Mosebog kapitel 12 vers 1-3, ”Herren sagde til Abram: ”Forlad dit land og din slægt og din fars hus, og drag til det land, jeg vil vise dig. Jeg vil gøre dig til et stort folk og velsigne dig. / Jeg vil gøre dit navn stort, og du skal være en velsignelse. / Jeg vil velsigne dem, der velsigner dig, og den, der forbander dig, vil jeg forbande. I dig skal alle jordens slægter velsignes.”” Abraham, som på det pågældende tidspunkt hed Abram, adlød den guddommelige befaling, og da han kom til Kana’an, sagde Herren til ham, ”Jeg vil give dine efterkommere dette land” (1 Mos 12:7). Gud gav således Abraham følgende løfter: At han skulle blive til ”et stort folk”, og at hans ”efterkommere” skulle få ”dette land” i eje. At Han ville ”velsigne” ham og gøre hans ”navn stort”, samt gøre ham til ”en velsignelse”. Ja, at ”alle jordens slægter” skulle velsignes i ham.

Herren bekræftede flere gange disse løfter over for Abraham, og da patriarken var nioghalvfems år gammel, viste Han sig igen for ham og oprettede sin pagt med ham. Der står i 1 Mos 17:3-11, ”Abram kastede sig ned, og Gud talte til ham: / ”Jeg indgår en pagt med dig, og du skal blive fader til en mængde folkeslag. / Du skal ikke længere hedde Abram. Dit navn skal være Abraham, for

jeg gør dig til fader til en mængde folkeslag. / Jeg gør dig uhyre frugtbar; jeg gør dig til folkeslag, og konger skal nedstamme fra dig. / Jeg opretter min pagt med dig og dine efterkommere i slægt efter slægt, en evig pagt: Jeg vil være din og dine efterkommeres Gud. / Det land, hvor du nu bor som fremmed, hele Kana'an, vil jeg give dig og dine efterkommere til evig ejendom, og jeg vil være deres Gud." / Og Gud sagde til Abraham: "Du og dine efterkommere skal holde pagten i slægt efter slægt. / Dette er min pagt med dig og dine efterkommere, som I skal holde: Alle af mandkøn hos jer skal omskæres. / I skal lade jeres forhud omskære, og det skal være tegn på pagten mellem mig og jer." Gud indstiftede således en evig pagt med Abraham og hans efterkommere, en pagt hvori Han, i tillæg til sine tidligere løfter, proklamerede, "Jeg vil være din og dine efterkommeres Gud." Og samtidig befalede Herren, at alle af mandkøn skulle lade sig omskære som tegn på Guds pagt med Abraham og hans efterkommere.

Senere, efter at Gud havde sat Abraham på prøve på Moria bjerg, råbte Herrens engel til ham fra himlen, "Jeg sværger ved mig selv, siger Herren: Fordi du har handlet sådan og ikke nægtet mig din eneste søn, / vil jeg velsigne dig og gøre dine efterkommere så talrige som himlens stjerner og som sandet ved havets bred. Dine efterkommere skal erobre deres fjenders porte. / Alle jordens folk skal velsigne sig i dit afkom, fordi du adlød mig" (1 Mos 22:16-18).

Herren udvalgte altså suverænt Abraham til at blive stamfader til sit ejendomsfolk. Det er imidlertid bemærkelsesværdigt, at Gud kun ønskede at indgå sin pagt med Isak, mens Ismael ikke er omfattet af pagtens velsignelse. Det fremgår af 1 Mos 17:18-21, der lyder som følger, "Og Abraham sagde til Gud: "Måtte Ismael leve for dit ansigt!" / Men Gud sagde: "Nej, din kone Sara skal føde dig en søn, og du skal give ham navnet Isak. Med ham vil jeg oprette min pagt som en evig pagt for hans efterkommere. / Men med hensyn til Ismael bønholder jeg dig. Jeg vil velsigne ham og gøre ham uhyre frugtbar og talrig. Tolv høvdinge skal han blive far til, og jeg vil gøre ham til et stort folk. / Men min pagt opretter

jeg med Isak, som Sara skal føde dig næste år ved denne tid.”” Den kendsgerning, at det var Guds vilje at opfylde sine løfter til Abraham gennem Isak, og ikke gennem Ismael, understreges senere, da Herren viste sig for Isak og sagde til ham, ”Du må ikke drage ned til Egypten. Bliv i det land, jeg giver dig besked om; / du skal bo som fremmed her i landet, så vil jeg være med dig og velsigne dig. Jeg vil give dig og dine efterkommere alle disse lande, og jeg vil opfylde den ed, jeg tilsvor din far Abraham. / Dine efterkommere vil jeg gøre så talrige som himlens stjerner, og jeg vil give dine efterkommere alle disse lande, og alle jordens folk skal velsigne sig i dit afkom, / fordi Abraham adlød mig og holdt mine bud, mine befalinger, mine lovbud og mine love” (1 Mos 26:2-5).

Nøjagtig det samme forhold gør sig gældende med hensyn til Isak og Rebekkas to sønner, Esau og Jakob. Gud havde på forhånd valgt at indgå sin pagt med Jakob, og ikke med Esau. Det bliver tydeliggjort i 1 Mosebog 25 vers 23, hvor Herren bekendtgør følgende over for Rebekka, ”To folk er i dit moderliv, to folkeslag skal udgå af dit skød. Det ene folk skal være stærkere end det andet, og den ældste skal trælle for den yngste.” I Romerbrevet kapitel 9 bekræfter Paulus i utvetydige vendinger, at det var Guds forudbestemte vilje at udvælge Jakob frem for Esau, idet han skriver, ”Men ikke nok med det; sådan også, da Rebekka skulle have børn med én mand, vor fader Isak: / Endnu inden de var født, endsige havde gjort noget godt eller ondt, blev der – for at Guds beslutning om udvælgelse skulle stå fast, / ikke på grund af gerninger, men fordi han selv kalder – sagt til hende: ”Den ældste skal trælle for den yngste.” / Der står jo skrevet: ”Jeg elskede Jakob, men hadede Esau”” (vers 10-13).

Tre gange læser vi om, at Herren åbenbarer sig for Jakob og over for ham gentager de løfter, som er indeholdt i Guds pagt med Abraham. Første gang var, da Jakob på sin fars opfordring var på vej til Paddan-Aram for at finde sig en hustru blandt sin mors slægtninge. Der står i 1 Mos 28:13-15, ”Med ét stod Herren foran ham og sagde: ”Jeg er Herren, din fader Abrahams Gud

og Isaks Gud. Den jord, du ligger på, vil jeg give dig og dine efterkommere. / Dine efterkommere skal blive som jordens støv, og du skal brede dig mod vest og øst, mod nord og syd. I dig og i dit afkom skal alle jordens slægter velsignes. / Jeg vil være med dig og bevare dig overalt, hvor du går. Og jeg vil føre dig tilbage til dette land; jeg vil ikke svigte dig, men gøre, hvad jeg har lovet dig.”” Den anden gang, Herren udtalte sine løfter til Jakob, var tyve år senere, da han som en moden mand var vendt hjem fra opholdet hos sin morbror Laban. Om dette møde med Gud læser vi således, ”Han velsignede ham / og sagde til ham: ”Dit navn er Jakob; men nu skal du ikke længere hedde Jakob. Dit navn skal være Israel.” Og han gav ham navnet Israel. / Han sagde til ham: ”Jeg er Gud den Almægtige. Bliv frugtbar og talrig! Et folk, ja, en mængde folkeslag skal nedstamme fra dig, og konger skal fremstå af dit eget kød og blod. / Det land, jeg gav Abraham og Isak, giver jeg dig og dine efterkommere”” (1 Mos 35:9b-12). Den tredje gang, Gud gav sig til kende for Jakob på denne måde, var da den aldrende patriark var på vej til Egypten, sammen med hele sin husstand, for dér at søge tilflugt fra hungersnøden. Vi finder følgende i 1 Mos 46:2-4, ”Gud sagde til Israel i et nattesyn: ”Jakob, Jakob!” Da han svarede ja, / sagde Gud: ”Jeg er Gud, din fars Gud. Du skal ikke være bange for at drage ned til Egypten, for dér vil jeg gøre dig til et stort folk. / Jeg vil selv drage med dig ned til Egypten, og jeg vil selv bringe dig tilbage, og Josef skal lukke dine øjne.””

På grundlag af de ovennævnte skriftsteder kan vi således konstatere, at det var Guds vilje at udvælge Abraham, frem for alle andre mennesker på jorden, og at indgå en evig pagt med ham. Den Almægtige har samtidig besluttet, at pagten skulle omfatte Abrahams søn og sønnesøn, Isak og Jakob, samt sidstnævntes efterkommere. De ”efterkommere”, som omtales adskillige gange i disse skriftafsnit, er altså Jakobs tolv sønner, der blev stamfædre til Israels tolv stammer. Og det er dem, som ifølge Guds løfte skulle blive ”talrige som himlens stjerner” og få ”landet” i eje for evigt. I parentes skal det bemærkes, at Levi stamme ikke fik

tildelt noget egentligt landområde, blot nogle byer. Herren, Israels Gud, var deres lod. Til gengæld fik Josefs to sønner Efraim og Manasse, på deres fars vegne, del i landet på lige fod med Israels øvrige ti stammer. Se 1 Mos 48:3-6; Josva 13:14; Josva 14:4.

Hele Israel er altså omfattet af den velsignelse, som Gud har overøst Abraham med. Det fremgår imidlertid af de profetier, som Jakob udtalte over sine sønner umiddelbart før sin død, at der er én stamme, som har en særstilling frem for de andre, nemlig Juda stamme. Jakobs profeti om Juda, i 1 Mos 49:8-12, lyder sådan, ”Juda, dig skal dine brødre prise, din hånd griber dine fjender i nakken; din fars sønner skal kaste sig ned for dig. / Juda er en løveunge, fra rov er du vendt hjem, min søn; som en løve har han lagt sig til hvile, som en hunløve, hvem tør vække ham? / Scepteret viger ikke fra Juda, staven ikke fra hans fødder, til der kommer en hersker, ham skal folkene adlyde. / Han binder sit æsel til vinstokken, sit æselføl til vinranken; han vasker sin klædning i vin, sin dragt i drueblod. / Hans øjne er mørkere end vin, hans tænder hvidere end mælk.” Løftet om landet gælder alle Israels stammer, men denne profeti viser tydeligt, at herredømmet på en speciel måde er knyttet til Juda stamme.

Kong David var af Juda stamme. Og det faktum, at Gud har forudbestemt Juda til at være hersker, blev bekræftet mange år senere, da profeten Natan overbragte David følgende budskab, ”Dette siger Hærskarers Herre: Jeg har hentet dig fra græsgangen, hvor du vogtede får, til at være fyrste over mit folk Israel, / og jeg var med dig overalt, hvor du gik, og udryddede alle dine fjender foran dig. Jeg har skabt dig et navn som de største på jorden. / Jeg har givet mit folk Israel et sted at bo, og jeg har plantet det, så det kan bo der uden frygt, og uden at volds mænd længere skal kue det, sådan som de før gjorde, / dengang jeg måtte indsætte dommere over mit folk Israel. Jeg har undervunget alle dine fjender. Og nu forkynder jeg for dig: Herren vil bygge dig et hus. / Når dine dage er omme, og du er gået til dine fædre, vil jeg lade en efterkommer, en af dine sønner, efterfølge dig, og jeg vil grundfæste hans kongedømme. / Han skal bygge mig et hus, og

jeg vil grundfæste hans trone til evig tid. / Jeg vil være hans fader, og han skal være min søn. Min trofasthed vil jeg ikke tage fra ham, sådan som jeg tog den fra din forgænger. / Jeg vil indsætte ham i mit hus og i mit kongedømme til evig tid, og hans trone skal være grundfæstet til evig tid” (1 Krøn 17:7-14).

Guds pagt med Israel

Da Herren oprettede sin pagt med Abraham, gav Han ham således flere løfter, der var så store, at de må have overgået patriarkens fatteevne. To af disse løfter gjaldt hans efterkommere, og de lød sådan, ”Det land, hvor du nu bor som fremmed, hele Kana’an, vil jeg give dig og dine efterkommere til evig ejendom, og jeg vil være deres Gud” (1 Mos 17:8).

Fire hundrede år senere åbenbarede Gud sig for Moses i ørkenen, og ved den anledning blev han kaldet til at føre israelitterne ud af Egypten og lede dem til Kana’an. Da Moses var kommet til Egypten, talte Herren igen til ham. Vi læser i 2 Mos 6:2-5, ”Gud talte til Moses og sagde til ham: ”Jeg er Herren! / Jeg viste mig for Abraham, for Isak og for Jakob som Gud den Almægtige, men under mit navn Jahve gav jeg mig ikke til kende for dem. / Jeg oprettede også min pagt med dem om at give dem Kana’an, det land hvor de boede som fremmede. / Nu har jeg hørt israelitternes jamren over, at egypterne har gjort dem til trælle, og jeg husker på min pagt.”” Derefter fik Moses befaling om at overbringe israelitterne følgende budskab fra Herren, ”Jeg er Herren! Jeg vil føre jer bort fra tvangsarbejdet i Egypten og befri jer fra trældommen. Jeg vil udfri jer med løftet arm og under hårde straffedomme. / Jeg vil tage jer til mig som mit folk, og jeg vil være jeres Gud. Så skal I forstå, at jeg er Herren jeres Gud, som fører jer bort fra tvangsarbejdet i Egypten. / Jeg vil føre jer til det land, som jeg svor, jeg ville give Abraham, Isak og Jakob; det vil jeg give jer til ejendom. Jeg er Herren!”” (vers 6-8).

Gennem sin tjener Moses gentager Gud altså de to ovennævnte løfter til Abraham over for israelitterne. Det første, Herren proklamerer, er, ”Jeg vil tage jer til mig som mit folk, og jeg vil

være jeres Gud” (vers 7). Det andet er, ”Jeg vil føre jer til det land, som jeg svor, jeg ville give Abraham, Isak og Jakob; det vil jeg give jer som ejendom” (vers 8). Som Abrahams efterkommere var israelitterne Guds udvalgte folk. Men Herren er en nidkær Gud, som kræver absolut lydighed og hengivenhed af sit folk. Så israelitternes status som Guds ejendomsfolk indebar, at de måtte leve op til en højere åndelig og moralsk standard end hedningenerationerne. I 3 Mos 11:44a står der således, ”For jeg er Herren jeres Gud; I skal hellige jer og være hellige, for jeg er hellig.” Det er grunden til, at Gud pålagde israelitterne at overholde Moseloven.

Efter at Herren havde ført folket ud af Egypten, slog de lejr ved Sinaj bjerg. Her indstiftede Gud sin pagt med Israel på grundlag af de Ti bud, samt Lovens ceremonielle bestemmelser om ofringer og de moralske påbud. Vi finder følgende beskrivelse i 2 Mos 24:4-8, ”Så skrev Moses alle Herrens ord ned, og næste morgen byggede han et alter ved bjergets fod og rejste tolv stenstøtter, en for hver af Israels tolv stammer. / Derpå satte han israelitternes unge mænd til at bringe brændofre og af ofre tyre som måltids ofre til Herren. / Moses tog den ene halvdel af blodet og hældte det i skåle, og den anden halvdel stænkede han på alteret. / Derpå tog han pagtsbogen og læste den op for folket, og de sagde: ”Vi vil adlyde Herren og gøre alt, hvad han befaler.” / Så tog Moses blodet og stænkede det på folket og sagde: ”Dette er pagtens blod, den pagt, Herren har sluttet med jer på grundlag af alle disse ord.””

Som incitament til at overholde pagten lovede Gud folket, at han ville velsigne dem, hvis de var lydige mod Ham, samtidig med at Han advarede dem om, at de ville opleve trængselstider, hvis de var ulydige. Moses talte til israelitterne, på Herrens vegne, og sagde, ”Hvis I vandrer efter mine love og omhyggeligt følger mine befalinger, / vil jeg give jer regnen til rette tid, så landet kan give sin afgrøde og træerne på marken deres frugt. / Hos jer skal tærsketiden være lige til vinhøst og vinhøsten lige til såtid, og I skal spise jer mætte i jeres eget brød og bo trygt i jeres land. / Jeg vil give jer fred i landet, så I kan gå til ro, uden at nogen

skræmmer jer op, og jeg vil udrydde rovdyrene i landet. Sværd skal ikke hærge jeres land; / I skal forfølge jeres fjender, og foran jer skal de falde for sværdet” (3 Mos 26:3-7). Og der står videre i vers 14-17, ”Men hvis I ikke hører på mig og ikke følger alle disse befalinger, / hvis I forkaster mine love og vrager mine retsregler, og ikke følger alle mine befalinger, men bryder min pagt, / da vil jeg til gengæld gøre sådan ved jer: Jeg vil hjemsøge jer med rædsler, svindsot og feber, der slukker lyset i jeres øjne og tager livskraften fra jer. Forgæves skal I så jeres sæd, jeres fjender får udbyttet at spise. / Jeg vender mig mod jer, så I bliver slået af jeres fjender, og jeres modstandere kommer til at herske over jer; I skal flygte, selv om ingen forfølger jer.”

Efter fyrre års ørkenvandring gjorde folket holdt øst for Jordan, og her talte Moses igen til dem med mange formaninger fra Herren. I den forbindelse finder vi følgende udtalelse, som stemmer overens med de erfaringer, israelitterne havde gjort i de mellemliggende år, ”Du skal være forvisset om, at Herren opdrager dig, som en mand opdrager sin søn” (5 Mos 8:5). Israelitterne har lige siden, gang på gang, måttet sande, at det ikke kun medfører privilegier, men også forpligtelser at være Guds udvalgte folk. Ja, hele Israels historie er en én lang anskuelsesundervisning i dette åndelige princip.

Vi ved fra det Nye testamente, at Loven kun var beregnet til at gælde i en begrænset periode. Den er ikke evig, men af midlertidig karakter. Den blev indført for at tjene et formål i forhold til Guds frelsesplan, nemlig at pege hen på den endelige ordening, som skulle komme senere. I Hebr 10:1 skriver forfatteren, at ”loven kun indeholder en skygge af de kommende goder og ikke selve tingenes skikkelse.” Og Paulus siger i Gal 3:23-24, ”Før troen kom, blev vi bevogtet under loven og spærret inde, indtil troen skulle åbenbares, / så at loven var vores opdrager, indtil Kristus kom, for at vi kunne blive retfærdige af tro.”

”I dit afkom skal alle jordens slægter velsignes”

Den opmærksomme læser vil have bemærket, at Gud gav Abraham ét løfte mere, som vi endnu ikke har omtalt. Det er uden sammenligning det største løfte, Herren nogensinde har givet noget menneske. Det lyder således, ”I dig skal alle jordens slægter velsignes” (1 Mos 12:3). Dette løfte blev gentaget og præciseret over for Abraham i 1 Mos 22:18, hvor der står, ”Alle jordens folk skal velsigne sig i dit afkom, fordi du adlød mig.”

I forhold til Guds udvælgelse regnes Abrahams slægt gennem Isak og Jakob, og Herren bekræftede da også sit løfte til Abraham over for de to patriarker. Til Isak sagde Han, i 1 Mos 26:4-5, ”Dine efterkommere vil jeg gøre så talrige som himlens stjerner, og jeg vil give dine efterkommere alle disse lande, og alle jordens folk skal velsigne sig i dit afkom, / fordi Abraham adlød mig og holdt mine bud, mine befalinger, mine lovbud og mine love.” Og løftet til Jakob lød sådan, ”Dine efterkommere skal blive som jordens støv, og du skal brede dig mod vest og øst, mod nord og syd. I dig og i dit afkom skal alle jordens slægter velsignes” (1 Mos 28:14).

Apostelen Paulus, der, gennem en åbenbaring af Herren selv, på en helt speciel måde havde fået indblik i Guds frelsesplan, skriver i Gal 3:16, ”*Men hvad Abraham angår, blev løfterne givet til ham og til hans afkom. Det hedder ikke: ”og til dine afkom” i flertal, men i ental: ”og til dit afkom”, og det er Kristus.*” Abrahams, Isaks og Jakobs ”efterkommere” er, som der er blevet gjort rede for i det ovenstående, israelitterne. Men Abrahams ”afkom” er Kristus!

Det Nye testamente indledes med ordene, ”Slægtsbog for Jesus Kristus, Davids søn, Abrahams søn” (Matt 1:1). Det er en klar tilkendegivelse af, at Jesus ikke alene er Abrahams ”afkom”, i hvem alle jordens slægter skal velsignes, men også den ”efterkommer” af Davids slægt, hvis kongedømme og trone, ifølge Herrens løfte, skulle blive grundfæstet til evig tid. Natan profeterede således i 1 Krøn 17:11-14, ”Når dine dage er omme, og du er gået til dine fædre, vil jeg lade en efterkommer, en af dine sønner, efterfølge dig, og jeg vil grundfæste hans kongedømme. / Han skal bygge mig et hus, og jeg vil grundfæste hans trone til

evig tid. / Jeg vil være hans fader, og han skal være min søn. Min trofasthed vil jeg ikke tage fra ham, sådan som jeg tog den fra din forgænger. / Jeg vil indsætte ham i mit hus og i mit kongedømme til evig tid, og hans trone skal være grundfæstet til evig tid.” Jesus af Nazaret er altså Kristus, Guds salvede, som i én og samme person er opfyldelsen Herrens løfter til både Abraham og David.

Englen Gabriel forkyndte da også for Maria, ”Se, du skal blive med barn og føde en søn, og du skal give ham navnet Jesus. / Han skal blive stor og kaldes den Højestes søn, og Gud Herren skal give ham hans fader Davids trone; / han skal være konge over Jakobs hus til evig tid, og der skal ikke være ende på hans rige” (Luk 1:31-33). Og Lukas beretter, i sit evangelium kapitel 2, om en mand ved navn Simeon, som var retfærdig og from og ventede Israels trøst. For ham havde Helligånden åbenbaret, at han ikke skulle dø, før han havde set Herrens salvede. Da han så forældrene komme til templet for at bringe Jesus frem for Herren, tog han barnet i sine arme og lovpriste Gud. Ordene er gengivet sådan i vers 29-32, ”Herre, nu lader du din tjener gå bort med fred efter dit ord. / For mine øjne har set din frelse, / som du har beredt for alle folk: / Et lys til åbenbaring for hedninger og en herlighed for dit folk Israel.” Det er interessant at lægge mærke til, at Simeon her taler om Herrens frelse, som er beredt, ikke alene for Israel, men for ”alle folk”.

Gennem profeten Natan havde Herren proklameret over for David, om hans efterkommer, hvis kongedømme skulle blive grundfæstet til evig tid, ”*Jeg vil være hans fader, og han skal være min søn*” (1 Krøn 17:13a). Umiddelbart før Jesus indledte sin offentlige tjeneste, lod Han sig døbe i Jordanfloden af Johannes Døber. Og ved den lejlighed lod Faderen selv sin røst lyde fra himlen og gav Jesus det vidnesbyrd, at Han var Guds søn. Der står i Matt 3:16-17, ”Men da Jesus var døbt, steg han straks op fra vandet, og se, himlene åbnede sig over ham, og han så Guds ånd dale ned ligesom en due og komme over sig; / og der lød en røst fra himlene: ”Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag.” I Luk 9:28-35 læser vi om, at Jesus, på et senere tidspunkt, tog

Peter, Johannes og Jakob op på et bjerg for at bede. Her blev Han forvandlet for øjnene af disciplene, og de så hans herlighed. Derefter kom Moses og Elias til syne, også i herlighed, og de talte med Kristus ”om den udgang, han skulle opfylde i Jerusalem” (vers 31). Da skete det, at de alle først blev overskygget af en sky og siden indhyllet i den, samtidig med at Faderens røst igen lød fra oven, ”Det er min udvalgte søn. Hør ham!” (vers 35).

Jesu offentlige tjeneste

Det er vigtigt at forstå, at Jesus over for folket i Israel ikke forkyndte det evangelium, som vi kender i dag. Den Nye pagt, som er kendetegnet ved den nye fødsel, var ikke trådt i kraft, fordi Jesus endnu ikke var død og opstanden. Han forkyndte derimod evangeliet om Himmeriget! Det vil sige det himmelske rige på jorden, Davidssønnens fredsrige, der blandt andet er profeteret om i Esajas´ Bog det ellefte kapitel.

Lukas skriver, at Jesus i begyndelsen af sin tjeneste kom til Nazaret, hvor Han gik ind i synagogen. Her læste Han følgende højt fra Esajas´ Bog, ”Herrens ånd er over mig, fordi han har salvet mig. Han har sendt mig for at bringe godt budskab til fattige, for at udråbe frigivelse for fanger og syn til blinde, for at sætte undertrykte i frihed, / for at udråbe et nådeår fra Herren” (Luk 4:18-19). Alle de tilstedeværende vidste, at dette skriftafsnit handlede om Messias, og derfor var deres øjne spændt rettet mod Ham. Derefter proklamerede Jesus, ”I dag er det skriftord, som lød i jeres ører, gået i opfyldelse” (vers 21). De undrende tilhørere forstod det næppe, men ved denne lejlighed aflagde Herren det vidnesbyrd om sig selv, at Han var den Salvede, som på hebraisk hedder Messias og på græsk Kristus.

I Matt 4:17 står der, ”Fra da af begyndte Jesus at prædike: ”Omvend jer, for Himmeriget er kommet nær!” Og vi læser videre i vers 23-24, ”Jesus gik omkring i hele Galilæa, underviste i deres synagoger, prædikede evangeliet om Riget og helbredte al sygdom og lidelse blandt folket. / Og rygtet om ham nåede ud i hele Syrien, og de kom til ham med alle, der led af forskellige sygdomme og

var plaget af lidelser, og med besatte, månesyge og lamme, og han helbredte dem.” Matthæus skriver i kapitel 8 vers 16-17, at ”han drev ånderne ud ved sit ord og helbredte alle de syge, / for at det skulle opfyldes, som er talt ved profeten Esajas, der siger: Han tog vore lidelser, han bar vore sygdomme.”

Det, at tro på Jesus, var for jøderne ensbetydende med at tro på, at Han var Messias, det vil sige Kristus, som skulle komme og genoprette fredsriget i Storisrael. Esajas profeterede om det messianske rige, ”Ingen indbygger skal sige: ”Jeg er sygt!” Folket, der bor der, har fået synden tilgivet” (Esa 33:24). Jesu helbredelses – og udfrielsestjeneste var således en forsmag på Rigets velsignelser og samtidig et bevis på, at Han var Kristus. Da Johannes Døber sendte sine disciple til Jesus for at spørge, om Han var den, som skulle komme, lød svaret, ifølge Matt 11:4-6, ”Gå hen og fortæl Johannes, hvad I hører og ser: / Blinde ser, og lamme går, spedalske bliver rene, og døve hører, og døde står op, og evangeliet forkyndes for fattige. / Og salig er den, der ikke forarges på mig.” I Matt 12:28 argumenterer Jesus over for de fjendtligsindede farisæere, ”Men hvis det er ved Guds ånd, at jeg driver dæmonerne ud, så er Guds rige jo kommet til jer.” Og Johannes beretter følgende, ”Da slog jøderne ring omkring ham og spurgte: ”Hvor længe vil du holde os hen? Hvis du er Kristus, så sig os det ligeud.” / Jesus svarede dem: ”Jeg har sagt det til jer, og I tror det ikke. *De gerninger, jeg gør i min faders navn, de vidner om mig*” (Joh 10:24-25).

Hvordan blev Jesus så modtaget af sin samtid? I Matt 4:25 står der, ”Og store folkeskarer fulgte ham fra Galilæa og Dekapolis, Jerusalem og Judæa og fra den anden side af Jordan.” Jesu tjeneste tiltrak sig meget stor opmærksomhed, ikke mindst blandt mennesker fra de lavere sociale lag i samfundet. Selv når Herren opholdt sig i afsides liggende egne af landet, blev Han opsøgt af folkeskaren. Markus skriver i kapitel 6 vers 32-34, ”Så sejlede de i båden ud til et øde sted for at være alene. / Men mange så dem tage af sted, og de genkendte dem, og fra alle byerne strømmede folk sammen til fods, og de nåede frem før dem. / Og da Jesus kom i

land, så han en stor folkeskare, og han ynkedes over dem, for de var som får uden hyrde, og han gav sig til at lære dem om mange ting.” Evangelisten skildrer derefter, hvad der skete, da Jesus vendte tilbage til den tættere befolkede vestbred af Genezaret Sø, ”Og da de var kommet over søen, nåede de land ved Genezaret og lagde til dér. / Og da de kom op fra båden, genkendte folk ham straks / og skyndte sig rundt i hele egnen og begyndte at bære de syge på bårer hen, hvor de hørte han var. / Og hvor han end kom ind i landsbyer og byer og gårde, lagde man de syge på torvet, og de bad ham om at måtte røre bare ved kvasten på hans kappe; og alle, der rørte ved ham, blev frelst” (Mark 6:53-56).

Overalt hvor Herren kom frem, helbredte Han således de syge, og udfriede de dæmonbesatte. Men de mennesker, som så de mange undere og tegn, der skete omkring Jesus, kom ikke nødvendigvis til tro på, at Han var Kristus. De tolv disciple og de øvrige mennesker, som tilhørte inderkredsen omkring Jesus, var overbevist om, at Han var den Salvede, som skulle komme. I Matt 16:16 lyder Simon Peters bekendelse, ”Du er Kristus, den levende Guds søn.” Men blandt det jødiske folk i almindelighed herskede der nogen uenighed om, hvem Han var. Det fremgår af de følgende citater fra Johannes’ Evangelium. Der står i Joh 7:11-13, ”Jøderne ledte nu efter ham under festen og sagde: ”Hvor er han?” / Og blandt folk var der megen snak om ham. Nogle sagde: ”Han er en god mand.” Andre sagde: ”Nej, han fører folket vild.” / Ingen talte dog offentligt om ham af frygt for jøderne.” I vers 31 skriver Johannes videre, ”Men af folkeskaren kom mange til tro på ham, og de sagde: ”Når Kristus kommer, vil han så gøre flere tegn, end denne mand har gjort.”” Og han tilføjer senere, ”Nogle i folkeskaren sagde, da de hørte de ord: ”Han er sandelig Profeten.” / Andre sagde: ”Han er Kristus.” Men nogle sagde: ”Kommer Kristus da fra Galilæa? / Siger Skriften ikke, at Kristus kommer af Davids slægt og fra Betlehem, den landsby, David var fra?” / Sådan blev der uenighed i folkeskaren på grund af ham” (vers 40-43).

Den generelle holdning blandt de religiøse ledere i Israel var den, at Jesus ikke kunne være Kristus, fordi Han efter deres opfattelse ikke overholdt Moseloven. Og deres logik var, at hvis Jesus ikke var Messias, måtte Han være et almindeligt menneske, og det var derfor at betragte som gudsbespottelse, når Han gjorde krav på at være Guds søn. Den store opmærksomhed, som Jesu forkyndelse og de mange undere og tegn fremkaldte blandt befolkningen, udgjorde samtidig en alvorlig trussel mod ypperstepræsternes og farisæernes position som landets åndelige ledere. Derfor var de ivrige efter at finde en måde, hvorpå de definitivt over for folket kunne afsløre Jesus som en falsk profet.

Jesus for sin del respekterede Moseloven, og Han opfordrede ikke mennesker i sin samtid til at undlade at overholde Lovens bud, tværtimod. Da der på et tidspunkt kom en mand til Ham og spurgte, ”Mester, hvad godt skal jeg gøre for at få evigt liv?”, lød svaret, ”Men vil du gå ind til livet, så hold budene!” (Matt 19:16-17). Herren kom ofte i ordveksling med farisæerne og de skriftkloge, men Han bebrejdede dem aldrig, at de overholdt Moseloven. Det, Jesus gang på gang kritiserede dem for, var deres tolkning af Loven og måden hvorpå, de praktiserede deres gudsdyrkelse.

Vi læser for eksempel i Matt 9:9-13, ”Og da Jesus gik videre derfra, så han en mand, som hed Matthæus, sidde ved toldboden, og han sagde til ham: ”Følg mig!” Og han rejste sig og fulgte ham. / Mens Jesus sad til bords i huset, kom der mange toldere og syndere og sad til bords med ham og hans disciple. / Da farisæerne så det, spurgte de hans disciple: ”Hvorfor spiser jeres mester sammen med toldere og syndere?” / Men da Jesus hørte det, sagde han: ”De raske har ikke brug for læge, det har de syge. / Gå hen og lær, hvad det vil sige: ’Barmhjertighed ønsker jeg, ikke slagtoffer.’ Jeg er ikke kommet for at kalde retfærdige, men syndere.””

For farisæerne og de skriftkloge var det at overholde budene blevet et middel til at opnå social status, og de havde kun foragt tilovers for mennesker, der ikke var i stand til at leve op til den

samme moralske og åndelige standard, som de selv foregav at praktisere. De var derfor forargede over, at Jesus havde samkvem med mennesker, som havde et tvivlsomt omdømme. Jesus forklarede dem, at hans opgave var at opsøge og hjælpe mennesker, der havde brug for åndelig vejledning. Og Han gjorde dem opmærksom på, at Gud ifølge Skriften tillagde barmhjertighed langt større værdi end diverse ceremonielle ofringer.

Markus skriver om en lignende konfrontation mellem Jesus og farisæerne i kapitel 3 vers 1-6, ”Jesus gik atter ind i synagogen. Der var der en mand med en visnen hånd. / Og de holdt øje med, om Jesus ville helbrede ham på sabbatten, så de kunne anklage ham. / Og han sagde til manden med den visne hånd: ”Rejs dig og kom ind i midten!” / Så sagde han til dem: ”Er det tilladt at gøre noget godt eller at gøre noget ondt på en sabbat, at frelse liv eller at slå ihjel?” Men de tav. / Han så rundt på dem med vrede, og bedrøvet over deres forhærdede hjerte sagde han til manden: ”Ræk hånden frem!” Han rakte den frem, og hans hånd blev rask igen. / Da gik farisæerne straks ud, og sammen med herodianerne traf de beslutning om at få ham slået ihjel.” Det er tydeligt, at farisæerne overhovedet ingen medfølelse havde med den pågældende mand. De var udelukkende interesseret i at skaffe bevis for, at Jesus forbrød sig mod Loven, så de kunne anklage Ham for at forføre folket, og dermed retfærdiggøre sig selv. Jesus gennemskuede deres hensigter, og deres afstumpethed og hykleri vakte både vrede og bedrøvelse hos Ham.

I næsten et helt kapitel gengiver Matthæus, hvordan Jesus på et senere tidspunkt i barske vendinger gav udtryk for sin mening om farisæernes og de skriftkloges misforståede opfattelse af, hvordan gudsdyrkelse skulle praktiseres under den Gamle pagt. Det er rystende læsning. I Matt 23:23-28 står der, ”Ve jer, skriftkloge og farisæere, I hyklere! I giver tiende af mynte, dild og kommen, men I forsømmer det i loven, der vejer tungere, ret og barmhjertighed og troskab. Det ene skal gøres og det andet ikke forsømmes. / I blinde vejledere, I sier myggen fra, men sluger kamelen. / Ve jer, skriftkloge og farisæere, I hyklere! I renser bæger og gryde udenpå, men indeni er de fulde af rovlyst og griskhed. / Du blinde

farisæer, rens først bægeret for det, der er indeni, så vil det også være rent udenpå. / Ve jer, skriftkloge og farisæere, I hyklere! I ligner kalkede grave; udenpå ser de smukke ud, men indeni er de fulde af dødningsben og al slags urenhed. / Således ser I også udenpå retfærdige ud for folk, men indeni er I fulde af hykleri og lovløshed.”

Der tegner sig således et billede af en befolkning i Israel, der var delt i to lejre, når det gælder opfattelsen af, hvem Jesus var. På den ene side var der folkeskaren, som fulgte Herren overalt, hvor Han kom frem. De lyttede gerne til hans undervisning, og de priste Gud for de tegn og undere, som skete ved hans hænder. Og vi har grund til at tro, at et flertal af disse mennesker anså Jesus for at være Kristus. På den anden side var der ypperstepræsterne og farisæerne, som følte, at deres position som åndelig elite i landet var truet af Jesu tilstedeværelse, og de forsøgte derfor at bekæmpe Ham med alle til rådighed stående midler. De fleste af dem så gerne, at Jesus blev arresteret og henrettet, men de tøvede med at gribe til handling, fordi de frygtede, at det ville forårsage optøjer blandt folket.

Jesus vidste naturligvis besked om de to modsatrettede holdninger til hans person, som fandtes i befolkningen. Og inspireret af Helligånden udtaler Han et profetisk budskab, der giver os indsigt i Guds vilje med hensyn til udvælgelse blandt de jøder, der blev konfronteret med Menneskesønnen. I Luk 10:21-22 står der, ”I samme stund jublede Jesus i Helligånden og sagde: *”Jeg priser dig, fader, himlens og jordens Herre, fordi du har skjult dette for vise og forstandige og åbenbaret det for umyndige; ja, fader, for således var det din vilje.* / Alt har min fader overgivet mig, og ingen ved, hvem Sønnen er, undtagen Faderen, og ingen ved, hvem Faderen er, undtagen Sønnen og den, som Sønnen vil åbenbare ham for.””

Dette udsagn er højst overraskende, men meningen er ikke til at tage fejl af. Det var ikke nogen tilfældighed, at det overvejende var mennesker, der ikke havde modtaget anden oplæring i Loven end den, de havde fået i synagogen, som begejstret tog imod Jesus

som Kristus, mens de skriftkloge forkastede Ham. Det var heller ikke et resultat af de pågældende menneskers egen beslutning på baggrund af rationelle overvejelser. Nej, det forholdt sig således, fordi det var Guds vilje! Det var Gud selv, der havde ”skjult dette for vise og forstandige.” Og det var Ham, som havde ”åbenbaret det for umyndige.” Vi kan altså konkludere, at Gud på forhånd havde besluttet at åbenbare Jesu sande identitet for nogle mennesker og samtidig holde den skjult for andre. Nogle mennesker var altså forudbestemt til at komme til tro på Kristus, mens andre var forudbestemt til ikke at komme til tro.

Det strider mod den menneskelige tankegang, at Gud skulle forhindre nogle menneske i at komme til tro. Men det er faktisk Skriftens klare vidnesbyrd, at det var tilfældet for flertallet af ypperstepræsternes og de skriftkloges vedkommende. Johannes skriver sådan, ”Skønt han havde gjort så mange tegn for øjnene af dem, troede de ikke på ham, / for at det ord af profeten Esajas skulle gå i opfyldelse: Herre, hvem troede på det, de hørte af os? For hvem blev Herrens arm åbenbaret? / Derfor kunne de ikke tro, for Esajas har også sagt: *Han har blindet deres øjne og forhærdet deres hjerte, for at de ikke skal se med øjnene og fatte med hjertet og vende om, så jeg må helbrede dem. / Det sagde Esajas, fordi han så hans herlighed og talte om ham. / Ikke desto mindre kom mange, endog af Rådets medlemmer, til tro på ham. Men på grund af farisæerne bekendte de det ikke, for ikke at blive udelukket af synagogen. / De elskede nemlig ære fra mennesker frem for ære fra Gud*” (Joh 12:37-43).

Jesus kendte til Guds frelsesplan, og Han vidste derfor også besked, både om de lidelser, der ventede Ham, og om hvad der senere skulle ske med det jødiske folk. I Luk 13:34-35 udtaler Jesus således følgende profeti, ”Jerusalem, Jerusalem! du, som slår profeterne ihjel og stener dem, der er sendt til dig. Hvor ofte har jeg ikke villet samle dine børn, som en høne samler sine kyllinger under vingerne, men I ville ikke. / Se, jeres hus bliver overladt til jer selv. Jeg siger jer: I skal ikke se mig mere, før den dag kommer, da I siger: Velsignet være han, som kommer, i Herrens navn!”

Jesu korsfæstelse

Der var én begivenhed, som mere end nogen anden forårsagede, at mange mennesker kom til tro på, at Jesus var Kristus, nemlig den, at Herren opvakte Lazarus fra de døde. Da Jesus betroede sine disciple, at Lazarus var død, udbrød Han da også efterfølgende, ”Og for jeres skyld er jeg glad for, at jeg ikke var der, for at I må komme til tro” (Joh 11:15). Evangelisten Johannes gør udførligt rede for den sammenhæng, der var mellem dette bemærkelsesværdige tegn og de begivenheder, som fandt sted under den efterfølgende påske.

Der står i kapitel 11 vers 45-48, ”Mange af de jøder, som havde været med hos Maria og set, hvad Jesus havde gjort, kom nu til tro på ham. / Men nogle af dem gik til farisæerne og fortalte dem, hvad Jesus havde gjort. / Ypperstepræsterne og farisæerne kaldte da Rådet sammen og sagde: ”Hvad gør vi? Den mand gør mange tegn. / Lader vi ham blive ved på den måde, vil alle snart tro på ham, og romerne vil komme og tage både vort tempel og vort folk.””

Opvækkelsen af Lazarus udgjorde et alvorligt problem for ypperstepræsterne og farisæerne. Det var et mægtigt under, som ikke var sket i en fjern afkrog af landet, men i Betania, kun nogle få kilometer fra Jerusalem, og rygtet herom blev hurtigt spredt blandt befolkningen. Martha og Maria var forholdsvis velhavende, så de jøder, som var kommet ud til søstrene for at trøste dem i sorgen over deres bror, må have været ansete mennesker. Til stor ærgrelse for farisæerne var mange af disse jøder kommet til tro på Jesus på grund af det, de havde set. Det var altså ikke længere kun folkeskaren, der anså Jesus for at være Kristus, men det gjaldt også adskillige mennesker fra de højere sociale lag af samfundet. Det, Rådets medlemmer frygtede allermost, var utvivlsomt, at den store folkeskare, som flokkedes omkring Jesus, skulle forsøge at gøre oprør mod den romerske besættelsesmagt i landet. Det ville nemlig efter al sandsynlighed resultere i, at de selv, af romerne, ville blive frataget deres politiske magt.

Johannes skriver videre i vers 49-54, ”Men en af dem, Kajfas, som var ypperstepræst det år, sagde til dem: ”I forstår ikke noget som helst. / I tænker heller ikke på, at det er bedre for jer, at ét menneske dør for folket, end at hele folket går til grunde.” / Det sagde han ikke af sig selv; men som ypperstepræst det år profeterede han, at Jesus skulle dø for folket; / og ikke for folket alene, men også for at samle Guds spredte børn til ét. / Fra den dag af var de besluttet på at slå ham ihjel. / Derfor færdedes Jesus ikke længere offentligt blandt jøderne, men gik ud på landet, nær ørkenen, til en by ved navn Efraim; dér blev han sammen med disciplene.” Ypperstepræsten overbeviste altså de øvrige tilstedeværende om, at de var nødsaget til at slå Jesus ihjel, for på den måde at forhindre, at situationen kom yderligere ud af kontrol. Ja, overraskende nok står der, at han profeterede, at Jesus skulle dø for folket.

Næste gang vi hører om, at Jesus optræder offentligt, var i dagene op til den årlige fejring af påskefesten i Jerusalem. I Joh 12:12-19 læser vi følgende, ”Næste dag hørte den store folkeskare, som var kommet til festen, at Jesus var på vej til Jerusalem. / De tog da palmegrene og gik ham i møde, og de råbte: Hosanna! Velsignet være han, som kommer, i Herrens navn, Israels konge! / Jesus fik fat på et ungt æsel og satte sig på det, sådan som der står skrevet: / Frygt ikke, Zions datter! Se, din konge kommer, ridende på et æsels føl. / Det forstod hans disciple ikke straks; men da Jesus var herliggjort, kom de i tanker om, at dette var skrevet om ham, og at det var det, man havde gjort med ham. / Skaren, som havde været med ham, da han kaldte Lazarus ud af graven og oprejste ham fra de døde, vidnede om det. / Det var også derfor, skaren var gået ham i møde, fordi de havde hørt, at han havde gjort dette tegn. / Da sagde farisæerne til hinanden: ”Her kan I se, det nytter ikke noget. Se bare, alverden løber efter ham.””

Få dage senere lod ypperstepræsterne og de skriftkloge Jesus tage til fange. Derefter blev Herren ført frem for Rådet, hvor de ved hjælp af falske vidneudsagn forsøgte at få Ham dømt til døden. Vidnesbyrdene stemte imidlertid ikke overens, og Jesus undlod at

svare på deres anklager. Så blev Han spurgt af ypperstepræsten Kajfas, ”Er du Kristus, den Velsignedes søn?” (Mark 14:61). Og der står videre i vers 62-64, ”Jesus svarede: ”Det er jeg. Og I skal se Menneskesønnen sidde ved den Almægtiges højre hånd og komme med himlens skyer.” / Da flængede ypperstepræsten sine klæder og sagde: ”Hvad skal vi nu med vidner? / I har selv hørt bespottelsen. Hvad mener I?” Og de dømte ham alle skyldig til døden.”

Efter denne fingerede rettergang overgav ypperstepræsterne og folkets ældste Jesus til Pilatus, der var den romerske statholder i området. Deres anklage mod Ham lød således, ”Vi er blevet klar over, at denne mand vildleder vort folk og vil hindre, at vi betaler skat til kejseren, og han siger om sig selv, at han er Kristus, en konge” (Luk 23:2). Beretningerne i de fire evangelier giver os et glimrende indblik i retssagens videre forløb. Pilatus, der udmærket vidste, at ypperstepræsterne havde udleveret Jesus på grund af misundelse, fandt ingen skyld hos Ham, og han ønskede derfor, at processen skulle ende med frifindelse. Folkeskaren forventede, at de, som det var skik og brug, skulle få en fange løsladt under festen, og statholderen gav dem valget mellem en berygtet oprører ved navn Barabbas og Jesus af Nazaret. Det gjorde han i håbet om, at de ville vælge at få Jesus frigivet. I Matt 27:20 står der imidlertid følgende, ”Men ypperstepræsterne og de ældste overtalte skarerne til at bede om at få Barabbas løsladt og få Jesus henrettet.” På denne udspekulerede måde lykkedes det ypperstepræsterne og farisæerne at gøre den folkeskare, som kun nogle få dage tidligere havde hyldet Ham som Israels konge, medskyldig i Jesu død.

Opfyldelsen af Guds løfter til Abrahams efterkommere

På pinsedag, efter Kristi opstandelse og himmelfart, talte apostlen Peter til folket, og han sagde blandt andet, ”Israelitter, hør disse ord: Jesus fra Nazaret – en mand, der er udpeget af Gud for jer ved mægtige gerninger og undere og tegn, som Gud gjorde gennem ham midt iblandt jer, sådan som I selv ved – / *ham fik*

I udleveret efter Guds fastlagte bestemmelse og forudviden, og ved lovbryderes hånd naglede I ham til korset og dræbte ham. / Men Gud gjorde en ende på dødens veer og lod ham opstå, for han kunne umuligt holdes fast af døden” (Ap G 2:22-24). Apostlen slår altså fast, at det var Guds vilje, at det jødiske folk skulle fornægte Jesus og bære skylden for hans henrettelse. Og derefter proklamerer han over for sine tilhørere, at Han er opstået fra de døde.

I Apostlenes Gerninger det tredje kapitel taler Peter igen til jøderne, og vi læser følgende i vers 17-26, ”Vel ved jeg, brødre, at I har handlet i uvidenhed ligesom jeres ledere; / men *Gud har på den måde opfyldt det, han forud har forkyndt ved alle profeterne*, at hans salvede skulle lide. / Derfor skal I omvende jer og vende om, for at jeres synder kan blive slettet ud; / så skal de tider komme fra Herren, da vi kan ånde frit, og *han skal sende den Salvede, som forud var bestemt for jer, og det er Jesus; / han skal bo i himlen, indtil de tider kommer, da alt det genoprettes, som Gud fra fordums tid har forkyndt gennem sine hellige profeters mund.* / Moses har jo sagt: ’Herren jeres Gud vil lade en profet som mig fremstå for jer, en af jeres egne; ham skal I adlyde i alt, hvad han forkynder for jer. / Men enhver, der ikke adlyder denne profet, skal udryddes fra folket.’ / Også alle de andre profeter, som har talt, både Samuel og de følgende, har forkyndt om disse dage. / I er børn af profeterne og af den pagt, som Gud oprettede med jeres fædre, da han sagde til Abraham: *’Alle jordens slægter skal velsignes i dit afkom.’* / Det var for jer som de første, at Gud oprejste sin tjener og sendte ham for at velsigne jer, når I hver især vender jer bort fra jeres ondskab.”

Apostlen omtaler her både fortiden, nutiden og fremtiden. Han siger først om de begivenheder, der udspillede sig i forbindelse med Jesu korsfæstelse, ”Vel ved jeg, brødre, at I har handlet i uvidenhed ligesom jeres ledere; / men Gud har på den måde opfyldt det, han forud har forkyndt ved alle profeterne, at hans salvede skulle lide” (vers 17-18). Jødernes forkastelse af Jesus var således et led i Guds frelsesplan, for på den måde kunne de gammeltestamentlige profetier om Kristus gå i opfyldelse.

Derefter formaner han sine landsmænd, ”Derfor skal I omvende jer og vende om, for at jeres synder kan blive slettet ud” (vers 19). Senere, i vers 25-26, refererer Peter til den Nye pagt, som nu var trådt i kraft på grundlag af Kristi død og opstandelse, idet han siger, ”I er børn af profeterne og af den pagt, som Gud oprettede med jeres fædre, da han sagde til Abraham: ’Alle jordens slægter skal velsignes i dit afkom.’ / Det var for jer som de første, at Gud oprejste sin tjener og sendte ham for at velsigne jer, når I hver især vender jer bort fra jeres ondskab” Her taler Peter tydeligvis om Guds løfte til Abraham vedrørende hans ”afkom”, det vil sige Kristus.

De mellemliggende vers handler imidlertid om Guds løfter til Abrahams ”efterkommere”, det vil sige det jødiske folk, og disse løfter gjaldt en for disciplene fjern fremtid. Der står således, ”Så skal de tider komme fra Herren, da vi kan ånde frit, og han skal sende den Salvende, som forud var bestemt for jer, og det er Jesus; / han skal bo i himlen, indtil de tider kommer, da alt det genoprettes, som Gud fra fordums tid har forkyndt gennem sine hellige profeters mund. / Moses har jo sagt: ’Herren jeres Gud vil lade en profet som mig fremstå for jer, en af jeres egne; ham skal I adlyde i alt, hvad han forkynder for jer. / Men enhver, der ikke adlyder denne profet, skal udryddes fra folket.’ / Også alle de andre profeter, som har talt, både Samuel og de følgende, har forkyndt om disse dage” (vers 20-24).

Noget af det sidste, Jesus sagde offentligt, er ifølge Mark 14:62, ”Og I skal se Menneskesønnen sidde ved den Almægtiges højre hånd og *komme* med himlens skyer.” Herren proklamerede altså, at Han efter sin himmelfart ville komme tilbage til jorden. Og i det ovenstående skriftafsnit afslører apostlen, at når Kristus kommer igen, da skal de tider oprinde, ”da alt det genoprettes, som Gud fra fordums tid har forkyndt gennem sine hellige profeters mund” (vers 21). Derefter citerer han Moses for at sige, ”Herren jeres Gud vil lade en profet som mig fremstå for jer, en af jeres egne; ham skal I adlyde i alt, hvad han forkynder for jer” (vers 22). Udtrykket ”jeres egne” refererer til jøderne, og det efterfølgende

udsagn, ”ham skal I adlyde i alt, hvad han forkynder jer”, er ikke en befaling, men en del af profetien. Det er altså en forudsigtelse af, at Israel skal adlyde Kristus i alt, hvad Han forkynder det, når Han kommer synligt tilbage til jorden.

Peter bekendtgjorde således for de jøder, der lyttede til ham i Salomos Søjlegang, at den opstandne Jesus engang skulle vende tilbage og opfylde alle de fantastiske løfter, Gud gennem profeterne har givet det jødiske folk. Det er alle sammen løfter, der har deres grundlag i Guds pagt med Abraham. Det drejer sig først og fremmest om rettighederne til det forjættede land. Der står i 1 Mos 15:18, ”Den dag sluttede Herren pagt med Abram. Han sagde: ”Jeg giver dine efterkommere dette land fra Egyptens flod til den store flod, Eufratfloden.”

Profeten Esajas beskriver de næsten paradisiske forhold, der skal herske i det kommende Storisrael, sådan, ”Ulven skal bo sammen med lammet, panteren ligge sammen med kiddet; kalv og ungløve græsser sammen, en lille dreng vogter dem. / Koen og bjørnen bliver venner, deres unger ligger sammen, og løven æder strå som oksen. / Spædbarnet leger ved slangens hule, det lille barn stikker sin hånd ind i hugormens hul. / Ingen volder ondt eller ødelæggelse på hele mit hellige bjerg; for landet er fyldt med kundskab om Herren, som vandet dækker havets bund” (Esa 11:6-9).

Da skal den Nye pagt gælde for Israel, og hele folket skal nyde godt af alle de velsignelser, som udspringer af Jesu stedfortrædende død og opstandelse. Vi læser følgende i Jeremias’ Bog kapitel 31 vers 31-34, ”Der skal komme dage, siger Herren, da jeg slutter en ny pagt med Israels hus og med Judas hus, / en pagt, der ikke er som den, jeg sluttede med deres fædre, den dag jeg tog dem ved hånden og førte dem ud af Egypten. De brød min pagt, skønt det var mig, der var deres herre, siger Herren. / Men sådan er den pagt, jeg vil slutte med Israels hus, når de dage kommer, siger Herren: Jeg lægger min lov i deres indre og skriver den i deres hjerte. Jeg vil være deres Gud, og de skal være mit folk. / Ingen skal længere belære sin landsmand og sin broder og sige: ”Kend

Herren!” For alle kender mig, fra den mindste til den største, siger Herren. Jeg tilgiver deres skyld og husker ikke længere på deres synd.”

Også hos Ezekiel finder vi mange stærke profetier om, hvordan den Almægtige Gud engang skal opfylde alle de løfter, Han har givet Abraham og hans efterkommere. Med henblik på det, der skulle komme i en fjern fremtid, udtalte profeten blandt andet disse ord, ”*Dette siger Gud Herren: Det er ikke for jeres skyld, jeg gør dette, Israels hus, men for mit hellige navns skyld, som I har vanhelliget blandt de folk, I kom til. / Jeg vil hellige mit store navn, som er blevet vanhelliget blandt folkene, fordi I vanhelligede det. Så skal folkene forstå, at jeg er Herren, siger Gud Herren, når jeg for øjnene af dem viser min hellighed på jer. / Jeg vil hente jer fra folkene og samle jer fra alle landene og bringe jer til jeres eget land. / Jeg vil stænke rent vand på jer, så I bliver rene. Jeg renses jer fra al jeres urenhed og for alle jeres møgguder; / jeg giver jer et nyt hjerte og en ny ånd i jeres indre. Jeg fjerner stenhjertet fra jeres krop og giver jer et hjerte af kød. / Jeg giver jer min ånd i jeres indre, så I følger mine love og omhyggeligt holder mine bud. / I skal bo i det land, jeg gav jeres fædre; I skal være mit folk, og jeg vil være jeres Gud*” (Eze 36: 22-28).

Dette skriftafsnit bekræfter den sandhed, at Guds udvælgelse ikke er noget, et menneske kan gøre sig fortjent til. Herren udvælger suverænt mennesker ud fra sin egen viljes beslutning. Og de løfter, Gud én gang har givet et menneske, står urokkeligt fast. Når Menighedens tidsalder er slut, vil Gud således samle jøderne fra alverdens lande og lade dem tage deres ejendomsland i besiddelse. I overensstemmelse med løfterne i den Nye pagt skal Abrahams efterkommere til den tid også få del i den nye fødsel. Herren skal give dem ”et nyt hjerte og en ny ånd” i deres indre, så de følger hans love og omhyggeligt holder hans bud.

Spørgsmålet er imidlertid, hvem der helt konkret er omfattet af dette løfte. Gælder løftet kun for de jøder, der skal overleve den store trængsel, eller vedrører denne forjættelse *alle* jøder, inklusive dem, som har levet under den Gamle pagt? Vi kan konstatere, at

hvis løftet kun gælder den rest, som overlever trængslen, så er der tale om forholdsvis få mennesker. Men hvad siger Skriften om dette?

Svaret finder vi i det efterfølgende kapitel hos Ezekiel. Her læser vi, at profeten af Herren blev ført ud i en dal fyldt med menneskeknogler. Der står i Eze 37:4-6, ”Da sagde han til mig: ”Du skal profetere om disse ben og sige til dem: I indtørrede ben, hør Herrens ord! / Dette siger Gud Herren til disse ben: Jeg giver jer livsånde, så I bliver levende. / Jeg fæster sener på jer, dækker jer med kød, trækker hud over jer og giver jer livsånde, så I bliver levende. Så skal I forstå, at jeg er Herren.”” Mens Ezekiel talte, nærmede benene sig hinanden, hvorefter de blev overtrukket med sener, kød og hud, men de havde stadig ingen livsånde. På Herrens befaling profeterede han derefter, ”Kom, livsånde, fra de fire verdenshjørner, og blæs ånde i disse *dræbte*, så de bliver levende”(vers 9). Og i vers 10 læser vi, at livsånden kom ind i de skeletter, der var blevet gendannet som legemer, og de rejste sig op som ”en umådelig stor hær”.

Derpå talte Herren igen til Ezekiel og sagde, ”*Menneske, disse ben er hele Israels folk*; de siger: ’Vore ben er indtørrede, vort håb er slukket, det er ude med os!’/ Derfor skal du profetere og sige til dem: Dette siger Gud Herren: *Mit folk, jeg åbner jeres grave og fører jer op af dem for at bringe jer til Israels land. / Så skal I forstå, at jeg er Herren, når jeg åbner jeres grave, mit folk, og fører jer op af dem. / Jeg giver jer min ånd, så I bliver levende, og jeg lader jer bo i jeres land. Så skal I forstå, at jeg er Herren. Jeg har talt, og jeg vil gøre det, siger Herren*”” (Eze 37:11-14). Dette er *ikke* billedtale, det skal forstås bogstaveligt! Det er altså ikke kun den rest af jøder, der overlever den store trængsel, som engang skal bo trygt i landet og få del i den Nye pagts velsignelser. Nej, Guds løfter til Israel omfatter hele folket.

Gennem profeten forkynder Herren, i Eze 37:24-27, ”*Min tjener David skal være konge over dem*, og de skal alle have én hyrde. De skal følge mine bud og omhyggeligt holde mine love. / De skal bo i det land, jeg gav min tjener Jakob, der hvor deres

fædre boede. De og deres børn og børnebørn skal bo der for evigt, og *min tjener David skal være deres fyrste til evig tid.* / Jeg slutter en fredspagt med dem; det skal være en evig pagt. Jeg gør dem talrige, og jeg giver dem min helligdom for evigt. / Min bolig skal være hos dem; jeg vil være deres Gud, og de skal være mit folk.” Udtrykket ”min tjener David” refererer til den herliggjorte Kristus, og Han skal, som englen Gabriel forkyndte for jomfru Maria, regere over det kommende fredsrige på jorden (Luk 1:31-33).

Gud er Gud! Ingen eller intet kan hindre Ham i at handle efter sin egen viljes beslutning. Herren lovede Abraham, at hans efterkommere skulle blive talrige som himlens stjerner, og at de skulle få det forjættede land i eje. Og i tidens fylde vil Han indfri sit løfte.

”Himmerigets hemmeligheder”

Gud gav imidlertid Abraham endnu et løfte, nemlig dette, *”Alle jordens folk skal velsigne sig i dit afkom”* (1 Mos 22:18). Det er et løfte, som vedrører Guds frelsesplan for alle jordens folk! Herren bekræftede dette løfte både over for Isak og Jakob. Der bliver sagt til sidstnævnte i 1 Mos 28:14, *”I dig og i dit afkom skal alle jordens slægter velsignes.”* I Gal 3:16 slår Paulus fast, at Abrahams ”afkom” er Kristus. I det følgende vil vi således undersøge, hvordan Gud i sin visdom og almægt gennemfører sin beslutning om at velsigne alle jordens slægter i Kristus.

Det fremgår tydeligt af de fire evangelier, at der var to sider af Jesu tjeneste på jorden. Herren underviste både i det offentlige rum og i den private sfære. Alt, hvad Jesus gjorde og sagde i sin offentlige tjeneste, var, som der i korthed er gjort rede for i det ovenstående, i overensstemmelse med Guds pagt med Israel. Men sideløbende hermed finder vi i evangelierne en fuldstændig anderledes undervisning, der var forbeholdt den lille gruppe af mennesker, som Kristus havde valgt at omgive sig med.

Der står i Luk 6:12-16, *”I de dage gik han engang op på bjerget for at bede, og han tilbragte natten i bøn til Gud.* / Da det blev

dag, kaldte han sine disciple til sig, og blandt dem udvalgte han tolv, som han også kaldte apostle: / Simon, som han også gav navnet Peter, og hans bror Andreas og Jakob og Johannes og Filip og Bartholomæus / og Matthæus og Thomas og Jakob, Alfæus' søn, og Simon, som kaldtes zeloten, / og Judas, Jakobs søn, og Judas Iskariot, som blev forræder." Blandt de disciple, som fulgte Ham, udvalgte Jesus altså tolv mænd, som Han kaldte apostle, et græsk ord som bærer betydningen udsending, budbringer og repræsentant. Markus skriver, "Jesus gik op på bjerget og kaldte dem til sig, som han selv ville, og de kom hen til ham. / *Han valgte tolv, som han kaldte apostle, for at de skulle være sammen med ham, og for at han kunne sende dem ud for at prædike / og have magt til at uddrive dæmoner*" (Mark 3:13-15). De tolv apostle meldte sig ikke frivilligt, de blev derimod udvalgt af Herren. Formålet med deres udvælgelse var for det første, "at de skulle være sammen med ham", og for det andet, "at han kunne sende dem ud for at prædike / og have magt til at uddrive dæmoner."

Apostlene skulle således tage del i Jesu offentlige tjeneste. I Matt 10:5-8 læser vi følgende, "Disse tolv sendte Jesus ud og befalede dem: "Følg ikke vejen til hedningerne, og gå ikke ind i samaritanernes byer; / men gå derimod til de fortabte får af Israels hus. / Gå ud og prædik: Himmeriget er kommet nær! / Helbred syge, opvæk døde, gør spedalske rene, driv dæmoner ud. I har fået det for intet, giv det for intet."" De var altså udsendinge på Kristi vegne, udstyret med autoritet til at forkynde det samme budskab og udføre de samme undere og tegn blandt folket, som Han selv gjorde.

De tolv apostle var imidlertid først og fremmest udvalgt til at være sammen med Jesus hver dag døgnet rundt i omkring tre og et halvt år. De var således vidner til, hvordan Herren underviste folkeskaren, helbredte de syge og uddrev de onde ånder. Og de lyttede til alle de samtaler, Jesus førte med farisæerne og de skriftkloge. Men når apostlene var alene med Herren, talte Han meget ofte til dem om forskellige begivenheder, der skulle komme til at ske i fremtiden.

Efter at have fortalt Lignelsen om sædemanden, i Matt 13:4-8, sagde Jesus, ”Den, der har ører, skal høre!” (vers 9). Der står videre i vers 10-11, ”Disciplene kom hen til ham og spurgte: ”Hvorfor taler du til dem i lignelser?” / Han svarede dem: ”*Jer er det givet at kende Himmerigets hemmeligheder, men de andre er det ikke givet.*”” I vers 16-17 tilføjer Herren, ”Salige er jeres øjne, fordi de ser, og jeres ører, fordi de hører. / For sandelig siger jeg jer: Mange profeter og retfærdige har længtes efter at se det, I ser, og fik det ikke at se, og høre det, I hører, og fik det ikke at høre.” Jesus giver her udtryk for, at de tolv apostle var privilegerede både i forhold til ”de andre”, det vil sige de jødiske ledere i deres samtid, og i forhold til de afdøde ”profeter og retfærdige”, fordi det var dem ”givet at kende himmerigets hemmeligheder.” De var med andre ord udvalgt til at få indblik i nogle aspekter af Guds frelsesplan, som indtil da havde været skjult for menneskene.

Men hvad er det helt konkret, Jesus refererer til, når Han bruger udtrykket ”Himmerigets hemmeligheder”? Det første, Kristus betroede sine apostle, var, at Han skulle lide en smertefuld død i Jerusalem og opstå igen fra de døde tre dage senere. Matthæus skriver, ”Fra da af begyndte Jesus at lade sine disciple vide, at han skulle gå op til Jerusalem og lide meget ondt af de ældste og ypperstepræsterne og de skriftkloge og slås ihjel og opstå på den tredje dag. / Da tog Peter ham til side og begyndte at gå i rette med ham og sagde: ”Gud bevare dig, Herre, sådan må det aldrig gå dig!” / Men Jesus vendte sig om og sagde til Peter: ”Vig bag mig, Satan! Du vil bringe mig til fald. For du vil ikke, hvad Gud vil, men hvad mennesker vil”” (Matt 16:21-23).

Peter havde overhovedet ingen forudsætning for at forstå det, Herren lige havde sagt. Apostlen var kommet til tro på, at Jesus var Kristus. Det vil sige Messias, der ifølge Skrifterne skulle komme og være konge over Israel til evig tid. For ham gav det derfor ingen mening, når Jesus talte om, at Han skulle dø i Jerusalem. Moseloven og de profetiske bøger er ganske vist fyldt med billeder på Jesu forsoningsværk og udsagn herom, men korsets hemmelighed var skjult for de jøder, som levede under den Gamle pagt.

De andre apostle havde derfor heller ingen mulighed for at fatte betydningen af Jesu ord. I Mark 9:30-32 står der da også, ”De brød op og drog igennem Galilæa, og Jesus ville ikke have, at nogen skulle vide det, / for han underviste sine disciple og sagde til dem: ”Menneskesønnen overgives i menneskers hænder, og de skal slå ham ihjel, og når han er slået ihjel, skal han opstå tre dage efter.” / Men de forstod ikke, hvad han sagde, og de var bange for at spørge ham.” Senere, kort tid før Herren begav sig til Jerusalem for sidste gang, taler Han igen til apostlene om den skæbne, som ventede Ham. Vi læser i Luk 18:31-34, ”Han tog de tolv til side og sagde til dem: ”Se, vi går op til Jerusalem, og alt det, som er skrevet ved profeterne om Menneskesønnen, skal opfyldes: / Han skal overgives til hedningerne, og de skal håne ham, mishandle ham og spytte på ham; / de skal piske ham og slå ham ihjel, og på den tredje dag skal han opstå.” / Men de fattede ikke noget af dette; det var skjulte ord for dem, og de forstod ikke det, som blev sagt.”

Den anden hemmelighed, som Jesus indviede apostlene i, var, at Helligånden skulle komme og tage bolig i dem. I Joh 14:15-18 siger Han til de tolv, ”Elsker I mig, så hold mine bud; / og jeg vil bede Faderen, og han vil give jer en anden talsmand, som skal være hos jer til evig tid: / sandhedens ånd, som verden ikke kan tage imod, fordi den hverken ser eller kender den. / *I kender den, for den bliver hos jer og skal være i jer.* / Jeg vil ikke efterlade jer faderløse; jeg kommer til jer.” Det, Jesus her taler om, er den nye fødsel. Altså et fænomen, der hører den Nye pagt til, og apostlene havde ifølge sagens natur intet begreb om, hvad dette indebar.

Derefter fortsætter Jesus med ordene, ”Endnu en kort tid, og verden ser mig ikke længere, men I ser mig, for jeg lever, og I skal leve. / Den dag skal I erkende, at jeg er i min fader, og I er i mig og jeg i jer” (Joh 14:19-20). Herren omtaler igen sin forestående død og opstandelse, og Han lader apostlene vide, at de i modsætning til verden skal komme til at se Ham igen. Jesus forudsiger desuden, at de til den tid ikke blot skal tro på Sønnens enhed med Faderen, men at det samtidig skal blive åbenbaret for dem, at de selv er ét med den opstandne Kristus.

Senere i kapitlet taler Herren om den gerning, som Helligånden skulle gøre i apostlene, nemlig at minde dem om alt, hvad Han havde sagt. Jesus advarer dem mod at blive fortvivlet over, at Han skal forlade dem, og slår fast, at hans bortgang i virkeligheden skal blive til gavn for dem. Der står således i vers 25-28, ”Sådan har jeg talt til jer, mens jeg endnu var hos jer. / Men Talsmanden, Helligånden, som Faderen vil sende i mit navn, han skal lære jer alt og minde jer om alt, hvad jeg har sagt til jer. / Fred efterlader jeg jer, min fred giver jeg jer; jeg giver jer ikke, som verden giver. Jeres hjerte må ikke forfærdes og ikke være modløst! / I har hørt, at jeg har sagt til jer: Jeg går bort, og jeg kommer til jer. Hvis I elskede mig, ville I glæde jer over, at jeg går til Faderen, for Faderen er større end jeg.” Jesus vidste udmærket godt, at apostlene ikke forstod alt dette, derfor siger Han i vers 29, ”Nu har jeg sagt det til jer, før det sker, for at I skal tro, når det sker.”

Til sidst lod Kristus sine apostle forstå, at der stadig var meget, som Han ønskede at åbenbare for dem, men at Helligånden, efter at have taget ophold i deres indre menneske, skulle undervise dem om hele Guds frelsesplan. I Joh 16:12-15 læser vi, ”Jeg har endnu meget at sige jer, men det kan I ikke bære nu. / Men når han kommer, sandhedens ånd, skal han vejlede jer i hele sandheden; for han skal ikke tale af sig selv, men alt, hvad han hører, skal han tale, og hvad der kommer, skal han forkynde for jer. / Han skal herliggøre mig, for han skal tage af mit og forkynde det for jer. / Alt, hvad Faderen har, er mit; derfor sagde jeg, at han skal tage af mit og forkynde det for jer.”

Mødet med den opstandne Kristus

Forfatterne til de fire evangelier fortæller samstemmende, at Maria Magdalene og nogle andre kvinder, som de første, gik ud til Jesu grav tidligt søndag morgen. De erfarede, at graven var tom, og blev derfor ganske forfærdede. Da viste nogle engle sig for dem, som forkyndte, at Jesus var opstået fra de døde. Kvinderne fik befaling om at bringe budskabet om Jesu opstandelse til apostlene og samtidig minde dem om, at Han havde givet dem besked om at mødes med Ham i Galilæa.

Lukas skriver om det videre forløb, ”Og de vendte tilbage fra graven og fortalte alt dette til de elleve og alle de andre. / Det var Maria Magdalene og Johanna og Maria, Jakobs mor, og de andre kvinder, som var sammen med dem. De sagde dette til apostlene, / men det lød for dem som løs snak, og de troede ikke kvinderne. / Dog rejste Peter sig og løb ud til graven, og da han bøjede sig ind, så han linnedklædet og ikke andet. Han gik så hjem, forundret over, hvad der var sket” (Luk 24:9-12). Peter og de andre apostle havde, som det klart fremgår af dette afsnit, endnu ikke forstået, hvad Jesus havde sagt om sin død og opstandelse.

Senere på dagen viste Herren sig i sit opstandelseslegeme for to disciple, mens de gik på vejen mellem Jerusalem og en landsby, som hed Emmaus. Mens de gik og talte om de begivenheder, der havde fundet sted i Jerusalem under påskehøjtiden, slog Jesus følge med dem. Efter at have lyttet til deres samtale et stykke tid spurgte Han dem, hvad det var, de gik og talte om. Dette møde er udførligt beskrevet i Lukasevangeliet kapitel 24, og der står i vers 17b-18, ”De standsede og så bedrøvede ud, / og den ene af dem, Kleofas hed han, svarede: ”Er du den eneste tilrejsende i Jerusalem, der ikke ved, hvad der er sket i byen i disse dage?” Da Jesus spurgte dem om, hvad der da var sket, svarede de, ”Det med Jesus fra Nazaret, som var en profet, mægtig i gerning og ord over for Gud og hele folket / – hvordan vore ypperstepræster og rådsherrer har udleveret ham til dødsstraf og korsfæstet ham. / Og vi havde håbet, at det var ham, der skulle forløse Israel. Men til alt dette kommer, at det i dag er tredje dag, siden det skete. / Og nu har nogle af kvinderne iblandt os forfærdet os; de var tidligt i morges ude ved graven, / men fandt ikke hans legeme og kom tilbage og fortalte, at de i et syn havde set engle, som sagde, at han lever. / Nogle af dem, der er sammen med os, gik så ud til graven og fandt det sådan, som kvinderne havde sagt, men ham selv så de ikke” (vers 19b-24).

Beretningen giver os et udmærket indtryk af den skuffelse og forvirring, der herskede blandt apostlene og de øvrige disciple, som havde vandret sammen med Herren. De havde lyttet til

Jesu undervisning om Guds frelsesplan, men Himmerigets hemmeligheder var stadig ikke blevet åbenbaret for dem. Vi læser videre i vers 25-27, ”Da sagde han til dem: ”I uforstandige, så tungnemme til at tro på alt det, profeterne har talt. / Skulle Kristus ikke lide dette og gå ind til sin herlighed?” / Og han begyndte med Moses og alle profeterne og udlagde for dem, hvad der stod om ham i alle Skrifterne.”

Derefter gik Herren med disciplene hjem, og i vers 30-32 står der, ”Og mens han sad til bords sammen med dem, tog han brødet, velsignede og brød det og gav dem det. / Da åbnedes deres øjne, og de genkendte ham; men så blev han usynlig for dem. / De sagde til hinanden: ”Brændte vore hjerter ikke i os, mens han talte til os på vejen og åbnede Skrifterne for os?” Og selv om det allerede var aften, brød de straks op og gik tilbage mod Jerusalem, ivrige efter at fortælle de elleve apostle, at de havde mødt Kristus. Da de nåede frem til stedet, hvor apostlene og de andre var forsamlede, blev de mødt med begejstrede vidnesbyrd om, at Jesus var opstået fra de døde. Og de berettede selv om, hvad de havde oplevet.

Så skete følgende, ”Mens de talte om dette, stod han midt iblandt dem, og han siger til dem: ”Fred være med jer!” / De blev bange og forfærdede og troede, det var en ånd, de så. / Men han sagde til dem: ”Hvorfor er I rystede, og hvorfor kommer der tvivl i jeres hjerte? / Se på mine hænder og fødder – det er mig. Føl på mig og se; en ånd har ikke kød og knogler, som I ser, jeg har.” / Da han havde sagt det, viste han dem sine hænder og fødder. / Og da de af bare glæde stadig ikke kunne tro, men undrede sig, spurgte han dem: ”Har I noget at spise her?” / De gav ham et stykke stegt fisk, og det tog han og spiste, mens de så det. /

Så sagde han til dem, ”Dette er, hvad jeg sagde til jer, mens jeg endnu var hos jer: Alt det må opfyldes, som står skrevet om mig i Moseloven, hos profeterne og i salmerne.” / Da åbnede han deres sind, så de kunne forstå Skrifterne, / og han sagde til dem: ”Således står der skrevet: *Kristus skal lide og opstå fra de døde på den tredje dag, / og i hans navn skal der prædikes omvendelse til syndernes forladelse for alle folkeslag. I skal begynde i Jerusalem,*

/ og I skal være vidner om alt dette. / Og se, jeg sender det, min fader har lovet jer; men bliv i byen, indtil I bliver iført kraft fra det høje” (Luk 24:36-49).

Johannes beretter, at Jesus ved samme lejlighed overførte Helligånden til apostlenes indre menneske, det vil sige deres ånd. Det var opfyldelsen af det løfte, som Han havde givet dem mod slutningen af sin tjeneste på jorden. Der står således i Joh 20:19-23, ”Om aftenen den samme dag, den første dag i ugen, mens disciplene holdt sig inde bag lukkede døre af frygt for jøderne, kom Jesus og stod midt iblandt dem og sagde til dem: ”Fred være med jer!” / Da han havde sagt det, viste han dem sine hænder og sin side. Disciplene blev glade, da de så Herren. / Jesus sagde igen til dem: ”*Fred være med jer! Som Faderen har udsendt mig, sender jeg også jer.*” / *Da han havde sagt det, blæste han ånde i dem og sagde: ”Modtag Helligånden!* / Forlader I nogen deres synder, er de dem forladt, nægter I at forlade nogen deres synder, er de ikke forladt.”

Før sin død og opstandelse havde Kristus ofte talt til apostlene om de åndelige sandheder, som vedrører den Nye pagt. På det tidspunkt forstod de intet af det, Han sagde. Men takket være Herrens udlægning af Skrifterne og Helligåndens åbenbaring i deres hjerter, kom de nu gradvist til erkendelse af Himmerigets hemmeligheder. Det første, de forstod, var at Jesus virkelig var opstået fra de døde. Derefter fik de indblik i den kendsgerning, at Jesus ved sin død, på menneskenes vegne, over for Faderen havde bragt det endegyldige sonoffer for al synd. Og endelig gjorde Herren det klart for dem, at hovedformålet med deres kaldelse og aposteltjeneste var, at de skulle være vidner om hans opstandelse og forkynde dette budskab for alle folkeslag.

I Joh 20:22 læste vi, ”Da han havde sagt det, blæste han ånde i dem og sagde: Modtag Helligånden!” I kraft af Jesu ord og symbolske handling, erfarer apostlene, at Helligånden tager bolig i dem. De bliver med andre ord født på ny. Derefter sagde Han, ”Og se, jeg sender det, min fader har lovet jer; men bliv i byen, indtil I bliver iført kraft fra det høje” (Luk 24:49). Det er tydeligt,

at der er tale om to forskellige erfaringer af Helligåndens virke. Først modtager apostlene Helligånden i deres egen ånd, hvorved de får del i Kristi opstandelsesliv. Men Herren befaler alligevel, at de efter hans himmelfart skal vente i Jerusalem, indtil Helligånden kommer over dem med ”kraft” til at udføre den opgave, Han har givet dem.

I Matthæusevangeliet kapitel 28 vers 16-20 skriver apostlen, ”Men de elleve disciple gik til Galilæa til det bjerg, hvor Jesus havde sat dem stævne. / Og da de så ham, tilbad de ham, men nogle tvivlede. / Og Jesus kom hen og talte til dem og sagde: ”Mig er givet al magt i himlen og på jorden. / Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, / og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende.”” Tre år tidligere havde Jesus tilbragt en nat i bøn på dette bjerg, hvorefter Han havde udvalgt de tolv apostle. Judas Iskariot var død, og den opstandne Kristus gav nu de resterende elleve sin sidste befaling. Det var en præcisering af det, Han allerede havde sagt til dem i Jerusalem, nemlig at de ved forkyndelse og dåb skulle gøre mennesker fra alle folkeslag til hans disciple.

Lukas indleder Apostlenes Gerninger på følgende måde, ”I min første bog fortalte jeg dig, Theofilus, om alt det, som Jesus gjorde og lærte fra begyndelsen / lige til den dag, han blev taget op til himlen, efter at han ved Helligånden havde givet sine befalinger til de apostle, han havde udvalgt. / Efter sin lidelse og død trådte Jesus frem for dem med mange beviser på, at han levede, idet han i fyrre dage viste sig for dem og talte om Guds rige” (Ap G 1:1-3).

Derefter finder vi en beskrivelse af Jesu Himmelfart, som fandt sted på Oliebjerget lige uden for Jerusalem. Der står i vers 9-11, ”Da han havde sagt dette, blev han løftet op, mens de så på det, og en sky tog ham bort fra deres øjne. / Som de nu stirrede mod himlen, mens han fór bort, se, da stod der to mænd i hvide klæder hos dem. / De sagde: ”Hvorfor står I og ser op mod himlen,

galilæere? Den Jesus, som er blevet taget fra jer op til himlen, skal komme igen på samme måde, som I har set ham fare op til himlen.”

De tolv apostles særstilling

Vi kan således konstatere, at de tolv apostle har en helt unik position i Guds frelsesplan. De tog del i Jesu offentlige tjeneste over for Israels hus, men de blev også specielt udvalgt til at forkynde evangeliet om Jesus Kristus for såvel jøder som hedninger. Det betyder, at de både har del i Guds pagt med Israel og i Menighedens administration under den Nye pagt.

Apostlene adskiller sig fra de øvrige jøder, som var blevet Jesu disciple, ved at have fået et særligt løfte, der vedrører Guds pagt med Israel. Det fremgår klart af Matt 19:28, hvor vi læser følgende, ”Jesus sagde til dem: ”Sandelig siger jeg jer: Ved verdens genfødelse, når Menneskesønnen tager sæde på sin herligheds trone, skal også I, som har fulgt mig, sidde på tolv troner og dømme Israels tolv stammer.”” Herren taler her om sit synlige komme, efter den store trængsel, når Han skal oprette fredsriget i Israel. Da skal der være tolv troner, hverken mere eller mindre. Det, at dømme Israels tolv stammer, er altså et privilegium, som kun de tolv apostle har del i. Det bliver bekræftet i Luk 22:28-30, idet Jesus siger til apostlene, ”Jer er det, der er blevet hos mig under mine prøvelser, / og ligesom min fader har overdraget mig Riget, overdrager jeg det til jer, / for at I skal spise og drikke ved mit bord i mit rige, og I skal sidde på troner og dømme Israels tolv stammer.”

Men Kristi tolv apostle har imidlertid også en særstilling inden for den Nye pagt. Mod slutningen af sin tjeneste bad Jesus således en profetisk bøn for de tolv mænd, som Han selv havde udvalgt. Denne bøn er gengivet i Johannesevangeliet kapitel 17, og apostlen skriver i vers 9-19, ”Jeg beder for dem; ikke for verden beder jeg, men for dem, du har givet mig, for de er dine; / alt mit er dit, og dit er mit, og jeg er herliggjort i dem. / Jeg er ikke længere i verden, men de er i verden, og jeg kommer til dig. Hellige fader, hold

dem fast ved dit navn, det du har givet mig, for at de kan være ét ligesom vi. / Da jeg var sammen med dem, holdt jeg dem fast ved dit navn, det du har givet mig, og jeg vogtede dem, og ingen af dem gik fortabt, undtagen fortabelsens søn, for at Skriften skulle gå i opfyldelse. / Nu kommer jeg til dig; og sådan taler jeg i verden, for at de fuldt ud må have min glæde i sig. / Jeg har givet dem dit ord; og verden har hadet dem, fordi de ikke er af verden, ligesom jeg ikke er af verden. / Jeg beder ikke om, at du skal tage dem ud af verden, men at du vil bevare dem fra det onde. / De er ikke af verden, ligesom jeg ikke er af verden. / Hellig dem i sandheden; dit ord er sandhed. / Ligesom du har udsendt mig til verden, har jeg også udsendt dem til verden. / Jeg helliger mig selv for dem, for at de også kan være helliget i sandheden.”

Over for Faderen omtaler Kristus sine apostle som ”*dem, du har givet mig*.” Og Han siger, ”De er i verden”, men ”de er ikke af verden, ligesom jeg ikke er af verden.”

Om sit eget forhold til dem fastslår Jesus følgende: ”Jeg er herliggjort i dem”, samt ”da jeg var sammen med dem, holdt jeg dem fast ved dit navn, det du har givet mig, og jeg vogtede dem, og ingen af dem gik fortabt, undtagen fortabelsens søn, for at Skriften skulle gå i opfyldelse.” Senere tilføjer Han, ”Jeg har givet dem dit ord”, og ”ligesom du har udsendt mig til verden, har jeg også udsendt dem til verden. / Jeg helliger mig selv for dem, for at de også kan være helliget i sandheden.”

De egentlige bønner for apostlene lyder således, ”Hellige fader, hold dem fast ved dit navn, det du har givet mig, for at de kan være ét ligesom vi”, dernæst ”jeg beder ikke om, at du skal tage dem ud af verden, men at du vil bevare dem fra det onde”, og endelig ”hellig dem i sandheden; dit ord er sandhed.”

Apostlene blev altså udvalgt af verden og givet til Kristus af Faderen for igen at blive udsendt til verden. Den kendsgerning, at de elleve fandt det nødvendigt at finde en mand, der kunne overtage Judas’ plads, er med til at understrege aposteltjenestens enestående karakter. Lukas citerer Peter således, i Ap G 1:21-22, ”Derfor bør en af de mænd, som var sammen med os hele

tiden, mens Herren Jesus gik ind og ud hos os, / lige fra Johannes' dåb indtil den dag, han blev taget op til himlen fra os – en af dem bør sammen med os være vidne om hans opstandelse." Der står videre i vers 23-26, "De opstillede så to, Josef, der kaldtes Barsabbas med tilnavnet Justus, og Matthias, / og bad: "Herre, du som kender alles hjerter, vis os, hvem af de to du har udvalgt / til at overtage den tjeneste og apostelgerning, som Judas har forladt for at gå bort til det sted, hvor han hører til." / Så kastede de lod mellem dem, og loddet faldt på Matthias, og han blev regnet med som apostel sammen med de elleve."

I de nytestamentlige skrifter finder vi flere andre udtalelser om de tolv apostles særstilling under den Nye pagt. I Ap G 2:42-43 læser vi om den første menighed i Jerusalem, "De holdt fast ved *apostlenes lære* og fællesskabet, ved brødets brydelse og ved bønnerne. / Hver og én blev grebet af frygt, og der skete mange undere og tegn ved apostlene." Det er bemærkelsesværdigt, at der står "apostlenes lære" og ikke Kristi lære. Ret beset var der jo tale om Kristi lære formidlet af apostlene, men udtrykket understreger den autoritet, som de tolv havde. En af apostlene, nemlig Peter, siger da også, i sit andet brev kapitel 3 vers 1-2, "Mine kære, det er nu det andet brev, jeg skriver til jer, og i dem begge prøver jeg at vække jeres retfærdige sind ved at minde jer om, / at I skal huske de ord, som tidligere er talt af de hellige profeter, og vor Herre og frelsers bud, som I har fået gennem jeres apostle."

I Efeserbrevet finder vi et andet skriftsted, som i stærke vendinger fastslår, at Jesu apostle er blevet betroet en helt speciel tjeneste i Menighedens tidsalder og dermed i Guds endelige frelsesplan. Paulus skriver således til de hedningekristne i menigheden i byen Efesos, "Så er I da ikke længere fremmede og udlændinge. I er de helliges medborgere og hører til Guds husstand. / I er bygget på *apostlenes og profeternes grundvold med Kristus Jesus selv som hovedhjørnesten*. / I ham holdes hele bygningen sammen og vokser til et helligt tempel i Herren. / I ham bliver også I sammen med os bygget op til en bolig for Gud i Ånden" (Ef 2:19-22). Det, Paulus mener, er ikke, at apostlene selv

er menighedens grundvold. Det kan ikke være tilfældet, eftersom han i 1 Kor 3:11 siger, ”For ingen kan lægge en anden grundvold end den, der er lagt, Jesus Kristus.” Menighedens grundvold er Kristus, men denne grundvold er blevet lagt af de tolv apostle.

Det sidste skriftafsnit, vi vil fremhæve i denne forbindelse, er Åb 21:9-14, hvor Johannes beskriver Det nye Jerusalem, ” Så kom en af de syv engle med de syv skåle, der var fyldt med de sidste syv plager. Den sagde til mig: ”Kom, jeg vil vise dig bruden, Lammets hustru.” / Og englen førte mig i Ånden op på et stort, højt bjerg og viste mig den hellige by, Jerusalem, der kom ned fra himlen, fra Gud / med Guds herlighed. Dens stråleglans er som den dyreste ædelsten, som krystalklar jaspis. / Den har en stor og høj mur med tolv porte, og over portene tolv engle og indskrevne navne, det er *Israels tolv stammers navne*: / mod øst tre porte, mod nord tre porte, mod syd tre porte og mod vest tre porte. / *Og byens mur har tolv grundsten, og på dem står de tolv navne på Lammets tolv apostle.*”

I disse vers flyder billedet af Lammets hustru og Det nye Jerusalem sammen i et. Lammets hustru er Det nye Jerusalem og omvendt. Byen består altså af levende sten. Over bymurens tolv porte står navnene på Israels tolv stammer, og dens tolv grundsten bærer navnene på Lammets tolv apostle. Den kendsgerning, at navnene på såvel Israels tolv stammer som de tolv apostle er omtalt, fortæller os, at troende fra både den Gamle pagt og den Nye pagt er repræsenteret i fællesskab.

Det var således Guds vilje at bruge disse tolv jævne mænd fra Galilæa som specielle redskaber til at gennemføre sin frelsesplan. Og for dem vil udvælgelsen få konsekvenser, der rækker helt frem til den Nye himmel og den Nye jord. Af alle de hellige fra Menighedens tidsalder er de nemlig de eneste, som har del i det privilegium at få deres navne skrevet på grundstenene i muren omkring Det nye Jerusalem.

Apostlen Paulus

Det Nye testamente indeholder en del oplysninger om Paulus' baggrund. Han var jøde, født i Tarsus i det nuværende Tyrkiet, men voksede op i Jerusalem, hvor han blev uddannet i Loven hos en kendt lærer, der hed Gamaliel (Ap G 22:3). Han havde romersk statsborgerskab fra fødslen (Ap G 22:27-28), hvilket betyder, at hans familie må have haft en forholdsvis høj social status i samfundet. Som ung var han en lovtro farisæer, og han var kendt for at være meget radikal i sin måde at praktisere jødedommen på (Ap G 26:4-5).

Derfor blev han også en indædt modstander af de kristne, og han nøjedes ikke med at bekæmpe dem med ord. I sin forsvarstale over for kong Agrippa, i Ap G 26:9-11, siger Paulus, "Vel har jeg selv været af den mening, at man burde gøre meget for at bekæmpe Jesu, nazarærens, navn, / og det gjorde jeg i Jerusalem. Jeg fik fuldmagt fra ypperstepræsterne og lod mange af de hellige sætte i fængsel, og når de skulle henrettes, stemte jeg for det. / I alle synagoger har jeg ofte med straf forsøgt at tvinge dem til bespottelse. Så voldsomt rasede jeg imod dem, at jeg forfulgte dem helt til byer i udlandet."

Der indtraf imidlertid en skelsættende begivenhed i Paulus' liv, som bogstavelig talt kom til at vende op og ned på hele hans tilværelse. Lukas skriver i Ap G 9:1-3, "Saulus fnyste stadig af raseri og truede Herrens disciple med mord; han gik til ypperstepræsten / og bad ham om breve til synagogerne i Damaskus for at fængsle dem, der hørte til Vejen, og som han kunne finde, både mænd og kvinder, og føre dem til Jerusalem." I ovennævnte forsvarstale beretter apostlen selv om, hvad der derefter skete. Der står således i Ap G 26:13-18, "Undervejs, konge, så jeg midt om dagen et lys fra himlen stråle om mig og mine ledsagere, et lys med stærkere glans end solens. / Vi faldt alle til jorden, og jeg hørte en røst tale til mig på hebraisk: Saul, Saul, hvorfor forfølger du mig? Det bliver hårdt for dig at stampe mod brodden. / Jeg spurgte: Hvem er du, Herre? Og Herren svarede: Jeg er Jesus, som du forfølger. / Men rejs dig nu op på dine ben! For jeg har vist mig for dig netop

for at udvælge dig til tjener og til vidne både om det, du har set, og om det, jeg vil lade dig se, / når jeg redder dig fra folket og fra hedningerne. Dem sender jeg dig til / for at åbne deres øjne, så de vender om fra mørke til lys og fra Satans magt til Gud, for at de kan få syndsforladelse og få samme lod som alle de andre, der er helliget ved troen på mig.”

Det, der sker her, er noget ganske enestående. Den opstandne Kristus åbenbarer sig, efter sin himmelfart, for den mand i Israel, som var allermest fjendtligt indstillet over for de kristne, og udvælger ham suverænt til at være sin tjener. Paulus var overbevist om, at Jesus havde været en gudsbespøtter, og derfor forsøgte han med alle midler at udrydde enhver, der bekendte hans navn. Men i det øjeblik han så lyset og hørte Jesu stemme, blev han slået til jorden. Han var overhovedet ikke i tvivl om, at han stod over for en autoritet, som han måtte adlyde, og spørger derfor, ”Hvem er du, Herre?” Hvortil Herren svarer, ”Jeg er Jesus, som du forfølger.”

Umiddelbart efter at have oplevet historiens vel nok mest pludselige og dramatiske omvendelse, blev Paulus gjort bekendt med, at han var forudbestemt til at være Kristi tjener, og at han i den egenskab skulle udføre en helt speciel opgave. Jesus proklamerer nemlig, ”For jeg har vist mig for dig netop for at udvælge dig til tjener og til vidne både om det, du har set, og om det, jeg vil lade dig se, / når jeg redder dig fra folket og fra hedningerne. Dem sender jeg dig til / for at åbne deres øjne, så de vender om fra mørke til lys og fra Satans magt til Gud, for at de kan få syndsforladelse og få samme lod som alle de andre, der er helliget ved troen på mig.”

Paulus bliver altså kaldet til at vidne om to ting. Han skal, for det første, bevidne det, han lige ”har set”, nemlig at Kristus er opstået fra de døde. For det andet skal han aflægge vidnesbyrd om det, Jesus senere ”vil lade” ham ”se”. Det, der gør apostlens tjeneste speciel, er, at målgruppen for hans forkyndervirksomhed er hedningerne. Og det må have været en stor udfordring for Paulus at acceptere Herrens ord om, at de hedninger, der ved hans vidnesbyrd skulle blive ført til omvendelse og tro på Kristus, ville

få samme lod som ”alle andre”, det vil sige som de kristne af jødisk herkomst.

I sin beretning i Apostlenes Gerninger kapitel 9, fortæller Lukas, at Paulus var blind efter sit møde med den opstandne Kristus, og at hans ledsagere derfor måtte hjælpe ham ind i Damaskus. Her tilbragte han de næste tre dage i bøn og faste. Da sagde Herren i et syn til en discipel ved navn Ananias, at han skulle opsøge Paulus og bede for ham, så han kunne få sit syn igen og blive fyldt med Helligånden. Ananias adlød Herren, og i den forbindelse udtalte han følgende profeti over Paulus, ”Vore fædres Gud har udvalgt dig til at kende hans vilje og se den Retfærdige og høre ham tale med egen mund. / For du skal over for alle mennesker være hans vidne om det, du har set og hørt” (Ap G 22:14-15).

Hvad apostlen foretog sig herefter, læser vi om i Ap G 9:19b-20, hvor der står, ”Han blev nogle dage hos disciplene i Damaskus, / og han prædikede straks i synagogerne, at Jesus er Guds søn.” Det vakte naturligvis stor forbavselse blandt indbyggerne i Damaskus, da de blev vidne til, at den farisæer, der var kommet til byen for at tage dem, der påkaldte Jesu navn, til fange og føre dem til retsforfølgelse i Jerusalem, nu selv forkyndte, at Jesus var Kristus.

I Galaterbrevet gør Paulus i korte træk rede for, hvordan de første år af hans tjeneste som hedningeapostel kom til at forløbe. Han skriver således i Gal 1:15-17, ”Men da Gud, der havde udset mig fra moders liv og kaldet mig ved sin nåde, besluttede / at åbenbare sin søn for mig, for at jeg skulle forkynde evangeliet om ham blandt hedningerne, rådførte jeg mig ikke først med nogen af kød og blod, og jeg drog heller ikke op til Jerusalem til dem, der var apostle før mig, men drog til Arabien og vendte siden tilbage til Damaskus.”

Apostlen siger, at han ikke rådførte sig med nogen af kød og blod, så vi må formode, at han har tilbragt en periode i ensomhed. Hvad lavede Paulus alene i Arabien umiddelbart efter sin omvendelse? Svaret finder vi utvivlsomt i 2 Korintherbrev kapitel 12, i en sammenhæng, hvor forfatteren er i færd med at fremføre

et forsvar for sin aposteltjeneste. Der står i vers 1-5, ”Stolt vil jeg være, selv om det ikke nytter, og nu kommer jeg til syner og åbenbaringer fra Herren. / *Jeg kender et menneske i Kristus, som for fjorten år siden – om det var i legemet eller uden for legemet, ved jeg ikke, Gud ved det – blev rykket bort til den tredje himmel.* / Og jeg ved om dette menneske – om det var i legemet eller uden for legemet, ved jeg ikke, Gud ved det – / *at det blev rykket bort til Paradis og hørte uudsigelige ord, som et menneske ikke må udtale.* / Dette menneske vil jeg være stolt af, men jeg vil ikke være stolt af mig selv, undtagen af min magtesløshed.”

Det ”menneske i Kristus”, der fjorten år tidligere blev rykket bort til den tredje himmel og hørte uudsigelige ord, som et menneske ikke må udtale, er Paulus selv. Jesus havde befalet ham at vidne om det, han *havde set*, og det, Han senere *ville lade ham se*. Og Ananias profeterede, at han var udvalgt til at kende Guds vilje og ”se den Retfærdige og høre ham tale med egen mund.” Alt taler for, at apostlen netop modtog disse ekstraordinære åbenbaringer, mens han opholdt sig i afsides områder i Arabien.

Kristus-hemmeligheden

Hvad var da indholdet af de særlige åbenbaringer, som apostlen Paulus fik i Arabiens ørken? Det afslører han i Ef 3:1-7, idet han siger, ”Derfor bøjer jeg mine knæ, jeg, Paulus, Kristi Jesu fange for jer hedningers skyld / – så sandt I har hørt om det hverv, Gud af sin nåde har givet mig med henblik på jer: / Ved en åbenbaring er hemmeligheden gjort kendt for mig, sådan som jeg kort skrev om det før. / Når I læser det, kan I se, at jeg har fået indsigt i Kristus-hemmeligheden. / I tidligere slægtled blev den ikke gjort kendt for menneskenes børn, sådan som den nu er blevet åbenbart for hans hellige apostle og profeter ved Ånden: / *At hedningerne er medarvinger* og medindlemmede i legemet og har medandel i forjættelsen i Kristus Jesus i kraft af det evangelium, / som jeg blev tjener for ved Guds nådegave, der blev skænket mig ved hans kraft og styrke.”

Ligesom det havde været tilfældet med de tolv apostle, blev Paulus kaldet til at være apostel af Kristus selv. Det skete, da Jesus, efter sin himmelfart, viste sig for ham på vejen uden for Damaskus. Det ”hverv”, som Gud gav ham, det vil sige hans aposteltjeneste, var imidlertid unikt, fordi han var den første, der fik indsigt i Kristus-hemmeligheden. Det fik han, ikke gennem noget menneske, men ved en åbenbaring, der blev givet ham direkte af den opstandne Herre, Jesus Kristus. Paulus var fuldt ud bevidst om karakteren af den tjenestegerning, han var blevet betroet. I Gal 1:11-12 skriver han, ”For jeg gør jer bekendt med, brødre, at det evangelium, som er blevet forkyndt af mig, ikke er menneskeværk. / Jeg har heller ikke modtaget eller lært det af et menneske, men ved en åbenbaring af Jesus Kristus.”

Kristus-hemmeligheden, som de slægtled, der levede før Paulus, ikke havde haft kendskab til, består i dette: At hedningerne er medarvinger og medindlemmede i Legemet og har medandel i forjættelsen i Kristus Jesus i kraft af det evangelium, Paulus ved Guds nåde blev tjener for.

Tidligere i Efeserbrevet, nemlig kapitel 2, fortæller apostlen de hedningekristne, hvad denne hemmelighed vedrørende Guds frelsesplan betyder for dem, ”Husk derfor, at I, der var født som hedninger og blev kaldt uomskårne af dem, der kalder sig omskårne, dem der har en legemlig omskærelse, gjort med hænder / – husk, at I dengang var adskilt fra Kristus, udelukket fra borgerret i Israel og fremmede for forjættelsens pagter, uden håb og uden Gud i verden. /

Men *nu*, da I er i Kristus Jesus, er I, som engang var langt borte, ved Kristi blod kommet nær. / For han er vor fred. Han gjorde de to parter til ét, og med sin legemlige død nedrev han den mur af fjendskab, som skilte os. / Han satte loven med dens bud og bestemmelser ud af kraft for i sig at skabe ét nyt menneske af de to og således stifte fred / og for ved korset at forsone dem begge med Gud i ét legeme, og dermed dræbte han fjendskabet. / Og han kom og forkyndte fred for jer, der var langt borte, og fred for dem, der var nær. / For gennem ham har både vi og I i én ånd adgang til

Faderen. / Så er I da ikke længere fremmede og udlændinge. I er de helliges medborgere og hører til Guds husstand” (vers 11-19).

Distinktionen mellem jøde og hedning, som var et grundlæggende element i Guds pagt med Israel, er ophævet under den Nye pagt og erstattet af ”ét nyt menneske” i Kristus. Men havde de tolv apostle ikke også forstået denne sandhed? Svaret er nej! Peter var ganske vist lydige mod Åndens tilskyndelse og havde forkyndt evangeliet for hedninger i Cornelius’ hus. Ved den lejlighed blev han til sin store overraskelse vidne til, at Helligånden faldt over forsamlingen, på samme måde som disciplene havde erfaret det på pinsedag. De andre apostle anerkendte også, at Gud havde gjort dette, men de opfattede hændelsen som et særligt udslag af Guds nåde.

Ud fra Lukas’ beretning i Apostlenes Gerninger kan vi konstatere, at de tolv apostle *ikke* adlød Jesu befaling til dem om at gå ud og gøre ”alle folkeslagene” til hans disciple. De blev derimod i Jerusalem. Der står, i Ap G 8:1, om de begivenheder, som fandt sted umiddelbart efter mordet på Stefanus, ”Samme dag udbrød der en stor forfølgelse af menigheden i Jerusalem, og alle undtagen apostlene blev spredt ud over Judæa og Samaria.” Der tilføjes i vers 4, ”De, der var blevet spredt, begyndte nu at drage rundt og forkynde ordet.” I Ap G 11:19 læser vi desuden, ”De, der var blevet spredt under den forfølgelse, der udbrød i anledning af Stefanus, rejste nu rundt helt til Fønikien og Cypren og Antiokia, men forkyndte kun ordet for jøder.” De kristne fra Jerusalem, som var blevet spredt over et stort geografisk område på grund af forfølgelsen, forkyndte altså evangeliet overalt, hvor de kom frem, men vel at mærke kun for jøderne. Det fremgår dog af de efterfølgende vers, at nogle cyprioter og kyrenæere, som kom til Antiokia, også forkyndte evangeliet om Herren Jesus for grækerne.

Disse oplysninger sætter Paulus’ tjeneste i relief. Apostlen skriver da også videre om sit apostelkald i Efeserbrevet kapitel 3, ”Jeg, den ringeste af alle de hellige, fik den nåde at forkynde evangeliet om Kristi uransagelige rigdom for hedningerne / og

at oplyse alle om, hvad frelsesplanen er med den hemmelighed, som fra evighed af lå skjult i Gud, alle tings skaber, / så at Guds visdom i al sin mangfoldighed nu gennem kirken kan blive gjort kendt for myndigheder og magter i himmelrummet / efter hans beslutning fra evige tider, som han gennemførte ved Kristus Jesus, vor Herre” (vers 8-11).

I indledningen af de fleste af sine breve understreger Paulus, at han er Jesus Kristi apostel ved Guds vilje, og at han har en helt speciel kaldelse til at forkynde evangeliet. Han fik større åbenbaringer end noget andet menneske, der har levet under den Nye pagt. Og han var udmærket klar over, hvor stort et ansvar, der var lagt på hans skuldre. I 1 Kor 9:16 udtaler han således, ”At jeg forkynder evangeliet, giver mig ingen grund til stolthed, for jeg er tvunget til det, og ve mig, hvis jeg ikke forkynder det.” Senere i brevet, i kapitel 15 vers 10, siger han om det arbejde, han har udført som Jesu apostel, ”Men af Guds nåde er jeg, hvad jeg er, og hans nåde imod mig har ikke været forgæves; jeg har arbejdet mere end nogen af dem, det vil sige ikke jeg, men Guds nåde, som har været med mig.”

Forholdet mellem Paulus og de jødekristne i Jerusalem

Efter sit ophold i Arabien vendte Paulus tilbage til Damaskus (Gal 1:17), hvor han prædikede om Kristus, indtil han måtte flygte ud af byen (Ap G 9:22-25). Apostlen beretter i Gal 1:18-24 om det videre forløb af sin tjeneste, idet han skriver, ”Dernæst, efter tre års forløb, drog jeg op til Jerusalem for at træffe Kefas, og jeg blev hos ham i fjorten dage; / men andre af apostlene så jeg ikke, kun Jakob, Herrens bror. / Jeg tager Gud til vidne på, at hvad jeg skriver her, ikke er løgn! / Dernæst tog jeg til Syrien og Kilikien. / Jeg var personlig ukendt for Kristi menigheder i Judæa; / de havde bare hørt om, at han, der før forfulgte os, nu forkynder den tro, han tidligere ville udrydde, / og de priste Gud for mig.”

Vi ved fra Apostlenes Gerninger, at Paulus også vidnede for folk under sit korte ophold i Jerusalem, men det vakte så megen modstand, at brødrene måtte hjælpe ham med at flygte, og han

kom derefter til sin fødeby Tarsus (Ap G 9:26-30). Apostlen fortæller selv, mange år senere, i sin forsvarstale til folket, at han fik en åbenbaring af Kristus under dette ophold i Jerusalem. Der står i Ap G 22:17-18, ”Og det skete, da jeg igen var kommet til Jerusalem og bad i templet, at jeg faldt i henrykkelse, / og jeg så Herren. Han sagde til mig: ’Skynd dig at forlade Jerusalem, for de vil ikke tage imod dit vidnesbyrd om mig.’” Og der står videre i vers 21, ”Men Herren sagde til mig: ’Gå, for jeg vil sende dig til folkeslag langt borte.’”

En mand ved navn Barnabas, som havde taget sig af Paulus, mens han var i Jerusalem, opsøgte ham senere i Tarsus, og sammen tog de til Antiokia, hvor de i et helt år tog del i undervisningen i menigheden (Ap G 11:25-26). Da kaldte Helligånden Paulus og Barnabas til at rejse ud og forkynde evangeliet, og de tog af sted, efter at de andre Guds tjenere på stedet havde lagt hænderne på dem i bøn (Ap G 13:1-3). Paulus har således sit ophold i Antiokia og sin første missionsrejse i tankerne, når han i Gal 1:21 siger, ”Dernæst tog jeg til Syrien og Kilikien.”

Apostlen fortsætter sin beretning i Galaterbrevet med ordene, ”Dernæst, efter fjorten års forløb, drog jeg igen op til Jerusalem sammen med Barnabas og tog også Titus med. / Jeg rejste derop på grund af en åbenbaring, og jeg forelagde for dem, men særskilt for de ansete, det evangelium, jeg prædikar blandt hedningerne, så jeg ikke skulle løbe eller have løbet forgæves. / Men ikke engang Titus, der var med mig, og som er græker, blev tvunget til at lade sig omskære; / det krævede ellers nogle indsnegne falske brødre, som havde listet sig ind for at udspejle den frihed, vi har i Kristus Jesus, og for at trælbinde os. / Men dem gav vi ikke et øjeblik efter for og bøjede os ikke; for vi ville, at evangeliets sandhed skulle blive hos jer” (Gal 2:1-5).

Da Paulus og Barnabas opholdt sig i Antiokia efter deres fælles missionsrejse, kom der nogle jødekristne fra Judæa til byen for at belære de hedningekristne om, at de måtte lade sig omskære for at blive frelst. Det førte til heftig diskussion mellem de tilrejsende på den ene side og Paulus og Barnabas på den anden side. Derfor

blev der i menigheden i Antiokia taget beslutning om at sende en delegation af sted for at få afklaret dette stridsspørgsmål med apostlene og de ældste i Jerusalem (Ap G 15:1-2).

Det fremgår tydeligt af de to ovennævnte skriftafsnit, at der på det pågældende tidspunkt var stor forskel på, hvordan den kristne tro blev praktiseret henholdsvis i Syrien og Kilikien og i Jerusalem. Menighederne i Jerusalem og resten af Israel bestod hovedsageligt af jøder, som tilsyneladende stadig praktiserede omskærelse og overholdt andre dele af Loven. De nye menigheder, der var opstået som et resultat af Paulus' apostelvirksomhed, bestod derimod overvejende af hedninger. Deres kendskab til Moseloven var sandsynligvis begrænset, og i overensstemmelse med det budskab, Paulus havde forkyndt for dem, følte de sig heller ikke forpligtet til at overholde nogen af dens bud og bestemmelser.

Det er med baggrund i denne forskel, at Paulus skriver om sit møde med apostlene i Jerusalem, ”Jeg rejste derop på grund af en åbenbaring, og jeg forelagde for dem, men særskilt for de ansete, det evangelium, jeg prædiker blandt hedningerne, så jeg ikke skulle løbe eller have løbet forgæves” (Gal:2:2). Den ”åbenbaring”, apostlen refererer til, er Kristus-hemmeligheden, altså den sandhed at Gud i Menighedens tidsalder ikke længere skelner mellem, hvorvidt et menneske er af jødisk eller hedensk afstamning. Når han anvender formuleringen, ”det evangelium, jeg prædiker blandt hedningerne”, er det i erkendelse af, at hans evangelium på mindst ét væsentligt punkt afveg fra det evangelium, som blev forkyndt i Jerusalem, nemlig spørgsmålet om omskærelse.

Hvad blev da udfaldet af apostelmødet i Jerusalem? Forskellene var så store, at parterne ikke var i stand til at opnå en fælles praksis med hensyn til omskærelse. Det endte derfor med, at apostlene i Jerusalem gav udtryk for deres anerkendelse af Paulus' arbejde blandt folkeslagene, hvorefter de besluttede at udfærdige en skrivelse, i hvilken de slog fast, at hedningerne ikke behøvede at lade sig omskære for at blive frelst (Ap G 15:12-21). Det kom imidlertid ikke på tale at ændre på forholdene blandt de troende

i Jerusalem. Paulus udviste for sin del behørig respekt for de tolv apostle, og han fremførte ingen kritik af den måde, de forvaltede deres tjenestegering på. De forsamlede enedes således om en aftale, der skulle danne grundlag for en fredelig sameksistens på trods af de åbenlyse forskelle.

I Gal 2:6-9 skriver apostlen om hændelsesforløbet, ”Og de, som anses for at være noget – hvad de engang var, er mig ligeegyldigt, Gud gør ikke forskel på mennesker – mig pålagde de ansete intet nyt. / Tværtimod, da de så, at Gud har betroet mig evangeliet for de uomskårne, ligesom Peter for de omskårne / – for han, der har givet Peter kraft til at være apostel blandt de omskårne, har også givet mig kraft til at være det blandt hedningerne – / og da de forstod, hvilken nåde der var givet mig, gav Jakob og Kefas og Johannes, som anses for at være søjler, mig og Barnabas håndslag på den aftale, at vi skulle gå til hedningerne, og de til jøderne.”

Paulus foretog efterfølgende yderligere to missionsrejser, der begge udover Tyrkiet også kom til at omfatte Grækenland. I forbindelse med sin tredje rejse opholdt apostlen sig over to år i Efesos, hvor han holdt daglige samtaler i Tyrannos’ skole, hvilket resulterede i, at Herrens ord blev kendt i hele området, og der skete usædvanlige undergerninger ved Paulus’ hænder (Ap G 19:1-12). Lukas skriver i den forbindelse i Ap G 19:21, ”Da alt det var sket, besluttede Paulus, ledet af Ånden, at rejse gennem Makedonien og Akaja og videre til Jerusalem. Han sagde: ”Når jeg har været dér, må jeg også til Rom.””

På tilbagevejen, fra Grækenland til Jerusalem, lagde skibet til i Milet, hvor Paulus mødtes med de ældste fra menigheden i Efesos. Ved den lejlighed udtalte han blandt andet, ”Både for jøder og grækere har jeg vidnet om omvendelsen til Gud og om troen på vor Herre Jesus. / Og se, nu drager jeg til Jerusalem, bundet af Ånden. / Hvad der vil møde mig dér, ved jeg ikke; / jeg ved kun, at Helligånden i by efter by forkynder mig, at der venter mig lænker og trængsler. / Men jeg tillægger ikke mit liv nogen betydning, når bare jeg må fuldføre mit løb og den tjeneste, jeg har fået fra Herren Jesus: at vidne om evangeliet om Guds nåde. /

Og nu ved jeg, at I ikke mere skal få mig at se, alle I, som jeg kom til og forkyndte Riget for” (Ap G 20:21-25).

Apostlen var således klar over, at det var Guds vilje, at han skulle besøge Jerusalem og derefter rejse til Rom. Helligånden havde samtidig åbenbaret for ham, at han i fremtiden ville blive udsat for mange trængsler, blandt andet i form af fængselsophold. Men han vidste, at det var de vilkår, som fulgte med apostelkaldet, og det var en pris, han var villig til at betale.

Da Paulus kom til Jerusalem, blev han, ifølge Ap G 21:17-19, godt modtaget af de ældste i menigheden, og over for dem gjorde han i enkeltheder rede for, hvad Gud gennem hans tjeneste havde gjort blandt hedningerne. Vi kan konstatere, at de tolv apostle ikke er nævnt i denne forbindelse, men kun menighedens ældste. Der står videre i Ap G 21:20-21, ”Da de hørte det, lovpriste de Gud og sagde til Paulus: ”Broder, du ser, hvor mange tusinde jøder der er blevet troende, og de brænder alle af iver for loven. / Men de har hørt om dig, at du lærer alle de jøder, der bor blandt hedningerne, frafald fra Moses ved at sige, at de ikke skal omskære deres børn og heller ikke leve efter jødisk skik.”

Det fremgår af ovenstående afsnit, at der adskillige år efter apostelmødet stadig var en udtalt mangel på åbenbaring vedrørende Kristus-hemmeligheden blandt de jødekristne i Jerusalem. Derfor lod de jøder, der var kommet til tro på Kristus, stadig deres børn omskære, og de var alle ivrige efter at overholde Moseloven. Den velvilje, som de ældste havde over for apostlen, fandtes således ikke hos flertallet af menighedens øvrige medlemmer. De følte sig derimod utrygge ved Paulus, fordi de havde hørt, at hans forkyndelse var årsag til, at de troende jøder uden for Israel ikke længere praktiserede de gammeltestamentlige leveregler.

Det er muligt at opfatte de følgende vers på to forskellige måder. Enten var de ældste i Jerusalem overbevist om, at Paulus rent faktisk lærte de jødekristne i provinserne, at de skulle omskære deres børn og efterleve Loven. Eller så ønskede de, mod bedre vidende, at få de jødekristne i Jerusalem til at tro, at det forholdt sig således. Begge dele virker meget ejendommeligt. Vi

læser videre i vers 22-25, ”Hvad gør vi nu? Man vil under alle omstændigheder få at høre, at du er kommet. / Gør derfor det, vi foreslår dig: Vi har her fire mænd, som har aflagt et løfte. / Tag dem med og lad dig rense sammen med dem og betal udgifterne for dem, så de kan lade deres hoved rage. Så vil alle forstå, at der ikke er noget om det, de har hørt om dig, men at du selv lever efter loven og overholder den. / Men om de hedninger, der er blevet troende, har vi udsendt en skrivelse med bestemmelse om, at de skal vogte sig for kød, der ofres til afguder, og for blod og for kød af kvalte dyr og for utugt.”

Apostlen accepterede de ældstes forslag og praktiserede således fuldt ud det, han siger i 1 Kor 9:19-23, hvor der står, ”Skønt fri og uafhængig af alle har jeg gjort mig selv til alles tjener for at vinde så mange som muligt. / For jøderne er jeg blevet som en jøde for at vinde jøder. For dem, der lever under loven, er jeg blevet som en, der står under loven, for at vinde dem, selv om jeg ikke er under loven. / For dem, der er uden lov, er jeg blevet som en, der er uden lov, for at vinde dem, selv om jeg ikke er uden Guds lov, men er under Kristi lov. / Jeg er blevet svag for de svage for at vinde de svage. Alt er jeg blevet for alle for i det mindste at frelse nogen. / Alt gør jeg for evangeliets skyld for selv at få del i det.”

Planen mislykkedes. Paulus' tilstedeværelse forårsagede optøjer i Jerusalem, og under stor tumult blev han anholdt af de romerske soldater og sat i forvaring. Den følgende dag blev han fremstillet for Rådet, men forhøret endte i et voldsomt opgør mellem saddukæerne og farisæerne. I Ap G 23:11 skriver Lukas, ”Den følgende nat stod Herren foran Paulus og sagde: ”Vær ved godt mod! For ligesom du har vidnet om mig i Jerusalem, skal du også vidne i Rom.” Mange år tidligere havde Kristus i et syn sagt til Ananias vedrørende Paulus, ”Gå! For han er det redskab, jeg har udvalgt til at bringe mit navn frem for hedninger og konger og Israels børn, / og jeg vil vise ham, hvor meget han skal lide for mit navns skyld” (Ap G 9:15-16). Hedningeapostlens tilfangetagelse i Jerusalem banede vej for, at denne profeti kunne gå i opfyldelse. I resten af Apostlenes Gerninger, fra kapitel 23-28, finder vi

således en beskrivelse af, hvordan Paulus kom til at vidne om Jesus Kristus i retssalen over for en konge og flere statholdere i Israel, hvorefter han blev transporteret til Rom for at få sin sag afgjort ved kejserens domstol.

Israels tilsidesættelse

I Romerbrevet kapitel 9, 10 og 11 foretager Paulus nogle overvejelser om det israelske folks forhold til evangeliet. Han skriver i Rom 9:3, ”Jeg ville ønske, at jeg selv var forbandet og skilt fra Kristus, hvis det kunne hjælpe mine brødre og landsmænd.” På grundlag af dette vers kan vi udlede, at i Menighedens tidsalder er Israel som nation ”skilt fra Kristus”. Apostlen forklarer derefter, at Israels midlertidige tilsidesættelse i forhold til Guds frelsesplan ikke er i strid med Guds ord. Der står i Rom 9:6-8, ”Dog ikke sådan at forstå, at Guds ord er slået fejl. Det er ikke alle, som kommer fra Israel, der *er* Israel, / og det er heller ikke alle Abrahams efterkommere, der er hans børn – det hedder jo: ”Det er efter Isak, dine efterkommere skal have navn.” / Det betyder, at det ikke er hans kødelige børn, der er Guds børn, men det er *de børn, som løftet handler om*, der regnes for hans efterkommere.”

Paulus henleder opmærksomheden på, at det i Herrens øjne ikke er alle, som tilhører det israelske folk, der virkelig ”er” Israel. Ligesom Guds udvælgelse kun gjaldt Isak og ikke Ismael, således er det i dag kun ”de børn” af Abraham, ”som løftet handler om”, der regnes for hans efterkommere. Ifølge apostlen kan de jøder, som lever i Menighedens tidsalder, deles op i to grupper, hvor den ene er kendetegnet ved at bestå af personer, der har fået del i løfterne i den Nye pagt, mens den anden gruppe er afskåret fra dette privilegium.

Spørgsmålet er så, om denne opdeling af jøderne i to forskellige grupper er et resultat af de enkelte individers egne valg og livsførelse, eller om det udelukkende skyldes Guds suveræne udvælgelse. Vi finder svaret i de efterfølgende vers, ”Men ikke nok med det; sådan også, da Rebekka skulle have børn med én mand, vor fader Isak: / Endnu inden de var født, endsige havde

gjort noget godt eller ondt, blev der – for at Guds beslutning om udvælgelse skulle stå fast, / ikke på grund af gerninger, men fordi han selv kalder – sagt til hende: ”Den ældste skal trælde for den yngste.” / Der står jo skrevet: ”Jeg elskede Jakob, men hadede Esau”” (Rom 9:10-13). Guds princip for udvælgelse af mennesker forbliver til alle tider det samme. Det er således med henblik på jøderne i sin samtid, at Paulus fremhæver de ovennævnte skriftsteder fra henholdsvis 1 Mos 25:23 og Mal 1:2-3. Og han udtaler samtidig kategorisk, at Guds beslutning om udvælgelse står fast, ikke på grund af gerninger, men fordi han selv kalder. Vi må altså konkludere, at den enkelte jødes udvælgelse eller mangel på samme alene beror på Guds vilje.

Ethvert fornuftigt tænkende menneske vil hertil indvende, at Gud handler uretfærdigt over for de mennesker, som Han *ikke* udvælger til at få del i Kristus. Apostlen er bevidst om dette problem, og han skriver derfor videre, i Rom 9:14-18, ”Hvad skal vi nu sige? Er der nogen uret hos Gud? Aldeles ikke! / Han siger jo til Moses: ”Jeg forbarmer mig, over hvem jeg vil, og viser nåde, mod hvem jeg vil.” / Så afhænger det altså ikke af menneskers vilje eller stræben, men af Guds barmhjertighed. / Skriften siger jo til Farao: ”Jeg har ladet dig fremstå netop for at vise min magt på dig, og for at mit navn kan blive forkyndt over hele jorden.” / Så forbarmer han sig altså, over hvem han vil, og forhærdet, hvem han vil.”

Paulus giver ikke nogen forklaring på, hvordan en retfærdig Gud, tilsyneladende vilkårligt, på forhånd kan udvælge nogle mennesker og fravælge nogle andre. Han fastslår blot, at Gud *er* retfærdig, og at det er Skriftens vidnesbyrd, at Han forbarmer sig, over hvem Han vil. Apostlen sammenfatter det guddommelige princip for udvælgelse således, ”Så afhænger det altså ikke af menneskers vilje eller stræben, men af Guds barmhjertighed” (vers 16). Og for at ingen skal være i tvivl om, at det er ensbetydende med, at Gud dermed også fravælger mennesker, tilføjer han i vers 18, ”Så forbarmer han sig altså, over hvem han vil, og *forhærdet*, hvem han vil.”

Paulus kommer en forventet reaktion fra læserens side i forkøbet, i det han udtaler, ”Nu vil du sige: Hvad har han så mere at bebrejde os? For hvem kan stå hans vilje imod?” (Rom 9:19). Apostlen er faktisk ikke i stand til at tilbagevise denne argumentation, og han nøjes derfor med at komme med følgende formaning, i vers 20-21, ”Menneske! Hvem er du da, siden du går i rette med Gud? Kan det, der er forment, sige til ham, der formede det: Hvorfor har du lavet mig sådan? / Er pottemageren ikke herre over sit ler, så at han af den samme masse kan lave fornemme kar og kar til dagligt brug?”

Efter kun at have omtalt jødernes forhold til evangeliet går Paulus nu videre og inddrager også hedningenerationerne i sine betragtninger. Der står i Rom 9:25-28, ”Som det hedder hos Hoseas: Jeg vil kalde Ikke-Mit-Folk Mit-Folk, og kalde Ikke-Elsket Elsket; / og dér, hvor det lød til dem: I er ikke mit folk, dér skal de kaldes den levende Guds børn. / Men om Israel råber Esajas: ”Selv om Israels børn er talrige som havets sand, skal kun en rest frelses; / for Herren har besluttet at gøre regnskabet op på jorden.”” I Menighedens tidsalder er alle hedningenerationerne omfattet af Guds frelsesplan. Israels stilling som Guds udvalgte folk er ophævet, og i forhold til evangeliet er det en nation på lige fod med de øvrige nationer. Det indebærer, at det kun er ”en rest”, det vil sige et mindretal bestående af enkeltindivider, som får del i frelsen. Ganske som det er tilfældet med de mennesker, der tilhører folkeslagene.

Apostlen opsummerer situationen for henholdsvis hedningerne og Israel, i forbindelse med overgangen til den Nye pagt, på følgende måde, ”Hvad skal vi så sige? Jo, at hedninger, som ikke stræbte efter retfærdighed, opnåede retfærdighed, men vel at mærke retfærdighed af tro. / Israel derimod, som stræbte efter en lov, der kunne føre til retfærdighed, nåede ikke til en sådan lov. / Og hvorfor ikke? Fordi de ikke søgte den af tro, men som om den kunne fås af gerninger. De stødte an mod anstødsstenen, / som der står skrevet: Se, i Zion lægger jeg en anstødssten, en klippe til at snuble over. Den, der tror på ham, skal ikke blive til skamme” (Rom 9:30-33).

Den anstødssten, som jøderne snublede over, er Kristus. Skriften lærer os, at Jesu død, opstandelse og himmelfart er grundlaget for overgangen til en ny fase i Guds frelsesplan, hvor betingelserne for frelse er ændret i forhold til før. Den Nye pagt gælder for både jøder og hedninger, og den standard for livsførelse, Gud ønsker, er ikke længere den retfærdighed, der opnås ved at overholde Loven, men derimod den retfærdighed, som opnås ved tro på Kristus. I Romerbrevet kapitel 10 vers 4 skriver Paulus således, ”For Kristus er enden på loven til retfærdighed for enhver, som tror.” Og i vers 12-13 læser vi videre, ”Der er ingen forskel på jøder og grækere; alle har den samme Herre, rig nok for alle, som påkalder ham, / for ”enhver, som påkalder Herrens navn, skal frelses.”” Et stort antal af mennesker fra hedningenerationerne fik altså del i Guds velsignelser ved troen på Kristus, mens et flertal af jøderne blev udelukket fra dette privilegium.

I kapitel 11 vers 1 understreger apostlen imidlertid, at Gud ikke har forkastet sit folk. Som bevis herfor fremfører han den kendsgerning, at et mindretal af jøderne har omvendt sig og fået del i Kristus. Der står i vers 5-10, ”Sådan er der også i vor tid blevet en rest tilbage, som er udvalgt af nåde. / Og er det ved nåde, er det ikke længere af gerninger; ellers ville nåden jo ikke længere være nåde. / Hvad kan vi da slutte heraf? At det, som Israel stræber efter, har det ikke opnået, men de udvalgte har opnået det. De andre blev forhærdet / – som der står skrevet: ”Gud har givet dem en søvnens ånd, øjne, som ikke ser, og ører, som ikke hører, indtil den dag i dag.” / Og David siger: Lad deres bord blive en fælde og en snare, så de snubler og må undgælde. / Lad det blive sort for deres øjne, så de ikke kan se, og lad altid deres ryg være bøjet.””

Paulus gentager altså i vers 5 og vers 7, at kun et mindretal af befolkningen i Israel, er ”udvalgt af nåde”, mens resten ”blev forhærdet”. Derefter erklærer han i utvetydige vendinger, at det var Gud selv, der forhærdede Israel som folk! Der står således i vers 7b-8, ”De andre blev forhærdet / – som der står skrevet: ”*Gud har givet dem en søvnens ånd, øjne, som ikke ser, og ører, som ikke hører, indtil den dag i dag.*””

Men hvorfor lukkede Gud øjnene på jøderne, så de snublede over anstødsstenen? Svaret findes i vers 11-12, hvor vi læser dette, ”Jeg spørger nu: Snublede de, for at de skulle falde? Aldeles ikke! *Men ved deres fald kom frelsen til hedningerne* for at ægge dem til misundelse. / Og betød deres fald rigdom for verden og deres nederlag rigdom for hedningerne, hvor meget mere vil det så ikke betyde, når de kommer fuldtalligt ind.” Gud lukkede altså jødernes øjne for evangeliets sandhed, for at hedningerne kunne få del i frelsen. Herren lod ikke et flertal af jøderne blive forhærdet, fordi de nægtede at tage imod evangeliet om Jesus Kristus. Nej, jøderne nægtede at tage imod evangeliet, fordi Gud havde forhærdet deres hjerter. Alt sammen for at hedningerne på lige fod med jøderne kunne få andel i Kristus.

Vers 12 indicerer, at hele Israel skal tage imod Kristus på et senere tidspunkt. Apostlen bekræfter dette i Rom 11:25-27, idet han skriver, ”Brødre, for at I ikke skal stole på jeres egen klogskab, vil jeg have, at I skal kende denne hemmelighed: Der hviler forhærdelse over en del af Israel, indtil hedningerne fuldtalligt kommer ind; / så skal hele Israel frelses – som der står skrevet:

Befrieren skal komme fra Zion, han fjerner ugudelighed fra Jakob. / Dette er min pagt med dem, når jeg tager deres synder bort.” Disse vers refererer til Kristi synlige genkomst til jorden, hvor jøderne skal se hen til ”ham, de har gennemboret” (Zak 12:10). Da skal alle Guds løfter til *Abrahams efterkommere*, altså Israel, virkeliggøres. Folket skal således få det forjættede land i eje og få del i den Nye pagts velsignelser.

Henvendt til de troende af hedensk afstamning siger Paulus derefter, i Rom 11:30-32, ”For ligesom I engang var ulydige mod Gud, men nu har fundet barmhjertighed som følge af deres ulydighed, / sådan er de nu også blevet ulydige som følge af den barmhjertighed, som er vist jer, for at også de kan finde barmhjertighed. / For Gud har indesluttet alle i ulydighed for at vise alle barmhjertighed” Med disse ord afslører apostlen, hvorledes Gud endegyldigt vil opfylde sit løfte til Abraham om, at velsigne alle jordens folk i hans *afkom*, det vil sige i Kristus.

Det er tydeligvis med jubel i sin ånd, at hedningeapostlen afslutter sin undervisning med at lovprise Gud for hans ærefrygtindgydende frelsesplan. Han fryder sig over, at Gud suverænt handler med mennesker i overensstemmelse med sin egen viljes beslutning. Ordlyden er denne, ”O dyb af Guds rigdom og visdom og kundskab! Hvor uransagelige er hans domme, og hvor usporlige hans veje! / For ”hvem kender Herrens tanker, eller hvem kan være hans rådgiver? / Hvem har givet ham noget først, så han må gøre gengæld?” / Thi fra ham og ved ham og til ham er alle ting. Ham være ære til evig tid! Amen” (Rom 11:33-36).

II. Udvalgt i Kristus

Udgangspunktet for denne redegørelse var spørgsmålet om, hvorvidt den nye fødsel, eller mangel på samme, er en følgevirkning af menneskets eget valg, eller om denne erfaring udelukkende er et resultat af Guds vilje og hans suveræne indgriben. Vores undersøgelse har afsløret to principielle forhold. For det første, at Gud i alle faser af sin frelsesplan udvælger mennesker udelukkende på grundlag af sin egen viljes beslutning. For det andet, at al udvælgelse hviler på Guds løfter til Abraham.

Herren udvalgte Abraham. Skriften giver os ingen som helst begrundelse for, at det lige netop var ham, Gud havde udset sig. Der står blot, at det forholder sig sådan. Abrahams søn Isak var omfattet af Herrens udvælgelse, men det var Ismael ikke. Isaks to sønner Esau og Jakob var tvillinger, men allerede inden de var blevet født, havde Gud udvalgt Jakob frem for Esau. Vi finder det samme princip for udvælgelse i det Nye testamente. Der står, at Johannes Døber før sin fødsel var udvalgt til at blive Herrens tjener (Luk 1:11-17). Jesus udvalgte 12 mænd, der tilsyneladende ikke havde nogen særlige forudsætninger, måske tværtimod, til at udføre en enestående tjenestegerning. Det var Guds vilje, at åbenbare for umyndige, at Jesus var Messias, men at holde det skjult for vise og forstandige. Gud åbenbarede kun evangeliets sandhed for en rest af Israels hus, mens Han lod sønnens ånd falde over de øvrige, så de intet forstod. Og Jesus udvalgte den mand i

Israel, som menneskeligt set var allermindst egnet, til at udføre en helt speciel aposteltjeneste.

Israels udvælgelse som Guds ejendomsfolk, frem for hedningenerationerne, bygger på Herrens løfter til Abraham om, at hans efterkommere skulle blive talrige og arve landet. Menighedens udvælgelse, i forhold til Guds frelsesplan, hviler på det guddommelige løfte til Abraham, at alle jordens folk skal velsignes i hans afkom.

Hvordan forholder det sig da med den enkelte troendes udvælgelse, af verden, under den Nye pagt? Der står i Ef 1:3-10, ”Lovet være Gud, vor Herre Jesu Kristi fader, som *i Kristus* har velsignet os med al himlens åndelige velsignelse. / *For før verden blev grundlagt, har Gud i ham udvalgt os til at stå hellige og uden fejl for hans ansigt i kærlighed. / I sin gode vilje forudbestemt han os til barnekår hos sig ved Jesus Kristus / til lov og pris for hans nådes herlighed, som han har skænket os i sin elskede søn. / I ham har vi forløsning ved hans blod, tilgivelse for vore synder ved Guds rige nåde. / Den gav han os i rigt mål med al visdom og indsigt / ved at lade os kende sin viljes hemmelighed ud fra den gode beslutning, han selv forud havde fattet / om den frelsesplan for tidernes fylde: at sammenfatte alt i Kristus, både det himmelske og det jordiske.*”

Gud har udvalgt os ”i ham”, det vil sige i Kristus. Vor individuelle udvælgelse bygger således også på Herrens løfte til Abraham om, at alle jordens folk skal velsignes i hans afkom. Udvalgelse fandt sted, allerede før verden blev grundlagt. Paulus slår fast, at vi er ”forudbestemt” til ”barnekår” hos Gud ved Jesus Kristus. Ordet ”forudbestemt” er ikke til at misforstå. I den græske tekst står der ”proorizo”, som betyder at sætte grænser for noget på forhånd. Udtrykket ”barnekår” indicerer, at Gud er vor Fader, og at vi er hans børn. Dette privilegium får vi del i ved den nye fødsel. Der er altså tale om en familiemæssig relation, og ikke blot en juridisk gældende relation eller en almindelig social relation. Tilhørsforholdet til vor biologiske familie er noget, vi ikke selv har valgt, og det står ikke til at ændre. Under normale

omstændigheder vil en far altid kendes ved sine børn. Han vil forsørge dem og beskytte dem efter bedste evne, men de er også genstand for hans opdragelse. Præcis på samme måde forholder det sig med vor himmelske Fader.

Guds udvælgelse blev virkeliggjort, i form af den nye fødsel, i forbindelse med, at Han i sin nåde lod os ”kende sin viljes hemmelighed ud fra den gode beslutning, han selv forud havde fattet / om den frelsesplan for tidernes fylde: at sammenfatte alt i Kristus.” Initiativet er altså udelukkende på Guds side. Det er Ham, der har udtænkt en frelsesplan for menneskeslægten, og Han har ladet den effektuere ved at sende sin Søn til jorden. Derefter åbenbarer Han, ved Helligånden, evangeliets sandhed for de mennesker, som Han lader føde på ny. Det er alt sammen et resultat af Guds nåde, og den enkelte troende kan ikke tage æren for noget af det, som er sket.

Apostlen delagtiggør os i den sandhed, at Gud allerede før verden blev grundlagt udvalgte de mennesker, som i Menighedens tidsalder skulle komme til at erfare den nye fødsel. Et menneske bliver altså ikke født på ny, fordi det selv vælger det, men fordi Gud på forhånd har bestemt, at det skulle ske. Erkendelsen af denne kendsgerning rejser nogle principielle spørgsmål vedrørende menneskets selvstændige vilje, Guds retfærdighed, evangeliets forkyndelse og Guds dom med videre. Disse spørgsmål vil vi forsøge at finde Skriftens svar på senere. Først vil vi studere nogle flere nytestamentlige skriftafsnit, der omhandler udvælgelsen.

Jesu undervisning om udvælgelsen under den Nye pagt

I det ovenstående konstaterede vi, at vor udvælgelse gælder barnekår hos Gud, som opnås ved den nye fødsel. Vi så desuden, at Faderen lader os få vished om dette gode ved Helligåndens åbenbaring. I det følgende vil vi nævne nogle skriftsteder, som gør det klart, at Helligånden også udvirker omvendelse i de mennesker, som er udvalgt til barnekår. Således at omvendelse kan ses som en indikation af, at et menneske er udvalgt af Gud.

I Joh 6:37-39 siger Jesus, ”Alt, hvad Faderen giver mig, skal

komme til mig, og den, der kommer til mig, vil jeg aldrig vise bort; / for jeg er kommet ned fra himlen, ikke for at gøre min egen vilje, men hans vilje, som har sendt mig. / Og hans vilje er, at jeg ikke skal miste noget af alt det, han har givet mig, men oprejse det på den yderste dag.”

Det er oplagt, at Jesus her taler om mennesker. Han henvender sig til personer i sin samtid, men princippet for udvælgelse er ens for alle, der er omfattet af Menighedens tidsalder. Hvem der det, der kommer til Kristus? Det er dem, som Faderen ”giver” til Ham. Når et menneske omvender sig og kommer til Jesus, er det altså ikke på grund af et selvstændigt valg, men fordi vedkommende er givet til Ham af Faderen. Den pågældende er ikke passiv, han ”kommer” jo til Jesus. Men hvis han ikke havde været blandt dem, som Faderen har givet til Sønnen, ville det ikke være sket. Omvendelsen sker øjensynligt som et resultat af Helligåndens virke. Gud har givet mennesket en selvstændig vilje, og vi har ansvaret for selv at vælge, når det drejer sig om vor livsførelse, men i forhold til omvendelsen og den nye fødsel er vor stilling på forhånd fastlagt af Ham.

Den, som kommer til Kristus, vil Han tage imod og ”aldrig vise bort”. Det er nemlig Faderens vilje, at Sønnen ikke skal miste nogen af de mennesker, som Han har fået betroet. Jesus har altså ansvaret for de pågældende individer. Det er hans opgave at bevare dem, så Han kan oprejse dem på den yderste dag. Sønnen gør altid Faderens vilje. Det betyder, at det menneske, som én gang er blevet født på ny, og har fået barnekår hos Gud, aldrig vil miste dette privilegium. Gud har udvalgt os med et formål, nemlig at vi skal praktisere discipelskab, og vi skal engang for Kristi domstol stå til regnskab for det, vi blev betroet. Men vor status som Guds børn er urokkelig.

Jesus tilføjer i vers 44-45, ”Ingen kan komme til mig, hvis ikke Faderen, som har sendt mig, drager ham, og jeg skal oprejse ham på den yderste dag. / Der står skrevet hos profeterne: ’Alle skal være oplært af Gud.’ Enhver, som har hørt og lært af Faderen, kommer til mig.”

Hvorfor omvender et menneske sig og kommer til Kristus? Det er fordi, Faderen ”drager” ham eller hende. En intellektuel forståelse af evangeliet er ikke nok. Uden Helligåndens åbenbaring forbliver et menneske åndelig blind og ude af stand til at opnå den syndserkendelse, som er en forudsætning for omvendelsen. Derfor må Gud først åbne vore øjne og ører, så vi kommer til erkendelse af sandheden, hvorefter Han giver os en stærk tilskyndelse til at handle i overensstemmelse med vor nye overbevisning. Når et menneske omvender sig efter at have hørt evangeliet, er det uden undtagelse fordi, vedkommende er blevet oplyst og kaldet af Helligånden. Alt taler således for, at Gud åbenbarer sig for lige netop de mennesker, som Han på forhånd har udvalgt til at blive født på ny.

Endelig står der videre i vers 65, ”Og han sagde: ”Det var derfor, jeg sagde til jer, at ingen kan komme til mig, hvis ikke det er givet ham af Faderen.”” Jesus slår igen fast over for sine disciple, at intet menneske kan komme til Ham, hvis det ikke er ”givet”, det vil sige forordnet, af Faderen. Omvendelsen er altså ikke en handling, vi selv kan beslutte os til at udføre og dermed tage æren for, men det er en erfaring, som vi kun kan få del i på Faderens foranledning. Det er ikke noget vi selv kan arbejde os hen imod, men det sker alene på grund af Guds nåde mod den enkelte.

I Johannesevangeliet kapitel 10 taler Herren igen om de mennesker, som Han er blevet betroet. Vi læser følgende i vers 14-16, ”Jeg er den gode hyrde. Jeg kender mine får, og mine får kender mig, / ligesom Faderen kender mig, og jeg kender Faderen; og jeg sætter mit liv til for fårene. / Jeg har også andre får, som ikke hører til denne fold; også dem skal jeg lede, og de skal høre min røst, og der skal blive én hjord, én hyrde.”

Dette skriftsted bekræfter, at det, Jesus i det ovenstående har sagt om udvælgelsen, også gælder de troende i dag. Han taler her om nogle ”andre får”, for hvem Han ligeledes er hyrde. Det er tydeligt, at Herren refererer til Menigheden op gennem historien, som hovedsagelig består af mennesker med ikke-jødisk baggrund.

Disse ”andre får”, som også tilhører Kristus, skal høre Hyrdens røst og adlyde Ham, hvorefter der skal blive én hjord. Når Ordet bliver forkyndt, er der nogle mennesker, som bliver berørt af budskabet, mens andre er upåvirkede. Det er tilfældet fordi, nogle er forudbestemt til barnekår, mens andre ikke er omfattet af Guds udvælgelse.

Jesus siger da også til jøderne, i vers 26, ”I tror ikke, fordi I ikke hører til mine får.” Den, som ikke har forstået sandheden om udvælgelsen, ville have forventet, at der stod: I hører ikke til mine får, fordi I ikke tror. Men vi må tage Skriften for pålydende, og ikke forsøge at fortolke den ud fra almindelig menneskelig tankegang, ellers farer vi vild. Og Herren siger klart, at de pågældende jøder ikke troede, fordi de ikke hørte til hans får, ikke omvendt.

Vi finder yderligere udtalelser om udvælgelsen i Joh 15:16-17, hvor Jesus fastslår følgende over for sine disciple, ”Det er ikke jer, der har udvalgt mig, men mig, der har udvalgt jer og sat jer til at gå ud og bære frugt og blive ved med at bære frugt, så Faderen kan give jer, hvad som helst I beder om i mit navn. / Dette byder jeg jer, at I skal elske hinanden.” Denne sandhed gælder også for de troende i dag. Vi har ikke selv valgt, at Kristus skulle være vores Herre, men Han er vor Herre, og vi blev hans disciple, fordi Han udvalgte os i overensstemmelse med Faderens vilje. Og vi blev udvalgt med den hensigt, at vi skulle bære frugt i form af gerninger, der bliver udført i kraft af det guddommelige liv, som vi har fået del i.

I vers 18-19 fortsætter Jesus med ordene, ”Når verden hader jer, skal I vide, at den har hadet mig før jer. / Var I af verden, ville verden elske jer som sit eget; nu er I ikke af verden, men jeg har udvalgt jer af verden, derfor hader verden jer.” Det er meget afgørende for vor selvforståelse som kristne, at Helligånden åbner vore øjne for denne sandhed. Vi er udvalgt af verden, og på grund af den nye fødsel er vi ikke længere af verden. Vi har fået en ny oprindelse og et nyt slægtskab, vi er nemlig af Gud. Udvælgelsen adskiller os fra verden, og vi tilhører Kristus. Verden er i den Ondes vold (1 Joh 5:19), og Menigheden er således principielt

et fremmedlegeme på jorden. Derfor eksisterer der et indædt fjendskab mod de hellige fra verdens side, ligesom som det var tilfældet med Jesus.

I det syttende kapitel af apostlen Johannes' evangelium, beder Jesus en bøn for de mennesker, som Han havde fået betroet, mens Han udførte sin tjeneste på jorden. Der står udtrykkeligt i vers 9, at bønnen gælder netop disse mennesker, og ikke de mennesker som tilhørte verden. I vers 20-21 læser vi videre, "Ikke for dem alene beder jeg, men også for dem, som ved deres ord tror på mig, / at de alle må være ét, ligesom du, fader, i mig og jeg i dig, at de også må være i os, for at verden skal tro, at du har udsendt mig." Kristus beder her for sin fremtidige menighed på jorden. Igen ser vi, at Han skelner skarpt mellem de kommende generationer af troende og verden. Han beder om, at de kristne må være ét indbyrdes i kraft af, at de er ét med Treenigheden. Og Jesus tilføjer, at når denne enhed findes, skal det være et vidnesbyrd, der vil blive medvirkende til, at mennesker i verden kommer til tro på, at Han er udsendt af Faderen.

Om udvælgelsen i Brevene

Paulus skriver i 2 Tim 1:9-11, "Han frelste os og kaldte os med en hellig kaldelse, ikke på grund af vore gerninger, men efter egen beslutning og af den nåde, som var givet os i Kristus Jesus for evige tider siden, / og som nu er åbenbaret ved vor frelser Kristi Jesu tilsynekomst, ved ham, der tilintetgjorde døden og bragte liv og uforgængelighed for lyset ved evangeliet. / For det evangelium er jeg indsat som forkynder og apostel og lærer."

Hvem tog, ifølge dette skriftsted, den afgørende beslutning, der resulterede i, at netop vi blev født på ny? Var det Gud, os selv, eller var det en kombination, således at vores beslutning om at omvende os gjorde udslaget? Der står, at "Han", det vil sige Gud, "frelste os og kaldte os med en hellig kaldelse, ikke på grund af vore gerninger, men efter egen beslutning." Det var altså Gud, der suverænt besluttede at frelse os uden hensyntagen til vore handlinger. Hvornår blev denne beslutning taget? Det

skete ”for evige tider siden”! Gud er evig, og Han havde set os og kendte til vort livsforløb, længe før vi blev født (Sal 139:16), men vore gerninger var *ikke* udslagsgivende for hans beslutning om udvælgelse.

Den nåde, som Gud gav os ”i Kristus” allerede fra evighed af, blev manifesteret ved, at Jesus kom til jorden for at tilintetgøre døden og tilvejebringe liv og uforgængelighed, hvilket vi fik del i gennem forkyndelsen af evangeliet. Vi var de nødstedte, og det var Gud, der frelste os. Vi var ikke blot magtesløse, men også uvidende om vor reelle situation. Gud kom os til undsætning, ikke på vor anmodning, men på grundlag af en beslutning, Han selv havde taget. Vores rolle er udelukkende at være genstand for Herrens indgriben.

I Ef 2:1-10 står der, ”Også jer har han gjort levende, jer der var døde i jeres overtrædelser og synder, / som I før vandrede i, da I lod jer bestemme af denne verdens tidsalder og af ham, som hersker over luftens rige, den ånd, der stadig virker i ulydighedens børn. / Til dem hørte også alle vi engang. I vort køds begær gjorde vi, hvad kødet og sindet ville, og vi var af natur vredens børn ligesom de andre. Men i sin rige barmhjertighed og på grund af den store kærlighed, han elskede os med, / gjorde Gud os, der var døde i vore overtrædelser, levende med Kristus – af nåde er I frelst – / og han oprejste os sammen med ham og satte os med ham i himlen, i Kristus Jesus, / for i de kommende tidsaldre at vise sin overstrømmende rige nåde og sin godhed mod os i Kristus Jesus. / For af den nåde er I frelst ved tro. Og det skyldes ikke jer selv, gaven er Guds. / Det skyldes ikke gerninger, for at ingen skal have noget at være stolt af. / For hans værk er vi, skabt i Kristus Jesus til gode gerninger, som Gud forud har lagt til rette for os at vandre i.”

Dette skriftafsnit omhandler den nye fødsel og vore barnekår hos Gud. Apostlen slår fast, at vi var ”døde”, men at Gud har gjort os ”levende med Kristus”. Vort legeme var i live, og vor sjæl, det vil sige vores vilje, intellekt og følelser, fungerede, men vor ånd var død. Samvittigheden var den eneste funktion med

tilknytning til menneskets ånd, som var virksom. Vor livsførelse var kendetegnet ved ”overtrædelser og synder”. Hvorfor? Fordi vi lod os ”bestemme af denne verdens tidsalder og af ham, som hersker over luftens rige, den ånd, der stadig virker i ulydighedens børn.” Og ”i vort køds begær gjorde vi, hvad kødet og sindet ville, og vi var af natur vredens børn ligesom de andre.” Vi var under indflydelse af tre stærke kræfter, nemlig Satan, verdens ånd og kødet. Der består altså en alliance mellem Satan, verden og kødet, og disse magtfaktorer holdt os fanget i et handlingsmønster, som vi ikke selv var i stand til at bryde. Vi var ”ulydighedens børn” og ”vredens børn”. Disse udtryk tilkendegiver, at vi levede i ulydighed mod Guds vilje, og at vi derfor var under Guds vrede.

Gud vidste, at det på grund af vor døde tilstand var fuldstændig udelukket, at vi på nogen måde skulle være i stand til selv at forbedre vor situation. Derfor besluttede Han at gribe ind og handle til vores fordel. Gud gjorde os ”levende med Kristus”, og Han ”oprejste os sammen med ham og satte os med ham i himlen, i Kristus Jesus.” Paulus refererer her til den nye fødsel. Vi, som var døde, gjorde Gud levende! Sønnen sidder ved Faderens højre hånd i Himlen, og i kraft af at vi er i Kristus, har Gud sat os i Himlen med Ham. Hvad var Herrens bevæggrund for at gøre dette? Det skyldes ikke nogen særlige egenskaber hos os, eller at vi har udført nogle specielle gerninger. Vi blev født på ny udelukkende på grund af Guds ”rige barmhjertighed” og hans ”store kærlighed” til os. Der står ganske vist, at vi blev frelst ”ved tro”, men vi kom til tro på grund af Helligåndens gerning i vort indre menneske. Den kendsgerning, at netop vi fik barnekår, er derfor alene et udtryk for Guds nåde, intet som helst andet. Det er en personlig gave, som kun nogle mennesker modtager, i overensstemmelse med hans viljes beslutning.

Vor nye identitet i Kristus er et resultat af Guds selvstændige indgriben. Der står, ”For hans værk er vi, skabt i Kristus Jesus” (vers 10). Hvad er Herrens hensigt med denne genskabelse af udvalgte mennesker? Vi læser videre, at vi er skabt ”til gode gerninger, som Gud forud har lagt til rette for os at vandre i.”

Før var vi fastlåst i en livsførelse af synd og overtrædelser uden mulighed for at slippe fri. Nu, da vi er blevet født på ny, er det Guds vilje, at vi i kraft af det guddommelige liv, vi har fået del i, skal praktisere en livsførelse bestående af gode gerninger, som Han har planlagt, at vi skulle udføre. Endelig bliver det afsløret, hvilken fremtid Herren har i tankerne for os. I de ”kommende tidsaldre” ønsker Han nemlig at ”vise sin overstrømmende rige nåde og sin godhed mod os i Kristus Jesus.”

Den kendsgerning, at Gud har udvalgt nogle mennesker til barnekår, indebærer nødvendigvis også, at der findes mange mennesker, som Han ikke har udvalgt. Ellers bliver al tale om udvælgelse meningsløs. Og det forholder sig *ikke* sådan, at alle mennesker er udvalgt fra Guds side, hvorefter virkeliggørelsen af udvælgelsens substans, nemlig den nye fødsel, er afhængig af, om det enkelte menneske accepterer kaldet eller ej. Udvælgelsen til barnekår hos Gud er heller ikke kollektiv, den er per definition individuel. Guds udvælgelse gælder ikke Menigheden som en helhed. Menigheden består derimod af enkeltpersoner, som har det til fælles, at de er udvalgt. Det fremgår da også klart af Ef 4:7, hvor vi læser følgende, ”*Hver enkelt af os har fået nåden givet som gave tilmålt af Kristus.*”

Den nåde, som Kristus har givet os, indbefatter også evnen til at tro. I Filip 1: 29-30 skriver Paulus, ”For I har for Kristi skyld *fået skænket den nåde* ikke blot *at tro på ham*, men også at lide for hans skyld / i den samme kamp, som I har set mig i, og som I nu hører, at jeg stadig står i.” Vi har fået skænket den ”nåde” at ”tro på ham”. Den, som virkelig begynder at forstå betydningen af de to ovennævnte skriftsteder, må uvilkårligt undre sig over Guds storhed og samtidig blive overvældet af dyb taknemlighed til Ham.

Apostlen forholder sig også til den realitet, at der er mange mennesker, som ganske vist har hørt evangeliet, men de forstod ikke budskabet, fordi Gud ikke åbnede deres øjne, og derfor blev de ikke født på ny. Der står i 2 Kor 4:1-6, ”Derfor bliver vi ikke modløse i den tjeneste, som vi har fået af barmhertighed. / Vi har sagt nej til det skjulte og skændige og går ikke frem

med snedighed og forfalsker heller ikke Guds ord, men bringer sandheden for dagen og anbefaler således os selv til ethvert menneskes samvittighed, for Guds øjne. / Og er vort evangelium tilhyllet, er det kun tilhyllet for dem, der fortages, / for dem, der ikke tror; deres tanker har denne verdens gud blindet, så de ikke ser lyset, der stråler fra evangeliet om Kristi herlighed, Kristus, som er Guds billede. / For vi prædiker ikke os selv, men Jesus Kristus som Herren og os selv som jeres tjenere for Jesu skyld. / Thi Gud, der sagde: ”Af mørke skal lys skinne frem”, han har ladet det skinne i vore hjerter til oplysning og til kundskab om Guds herlighed på Jesu Kristi ansigt.”

I disse vers bliver der omtalt to forskellige kategorier af mennesker. Der er for det første dem, for hvem evangeliet er ”tilhyllet”. Deter ”dem, der fortages”, de ”tror ikke” fordi denne verdens gud har blindet deres tanker, ”så de ikke ser lyset, der stråler fra evangeliet om Kristi herlighed.” Dernæst er der dem, i hvis hjerter Gud har ladet sit ”lys” skinne ”til oplysning og til kundskab” om den herlighed, som omgiver Kristus. De førstnævnte er åndeligt blinde, fordi de ikke har fået nogen åbenbaring af evangeliets sandhed. Problemet er altså ikke, at disse mennesker ikke vil omvende sig, men de forstår ganske enkelt ikke vigtigheden af budskabet om Jesus Kristus. De sidstnævnte var i udgangspunktet også i mørke, men takket være det guddommelige lys har de fået kundskab om Guds frelsesplan.

Når evangeliet bliver forkyndt i ånd og sandhed for ikke-kristne, vil der altid komme en eller anden form for reaktion hos de pågældende. Nogle vil reagere negativt i form af ligegyldighed, foragt eller vrede. Andre vil give Guds ord ret, og de vil blive bragt til syndserkendelse og derefter omvende sig. Det overraskende er, at den grundlæggende årsag til denne forskel ikke skal findes hos det enkelte menneske, men hos Gud.

Guds visdom

Det kan være meget vanskeligt at forstå Guds handlemåde. Hvorfor er nogle mennesker, endnu før verden blev skabt, blevet udvalgt

til at blive født på ny i denne tilværelse, mens andre på forhånd er udelukket fra dette privilegium? Det fuldstændige svar kender kun Faderen. Men en del af forklaringen er den, at Han gennem udvælgelsen ønsker at demonstrere sin egen almagt og afsløre menneskets afmagt. Hvorfor? Fordi det er i overensstemmelse med realiteterne. Udvalgelsens indre logik afspejler det reelle forhold mellem Gud og mennesker. Skriften fortæller os, at Gud har al magt. Den kendsgerning indebærer imidlertid samtidig, at et menneske pr definition ikke besidder nogen magt. Derfor er vi heller ikke i stand til at ændre på vor egen grundlæggende relation til Ham. Gud er indehaver af den absolutte magt, og som mennesker har vi kun den relative magt, som Han giver os. Vore basale livsvilkår, inklusive vort forhold til den nye fødsel, er således forudbestemt af Gud. Og det er kun inden for den historiske, geografiske og sociale ramme, som Han har sat os i, at vi kan gøre brug af vor selvstændige vilje.

Paulus omtaler også den visdom, som ligger til grund for Guds frelsesplan. Vi finder følgende i 1 Kor 1:17-25, ”For Kristus sendte mig ikke for at døbe, men for at forkynde evangeliet, dog ikke med talekunstens visdom, for at Kristi kors ikke skal blive til tom tale. / For vel er ordet om korset en dårskab for dem, der fortabes, men for *os, der frelses*, er det Guds kraft / – der står jo skrevet: De vises visdom vil jeg ødelægge, de kloges klogskab vil jeg tilintetgøre. / Hvor er de vise henne, hvor er de skriftkloge, hvor er denne verdens kloge hoveder? Har Gud ikke gjort verdens visdom til dårskab? / For da Gud i sin visdom ikke ville, at verden skulle kende ham gennem sin egen visdom, besluttede Gud at frelse *dem, som tror*, ved den dårskab, der prædikes om. / For jøder kræver tegn, og grækere søger visdom, / men vi prædiker Kristus som korsfæstet, en forargelse for jøder og en dårskab for hedninger; / men for *dem, der er kaldet*, jøder såvel som grækere, prædiker vi Kristus som Guds kraft og Guds visdom. / For Guds dårskab er visere end mennesker, og Guds svaghed er stærkere end mennesker.”

Apostlen erklærer, at ordet om korset er ”en dårskab for dem, der fortages, men for os, der frelses, er det Guds kraft.” På baggrund af vort studium af udvælgelsen, kan vi fastslå, at ”os, der frelses” er identiske med ”dem, der tror” (vers 21) og ”dem, der er kaldet” (vers 24). Det er, med andre ord, dem, som er forudbestemt til at blive født på ny. Og når ordet om korset bliver forkyndt for disse mennesker, udløses Guds kraft over dem, hvorimod ”dem, der fortages” forbliver uberørt af budskabet.

Paulus kommer med følgende svar på spørgsmålet om, hvorfor Gud har valgt at konstruere sin frelsesplan på lige netop denne måde, ”*For da Gud i sin visdom ikke ville, at verden skulle kende ham gennem sin egen visdom, besluttede Gud at frelse dem, som tror, ved den dårskab, der prædikes om*”(vers 21). Evangeliet appellerer ikke umiddelbart til det menneskelige intellekt. Tværtimod. Vurderet ud fra en almindelig verdslig tankegang kan det virke primitivt og måske endda frastødende. Uden Helligåndens åbenbaring er det umuligt for et menneske at se den herlighed, der omgiver ordet om korset. Når en person bliver født på ny, er det således ikke fordi, han eller hun selv har valgt at blive en kristen på baggrund af rationelle overvejelser, men udelukkende på grund af Helligåndens gerning i det pågældende menneske. På denne forunderlige vis gennemfører Gud sin egen viljes beslutning om individuel udvælgelse! Og det er alt sammen et vidnesbyrd om Herrens almagt.

I indledningen fastslog apostlen, at han ikke forkyndte evangeliet med ”talekunstens visdom”, og efter at have gjort rede for Guds visdom, som den kommer til udtryk i hans frelsesplan, tilføjer han, ”Men vi prædiker Kristus som korsfæstet, en forargelse for jøder og en dårskab for hedninger; / men for dem, der er kaldet, jøder såvel som grækere, prædiker vi Kristus som *Guds kraft og Guds visdom.*” Paulus havde ofte erfaret, at hans prædiken om Kristus som korsfæstet var blevet mødt med kraftig modstand fra både jøder og grækere, men han fortsatte med at udføre sin apostelgerning i bevidstheden om, at evangeliet er Guds kraft og Guds visdom for ”dem, der er kaldet”. Og det er

netop, hvad vi som kristne har erfaret, at vi før var uvidende og afmægtige, men ved at høre budskabet om Kristus er vi nu blevet oplyst om ”Guds visdom” og forvandlet af ”Guds kraft”.

Der står videre i 1 Kor 1:26-31, ”For tænk på, brødre, hvordan det var med jer selv, da I blev kaldet: I var ikke mange vise i verdslig forstand, ikke mange mægtige, ikke mange fornemme. / Men det, som er dårskab i verden, udvalgte Gud for at gøre de vise til skamme, og det, som er svagt i verden, udvalgte Gud for at gøre det stærke til skamme, / og det, som verden ser ned på, og som ringeagtes, det, som ingenting er, udvalgte Gud for at gøre det, som er noget, til ingenting, / for at ingen skal have noget at være stolt af over for Gud. / Men ham skyldes det, at I er i Kristus Jesus, som er blevet visdom for os fra Gud, både retfærdighed og helligelse og forløsning, / for at ”den, der er stolt, skal være stolt af Herren,” som der står skrevet.”

Gud har fra fødslen givet mennesker vidt forskellige livsvilkår. Det er således en kendsgerning, at intellektuelle evner, magt og social status er temmelig ulige fordelt. I de ovennævnte vers henledes opmærksomheden først på, at der tegner sig et klart mønster i forbindelse med Guds udvælgelse af mennesker. Apostlen minder de hellige i Korinth om, at der iblandt dem ikke var mange hverken vise, mægtige eller fornemme i verdslig forstand. Derefter gør han rede for det princip, der ligger til grund for udvælgelsen. Han påpeger nemlig, at Gud bevidst udvælger de mennesker, som i verdens øjne betragtes som dumme og svage, for at gøre denne verdens vise og stærke til skamme. Og at Herren lader de personer, som verden ser ned på og ringeagter, dem der betragtes som nulliteter, være omfattet af sin udvælgelse, for på denne måde at gøre dem, som er noget i verden, til ingenting.

Hvad er Guds hensigt med at handle på denne måde over for menneskene? Paulus skriver, at det er ”for at ingen skal have noget at være stolt af over for Gud ” (vers 29). Det er med andre ord fordi, Herren ikke ønsker, at nogen skal kunne gøre sig fortjent til den nye fødsel. Vor udvælgelse til barnekår beror ene og alene på Guds nåde. Apostlen afslutter sine betragtninger om udvælgelsen

på følgende måde, ”Men ham skyldes det, at I er i Kristus Jesus, som er blevet visdom for os fra Gud, både retfærdighed og helligelse og forløsning, / for at ”den, der er stolt, skal være stolt af Herren,” som der står skrevet.”

Intet menneske kan tage æren for sin egen frelse. Hverken retfærdiggørelsen, den efterfølgende helligelse eller den endelige forløsning. Alt dette skyldes Helligåndens værk i os på grundlag af Kristi forsoningsværk, og det er udtryk for Guds visdom, at det forholder sig således. Når vi kommer til erkendelse af denne sandhed, kan vi ikke andet end bøje os i ærefrygt for Faderen.

Målet med den nye fødsel

I Rom 8:28-34 skriver Paulus, ”Vi ved, at alt virker sammen til gode for dem, der elsker Gud, og som efter hans beslutning er kaldet. / *For dem, han forud har kendt, har han også forud bestemt til at formes efter sin søns billede, så at han er den førstefødte blandt mange brødre.* / Og dem, som han forud har bestemt, har han også kaldet, og dem, han har kaldet, har han også gjort retfærdige, og dem, han har gjort retfærdige, har han også herliggjort. /

Hvad er der mere at sige! Er Gud for os, hvem kan da være imod os? / Han, som ikke sparede sin egen søn, men gav ham hen for os alle, vil han ikke med ham skænke os alt? / Hvem vil anklage Guds udvalgte? Gud gør retfærdig. / Hvem vil fordømme? *Kristus Jesus er død, ja endnu mere, han er opstået og sidder ved Guds højre hånd og går i forbøn for os.*”

Dette skriftafsnit bekræfter, at vor frelse udelukkende skyldes Gud, men det er også et vidnesbyrd om, at Helligånden fortsætter sit arbejde med de hellige *efter* den nye fødsel. Hvad skete der forud for det tidspunkt, vi hørte Herrens kald? Gud er ikke begrænset af tid og sted, Han er evig og ser alt i evighedsperspektiv. Derfor kendte Han til os, længe før vi blev født, og allerede da bestemte Han, at netop vi skulle ”formes” efter hans ”søns billede.” Da vor tid kom, kaldte Gud os og gjorde os retfærdige i Kristus, i overensstemmelse med den beslutning Han forud havde taget. Ved et guddommeligt indgreb blev vi født på ny og fik barnekår hos

Faderen. Der står i slutningen af vers 30, at ”dem, han har gjort retfærdige, har han også herliggjort.” Hvordan skal det forstås? Vi ved, at herliggørelsen ikke finder sted sker i dette liv, men i det kommende. Alt, hvad Gud har besluttet, det gennemfører Han imidlertid også uden undtagelse, så set i hans optik er de hellige allerede blevet herliggjort.

Faderens hensigt med dem, der er ”kaldet”, er, at de skal ”formes” efter hans ”søns billede”, så at han er ”den førstefødte blandt mange brødre”(vers 29). *Hans mål for os er altså intet mindre end, at vi skal komme til at ligne Kristus!* En så gennemgribende forvandling af et menneskes personlighed er *ikke* det umiddelbare resultat af den nye fødsel, men den nye fødsel danner grundlag for at en sådan forvandling kan finde sted. Det er således Guds vilje, at vi efterfølgende tillader Helligånden at bearbejde os, så der gradvist sker en fundamental ændring af vor karakter og vor livsførelse. Menneskets selvstændige vilje er direkte involveret i denne livslange proces, da forandring forudsætter, at vi vælger at samarbejde med Helligånden. Og det er ikke mindst, når vi på denne måde er genstand for Herrens opdragelse (Hebr 12:4-7), at vi erfarer, at Gud formår at lade alt virke sammen ”til gode for dem, der elsker Gud, og som efter hans beslutning er kaldet” (vers 28).

Vi har en modstander, som ønsker at forhindre denne helliggørelsesproces, nemlig Satan. Han vil forsøge at ”anklage” og ”fordømme” os. Men Gud er ”for os”, Han er på vores side, og heri ligger vor sikkerhed for, at projektet kan lykkes. Faderen har ladet os få del i Kristus, og i Ham har vi adgang til alt, hvad der behøves for at leve et sejrende kristenliv. Dertil kommer det for os næsten ufattelige, at vor opstandne og ophøjede Herre, Jesus Kristus, sidder ved Faderens højre hånd og ”går i forbøn for os” (vers 34).

Der står i brevet til Titus kapitel 3 vers 3-8, ”Vi var jo også selv engang uforstandige, ulydige og på afveje, vi lå under for alle mulige tilbøjeligheder og lyster; vi levede i ondskab og misundelse, vi var forhadte og hadede hinanden. / Men da Guds,

vor frelsers, godhed og kærlighed til mennesker blev åbenbaret, / frelste han os, ikke fordi vi havde gjort retfærdige gerninger, men fordi han er barmhjertig; det gjorde han ved det bad, der genføder og fornyer ved Helligånden, / som han i rigt mål udgød over os ved Jesus Kristus, vor frelser, / for at vi, gjort retfærdige ved hans nåde, i håbet skulle blive arvinger til evigt liv / – troværdigt er det ord! Og det vil jeg, at du skal indprente, så de, der er kommet til tro på Gud, lægger vægt på at handle godt og rigtigt; det er godt og gavnligt for mennesker.”

I disse vers refererer ordet frelse til den nye fødsel. Paulus siger i vers 5, at Gud frelste os, ”ikke fordi vi havde gjort retfærdige gerninger, men fordi han er barmhjertig; det gjorde han ved det bad, der genføder og fornyer ved Helligånden.” Igen ser vi, at den nye fødsel er Helligåndens værk, og at vi fik del i dette gode udelukkende på grund af Guds barmhjertighed mod den enkelte af os. Hvad var Guds formål med at lade os føde på ny? Der står i vers 7, at det var ”for at vi, gjort retfærdige ved hans nåde, i håbet skulle blive arvinger til evigt liv.” Gennem den nye fødsel *er* vi blevet ”gjort retfærdige” over for Faderen. Apostlen nævner derefter tre begreber, som er indbyrdes forbundne, nemlig ”håbet”, ”arvinger” og ”evigt liv”. At håbe på noget er langt fra det samme som at have sikkerhed for, at det vil ske. Håbet indeholder en grad af usikkerhed, eventuelt fordi forekomsten af den ønskede hændelse er afhængig af, hvorvidt nogle betingelser er opfyldt eller ej. Som genfødte og retfærdiggjorte er vi altså ikke med sikkerhed ”arvinger til evigt liv”, men vi lever ”i håbet” om at blive det.

Hvad udtrykket ”evigt liv” helt konkret dækker over, vil der blive gjort rede for i andel del af denne bog. Her skal det blot nævnes, at Paulus byder Titus at indprente den ovennævnte undervisning over for de kristne på Kreta, ”så”, som han udtrykker det, at ”de, der er kommet til tro på Gud, lægger vægt på at handle godt og rigtigt.” Og i denne udtalelse ligger der en antydning af, at de helliges livsførelse vil få indflydelse på deres forhold til det evige liv.

Peter indleder sit første brev med følgende hilsen, ”Fra Peter, Jesu Kristi apostel. Til de udvalgte, der bor spredt som fremmede blandt andre folkeslag, i Pontus, Galatien, Kappadokien, provinsen Asien og Bitynien, / og som efter Gud Faders forudviden ved *Åndens helligelse er udvalgt til at vise lydighed og blive bestænket med Jesu Kristi blod*. Nåde og fred være med jer i stadig rigere mål!” (1 Pet 1:1-2). Brevet er stilet til de jødekristne, som boede i Lilleasien, men budskabet er naturligvis også gældende for hedningekristne. Apostlen minder de troende om, at de ”efter Gud Faders forudviden ved *Åndens helligelse er udvalgt til at vise lydighed og blive bestænket med Jesu Kristi blod*.” Dette udsagn er endnu et vidnesbyrd om, at den nye fødsel er Helligåndens suveræne værk, som finder sted i overensstemmelse med Guds vilje. Vor lydighed mod evangeliet, og den efterfølgende bestækelse med Jesu blod, er forårsaget af *Åndens helligelse*. Og vi blev genstand for dette guddommelige indgreb, fordi vi var omfattet af Faderens udvælgelse.

Der står videre i vers 3-5, ”Lovet være Gud, vor Herre Jesu Kristi fader, som i sin store barmhjertighed har genfødt os til et levende håb ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde, / til en uforgængelig og ukrænkelig og uvisnelig arv, der ligger gemt i himlene til jer, / som af Guds magt ved troen bevares til en frelse, der holdes rede til at åbenbares i den sidste tid.” Peter kæder også begreberne ”håb” og ”arv” sammen. Han slår først fast, at Gud har genfødt os på grund af sin egen barmhjertighed. Derefter gør han rede for, hvad hensigten med den nye fødsel er. Han erklærer således, at vi er genfødt ”til et levende *håb* ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde.” Apostlen afslører endelig, hvad dette håb er rettet imod, idet han skriver, ”til en uforgængelig og ukrænkelig og uvisnelig *arv*.”

Som genfødte lever vi altså i håbet om at få del i arven. Hvad er da indholdet af denne arv? Peter skriver, at det er en arv, ”der ligger gemt i himlene” til dem, ”som af Guds magt ved troen bevares til en *frelse*, der holdes rede til at åbenbares i den sidste tid.” Heraf kan vi udlede, at arven er identisk med den ”frelse”,

som holdes rede til at åbenbares i den sidste tid. Og betingelsen for, at den genfødte kan få del i denne frelse, er, at han eller hun ”af Guds magt bevares ved troen.” Det er ikke til at tage fejl, i dette skriftsted tales der om en arv og en frelse, som hører fremtiden til. Og vi har god grund til at antage, at der refereres til det samme, som Paulus i Titus 3:7 betegnede som evigt liv.

Konklusion

Formålet med denne fremstilling har været at undersøge, hvorvidt den nye fødsel er en følgevirkning af menneskets eget valg, eller om den udelukkende er et resultat af Guds vilje og hans suveræne indgriben. Skriftstederne, der taler for det sidste, har vist sig ikke blot at være mange, men også særdeles overbevisende.

Vi har således måttet konstatere, at et menneske bliver født på ny, fordi Gud har forudbestemt, at det skulle ske! Vi er ikke blandt de udvalgte, fordi vi har valgt at tage imod den nye fødsel. Vi blev derimod født på ny, fordi vi var udvalgt til dette af Faderen. Årsagen til, at nogle mennesker erfarer den nye fødsel i denne tilværelse, mens andre er udelukket fra dette privilegium, skal altså ikke findes hos det enkelte menneske, men alene hos Gud.

Anden del

Dommen

Hvis et menneskes forhold til den nye fødsel alene beror på Guds udvælgelse, hvordan kan Han så straffe de mennesker, der ikke bliver født på ny, med evig fortabelse? Når den nye fødsel sker i overensstemmelse med en guddommelig forudbestemmelse, hvordan kan Gud da idømme alle ikke-genfødte den ultimative straf, vel at mærke *fordi* de ikke erfarede den nye fødsel?

Hvis vores andel i den nye fødsel, eller mangel på samme, er et grundvilkår, som vi får tildelt af Gud, uden at vi selv har haft nogen som helst indflydelse derpå, hvordan kan denne erfaring da være et parameter for Guds dom over vore liv? Det strider jo mod al retfærdighedssans, hvis Herren først skulle forholde nogle mennesker et privilegium for derefter at straffe de pågældende, fordi de ikke fik del i det selv samme privilegium.

Men finder vi ikke inden for traditionel protestantisk kristendom en sådan lære om evig fortabelse for enhver, der ikke er født på ny? Jo, men spørgsmålet er blot, hvorvidt denne forkyndelse stemmer overens med Skriften. Vi vil derfor i det følgende foretage en grundig gennemgang af de afsnit i det Nye testamente, som omhandler Guds dom over menneskene.

Generelle fakta

Der står i Hebr 9:27, at ”det er menneskenes lod at dø én gang og derefter dømmes.” Det er imidlertid vigtigt at notere sig, at det Nye testamente deler menneskeheden op i tre kategorier, nemlig jøder, hedninger og kristne (1 Kor 10:32). Disse tre kategorier er kendetegnet ved, at de lever under hver deres dispensation indenfor Guds frelsesplan. Ordet ”dispensation” refererer i denne forbindelse til de grundvilkår for menneskenes forhold til Gud, som er gældende for en bestemt befolkningsgruppe på et givet tidspunkt i historien.

Jøderne under den Gamle pagt havde således forskrifterne i Moseloven at forholde sig til, hvorimod hedningerne kun havde deres samvittighed som hjælpemiddel, når de skulle foretage valg med hensyn til livsførelse (Rom 2:15). Som genfødte kristne har vi fået del i den Nye pagts velsignelser. Gud har givet os "et nyt hjerte og en ny ånd" i vort indre, hvor Han efterfølgende har ladet Helligånden tage bolig (Eze 36:26-27). Men ikke nok med det, Han har også lagt både sine "love" (Jer 31:33) og "gudsfrygt"(Jer 32:40) i vort indre menneske.

Da de tre ovennævnte kategorier af mennesker har levet under forskellige dispensationer, vil de også blive dømt ved forskellige domstole. Disse domstole vil i det efterfølgende blive omtalt i kronologisk rækkefølge. Peter skriver i sit første brev kapitel 4 vers 17a, "For nu er det tiden, da dommen tager sin begyndelse, og den begynder med Guds hus." Den første kategori, som Gud vil dømme, er altså de kristne.

Endelig bør opmærksomheden rettes mod Joh 5:22-23, hvor Jesus fastslår, "Faderen dømmer heller ingen, men hele dommen har han overdraget til Sønnen, / for at alle skal ære Sønnen, ligesom de ærer Faderen." Alle mennesker, uanset om de er jøder, hedninger eller kristne, skal således engang stå over for den opstandne Herre Jesus Kristus og over for Ham aflægge regnskab for deres liv.

Det nye menneske

Før vi går over til at gennemgå Guds dom over Menigheden, vil vi kort se på, hvad der er Guds standard for en genfødt kristens livsførelse. Vi finder det følgende vers i 2 Kor 5:17, "*Altså: Er nogen i Kristus, er han en ny skabning. Det gamle er forbi, se, noget nyt er blevet til!*" Dette skriftsted handler om, hvad der er sket med et menneske, som har erfaret den nye fødsel. Med baggrund i Kristi stedfortrædende død og opstandelse er den genfødte ved et guddommeligt indgreb blevet genstand for en total personlighedsændring, der har resulteret i, at vedkommende er gået fra én form for eksistens til en anden. I Ef 2:10 afslører

Paulus, hvad formålet med denne transformation er, idet han siger, ”For hans værk er vi, skabt i Kristus Jesus til gode gerninger, som Gud forud har lagt til rette for os at vandre i.” Ved genfødslen har vi fået del i det guddommelige liv, som sætter os i stand til at bryde med vore gamle handlingsmønstre og leve et liv efter Guds vilje. Og som hans børn er vi kaldet til at praktisere en livsførelse bestående af ”gode gerninger”, som Han på forhånd har planlagt, at vi skulle udføre.

Denne tankegang kommer også klart til udtryk i Romerbrevet. Der står i Rom 5:1, ”Da vi nu er blevet *gjort retfærdige* af tro, har vi fred med Gud ved vor Herre Jesus Kristus.” Det er tydeligt, at der her refereres til vore barnekår over for Faderen på grundlag af den nye fødsel. Derefter indleder apostlen kapitel 6 med ordene, ”Hvad følger nu heraf?” Og de næste kapitler indeholder en blanding af grundlæggende undervisning og formaninger vedrørende de genfødtes livsførelse. Han skriver således i Rom 6:11-13, ”Sådan skal også I se på jer selv: I er døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus. / Lad derfor ikke synden herske i jeres dødelige legeme, så I adlyder dets lyster. / Stil heller ikke jeres lemmer til rådighed for synden som redskaber for uretfærdighed, men stil jer selv til rådighed for Gud som levende, der før var døde, så I bruger jeres lemmer for Gud, som redskaber for retfærdighed.”

Nøgleordet i det ovenstående afsnit er retfærdighed. Her drejer det sig imidlertid ikke om at blive ”gjort retfærdig”, men derimod om retfærdighed i betydningen ”rigtig adfærd”. I det førstnævnte tilfælde er der tale om annullering af skyld, og handlingen udføres af en for personen ydre instans, mens der i sidstnævnte tilfælde udelukkende sigtes til udførelsen af en ønskværdig adfærd, og det er den pågældende person selv, som agerer. Sandheden om, at vi som nye skabninger i Kristus skal opgive vort tidligere syndige liv og i stedet praktisere en retfærdig livsførelse, understreges også senere i kapitel 6. Vi læser i vers 18-19, ”Befriet fra synden er I blevet trælle for retfærdigheden / - jeg bruger et udtryk fra dagliglivet, fordi I er skrøbelige mennesker. For ligesom I lod jeres

lemmer trælle for urenheden og lovløsheden, så I blev lovløse, skal I nu lade dem trælle for retfærdigheden, så I helliges.”

En sådan ny livsførelse forudsætter dog, at vi tillader Helligånden at bearbejde vor personlighed, så vores gamle Adam-natur gennem en livslang proces bliver afløst af en stadig højere grad af Kristus-lighed. I Ef 4:22 formaner Paulus således sine læsere med disse ord, ”I skal aflægge det gamle menneske, som hører til jeres hidtidige levned, og som ødelægges af sine forførelseriske lyster.” Og han fortsætter i vers 23-24, ”I skal fornyes i sind og ånd / og iføre jer det nye menneske, skabt i Guds billede med sandhedens retfærdighed og fromhed.” Den livsførelse, der behager Gud, er en frugt af det guddommelige liv, som har taget bolig i vor ånd.

Der er endnu et vigtigt aspekt ved en kristens livsførelse, som vi bør nævne. Det liv, som vi har modtaget gennem den nye fødsel, er Guds eget liv! Og den kendsgerning, at vi alle har del i det samme guddommelige liv, binder os sammen til en organisk enhed. Der står i 1 Kor 12:13, ”For vi er alle blevet døbt med én ånd til at være ét legeme, hvad enten vi er jøder eller grækere, trælle eller frie, og vi har alle fået én ånd at drikke.” De genfødte er Kristi legeme! Det fremgår samtidig af disse vers, at for alle dem, som er i Kristus, er distinktionen mellem jøder og hedninger ophørt med at eksistere.

Som lemmer på Kristi legeme er vi sat i et indbyrdes afhængighedsforhold. Hver enkelt troende har således mulighed for at trække på de ressourcer, som findes i Legemet, men han eller hun er til gengæld også ansvarlig for, efter sin formåen, selv at bidrage til Legemets velbefindende og åndelige vækst. I Ef 4:11-13 siger apostlen om de tjenester og den interaktion, som bør komme til udfoldelse i Kristi legeme, ”Og han har givet os nogle til at være apostle, andre til at være profeter, andre til at være evangelister og andre til at være hyrder og lærere / for at udruste de hellige til at gøre tjeneste, så Kristi legeme bygges op, / indtil vi alle når frem til enheden i troen og i erkendelsen af Guds søn, til at være et fuldvoksnet menneske, en vækst, som kan rumme Kristi fylde.”

Herren har givet forskellige tjenester til Menigheden, i form af apostle, profeter, evangelister, hyrder og lærere, og det er der disse personers opgave, at udruste de hellige til *deres* tjenestegering, som består i at opbygge Kristi legeme. Det er Guds vilje, at Kristi legeme skal udvikle sig til at blive et fuldvoksnet, kollektivt menneske, som kan rumme hele Kristi fylde. Men det kan kun ske, når alle lemmerne på Legemet tager del i den gensidige opbyggelse.

Hvis vi skal opsummere disse betragtninger om Guds standard for en genfødt kristens livsførelse, kan vi konstatere, at vi som Jesu Kristi disciple er kaldede til - på basis af en absolut overgivelse og ved Helligåndens værk i os - at gøre fremgang inden for tre indbyrdes relaterede områder, nemlig karakterdannelse, retfærdig livsførelse og åndelig tjeneste.

Herrens dag

I Skriften møder vi gentagne gange udtrykkene ”Kristi dag”, ”dagen” og ”den dag”. Disse udtryk bliver brugt i forbindelse med Menighedens bortrykkelse samt Kristi synlige genkomst og Guds retfærdige dom over alle mennesker. Der refereres altså ikke kun til én enkelt dag i historien, men til alle de ekstraordinære begivenheder, der skal finde sted i endetiden. Den første begivenhed, som verden vil blive vidne til, er Menighedens bortrykkelse. Det fremgår klart af både Apostlenes Gerninger og brevene, at der i den første menighed var en stærk forventning om, at Jesus snart ville komme igen fra det himmelske og hente de hellige. Og dette håb har været en central del af evangeliets forkyndelse lige siden.

Et omhyggeligt studium af de nytestamentlige tekster afslører imidlertid, at skriftstederne om bortrykkelsen bør inddeles i to grupper. Den første gruppe er kendetegnet ved, 1) kun at omfatte levende mennesker, 2) at nogle genfødte kristne kommer med, mens andre bliver ladet tilbage, 3) at der således er nogle betingelser, som skal være opfyldt fra den genfødte kristnes side for at få del

i bortrykkelsen, 4) at begivenheden sker uventet og overraskende for de fleste kristne, og 5) at der er tale om en bortrykkelse til tronen.

Den anden gruppe af skriftsteder er derimod kendetegnet ved, 1) at omfatte både levende og døde, 2) at *alle* levende genfødte og *alle*, der er døde i Kristus, kommer med, 3) at der altså *ikke* er nogen betingelser, som skal være opfyldt ud over den nye fødsel, 4) at en række profetier vedrørende nogle verdensomspændende begivenheder skal gå i opfyldelse, før bortrykkelsen vil finde sted, således at de troende har mulighed for at vurdere, hvornår hændelsen er nært forestående, og 5) at de hellige skal møde Kristus i luften.

Den eneste plausible forklaring på disse væsentlige forskelle er, at de to kategorier af skriftsteder refererer til to forskellige begivenheder. Den kendsgerning, at den førstnævnte begivenhed kun omfatter en del af de genfødte, gør det muligt for os at konkludere, at det nødvendigvis må være den, der vil finde sted først. Vi vil derfor begynde med en gennemgang af de skriftsteder, der relaterer til netop denne begivenhed.

I. Som en tyv om natten

Henvendt til sine disciple siger Jesus i Matt 24:37-41, *”Som det var i Noas dage, sådan skal det også være ved Menneskesønnens komme. / For i dagene før syndfloden åd og drak de, giftede sig og bortgiftede lige til den dag, da Noa gik ind i arken; / og de vidste ikke noget, før syndfloden kom og rev dem alle bort. Sådan skal også Menneskesønnens komme være. / Da skal der være to mænd ude på marken; den ene tages med, og den anden lades tilbage. / To kvinder skal male på samme kværn; den ene tages med, og den anden lades tilbage.”*

Henholdsvis de ”to mænd” og de ”to kvinder” (vers 40-41) repræsenterer hele Menigheden. Og ”den ene”, respektive mand og kvinde, som ”tages med”, symboliserer de genfødte, som er omfattet af bortrykkelsen. De resterende, der ”lades tilbage”, har derimod ikke del i dette privilegium. Teksten siger ikke noget

om, at de tilbageblevne har levet i grove synder, og at det skulle være årsagen til, at de pågældende er blevet ladet tilbage. Der står imidlertid i vers 38-39, at de ”åd og drak”, ”giftede sig og bortgiftede”, og at de var ganske uvidende om den forestående katastrofe, akkurat som på Noahs dage. Disse mennesker er altså optaget af helt almindelige aktiviteter, der hører menneskelivet til. Hovedpointen med sammenligningen mellem Noahs ark og ”Menneskesønnens komme” er den, at på samme måde som Noah og hans nærmeste familie blev reddet fra syndfloden ved at gå ind i arken, skal en del af Menigheden blive reddet fra den store trængsel gennem borttrykkelsen.

Hvad er da betingelsen for at være blandt dem, der bliver borttrykket? Svaret får vi i de efterfølgende vers, hvor Jesus formaner disciplene med disse ord, *”Våg derfor, for I ved ikke, hvad dag jeres Herre kommer. / Men det ved I, at vidste husets herre, i hvilken nattevagt tyven kommer, ville han våge og forhindre, at nogen brød ind i hans hus. / Derfor skal I også være rede, for Menneskesønnen kommer i den time, I ikke venter det”* (Matt 24:42-44).

Formaningen, ”Våg derfor”, knytter dette skriftafsnit sammen med det forrige. Og når vi læser de to afsnit i sammenhæng, er det tydeligt, at det *ikke* er spørgsmålet om den nye fødsel, der adskiller den, som ”tages med” fra den, som ”lades tilbage”. Disciplene bliver opfordret til to ting, nemlig at våge og at være rede. I grundteksten er det græske ord for *at våge* ”gregoreuo”, og det indeholder betydningen ”at holde sig vågen” samt ”at være på vagt”. Der er naturligvis ikke tale om at holde sig fysisk vågen, men derimod at holde sig åndeligt vågen. Et menneske, der ikke er født på ny, er ikke i stand til at våge, fordi dets ånd ikke er vakt til live, og han eller hun ikke har modtaget Helligånden. Det ville derfor være nyttesløst at opfordre en ikke-genfødt til at våge, lige så vel som det ville være meningsløst at bebrejde mennesker, der ikke har erfaret den nye fødsel, at de ikke har våget. Det er altså muligt at fastslå, at både de, som ”tages med” og de, der ”lades tilbage”, må være genfødte kristne. Det er da også tydeligt, at

formaningen, ”Våg derfor, for I ved ikke, hvad dag, *jeres Herre* kommer”, i vers 42, vedrører mennesker, der har et tilhørsforhold til Jesus Kristus og anerkender hans position som Herre.

I Luk 21:34-36 finder vi et andet skriftsted, hvor Kristus opfordrer sine disciple til at våge. Der står, ”Tag jer i agt, så jeres hjerte ikke sløves af svir og drukkenskab og dagliglivets bekymringer, så den dag pludselig kommer over jer / som en snare; for den skal komme over alle dem, der bor ud over hele jorden. / Våg altid, og bed om, at I må få styrken til at undslippe alt det, som skal ske, og til at stå foran Menneskesønnen.” Det må formodes, at Jesus tager det for givet, at hans tilhørere ved, at en discipel ikke kan leve i åbenlys synd, og at det er grunden til, at Han koncentrerer sig om at advare mod åndelig sløvhed forårsaget af vellevned og dagliglivets bekymringer. Med formuleringen, ”den dag”, som ”skal komme over alle dem, der bor ud over hele jorden”, refererer Herren til den store trængsel, der skal udspille sig i endetiden. Ifølge vers 36 er det at ”stå foran Menneskesønnen” ensbetydende med at ”undslippe alt det, som skal ske”. Og de kristne, der ønsker at opnå dette, må våge og være udholdende i bøn.

Den nye fødsel er således en forudsætning for i det hele taget at komme på tale i forbindelse med borttrykkelsen, og det, der adskiller de borttrykkede fra de efterladte, er, hvorvidt de har adlydt Jesu befaling om at våge og være rede eller ej. Vi læste i Matt 24:44, ”Derfor skal I også være rede, for Menneskesønnen kommer i den time, I ikke venter det.” Det græske ord, som på dansk er oversat med udtrykket *at være rede*, er ”hetoimos”, og det betyder ”at være korrigeret”, ”at være beredt” og ”at være gjort klar”. Hvis vi ønsker at være rede til Menneskesønnens komme, må vi tillade Helligånden at færdiggøre sit værk i vort indre menneske, og vi må lære at praktisere lydighed, så Han får mulighed for at gøre de gerninger igennem os, som vi er kaldede til at udføre.

Der står i Lukasevangeliet kapitel 17 vers 26-36, ”Og som det var i Noas dage, sådan skal det også være i Menneskesønnens

dage: / De spiste og drak, giftede sig og blev bortgiftet lige til den dag, da Noa gik ind i arken, og syndfloden kom og udslettede dem alle. / Eller som i Lots dage: De spiste og drak, købte og solgte, plantede og byggede; / men den dag, da Lot forlod Sodoma, regnede ild og svovl ned fra himlen og udslettede dem alle. / På samme måde skal det være den dag, da Menneskesønnen åbenbares. / Den, som den dag er oppe på taget og har sine ting nede i huset, skal ikke gå ned og hente dem, og lige så lidt skal den, der er ude på marken, vende hjem igen. / Husk på Lots hustru! / Den, der søger at redde sit liv, skal miste det, men den, der mister det, skal vinde det. / Jeg siger jer: Den nat skal to mænd ligge på samme seng; den ene skal tages med, og den anden lades tilbage. / To kvinder skal male på den samme kværn; den ene skal tages med, og den anden lades tilbage. / To mænd skal være ude på marken; den ene skal tages med, og den anden lades tilbage.”

Lighedspunkterne mellem dette skriftafsnit og Matt 24:37-41 er mange, men det, vi specielt bør lægge mærke til, er vers 32-33, hvor Lukas citerer de følgende ord af vor Herre Jesus Kristus, ”Husk på Lots hustru! / Den, der søger at redde sit liv, skal miste det, men den, der mister det, skal vinde det.”

Lots kone så sig tilbage og blev til en saltstøtte (1 Mos 19:26), fordi hun i sit hjerte nærede kærlighed til livet i Sodoma. Herren opfordrer sine disciple til at tænke på denne hændelse, fordi Han ønsker at advare dem. Og meningen med denne sammenligning er ikke til at tage fejl af: Den, der stadig elsker denne verden, er ikke rede til at blive borttrykket. Den kendsgerning, at forholdet til ”verden” er et parameter for en kristens åndelige tilstand, bliver bekræftet af apostlen Johannes, som skriver, ”Elsk ikke verden og heller ikke det, som er i verden. Hvis nogen elsker verden, er Faderens kærlighed ikke i ham; / for alt det, som er i verden, kødets lyst og øjnernes lyst og pral med jordisk gods, er ikke af Faderen, men af verden. / Og verden og dens begær går til grunde, men den, der gør Guds vilje, bliver til evig tid” (1 Joh 2:15-17).

Umiddelbart efter at have henledt sine tilhøreres opmærksomhed på den skæbne, som overgik Lots hustru, proklamerer

Jesus, ”Den, der søger at redde sit liv, skal miste det, men den, der mister det, skal vinde det.” Ud fra konteksten kan vi konkludere, at den, der vælger at give afkald på sit liv, for derved at vinde det, er identisk med ”den ene”, som ”tages med”. Mens den, der prøver at vinde sit liv, men ender med at miste det, er identisk med ”den anden”, som ”lades tilbage”, når Menneskesønnen åbenbares.

I den autoriserede danske oversættelse af 1992 er ordet ”liv” i Luk 17:33 en erstatning for det ord, som står i den originale tekst, nemlig ”sjæl”. Det samme er tilfældet i de øvrige næsten identiske skriftafsnit, som vi finder i det Nye testamente. Hvad indebærer det at søge at ”redde” sin sjæl eller at ”miste” sin sjæl? Sjælen består af menneskets vilje, intellekt og følelser. At forsøge at redde eller frelse sin sjæl er således ensbetydende med at lade den selvstændige vilje være styrende for ens tankeliv og følelser, at tilfredsstille sine egne behov og at leve i kraft af det kødelige liv. Og at miste sin sjæl er ensbetydende med at lade Guds vilje være styrende for ens tankeliv og følelser, at efterleve Kristi befalinger og at leve i kraft af det guddommelige liv.

Herren anvender udtrykket at ”miste sin sjæl” adskillige gange i evangelierne, hvor Han gør rede for, hvilke omkostninger, der er forbundet med at være en discipel. Der står i Matt 10:37-39, ”Den, der elsker far eller mor mere end mig, er mig ikke værd, og den, der elsker søn eller datter mere end mig, er mig ikke værd. / Og den, der ikke tager sit kors op og følger mig, er mig ikke værd. / Den, der har reddet sit liv [sjæl], skal miste det, og den, der har *mistet sit liv* [sjæl] på grund af mig, skal redde det.” Det betyder naturligvis ikke, at en discipel ikke skal have omsorg for sin familie, men at hensynet til familien ikke må forhindre os i at udvise total lydighed og hengivenhed mod Jesus. Det kors, en Kristi efterfølger må tage på sig, symboliserer lydighed, lidelser og afsavn samt død over selvet og det kødelige liv. Jesus er kompromisløs med hensyn til discipelskabets betingelser, idet Han fastslår, at en kristen, som i sin livsførelse undlader at praktisere korsets princip, ikke er værdig til at kaldes en Jesu Kristi discipel.

I Luk 9:23-26 læser vi følgende, ”Og henvendt til alle sagde Jesus: ”Hvis nogen vil følge efter mig, skal han fornægte sig selv og daglig tage sit kors op og følge mig. / For den, der vil frelse sit liv [sjæl], skal miste det; men den, der *mister sit liv* [sjæl] på grund af mig, skal frelse det. / For hvad hjælper det et menneske at vinde hele verden, men miste sig selv eller bøde med sig selv? / For den, der skammer sig ved mig og mine ord, skal Menneskesønnen skamme sig ved, når han kommer i sin og Faderens og de hellige engles herlighed.” At forsøge at frelse sin sjæl og at ønske at vinde hele verden er to sider af samme sag, fordi både vort kød og denne verden, er i opposition til Faderen (Rom 8:7). De kristne, der praktiserer den ovennævnte livsførelse, viser derved, at de skammer sig ved Kristus og hans befalinger, og som et resultat heraf skal Menneskesønnen også skamme sig ved dem, når Han kommer i sin herlighed. De er ikke rede, og derfor vil de blive ladt tilbage i forbindelse med bortrykkelsen.

På grundlag af disse skriftsteder kan vi således konkludere, at betingelsen for at være blandt de kristne, som er ”rede” til at blive bortrykket, er, at vi har efterlevet Jesu befalinger vedrørende discipelskab.

Udgangspunktet for den ovenstående redegørelse var Matt 24:37-44, og i vers 43 siger Jesus, ”Men det ved I, at vidste husets herre, i hvilken nattevagt tyven kommer, ville han våge og forhindre, at nogen brød ind i hans hus.” Normalt har ordet tyv negative konnotationer, men i Skriften bruges det i forbindelse med bortrykkelsen for at understrege den kendsgerning, at Kristus kommer uventet. Og det indicerer, at på samme måde som en tyv stjæler det mest værdifulde i huset, skal Menneskesønnen kun tage dem med, der er rede.

Jesu formaning til menigheden i Sardes lyder på følgende måde, ”Jeg kender dine gerninger. Du har ord for at leve, men er død. / Vågn op og styrk resten, som er døden nær, for jeg har ikke fundet, at dine gerninger er fyldestgørende over for min Gud. / Husk derfor, hvorledes du tog imod og hørte; hold fast

ved det, og omvend dig! Hvis ikke du våger, kommer jeg som en tyv, og du ved ikke, hvilken time jeg kommer over dig" (Åb 3:1b-3). Igen ser vi, at den nye fødsel *alene* ikke kvalificerer til at få del i bortrykkelsen. En kristen må foruden at våge, gennem lydighed mod Kristus og i afhængighed af Helligånden, gøre "gerninger", der er "fyldestgørende" over for Gud, for at få del i dette privilegium.

Senere, i Åbenbaringen 16:15, gentager Herren sin advarsel med ordene, "Se, jeg kommer som en tyv. Salig er den, der våger og vogter over sine klæder, så han ikke skal gå nøgen, og man skal se hans skam." Her er der også fokus på de kristnes livsførelse, da "klæder" er et symbol på de helliges gerninger (Åb 19:8).

En tro og klog tjener

I Matt 24:45-51 fortsætter Jesus sin undervisning om Menneskesønnens komme, idet Han siger, "*Hvem er så en tro og klog tjener, som af sin herre er sat til at give hans folk deres kost i rette tid? / Salig den tjener, som hans herre finder i færd med at gøre det, når han kommer. / Sandelig siger jeg jer: Han vil sætte ham til at forvalte alt, hvad han ejer. / Men er det en dårlig tjener, der siger som så: Min herre lader vente på sig! / og derpå giver sig til at slå sine medtjenere og spiser og drikker med svirebrødre, / så skal den tjeners herre komme en dag, han ikke venter, og i en time, han ikke kender, / og hugge ham ned og lade ham dele skæbne med hyklerne. Dér skal der være gråd og tænderskæren.*"

Det er vigtigt at notere sig følgende: De to personer, som er omtalt i det ovenstående, er begge tjenere, de har samme herre, og de er blevet betroet den samme opgave. Det, der adskiller dem, er måden hvorpå de forholder sig til den opgave, de er blevet betroet af deres herre. Og deres respektive valg og handlinger får vidt forskellige konsekvenser. Det er oplagt, at de to tilsammen repræsenterer Kristi legeme på jorden. Den tro og kloge tjener er således identisk med "den ene", der tages med ved Menneskesønnens komme, fordi han vågede og var rede, mens den dårlige tjener symboliserer "den anden", som lades tilbage, fordi han ikke vågede og ikke var rede (Matt 24:37-41).

Det hverv, som de to tjenere har fået af deres herre, består i at ”give hans folk deres kost til rette tid.” I dette afsnit fokuserer Herren altså på en kristens forpligtelse til at deltage i den åndelige tjeneste i det lokale fællesskab, hvis formål er at opbygge Kristi legeme (Ef 4:11-13; 1 Kor 14:26-33). Udsagnet, ”Salig den tjener, som hans herre finder i færd med at gøre det, når han kommer. / Sandelig siger jeg jer: Han vil sætte ham til at forvalte alt, hvad han ejer”, er rettet direkte mod disciplene. Der er således i dette skriftsted et løfte om, at de kristne, som trofast er beskæftiget med at efterleve Jesu befalinger, den dag Han kommer, ikke alene vil blive borttrykket før den store trængsel, men de skal også blive betroet administrativt ansvar i den kommende verden, det vil sige i Tusindårsriget.

I Lukasevangeliet kapitel 12 finder vi endnu et løfte til de kristne, som Herren finder åndeligt vågne, når Han kommer. Der står i vers 35-37, ”I skal have kjortlen bundet op om lænderne og have lamperne tændt / og være som mennesker, der venter på, hvornår deres herre vil bryde op fra brylluppet, så de straks kan lukke op for ham, når han kommer og banker på. / Salige de tjenere, som herren finder vågne, når han kommer! Sandelig siger jeg jer: *Han skal binde kjortlen op om sig og lade dem sætte sig til bords og selv komme og sørge for dem.*”

De genfødte, som er parate og i forventning til Kristi komme, skal altså deltage i et overdådigt og intimt måltid i det himmelske. Og Herren selv skal betjene dem! Ifølge Skriften skal frafaldet være stort i de sidste tider (2 Thess 2:3; 1 Tim 4:1). Paulus refererer således ikke til mennesker i verden, men til de kristne, når han i 2 Tim 3:4b-5 skriver, ”De vil elske nydelser højere end Gud; / i det ydre har de gudsfrygt, men de fornægter dens kraft.” Men de hellige, der med udholdenhed praktiserer den nytestamentlige standard for discipelskab og menighedsliv på trods af det generelle frafald, vil af deres Herre få en belønning, der i omfang og herlighed overgår ethvert tænkeligt gode.

Henvendt til sine disciple udbryder Jesus i Joh 14:1-3, ”Jeres hjerte må ikke forfærdes! Tro på Gud, og tro på mig! / I min faders

hus er der mange boliger; hvis ikke, ville jeg så havde sagt, at jeg går bort for at gøre en plads rede for jer? / Og når jeg er gået bort og har gjort en plads rede for jer, kommer jeg igen og tager jer til mig, for at også I skal være, hvor jeg er.” Det er tydeligt, at Herren her refererer til borttrykkelsen. De tolv apostle kom imidlertid ikke til at erfare dette, og denne profeti venter stadig på sin opfyldelse. Udtrykket ”min faders hus” er synonymt med Himlen. Her er Kristus i færd med at gøre en plads rede for sine disciple, for at de skal være, hvor Han er. Der er altså tale om borttrykkelse til Guds himmel.

I det foregående har vi på grundlag af udvalgte skriftsteder påvist, at det kun er de kristne, der har adlydt Jesu befalinger om discipelskab, som vil blive omfattet af denne borttrykkelse. Det er en sandhed, som er beskrevet ved hjælp af billedsprog i de seks første vers af Åbenbaringen kapitel 12. Først omtales ”en kvinde klædt i solen, med månen under sine fødder og med en krone af tolv stjerner”, som har ”fødselsveer” (vers 1-2). Derefter skildres i vers 3-4 ”en stor ildrød drage”. Og der står videre i vers 4b-6, ”Dragen stillede sig foran kvinden, der skulle føde, for at sluge hendes barn, så snart hun fødte. / *Og hun fødte en søn, en dreng, som skal vogte alle folkeslagene med et jernscepter. Og hendes barn blev borttrykket til Gud og hans trone.* / Men kvinden flygtede ud i ørkenen; dér har hun et sted, som Gud har gjort rede til hende, for at hun kan få sin føde dér i tolv hundrede og tres dage.”

Menigheden er her, som så mange andre steder i Skriften, symboliseret ved en kvinde. Og dragen er Satan (Åb 20:2). Drengebarnet repræsenterer de kristne, som bliver taget med, når Menneskesønnen kommer. Ligesom drengebarnet var en del af kvinden, indtil fødslen fandt sted, således skal de kristne, der er rede, være en del af Menigheden, indtil borttrykkelsen indtræffer. Disse kristne er udset til at ”vogte alle folkeslagene med et jernscepter”, hvilket er ensbetydende med, at de skal regere sammen med Kristus. Satan raser imod dem, og han ønsker at udslutte dem, fordi de er en trussel mod hans regime på jorden.

Men Faderen vil lade dem blive borttrykket til tronen, mens den resterende del af Menigheden vil blive ladet tilbage.

Der står om den dårlige tjener, i Matt 24:48-51, at han, i stedet for at give sin herres folk deres kost i rette tid, giver sig til at slå sine medtjenere og spiser og drikker med svirebrødre. Og at den tjeners herre derfor skal komme en dag, han ikke venter det, og ”hugge ham ned og lade ham dele skæbne med hyklerne.” Denne advarsel bliver stadig mere aktuel for de kristne, jo tættere vi kommer på Herrens dag. Men hvilke realiteter refererer Jesus til med ovenstående udtalelse? Hvad vil det helt konkret betyde for en kristen at blive hugget ned og at dele skæbne med hyklerne?

Udtrykket at ”hugge ned” er en oversættelse af det græske ord ”dichotomeo”, som betyder at tvedele, altså at skære i to dele. Der er således ikke tale om en udslettelse, men der sigtes til den deling af Menigheden, der vil finde sted, når de, som er rede, bliver borttrykket. ”Hykler” er en betegnelse, som Herren meget ofte anvendte om farisæerne og de skriftkloge (Matt 23:1-36). Vi ved, at det jødiske folk skal udsættes for forfølgelse under den store trængsel, som skal komme over jorden i de sidste tider (Matt 24:15-22). Den samme skæbne vil overgå de kristne, som bliver ladet tilbage, når den skare af hellige, der har våget og er rede, bliver taget med ved Menneskesønnens komme.

Til sidst slår Jesus følgende fast, ”Dér skal der være gråd og tænderskæren.” Denne udtalelse vidner om, at når situationens alvor går op for de kristne, som er blevet ladet tilbage på jorden, vil de bittert fortryde deres tidligere livsførelse, og det er samtidig en indikation af, at de pågældende på dette tidspunkt vil blive bragt til fornyet omvendelse.

II. Den sidste basun

Efter at have gennemgået nogle af de skriftsteder, der omhandler en delvis bortrykkelse af Menigheden, vil vi nu fremhæve to skriftafsnit, som redegør for den senere bortrykkelse af hele Menigheden. Paulus skriver i 1 Kor 15:51-52, ”*Se, jeg siger*

jer en hemmelighed: Vi skal ikke alle sove hen, men vi skal alle forvandles, / i ét nu, på et øjeblik, ved den sidste basun; for basunen skal lyde, og de døde skal opstå som uforgængelige, og vi skal forvandles.”

Og i 1 Thess 4:13-18 underviser apostlen de troende i Thessalonika på følgende måde, ”Brødre, vi vil ikke, at I skal være uvidende om dem, der sover hen, for at I ikke skal sørge som de andre, der ikke har noget håb. / For så sandt som vi tror, at Jesus døde og opstod, vil Gud også ved Jesus føre de hensovede sammen med ham. / For det siger vi jer med et ord af Herren: Vi, der lever og endnu er her, når Herren kommer, skal ikke gå forud for de hensovede. / For Herren selv vil, når befalingen lyder, når ærkeenglen kalder og Guds basun gjalder, stige ned fra himlen, og de, der er døde i Kristus, skal opstå først. / Så skal vi, der lever og endnu er her, rykkes bort i skyerne sammen med dem for at møde Herren i luften, og så skal vi altid være sammen med Herren. / Trøst derfor hinanden med disse ord.”

Denne bortrykkelse er karakteriseret ved, at den omfatter alle de genfødte, som i tidens løb er døde i troen, samt alle de kristne, der ikke fik del i den første bortrykkelse. Den eneste betingelse for at blive inkluderet i denne begivenhed er således, at en person har erfaret den nye fødsel. Desuden kan vi konstatere, at der er tale om en bortrykkelse ”i skyerne”, hvor de hellige skal ”møde Herren i luften” (1 Thess 4:17). Det er indlysende, at dette fænomen vil resultere i afslutningen på Menighedens tidsperiode. Det vil således finde sted i forbindelse med de sidste tider, men er det muligt mere nøjagtigt at fastslå, hvornår i perioden det vil ske?

Svaret er ja! Paulus gør i 2 Thess 2:1-4 rede for nogle af de nærmere omstændigheder vedrørende tidspunktet for bortrykkelsen af hele Menigheden, idet han siger, ”Vi beder jer, brødre, når det gælder vor Herre Jesu Kristi komme, og hvordan vi skal føres sammen med ham, / så lad jer ikke straks bringe ud af fatning eller skræmme, hverken af en profeti eller af et ord eller af et brev, der skulle være fra os, om at Herrens dag er lige

forestående. / Lad ingen på nogen måde forlede jer. Først skal nemlig *frafaldet komme og lovløshedens menneske åbenbares*, fortabelsens søn, / modstanderen, der ophøjer sig over alt, hvad der hedder Gud og helligdom, så at han sætter sig i Guds tempel og udgiver sig selv for at være Gud.”

Denne bortrykkelse vil ikke komme som en overraskelse for de kristne. Ifølge de ovenstående vers er der to ting, som vi med sikkerhed kan fastslå skal ske, *før* bortrykkelsen af hele Menigheden vil indtræffe, nemlig at ”frafaldet” blandt de troende vil blive generelt, og at ”lovløshedens menneske” skal åbenbares. Specielt det sidstnævnte vil for de genfødte, som kender deres Bibel, være et meget konkret tegn på, at tiden er fremskreden. Prædikaten ”lovløshedens menneske” refererer nemlig til antikrist, som blandt andet er omtalt i Matt 24:15, Dan 9:31 og Åb 13:1-9.

Af 1 Kor 15:52, som vi læste tidligere, fremgik det desuden, at bortrykkelsen vil finde sted ”ved den sidste basun”. Det blev bekræftet i 1 Thess 4:16, hvor der stod, at det skal ske, ”når ærkeenglen kalder og Guds basun gjalder.” I Johannes’ Åbenbaring findes der også en omtale af den syvende og sidste basun. Denne sidste bog i det Nye testamente er bygget op omkring de syv segl, de syv basuner og de syv vredesskåle. De er en række profetier, som i en blanding af billedsprog og faktiske oplysninger redegør for de begivenheder, der skal indtræffe i de sidste tider. De syv segl og de syv basuner svarer til ”veerne” og den store ”trængselstid”, der er beskrevet i Matt 24:1-22, mens de syv vredesskåle omhandler Guds dom over antikrists regime.

Englen proklamerer i Åb 10:6b-7, ”Tiden er ude. / I de dage, da den syvende engel skal blæse og lade basunen lyde, er Guds hemmelighed fuldbyrdet, som han har forkyndt det for sine tjenere, profeterne.” Dette er et budskab om, at Guds frelsesplan for menigheden vil være gennemført i det øjeblik, der blæses i den syvende basun. Der står videre i Åbenbaringen kapitel 11 vers 15-18, ”Den syvende engel blæste i sin basun. Da lød der høje røster i himlen, som sagde: Verdensherredømmet er nu vor

Herres og hans salvedes, og han skal være konge i evighedernes evigheder. / Og de fireogtyve ældste, som sad på deres troner foran Gud, faldt ned på deres ansigt og tilbad Gud / og sagde: Vi takker dig, Herre, Gud, Almægtige, som er og som var, fordi du har overtaget din store magt og er blevet konge. / Folkeslagene rasede, men din vrede er kommet, *den time, da de døde skal dømmes, og du skal give løn til dine tjenere, profeterne, og til de hellige og til dem, der frygter dit navn, både små og store, og ødelægge dem, der ødelægger jorden.*” Når den syvende basun lyder, skal Kristus således gribe ind i historiens gang og overtage verdensherredømmet. Tidspunktet er kommet, da de døde skal dømmes, og Herren skal give løn til sine tjenere. Og Han skal derefter ødelægge dem, der ødelægger jorden.

Der står i Matt 24:29-30, ”Men straks *efter trængslen* i de dage skal solen formørkes og månen ikke skinne og stjernerne falde ned fra himlen og himlens kræfter rystes. / Og da skal *Menneskesønnens tegn* komme til syne på himlen, og da skal alle jordens folkestammer jamre, og de skal se Menneskesønnen komme på himlens skyer med magt og megen herlighed.” Efter den store trængsel skal følgende tre fænomener indtræffe: Der skal ske store forandringer med himmellegerne, Menneskesønnens tegn skal komme til syne på himlen, og jordens folkestammer skal se Menneskesønnen komme på himlens skyer.

Det mest sandsynlige er, at Jesus med udtrykket ”Menneskesønnens tegn” henviser til den anden bortrykkelse. Og hvis denne antagelse er rigtig, har vi allerede her en klar indikation af, at den bortrykkelse, som er omtalt i 1 Thess 4:13-18, vil finde sted efter trængslen.

Det er under alle omstændigheder tydeligt, at Kristi overtagelse af ”verdensherredømmet” i Åb 11:15 og Menneskesønnens ”komme på himlens skyer med magt og megen herlighed” i Matt 24:30 refererer til samme begivenhed, nemlig Kristi synlige genkomst. Fra Åbenbaringen ved vi, at den vil indtræffe, når den syvende engel blæser i sin basun (Åb 11:15) og i Matthæusevangeliet fremhæves det, at det vil ske efter den store trængsel (Matt 24:29).

Heraf kan vi udlede, at den sidste basun skal lyde *efter* trængslen. Altså vil den bortrykkelse, som er beskrevet i 1 Kor 15:51-52 og 1 Thess 4:13-18, finde sted efter den store trængsel.

Vi har tidligere nævnt, at de, der har del i den første bortrykkelse, vil blive taget bort før trængslen (Luk 21:36). Og på basis af de ovenstående skriftafsnit er det muligt at konkludere, at bortrykkelsen af hele Menigheden – bestående af både de døde i Kristus og de, der lever og endnu er her – vil foregå efter trængselsperioden.

Anledningen til, at apostlen i sit første brev til menigheden i Thessalonika underviser om den anden bortrykkelse, er den, at der blandt de troende tilsyneladende herskede uvidenhed om, at de, der var sovet hen, også ville blive bortrykket. Det er således tydeligt, at der i 1 Thess 4:13-17 er fokus på de, der er døde i Kristus. Det kan imidlertid vække undren, at Paulus ikke mindre end to gange skriver ”vi, der lever og endnu er her” (vers 15, 17), da han med dette ”vi” identificerer sig selv med den gruppe af kristne, som ikke fik del i den første bortrykkelse. Det ville ellers være oplagt at formode, at apostlen enten ville være blandt de, som var rede ved den første bortrykkelse, eller at han efter at være afgået ved døden, før denne begivenhed fandt sted, ville være blandt de, der er døde i Kristus. Det er sandsynligt, at det nævnte ”vi” blot skal forstås som ”de af os”. Og med den pågældende formulering signalerer Paulus tilsyneladende, at han ikke selv vil gøre sig til dommer over, hvorvidt han vil blive taget med ved Menneskesønnens komme eller ej.

Umiddelbart efter sin undervisning om hvad der skal ske med ”de hensovede”, går Paulus over til at tale om *den første bortrykkelse*, og han giver udtryk for sin forventning om, at de hellige i Thessalonika vil være rede på den dag. Der står således i 1 Thess 5:1-11, ”Om tider og timer har I ikke brug for, brødre, at der skrives til jer. / For I ved selv ganske nøje, at Herrens dag kommer som en tyv om natten. / Når folk siger: ”Fred og ingen fare!” da er undergangen pludselig over dem som veerne over en,

der skal føde, og de skal ikke undslippe. / Men I, brødre, er ikke i mørke, så dagen skulle kunne overraske jer som en tyv. / I er jo alle lysets børn og dagens børn. Vi tilhører ikke natten, og heller ikke mørket. / *Så skal vi da ikke sove som de andre, men være vågne og ædru.* / For de, der sover, sover om natten, og de, der drikker sig berusede, er berusede om natten. / *Men vi, der tilhører dagen, skal være ædru og iføre os troen og kærligheden som brynje og håbet om frelse som hjelm.* / *For Gud har ikke bestemt os til at rammes af hans vrede, men til at opnå frelsen ved vor Herre Jesus Kristus, / som døde for os, for at vi, hvad enten vi er vågne eller sover, skal leve sammen med ham.* / Trøst derfor hinanden og opbyg hinanden, som I også gør.”

Apostlens formaninger i dette skriftafsnit stemmer overens med Jesu udtalelser til disciplene i Matt 24:37-51. Og når han i henholdsvis vers 6 og vers 10 i 1 Thessalonikerbrev kapitel 5 taler til de genfødte om at *våge* og ikke sove, bruger han det samme græske ord for at være *vågen*, som Kristus anvender i Matt 24:42, hvor Han siger, ”*Våg* derfor, for I ved ikke, hvad dag jeres Herre kommer.”

Paulus understreger altså vigtigheden af, at en kristen ikke falder i søvn åndeligt, så han eller hun bliver overrasket på Herrens dag. Men han slår samtidig fast, at vi ”hvad enten vi er vågne eller sover, skal leve sammen med ham” (vers 10). I modsætning til 1 Thess 4:13-14 refererer det græske ord for at *sove* i sidstnævnte citat *ikke* til fysisk død, men til åndelig søvn. Udsagnet i vers 10 er således en klar tilkendegivelse af, at selvom en kristen ikke er rede, når den første bortrykkelse finder sted, tilhører vedkommende stadigvæk Kristus! Han er en dårlig tjener, men han er stadig sin Herres tjener. Han fortjener ingen ros, og hans Herre vil ikke betro ham ansvar i den kommende verden, men han forbliver et Guds barn.

De kommende tidsaldre

I Ef 2:4-7 skriver Paulus, ”Men i sin rige barmhjertighed og på grund af den store kærlighed, han elskede os med, / gjorde Gud os, der var døde i vore overtrædelser, levende med Kristus – af nåde

er I frelst – / og han oprejste os sammen med ham og satte os med ham i himlen, i Kristus Jesus, / for i *de kommende tidsaldrer* at vise sin overstrømmende rige nåde og sin godhed mod os i Kristus Jesus.” Det er tydeligt, at vers 4-6 omhandler den nye fødsel, og i vers 7 slår apostlen fast, at Gud har ladet de hellige føde på ny for i ”de kommende tidsaldrer” at vise sin overstrømmende rige nåde og sin godhed mod dem i Kristus Jesus.

Hvilke kommende tidsaldrer er det, Paulus refererer til? Skriften lærer os, at Menighedens tidsalder skal afløses af ”Himmeriget”, som igen vil blive efterfulgt af ”Den nye himmel og den nye jord”, og når det er sket, er Guds frelsesplan fuldendt.

I det Nye testamente, ikke mindst evangelierne, er det gennemgående tema ”evangeliet om Himmeriget”. Også omtalt som ”Guds rige” eller blot ”Riget”. I parentes bør det bemærkes, at Matthæus faktisk er den eneste, der anvender termen ”Himmeriget”. Han bruger imidlertid også udtrykket ”Guds rige” nogle få gange (Matt 6:33; 12:28; 19:24; 21:31,43). Der er en tendens til, at han benytter ordet ”Himmeriget” som betegnelse for den kommende tidsalder, mens han med termen ”Guds rige” refererer til det åndelige aspekt ved Riget; et aspekt som allerede er en realitet for de genfødte, der lever under den Nye pagt i den nuværende tidsalder. Markus, Lukas og Johannes bruger derimod udtrykket ”Guds rige” i forbindelse med omtale af begge de ovennævnte aspekter ved Riget.

Jesus prædikede evangeliet om Riget (Matt 4:23), og det samme gjorde apostlene (1 Thess 2:12, 2 Pet 1:11). Der står følgende i 2 Tim 4:1-2, ”Jeg indskærper dig for Guds ansigt og for Kristus Jesus, der skal dømme levende og døde, *så sandt som han kommer synligt og opretter sit rige*: / Prædik ordet, stå frem i tide og utide, overbevis, irettesæt, forman, tålmodigt og med stadig undervisning!” Efter den store trængsel og Menighedens bortrykkelse skal Kristus således komme tilbage, synligt for enhver, og oprette sit rige på jorden.

Efter Jesu død, opstandelse og himmelfart holdt Peter en prædiken i Salomos Søjlegang, hvor han blandt andet sagde til de forsamlede, ”Derfor skal I omvende jer og vende om, for at jeres synder kan blive slettet ud; / så skal de tider komme fra Herren, da vi kan ånde frit, og *han skal sende den Salvede, som forud var bestemt for jer, og det er Jesus; / han skal bo i himlen, indtil de tider kommer, da alt det genoprettes, som Gud fra fordums tid har forkyndt gennem sine hellige profeters mund*” (Ap G 3:19-21). Med formuleringen, ”indtil de tider kommer, da alt det genoprettes, som Gud fra fordums tid har forkyndt gennem sine hellige profeters mund”, henviser apostlen til det genoprettede Davidsrige, hvorom der findes adskillige profetier i det Gamle testamente. Ifølge det ovenstående skriftsted skal Jesus ”bo i himlen”, indtil tidspunktet, hvor disse profetier skal gå i opfyldelse, er inde, og da skal Faderen ”sende den Salvede”.

Vi kan altså konkludere, at Kristi rige, det vil sige Himmeriget, er identisk med det genopståede Davidsrige. Af Åbenbaringen kapitel 20 vers 1-6 fremgår det, at dette rige skal eksistere i tusind år, og derfor har det også fået betegnelsen Tusindårsriget. Det er en tidsalder, som er karakteriseret ved retfærdighed og gudsfrygt samt fred og velstand.

I det Gamle testamente er der, som allerede nævnt, en lang række profetier om dette kommende fredsrige. Vi læser således i Esajas’ Bog kapitel 2 vers 1-4, ”Det ord om Juda og Jerusalem, som Esajas, Amos’ søn, modtog i et syn. / Til sidst skal det ske, at Herrens tempelbjerg står urokkeligt, højt over bjergene, knejsende over højene. Alle folkeslag skal strømme dertil, / talrige folk skal drage af sted og sige: ”Kom, lad os drage op til Herrens bjerg, til Jakobs Guds hus; han skal vise os sine veje, og vi vil gå på hans stier. For belæringen udgår fra Zion og Herrens ord fra Jerusalem.” / Han skal skifte ret mellem folkeslagene, fælde dom blandt talrige folk. De skal smede deres sværd om til plovjern og deres spyd til vingårdsknive. Folk skal ikke løfte sværd mod folk, og de skal ikke mere oplæres til krig.”

Det fremgår af disse vers, at jorden skal være befolket af både jøder og mennesker fra folkeslagene. Der skal være en udbredt

længsel efter at høre Guds ord, og Jerusalem skal være et centrum for gudsdyrkelse. Der står, at ”han”, det vil sige Kristus, ”skal skifte ret mellem folkeslagene, fælde dom blandt talrige folk” (vers 4). Det er desuden kendetegnende for denne periode, at der skal herske fred folkeslagene imellem.

Esajas profeterer om den herlighed, der skal omgive Kristus i hans fremtidige position i verdenshistorien som konge og regent, idet han skriver i Esa 9:5-6, ”For et barn er født os, en søn er givet os, og herredømmet skal ligge på hans skuldre. Man skal kalde ham Underfuld Rådgiver, Vældig Gud, Evigheds Fader, Freds Fyrste. / *Stort er herredømmet, freden uden ophør over Davids trone og over hans rige*, så han kan grundfæste det og understøtte det med ret og retfærdighed fra nu af og til evig tid. Hærskarers Herres nidkærhed skal udvirke dette.”

Senere i samme bog finder vi dette profetiske udsagn, ”Men der skyder *en kvist fra Isajs stub*, et skud gror frem fra hans rod. Over ham hviler Herrens ånd, visdoms og indsigts ånd, råds og styrkes ånd, kundskabs og gudsfrygts ånd; / han lever og ånder i frygt for Herren. Han dømmer ikke efter, hvad hans øjne ser, fælder ikke dom efter, hvad hans ører hører; / han dømmer de svage med retfærdighed, fælder retfærdig dom over landets hjælpeløse. Han slår voldsmanden med sin munds stok, og med læbernes ånde dræber han den uretfærdige; / *retfærdighed er bæltet om hans lænder*, trofasthed bæltet om hans hofter. /

Ulven skal bo sammen med lammet, panteren ligge sammen med kiddet; kalv og ungløve græsser sammen, en lille dreng vogter dem. / Koen og bjørnen bliver venner, deres unger ligger sammen, og løven æder strå som oxen. / Spædbarnet leger ved slangens hule, det lille barn stikker sin hånd ind i hugormens hul. / Ingen volder ondt eller ødelæggelse på hele mit hellige bjerg; *for landet er fyldt med kundskab om Herren, som vandet dækker havets bund*” (Esa 11:1-9).

Udtrykket ”en kvist af Isajs stub” refererer til Kristus, og første halvdel af dette skriftafsnit omhandler den måde, hvorpå Han skal udføre sit hverv som retfærdig dommer og verdenshersker i

den kommende tidsalder. I anden halvdel omtales de paradisiske tilstande, som skal være i naturen, samt de fredelige forhold, der skal præge samfundet generelt. Herefter bekendtgør profeten over for sine læsere, at landet skal være fyldt med ”kundskab om Herren, som vandet dækker havets bund” (vers 9).

Endelig er der i slutningen af Esajas’ Bog et skriftsted, som indeholder yderligere oplysninger om tilstandene i det fremtidige Davidsrige, nemlig Esa 65:17-25, der lyder som følger, ”Nu skaber jeg en ny himmel og en ny jord; det, der skete tidligere, skal ikke længere huskes, og ingen skal tænke på det. / Men I skal fryde jer og juble til evig tid over det, jeg skaber. Før jeg skaber Jerusalem om til jubel, dens folk om til fryd; / jeg vil juble over Jerusalem og fryde mig over mit folk. Der høres ikke mere gråd eller skrig. / Der er ikke længere børn, der dør som spæde, eller gamle, der ikke lever deres tid til ende. Ung er den, der *dør* som hundredårig, og den, der ikke når de hundrede, er forbandet. / De skal bygge huse og bo i dem og plante vingårde og nyde deres frugt. / Andre skal ikke bo i det, de bygger, eller spise, hvad de har plantet. Mit folk skal nå træets alder, mine udvalgte skal nyde frugten af deres hænders værk. / De slider ikke forgæves, de *føder* ikke børn til den bratte død; for de er Herrens velsignede afkom, og de har deres efterkommere hos sig. / Før de kalder, svarer jeg, endnu mens de taler, hører jeg. / Ulven og lammet græsser sammen, løven æder strå som oksen; men slangens føde er støv. Der findes hverken ondskab eller ødelæggelse på hele mit hellige bjerg, siger Herren.”

Disse vers rejser en del spørgsmål, som vi ikke skal forsøge at besvare på nuværende tidspunkt. Vi kan imidlertid konstatere, at der er tale om en materiel virkelighed, hvor menneskenes levevilkår på flere grundlæggende punkter ligner vore. Der bliver således stadig født børn (vers 23), og selvom befolkningens gennemsnitlige levealder er usædvanlig lang sammenlignet med den nuværende tidsalder, er der stadig mennesker, der dør (vers 20). Netop den kendsgerning, at døden eksisterer, gør det muligt at fastslå, at den ovennævnte profeti, på trods af formuleringen

”en ny himmel og en ny jord”, må referere til Davidsriget og ikke til den sidste af de kommende tidsaldre, Evighedernes evigheder, hvor der ifølge Åb 21:4 ikke længere findes nogen død.

Profeten Jeremias fremhæver, at Israels hus i det kommende Davidsrige skal leve under den nye pagt. Der står i Jer 31:31-34, som er blevet citeret tidligere, ”Der skal komme dage, siger Herren, da jeg slutter en ny pagt med Israels hus og med Judas hus, / en pagt, der ikke er som den, jeg sluttede med deres fædre, den dag jeg tog dem ved hånden og førte dem ud af Egypten. De brød min pagt, skønt det var mig, der var deres herre, siger Herren. / Men sådan er den pagt, jeg vil slutte med Israels hus, når de dage kommer, siger Herren: Jeg lægger min lov i deres indre og skriver den i deres hjerte. Jeg vil være deres Gud, og de skal være mit folk. / Ingen skal længere belære sin landsmand og sin broder og sige: ”Kend Herren!” For alle kender mig, fra den mindste til den største, siger Herren. Jeg tilgiver deres skyld og husker ikke længere på deres synd.”

Vi kan altså konstatere, at de jøder, som får del i Tusindårsriget, alle vil erfare den nye fødsel! En anden af de gammeltestamentlige profeter, nemlig Ezekiel, bekræfter dette, idet han skriver, ”Sig derfor: Dette siger Gud Herren: Jeg bringer jer tilbage fra folkene, jeg samler jer fra de lande, hvor I blev spredt, og jeg giver jer Israels land. / Når de kommer hjem, skal de fjerne alle ækle og afskyelige guder. / Jeg giver dem et andet hjerte og en ny ånd i deres indre. Jeg fjerner stenhjertet fra deres krop og giver dem et hjerte af kød, / så de følger mine love og omhyggeligt holder mine bud. De skal være mit folk, og jeg vil være deres Gud” (Eze 11:17-20).

Udsagnet ”landet er fyldt med kundskab om Herren, som vandet dækker havets bund” i Esa 11:9, som blev citeret tidligere, taler for, at mange af de mennesker fra folkeslagene, der kommer til at leve på jorden i den kommende tidsalder, også vil blive delagtiggjort i erfaringen af den nye fødsel.

Efter Tusindårsriget følger endnu en tidsalder, som er den sidste i Guds frelsesplan. Den eneste bog i Bibelen, hvori denne tidsalder er beskrevet, er Johannes' Åbenbaring. Det græske ord "aion" bliver i den danske Bibel oversat med henholdsvis "tidsalder", "verden" og "evighed". Den sidste tidsalder bliver således omtalt som "evighedernes evigheder" (Åb 22:5), men det græske udtryk kunne lige så godt have været oversat med "tidsaldrenes tidsalder".

I Åb 20:11 beretter apostlen Johannes om, hvad han så i et syn. Han skriver, "Og jeg så en stor hvid trone og ham, der sad på den. For hans ansigt måtte både jord og himmel flygte, og der var ingen plads til dem." Når tiden er inde, det vil sige efter Tusindårsriget, skal Gud altså lade både jord og himmel forsvinde. Vi læser videre i Åb 21:1-4, "Og jeg så en ny himmel og en ny jord. For den første himmel og den første jord forsvandt, og havet findes ikke mere. / Og den hellige by, det ny Jerusalem, så jeg komme ned fra himlen fra Gud, rede som en brud, der er smykket for sin brudgom. / Og jeg hørte en høj røst fra tronen sige: Nu er Guds bolig hos menneskene, han vil bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud vil selv være hos dem. / Han vil tørre hver tåre af deres øjne, og døden skal ikke være mere, ej heller sorg, ej heller skrig, ej heller pine skal være mere. Thi det, der var før, er forsvundet." Det, der karakteriserer Evighedernes evigheder er således, at Guds bolig for altid er hos menneskene på en ny jord, hvor der hverken er død, sorg, skrig eller pine. Al ulykke og elendighed forårsaget af synden er bortskaffet for bestandigt, og Guds vilje er fuldbyrdet.

III. Kristi domstol

I Rom 14:10b-12 skriver Paulus, "Vi skal jo alle stå frem for Guds domstol, / for der står skrevet: Så sandt jeg lever, siger Herren: For mig skal hvert knæ bøje sig, og hver tunge skal bekende Gud. / Vi skal altså hver for sig aflægge regnskab over for Gud." Apostlen skriver her til de hellige i Rom om de hellige generelt. Både vers 10b og vers 12 indledes med "vi", og med dette "vi" refererer

han til de genfødte. Formålet med denne domstol er således *ikke* at afgøre, hvem der er født på ny, og hvem der ikke er født på ny. Det er derimod en betingelse for at blive stillet for denne domstol, at et menneske *har* erfaret den nye fødsel. I vers 11 citerer Paulus ganske vist et skriftsted fra det Gamle testamente (Esa 45:23), som siger at ”hvert knæ” skal bøje sig for Herren, og ”hver tunge” skal bekende Gud, men det er blot for at understrege, at det er et grundvilkår for alle mennesker at skulle stå til regnskab over for Gud, og dermed også for de kristne.

Vi har tidligere konstateret, at Faderen har overdraget al dom til Sønnen (Joh 5:22, 27). De troende under den Nye pagt skal altså en dag stå over for Kristus som deres dommer. På hvilket grundlag vil Han da dømme de kristne? Og efter hvilke kriterier vil vi blive bedømt? Der står i 2 Kor 5:10, *”For vi skal alle fremstilles for Kristi domstol, for at enhver kan få igen for det, han har gjort her i livet, hvad enten det er godt eller ondt.”* Vi kan således slå fast, at vi skal dømmes på grundlag af vore gerninger!

I den græske tekst står der ikke ”her i livet”, men derimod ”i legemet”. ”Enhver” af os skal altså ”få igen for det”, vi ”har gjort” i legemet, hvad enten det er ”godt eller ondt”. Det vil sige, den, der har gjort gode gerninger her i livet, skal ved Kristi domstol blive belønnet med noget godt, mens den, som har gjort onde gerninger, har noget ondt – eller noget, der gør ondt – i vente. Det er muligt, at et sådant udsagn skurrer i en protestantisk kristens ører, men det er ikke desto mindre, hvad der står i det ovennævnte skriftsted.

Det er imidlertid vigtigt at forstå, at hvorvidt en gerning kan karakteriseres som enten god eller ond efter den Nye pagts standard, ikke kun er et spørgsmål om den ydre handling, men i lige så høj grad om den pågældende gerning udspringer af kødet eller af Ånden. Kraftkildens beskaffenhed er altså lige så væsentlig som selve handlingen. De gode gerninger, som Kristus vil belønne, er ”troens gerninger” (2 Thess 1:12). Herren vil honorere den, hvis ”gerninger er gjort i Gud” (Joh 3:21), og ikke i kraft af kødet. Det, som de mennesker, der er ”i Kristus”, bør stræbe efter, er ”tro, virksom i kærlighed” (Gal 5:6).

I Galaterbrevet kapitel 5 står der, ”Brødre, I blev kaldet til frihed. Brug blot ikke friheden som et påskud for kødet, men tjen hinanden i kærlighed. / For hele loven er opfyldt i det ene ord: ”Du skal elske din næste som dig selv.” / Men hvis I bider og slider i hinanden, så pas på, at I ikke æder hinanden helt! / *Hvad jeg mener, er: I skal leve i Ånden og ikke følge kødets lyst.* / For kødets lyst står Ånden imod, og Ånden står kødet imod. De to ligger i strid med hinanden, så I ikke kan gøre, hvad I vil. / Men drives I af Ånden, er I ikke under loven. /

Kødets gerninger er velkendte: utugt, urenhed, udsvævelse, / afgudsdyrkelse, trolddom, fjendskaber, kiv, misundelse, hidsighed, selviskhed, splid, kliker, / nid, drukkenskab, svir og mere af samme slags. Jeg siger jer på forhånd, som jeg før har sagt, at *de, der giver sig af med den slags, ikke skal arve Guds rige.* /

Men *Åndens frugt* er kærlighed, glæde, fred, tålmodighed, venlighed, godhed, trofasthed, / mildhed og selvbeherskelse. Alt dette er loven ikke imod! / De, som hører Kristus Jesus til, har *korsfæstet kødet* sammen med lidenskaberne og begæringerne. / *Lever vi i Ånden, skal vi også vandre i Ånden*” (vers 13-25).

Apostlen formaner brødrene i de galatiske menigheder til at ”leve i Ånden og ikke følge kødets lyst” (vers 16). Derefter slår han fast, at de, der giver sig af med kødets gerninger, ”ikke skal arve Guds rige” (vers 21). Det er indlysende, at Paulus taler om mennesker, der er født på ny. For et ikke-genfødt menneske har ikke mulighed for at vælge mellem enten at leve i Ånden eller at følge kødets lyst. Han eller hun har ikke Guds ånd, og kødet er derfor den eneste kraftkilde, den pågældende har til rådighed.

Det fremgår af disse vers, at en genfødt kristens livsførelse får afgørende betydning for vedkommendes forhold til Guds rige. Der står, at den, der gør kødets gerninger, *ikke* skal arve Guds rige. Den eneste logiske slutning er derfor, at den, som lever i Ånden, og hvis livsførelse er kendetegnet ved Åndens frugt, *vil* komme til at arve Guds rige. Vi har tidligere nævnt, at et menneske, der er født på ny, allerede har del i det åndelige aspekt af Guds rige. Ordet

”arve”, i vers 21, står i fremtid, så det efterfølgende udtryk ”Guds rige”, må nødvendigvis referere til den kommende tidsalder, altså Tusindårsriget.

Vi kan konstatere, at nogle kristne lever et kødeligt liv, mens andre har ”korsfæstet kødet” og stræber efter at ”vandre i Ånden” (vers 24-25). De førstnævnte vil *ikke* få andel i Tusindårsriget, hvorimod de sidstnævnte vil blive belønnet i den kommende tidsalder og få del i Riget. Afgørelsen om, hvorvidt en kristen tilhører den ene eller den anden gruppe, vil blive truffet af Herren selv. Det vil finde sted ved Kristi domstol, som vil blive afviklet på et tidspunkt i tidsrummet mellem Menighedens borttrykkelse (1 Thess 4:13-17) og Himmerigets oprettelse på jorden.

De ovenstående betragtninger angående en kristens forhold til Himmeriget bekræftes i Ef 5:1-5, hvor apostlen skriver, ”I skal ligne Gud som hans kære børn / og vandre i kærlighed, ligesom Kristus elskede os og gav sig selv hen for os som en gave og et offer til Gud, en liflig duft. / Men utugt og al slags urenhed og griskhed må end ikke nævnes iblandt jer; *det sømmer sig ikke for hellige.* / Heller ikke skamløshed og tåbelig snak eller overfladisk vid; det passer sig ikke, men derimod taksigelse. / *For det skal I vide, at ingen utugtig eller uren eller grisk – det er det samme som en afgudsdyrker – har lod og del i Kristi og Guds rige.*”

I 1 Kor 6:1-6 læser vi, at nogle af brødrene i menigheden i Korinth anlagde sag mod hinanden vedrørende civilretslige spørgsmål. Og i vers 7-8 formaner de pågældende med disse ord, ”Allerede det, at I overhovedet har retssager med hinanden, er et nederlag for jer. Hvorfor finder I jer ikke hellere i uret? Hvorfor lider I ikke hellere tab? / I stedet for *begår I uret* og påfører andre tab, og det endda brødre!” Den, der undlader at finde sig i uret, som medfører eget tab, men i stedet vælger at få sin ret via domstolene, med det resultat, at modparten kommer til at lide tab, *begår*, efter Paulus’ udsagn, ”uret”. Og i vers 9a udtaler han følgende advarsel, ”*Ved I ikke, at uretfærdige ikke skal arve Guds rige.*”

De græske ord i henholdsvis vers 8 og vers 9a, som på dansk er oversat til at ”begå uret” og ”uretfærdige”, er dannet af den

samme stamme. Så tankegangen er den, at en kristen, som begår uret mod sin broder, eller sin næste, ikke skal arve Guds rige. Et menneske, der er født på ny, er altså *ikke* selvskrevet til at arve i den kommende tidsalder. Det forudsætter, ifølge dette skriftsted, at vedkommende har praktiseret en forholdsvis krævende form for retfærdighed i forholdet til sine medmennesker. Igen ser vi, at spørgsmålet om de helliges tilknytning til Himmeriget vil blive afgjort på grundlag af deres livsførelse.

Der findes en meget alvorlig og tankevækkende formaning i Gal 6:7-10. Der står, *"Far ikke vild! Gud lader sig ikke spotte. Hvad et menneske sår, skal det også høste: / Den, der sår i kødet, skal høste fordærv af sit kød, og den, der sår i Ånden, skal høste evigt liv af Ånden. / Lad os ikke blive trætte af at gøre det, som er ret; vi skal til sin tid høste, blot vi ikke giver op. / Så lad os da gøre godt mod alle, så længe det er tid, især mod vore trosfæller."*

Disse vers er en fortsættelse af undervisningen i kapitel 5 vers 13-25, som vi har analyseret tidligere. Apostlen fastslår i Gal 6:8b, at "den, der sår i Ånden, skal høste *evigt liv* af Ånden." Hvilket konkret indhold refererer det nytestamentlige begreb "evigt liv" til? I dagligsproget anvendes ordet "evig" i flere betydninger. Når vi siger, at Gud er evig, betyder det, at Han altid har eksisteret og altid vil eksistere. Han er således hævet over begrebet tid. Med udgangspunkt i den vestlige civilisations opfattelse af tiden, kan man også tale om henholdsvis "evig fortid" og "evig fremtid". Hermed sigtes der til de to uendelige yderpunkter på en imaginær tidslinje, set fra nuets perspektiv.

Det er imidlertid usandsynligt, at udtrykket "evigt liv", når det forekommer i det Nye testamente, blot henviser til det forhold, at et menneskes sjæl bliver ved med at eksistere i al fremtid, for det er et grundvilkår for *alle* mennesker. Prædikeren skriver således, "Alt har han skabt til rette tid; også *evigheden* har han lagt i deres hjerte" (Præd 3:11a, oversættelse af 1931). Den kendsgerning, at Skriften omtaler delagtighed i "evigt liv" som et privilegium, som kun nogle får del i, mens det er andre forment, indicerer, at begrebet "evigt liv" vedrører noget specifikt af kvalitativ karakter.

Tillægsordet ”evigt” i udtrykket ”evigt liv” kommer da også af det græske navneord ”aion”, hvis oprindelige betydning er ”tidsalder”. *Der er derfor vægtige grunde til at antage, at det at få ”evigt liv” er ensbetydende med at få andel i Himmeriget!*

En sådan tolkning er da også i perfekt overensstemmelse med Paulus’ tilkendegivelser i Galaterbrevet kapitel 5, hvor han taler om at ”arve Guds rige” (vers 21). De hellige, som i denne tilværelse ”sår i Ånden”, skal altså høste ”liv” i den næste tidsalder. De skal med andre ord få del i Himmeriget.

I modsætning hertil står der i Gal 6:8a, ”Den, der sår i kødet, skal høste fordærv af sit kød.” Det er et meget stærkt sprogbrug, især når man tager i betragtning, at det er en formaning, som er adresseret til mennesker, der er født på ny. Men hvilke realiteter henvises der til med udtrykket at ”høste fordærv af sit kød”? Vi kan under alle omstændigheder slå fast, at den, der ”sår i kødet” ikke skal høste evigt liv. ”Fordærv” er en oversættelse af det græske ord ”phthora”, som betyder *ødelæggelse*. Og spørgsmålet er så, hvad det er, som vil blive genstand for ødelæggelse, hvis vi sår i kødet. Er det vort legeme, vor sjæl eller vor ånd? Det er næppe vort legeme, da de, der skal dømmes ved Kristi domstol, vil være ikklædt et opstandelseslegeme (1 Kor 15:42-44), og det er menneskets lod kun at dø én gang (Hebr 9:27). Det kan heller ikke være menneskets sjæl, da den, som nævnt i det ovenstående, er evig. Og da vi i kraft af den nye fødsel har fået en ny ånd, hvori Guds egen Ånd har taget bolig (Eze 36:26-27), er det også udelukket, at det er vor ånd, som vil blive dømt til ødelæggelse.

Hvad er det da? At ”så”, enten ”i kødet” eller ”i Ånden”, er at *gøre* noget, det er at handle. Og det er, som vi har konstateret tidligere, på grundlag af vore gerninger, vi vil blive bedømt ved Kristi domstol. De *kødelige gerninger* vil således blive tilintetgjort, når de kommer frem i lyset. Men Kristus må også eliminere det, som har forårsaget de kødelige gerninger, nemlig selve *kødet*, som er knyttet til legemet og påvirker sjælen (Rom 7:14-25). En kristen, der er gået i graven som et kødeligt menneske, vil også opstå som et kødeligt menneske. Og, ”De, som er i kødet, kan ikke

være Gud til behag” (Rom 8:8). Derfor må Gud ved Kristi domstol træffe nogle særlige foranstaltninger for de kristne, som ikke har ”korsfæstet kødet” (Gal 5:24), mens de levede på jorden.

Det er netop, hvad apostlen giver udtryk for i 1 Kor 3:10-15, hvor han skriver, ”Efter den nåde, der var givet mig af Gud, har jeg som en kyndig bygmester lagt grundvolden, men en anden bygger videre på den. Enhver bør se til, hvordan han bygger. / For ingen kan lægge en anden grundvold end den, der er lagt, Jesus Kristus. / Hvis nogen bygger på grundvolden med guld, sølv, ædelsten, træ, hø, halm, / skal det vise sig, hvad slags arbejde enhver har udført. Dagen skal gøre det klart, for den bryder frem med ild, og ilden skal prøve, hvordan hver enkelts arbejde er. / Hvis det, han har bygget, bliver stående, skal han få løn, / men hvis hans arbejde går op i luer, skal han gå glip af lønnen, men selv blive frelst, dog som gennem ild.”

Der er tre menneskelige aktører i vers 10, nemlig ”jeg”, ”en anden” og ”enhver”. Med ”jeg” henviser Paulus naturligvis til sig selv. Ud fra de foregående vers kan vi fastslå, at apostlen med udtrykket ”en anden” sigter til en anden af ”Guds medarbejdere” (vers 9). Det efterfølgende ”enhver” refererer imidlertid til hvert eneste menneske, som er født på ny. Paulus har lagt grundvolden, som er Kristus. Og andre arbejdere har gennem deres forkyndelse bygget videre på denne grundvold. Men de hellige bygger også selv, gennem deres livsførelse, hver især videre på det åndelige fundament, som er lagt i deres indre menneske. Det sker enten med ”guld, sølv og ædelsten”, hvilket svarer til at så ”i Ånden”, eller med ”træ, hø og halm”, som symboliserer det at så i ”kødet”. Når ”dagen” oprinder, skal det, der er bygget med uforgængelige materialer, blive stående, mens det, som er bygget med forgængelige materialer, vil blive brændt op.

En kristen, som gennem sin livsførelse har sået ”i Ånden”, vil altså få ”løn”, mens den, der har sået ”i kødet”, skal ”gå glip af lønnen, men selv blive frelst, dog som gennem ild” (vers 15). Fra de tidligere omtalte skriftsteder ved vi, at lønnen består i at få del i Riget i den kommende tidsalder. Apostlen gør ikke nærmere rede

for, hvad det konkret indebærer at ”blive frelst, dog som gennem ild.” Men brugen af ordet ”ild” signalerer en form for renselse, som utvivlsomt har til formål at nedbryde det kødelige hos de pågældende mennesker.

Konger med Kristus

Hvilken slags eksistens vil en kristen, som får del i Himmeriget, komme til at erfare? Der står i 2 Tim 2:10-13, ”*Derfor udholder jeg alt for de udvalgtes skyld, for at også de kan få frelsen ved Kristus Jesus med evig herlighed / – troværdigt er det ord! For er vi døde med ham, skal vi også leve med ham; / holder vi ud, skal vi også være konger med ham; fornægter vi ham, vil han også fornægte os; / er vi utro, forbliver han dog tro, thi fornægter sig selv kan han ikke.*”

Læg mærke til, at Paulus siger, at han udholder alt for de udvalgtes skyld, for at også de kan få frelsen ved Kristus Jesus. Ordet ”frelsen” kan ikke referere til den nye fødsel, for den har de udvalgte allerede fået del i. Den frelse, som apostlen taler om, må altså have med fremtiden at gøre. Det efterfølgende udtryk ”med evig herlighed” peger da også hen på den kommende tidsalder. Herefter forklarer Paulus, hvad betingelserne er, for at de udvalgte kan få andel i denne frelse. Han skriver således, ”*For er vi døde med ham, skal vi også leve med ham*” (vers 11). I grundteksten står der, ”*Hvis vi er døde med ham.*” Vi ved fra Rom 6:6, at vort gamle menneske allerede er blevet korsfæstet sammen med Kristus, så det, apostlen taler om, må være den død over selvlivet, som er nødvendig for at praktisere discipelskab (Matt 10:38-39, 1 Kor 15:31). Den, der honorerer dette krav, skal leve i kraft af Kristus her i livet og leve sammen med Ham i Himmeriget.

Vi læser videre i vers 12a, ”*Holder vi ud, skal vi også være konger med ham.*” De kristne, som er udholdende med hensyn til discipelskab, skal altså opnå det privilegium at blive ”konger med ham.” Det vil sige, at de skal regere med Kristus i Tusindårsriget. Det betyder imidlertid ikke, at disse mennesker skal genoptage en ganske normal levevis på jorden. I 1 Kor 15:40a står der, at der

findes både ”himmelske legemer og jordiske legemer”, og i vers 49 siger apostlen, ”Og ligesom vi har båret det jordiske menneskes billede, skal vi også bære det himmelske menneskes billede.” Vi skal således engang blive ikklædt et opstandelseslegeme, der ligner det, som Kristus havde efter sin opstandelse fra de døde.

I perioden mellem sin opstandelse og sin himmelfart trådte Jesus ofte frem for de troende, ikke blot de tolv apostle, men også for mange af de øvrige brødre (Ap G 1:3, 1 Kor 15:3-9). Det var kendetegnende for Kristi opstandelseslegeme, at de, der havde kendt Ham før korsfæstelsen, var i stand til at genkende ham (Matt 28:8-10, Mark 16:9-11). Der er dog i Luk 24:16 et tilfælde, hvor Herren lukkede øjnene på nogle af disciplene, så de *ikke* genkendte Ham. Kristi opstandelseslegeme bestod af ”kød og knogler”, som man kunne tage og føle på. Han havde stadig naglemærker i sine hænder og fødder samt et hul efter spyddet, der blev stukket i hans side (Luk 24:39, Joh 20:24-29). Og der er beretninger om, at Han spiste ved flere lejligheder (Luk 24:41-43, Ap G 1:4). Men det mest bemærkelsesværdige er imidlertid, at Herren var i stand til pludselig at vise sig i et aflukket lokale (Luk 24:36, Joh 20:19, 26), og at Han lige så hurtigt kunne gøre sig usynlig (Luk 24:31).

På grundlag af 1 Kor 15:49 kan vi udlede, at de generelle karakteristika ved Kristi opstandelseslegeme, som er nævnt i det ovenstående, også vil være knyttet til de helliges opstandelseslegeme. Det vil sige, at vi i den kommende tidsalder vil få et sådant legeme, at andre vil være i stand til at genkende os. Det vil være et legeme, som ved første øjekast kan forveksles med et almindeligt jordisk legeme (Joh 20:14-16; 21:4). Og alt taler for, at vi til den tid vil kunne bevæge os med tankens hastighed.

Med henblik på sin forestående død og opstandelse proklamerer Jesus i Joh 12:31, ”Nu fældes der dom over denne verden, nu skal *denne verdens fyrste* jages ud.” Ordet ”verden” refererer i denne sammenhæng hverken til universet eller jordens befolkning, men det er derimod en bibelsk betegnelse for hele det system af værdier, magtstrukturer og livsførelse, som er i opposition til Guds rige. Udtrykket ”denne verdens fyrste” henviser til Satan.

I Ef 2:1-3 finder vi de følgende vers, som kan hjælpe os til at forstå, hvad der ligger bag Jesu udsagn, ”Også jer har han gjort levende, jer der var døde i jeres overtrædelser og synder, / som I før vandrede i, da I lod jer bestemme af denne verdens tidsalder og af *ham, som hersker over luftens rige*, den ånd, der stadig virker i ulydighedens børn. / Til dem hørte også alle vi engang. I vort køds begær gjorde vi, hvad kødet og sindet ville, og vi var af natur vredens børn ligesom de andre.” De mennesker, som ikke er født på ny, er, uden selv at vide det, udsat for en massiv åndelig påvirkning, der får dem til at praktisere en livsførelse, som Gud fordømmer. Denne påvirkning bliver udøvet af onde ånder, som er aktive på jorden. Men de bliver styret af de faldne engle med Satan i spidsen, som opholder sig i himmelrummet, det vil sige et sted mellem Guds himmel og jorden.

I begyndelsen betroede Gud mennesket opgaven at herske (1 Mos 1:26). Men mennesket blev lokket til at alliere sig med Satan i oprøret imod Gud, og på den måde tilranede den Onde sig retten til at herske over skaberværket. Denne situation er selvsagt ikke i overensstemmelse med Guds vilje, men Han har fra evighed af udtænkt en frelsesplan, som ikke blot omfatter menneskene, men også hele skaberværket. Denne frelsesplan bliver gennemført af Kristus, men i Menighedens tidsperiode handler Han gennem sit legeme på jorden. Paulus skriver således i Ef 3:8-11, ”Jeg, den ringeste af alle de hellige, fik den nåde at forkynde evangeliet om Kristi uransagelige rigdom for hedningerne / og at oplyse alle om, hvad frelsesplanen er med den hemmelighed, som fra evighed af lå skjult i Gud, alle tings skaber, / så at Guds visdom i al sin mangfoldighed nu gennem kirken kan blive gjort kendt for *myndigheder og magter i himmelrummet* / efter hans beslutning fra evige tider, som han gennemførte ved Kristus Jesus, vor Herre.”

Der er derfor fra Djævelens side et voldsomt fjendskab mod Kristi legeme på jorden, og han gør alt for at bekæmpe de hellige. Det er baggrunden for denne formaning i Efeserbrevet kapitel 6 vers 10-13, ”I øvrigt, vær stærke i Herren og i hans mægtige

styrke. / Ifør jer Guds fulde rustning, så I kan holde stand mod Djævelens snigløb. / Thi for os står kampen ikke mod kød og blod, men mod myndigheder og magter, mod *verdenscherskerne* i dette mørke, mod *ondskabens åndemagter i himmelrummet*. / Tag derfor Guds fulde rustning på, for at I kan stå imod på den onde dag, overvinde alt og bestå.”

Men efter den store trængsel skal Kristus komme synligt, som kongernes Konge og herrernes Herre, for at oprette sit rige på jorden (2 Tim 4:1). Da skal Satan fratages sin magt, og de kristne, som har holdt ud (2 Tim 2:12), skal i stedet, iklædt deres opstandelseslegeme, regere sammen med Kristus! De vil således blive betroet at udøve den myndighed over jorden, som den Onde havde tilranet sig, og det er sandsynligt, at det også vil ske fra himmelrummet.

I Åb 20:1-4 læser vi følgende, ”Og jeg så en engel stige ned fra himlen med nøglen til afgrunden og en stor lænke i hånden. / Englen greb dragen, den gamle slange, som er Djævelen og Satan, og bandt ham for tusind år / og styrtede ham i afgrunden og satte lås og segl for ham, for at han ikke mere skal forføre folkeslagene, før de tusind år er omme. Derefter skal han slippes løs en kort tid. / Og jeg så troner og nogle, der tog sæde på dem; de fik givet domsmagt. Og jeg så sjælene af dem, som var blevet halshugget på grund af Jesu vidnesbyrd og Guds ord, og alle, som ikke havde tilbedt dyret eller dets billede og ikke sat mærket på deres pande og hånd. De kom til live og blev konger med Kristus i tusind år.”

En nærlæsning af disse vers afslører, at der er tre kategorier af kristne, som skal regere sammen med Kristus i Tusindårsriget. I teksten er disse tre kategorier adskilt med ordet ”og”. I vers 4 står der 1) ”Og jeg så troner og *nogle*, der tog sæde på dem; de fik givet domsmagt.” 2) ”Og jeg så sjælene af dem, som var blevet halshugget på grund af Jesu vidnesbyrd og Guds ord”, 3) ”og alle, som ikke havde tilbedt dyret eller dets billede og ikke sat mærket på deres pande og hånd.” Den anden kategori består af de kristne, som har lidt martyrdøden op gennem kirkehistorien. Og de kristne, som ikke har tilbedt dyret eller dets billede og ikke har sat mærket på deres pande eller hånd, udgør den tredje kategori.

Men hvem er de kristne, som tilhører den første kategori? Det er de sejrende fra hele Menighedens tidsperiode, lige fra apostlenes dage til Menighedens borttrykkelse. Begrebet "de sejrende" stammer fra de syv menighedsbreve i Johannes' Åbenbaring kapitel 2 og kapitel 3. Den opstandne Kristus siger i Åb 2:26-29, "Den, der sejrer og trofast gør mine gerninger indtil enden, ham vil jeg give magt over folkene; / han skal vogte dem med et jernscepter, som når lerkar knuses, / ligesom jeg har fået magt til det af min fader, og jeg vil give ham morgenstjernen. / Den, der har øre, skal høre, hvad Ånden siger til menighederne."

Dette løfte gælder ikke kun de kristne, der bliver martyrer, eller de kristne, som er udholdende under den store trængsel. Nej, det er et løfte, som er givet til alle kristne. Det bliver gentaget i Åb 3:21, hvor der står, "Den, der sejrer, vil jeg give sæde hos mig på min trone, ligesom jeg har sejret og har taget sæde hos min fader på hans trone." De kristne, som er konsekvente og udholdende i deres efterfølgelse af Kristus, skal altså blive belønnet med kongeværdighed sammen med Ham i Tusindårsriget.

Udgangspunktet for den ovenstående redegørelse var 2 Tim 2:10-13, og apostlen fortsætter sin undervisning, idet han skriver, "*Fornægter vi ham, vil han også fornægte os*" (vers 12b). Der står "vi", så udsagnet må vedrøre mennesker, der er født på ny. Men hvad vil det i denne sammenhæng sige at fornægte Kristus? Den følgende udtalelse af Jesus vil lede os frem til svaret, "Hvis nogen vil følge efter mig, skal han fornægte sig selv og tage sit kors op og følge mig. / Den, der vil frelse sit liv, skal miste det; men den, der mister sit liv på grund af mig, skal finde det. / For hvad hjælper det et menneske at vinde hele verden, men bøde med sit liv? Eller hvad kan et menneske give som vederlag for sit liv? / For Menneskesønnen skal komme i sin faders herlighed sammen med sine engle, og da vil han gengælde enhver efter hans gerninger" (Matt 16:24-27). I parentes bør det bemærkes, at der i grundteksten ikke står "liv", men derimod "sjæl"

Den, der vil være en Jesu Kristi discipel, må "fornægte sig selv" og tage sit kors op og følge Ham. Som genfødte mennesker står vi altså over for valget mellem enten at fornægte os selv eller

at fornægte Herren. Spørgsmålet er, om vi er villige til at give afkald på vor ret til selvbestemmelse eller ej. Enten fornægter vi kødet og lever i kraft af Kristus i vore bestræbelser på at efterleve hans befalinger, eller også fornægter vi Ham og lever i kraft af kødet i forsøget på at tilfredsstille vore egne behov. Og når Menneskesønnen kommer for at oprette sit rige på jorden, skal vi alle fremstilles for Kristi domstol, og da vil Han gengælde enhver af os efter vore gerninger.

Hvad indebærer det så, at Kristus vil fornægte os? I Matt 10:32-33 siger Jesus til sine disciple, ”Enhver, som kendes ved mig over for mennesker, vil jeg også kendes ved over for min Fader, som er i himlene. / *Men den, der fornægter mig over for mennesker, vil jeg også fornægte over for min fader, som er i himlene.*” Det ligger i begrebet at ”fornægte”, at der er tre involverede parter. Hvis vi gennem vor livsførelse fornægter Kristus over for vore medmennesker, så vil Han heller ikke kunne præsentere os over for Faderen som sine disciple. Vor stilling som Guds børn kan der ikke ændres på, men da vi ikke har gjort os fortjent til nogen løn, vil vi ikke komme til at regere sammen med Herren i Tusindårsriget.

Paulus slutter af med at skrive, ”*Er vi utro, forbliver han dog tro, thi fornægte sig selv kan han ikke*” (2 Tim 2:13). Verset kan også oversættes på denne måde, ”Hvis vi ikke tror, forbliver han dog trofast, thi fornægte sig selv kan han ikke.” Dette udsagn adskiller sig fra de tre foregående. I vers 11 og 12 er der fokus på vor livsførelse og de konsekvenser, den får for os i den kommende tidsalder. Det fremgår af det første og det andet udsagn, at den, som praktiserer discipelskab, skal blive belønnet i Himmeriget. Og i det tredje udsagn slår apostlen fast, at den, som undlader at praktisere discipelskab, vil gå glip af lønnen. Dette fjerde udsagn fokuserer derimod på Kristi karakteregenskaber. Apostlen minder således om, at Herren altid vil forblive trofast og sanddru (Åb 19:11). Det vil vore svigt og mangel på tro ikke kunne ændre på.

Spørgsmål til overvejelse

Hvordan skal vi så forstå Joh 5:24, hvor der i den danske bibeloversættelse står, ”*Sandelig, sandelig siger jeg jer: Den, der hører mit ord og tror ham, som har sendt mig, har evigt liv og kommer ikke for dommen, men er gået over fra døden til livet?*”

Jesus erklærer, at et menneske, der tror, har ”evigt liv”, og at vedkommende ikke kommer for ”dommen”. Det græske ord, som er oversat med ”dommen”, betyder egentlig ”anklage” eller ”fordømmelse”. En sådan oversættelse finder vi for eksempel i den engelske bibel King James Version. Meningen er således, at den, der hører Kristi ord og tror Faderen, som har sendt Ham, har evigt liv og vil ikke komme til at stå over for anklage eller fordømmelse. På græsk er, som det allerede tidligere er blevet nævnt, tillægsordet ”evigt” afledt af navneordet ”tidsalder”. Udtrykket ”evigt liv” er således en betegnelse for livet i den kommende tidsalder. Den sidste sætning, ”men *er* gået over fra døden til livet”, refererer til den nye fødsel, som er det første resultat af troen. Jævnfør Ef 2:1.

Et genfødt menneskes tro, eller mangel på samme, er altså afgørende for, hvorvidt han eller hun vil få adgang til Himmeriget eller vil komme til at stå over for anklage på dommens dag. Men den tro, der forventes af de hellige, består ikke blot i at anerkende Guds eksistens. Det giver Jakob klart udtryk for, idet han skriver, ”Du tror, at Gud er én; det gør du ret i. Det tror de onde ånder også – og skælver. / Tåbelige menneske, ønsker du bevis på, at tro uden gerninger er ufrugtbar?” (Jak 2:19-20).

Det er heller ikke kun et spørgsmål om at forstå og acceptere evangeliet om Kristi stedfortrædende død og opstandelse. I Gal 2:19b-21 finder vi en udtalelse, der giver os et indblik i, hvad troen på Herren indebar for apostlen. Den lyder som følger, ”Jeg er korsfæstet med Kristus. / Jeg lever ikke mere selv, men Kristus lever i mig, og mit liv her på jorden lever jeg i troen på Guds søn, der elskede mig og gav sig selv hen for mig.” I dette skriftsted opererer Paulus med to jeg’er, som refererer til henholdsvis det gamle menneske og det nye menneske. Han indleder med at slå

fast, at det gamle jeg er dødt, fordi det er blevet korsfæstet med Kristus. Om det nye jeg siger han, ”Kristus lever i mig, og mit liv her på jorden lever jeg i troen på Guds søn.”

Apostlen havde ikke blot forstået sandheden om Kristi stedfortrædende død og opstandelse, men han vidste også, hvilke konsekvenser troen på dette budskab nødvendigvis måtte få for hans livsførelse. For Paulus var troen på Guds søn ensbetydende med absolut afhængighed af Ham og absolut lydighed imod Ham. Hans tro på Herren kom således til udtryk ved en helt ny livsførelse. Og apostlens eksempel er ikke et uopnåeligt mål, som vi skal forsøge at nærme os i løbet af vort kristenliv, det er derimod den grundlæggende standard for en Jesu Kristi discipel. Tro og livsførelse kan ikke adskilles, vore handlinger afslører, hvad vi tror på. At tro på Kristus, i bibelsk forstand, er at leve i kraft af Ham og at adlyde hans befalinger

Der står i Mark 16:15-18, ”Så sagde han til dem: ”Gå ud i alverden og prædik evangeliet for hele skabningen. / Den, der tror og bliver døbt, skal frelses; men den, der ikke tror, skal dømmes. / Og disse tegn skal følge dem, der tror: I mit navn skal de uddrive dæmoner, de skal tale med nye tunger, / og de skal tage på slanger med deres hænder, og drikker de dødbringende gift, skal det ikke skade dem; de skal lægge hænderne på syge, så de bliver raske.” Den opstandne Herre nævner her en række tegn, som skal følge dem, der tror. Det fortæller os, at der, hvor troen efter det Nye testaments standard er til stede, vil nådegaverne også være i funktion (1 Kor 12:4-11). Så hvis disse tegn ikke sker iblandt os, er det være relevant at spørge os selv, om vi ejer den tro, som Jesus taler om i henholdsvis Mark 16:17-18 og Joh 5:24.

I Joh 14:12-13 proklamerer Jesus for sine disciple, ”Sandelig, sandelig siger jeg jer: Den, der tror på mig, han skal også gøre de gerninger, jeg gør, ja, gøre større gerninger end dem, for jeg går til Faderen; / og hvad I end beder om i mit navn, det vil jeg gøre, for at Faderen må blive herliggjort i Sønnen.” Det fremgår tydeligt af disse vers, at der er en nøje sammenhæng mellem tro og gerninger. Og hvis vore gerninger, som Kristi legeme på jorden,

ikke er en afspejling af de gerninger, Jesus udførte gennem sin tjeneste, er det et spørgsmål, om vi besidder den tro, som Han taler om.

Både i Jakobs Brev og i Første Petersbrev møder vi begrebet ”den prøvede tro”. Jakob skriver således, ”Mine brødre, I skal kun regne det for glæde, når I kommer ud for prøvelser af forskellige slags; / I ved jo, at når jeres tro prøves, skaber det udholdenhed. / Og udholdenheden skal føre til fuldendt værk, for at I kan være fuldkomne og helstøbte og ikke stå tilbage i noget” (Jak 1:2-4). Som kristne bliver vi opfordret til at glæde os, når vores tro bliver prøvet gennem forskellige vanskeligheder, for derigennem udvikles udholdenhed som et karaktertræk hos os, og når vi besidder denne udholdenhed, resulterer det i, at vor personlighed formes, så vi bliver mere helstøbte mennesker.

Prøvelser er et af de midler, Gud tager i anvendelse for at opdrage sine børn, men den måde, vi reagerer på i situationen, er afgørende for, om disse prøvelser fremelsker det i vore liv, som de var tiltænkt. Det er derfor vigtigt, at vi hverken bebrejder Gud eller vore omgivelser, når vi bliver udsat for vanskeligheder, men derimod, på trods af alt det, vi ikke forstår, bevarer troen på, at Han vil lade alle ting samvirke til gode for os (Rom 8:28).

Vi læser følgende i 1 Pet 1:6-9, ”Da skal I juble, skønt I nu en kort tid, hvis det skal være, må lide under prøvelser af mange slags, / for at jeres tro, der er mere værd end det forgængelige guld, der dog prøves i ild, kan stå sin prøve og blive til pris og herlighed og ære, når Jesus Kristus åbenbares. / Ham elsker I uden at have set ham, ham tror I på nu uden at se ham, men I skal juble med en uudsigelig, forklaret glæde, / når I kommer frem til troens mål, jeres sjæles frelse.”

Formålet med prøvelserne er, at generere en ”tro”, der ”kan stå sin prøve og blive til pris og herlighed og ære, når Jesus Kristus åbenbares.” Det vil sige, en tro, som vil opnå anerkendelse og blive belønnet ved Kristi domstol. Ud fra dette skriftsted kan vi konkludere, at der er en risiko for, at vores tro ikke består prøven på dommens dag. Vor ånd *er* frelst, det skete, da vi blev født på

ny, men sjælens frelse er en proces, der pågår gennem hele vort kristenliv. Troens mål er således, at vort intellekt, følelser og vilje, ved Helligåndens mellemkomst, bliver formet efter Kristi billede, så Han bliver den førstefødte blandt mange brødre (Rom 8:29).

Tro og livsførelse hører uløseligt sammen. Den, der ønsker at have den tro, som fritager en kristen fra anklage ved Kristi domstol (Joh 5:24), må derfor også tilstræbe at honorere de krav, der stilles til troen i de ovennævnte skriftsteder.

Hvilken betydning skal vi da tillægge talemåden at ”være hjemme hos Herren”? Udtrykket stammer fra 2 Kor 5:1-9, hvor Paulus skriver, ”Vi ved nemlig, at hvis det telt, som er vort hus på jorden, brydes ned, så har vi en bygning *fra* Gud, et hus, der ikke er bygget med hænder, men er evigt, i himlene. / For mens vi er her, sukker vi af længsel efter at iklædes den bolig, vi har *fra* himlen / – så sandt vi da ikke skal stå nøgne, når vi er klædt af. / For mens vi bor i teltet, sukker vi besværede, fordi vi ikke vil klædes af, men klædes på, så det dødelige bliver opslugt af livet. / Og den, som har sat os i stand til det, er Gud, der gav os Ånden som pant. /

Så er vi da altid ved godt mod, og vi er det, selv om vi ved, at vi ikke kan *være hjemme hos Herren*, så længe vi har hjemme i legemet / – for vi lever i tro, ikke i det, som kan ses. / Men vi er ved godt mod og vil hellere bryde op fra legemet og have hjemme hos Herren. / Derfor sætter vi en ære i at være ham til behag, hvad enten vi er hjemme hos ham eller ej.”

Vi ved, at Kristus sidder ved Guds højre hånd i himlen (Mark 16:19, Ef 1:20-21). Men det, apostlen giver udtryk for, er *ikke*, at kristne, umiddelbart efter at de er afgået ved døden, skulle befinde sig i Guds himmel. Det ville være i modstrid med hans egen undervisning i 1 Thess 4:13-18 om, at ”de, der er døde i Kristus, skal opstå”, og ”møde Herren i luften.” Det er derimod tydeligt, at det ovenstående skriftafsnit handler om de genfødtes erfaring af legemets opstandelse, og det er et fænomen, som vil finde sted i forbindelse med Menighedens borttrykkelse. I vers 1-4

tales der om enten at være i ”vort hus på jorden” eller at være i den ”bygning fra Gud”, som vi skal ”iklædes”, når ”det dødelige bliver oplugtet af livet.” Og i vers 6-8 er udtrykket at ”være hjemme hos Herren” ensbetydende med at være iklædt opstandelseslegemet.

Hvad sker der egentlig med et menneske, når det dør? I Luk 16:19-31 fortæller Jesus en beretning, som besvarer dette spørgsmål. Der står, ”Der var en rig mand, som klædte sig i purpur og fint linned og hver dag levede i fest og pragt. / Men en fattig mand ved navn Lazarus lå ved hans port, fuld af sår, / og ønskede kun at spise sig mæt i det, der faldt fra den riges bord, og hundene kom tilmed og slikkede hans sår. / Så døde den fattige, og han blev af englens båret hen i Abrahams skød. Også den rige døde og blev begravet. / Da han slog øjnene op i dødsriget, hvor han pintes, ser han Abraham langt borte og Lazarus i hans skød. / Fader Abraham! råbte han, forbarm dig over mig og send Lazarus, så han kan dyppe spidsen af sin finger i vand og læske min tunge, for jeg pines i disse luer. / Men Abraham svarede: Barn, husk på, at du fik dit gode, mens du levede, og Lazarus på samme måde det onde; nu trøstes han her, mens du pines. / Desuden er der lagt en dyb kløft mellem os og jer, for at de, som vil herfra og over til jer, ikke skal kunne det, og de heller ikke skal komme over til os derovrefra. / Da sagde han: Så beder jeg dig, fader, at du vil sende ham til min fars hus, / for jeg har fem brødre, for at han kan advare dem, så ikke også de kommer til dette pinested. / Men Abraham svarede: De har Moses og profeterne, dem kan de høre. / Nej, fader Abraham! sagde han, men kommer der en til dem fra de døde, vil de omvende sig. / Abraham svarede: Hvis de ikke hører Moses og profeterne, vil de heller ikke lade sig overbevise, selv om en står op fra de døde.”

De døde kommer altså i Dødsriget, som på græsk hedder Hades. Dødsriget består af to separate afdelinger, der ligger på hver sin side af en dyb kløft, som gør det umuligt at bevæge sig fra det ene sted til det andet. De døde besidder almindelige menneskelige karakteristika. De har en krop, der kan føle smerte, og de er i stand til både at tænke og at tale. I den ene sektion, hvor

Abraham befinder sig, bliver de døde trøstet, mens de døde i den anden sektion er i pine på grund af varmen fra flammer.

På grundlag af den ordveksling, som i Jesu beretning finder sted mellem den rige mand og Abraham, kan vi konkludere, at denne forskelsbehandling af de afdøde er et udtryk for Guds retfærdighed! Lazarus, hvis liv havde bestået af fattigdom, sygdom og ydmygelse, fik kompensation for sine afsavn og lidelser. Mens den rige mand blev påført smerte, fordi han på trods af sin velstand havde undladt at hjælpe den tigger, som lå uden for hans dør. Han blev ikke straffet, fordi han var rig, men fordi han havde forsømt at gøre en god gerning, som det stod i hans magt at udføre. Gud vil altså, allerede i Dødsriget, kompensere den, som har været forfordelt her i livet, og gengælde den privilegerede den nød og elendighed, han måtte have påført andre mennesker ved ikke at hjælpe dem.

Det fremgår af vers 27-31, at den rige mand vidste, at hans fem brødre, der efter al sandsynlighed også hørte til de privilegerede i samfundet, havde behov for at ”omvende sig”, hvis de skulle undgå at havne i den samme situation som ham selv. Og ifølge Abrahams udsagn var deres eneste redning at høre Moses og profeterne og efterleve, hvad der står skrevet. Jesus fortalte beretningen om den rige mand og Lazarus henvendt til farisæerne (Luk 16:14-15), som levede under den Gamle pagt, men vi har al mulig grund til at antage, at de samme principper gælder for mennesker, der dør under den Nye pagt.

Men Jesus sagde da til røveren, der hang på korset ved siden af Ham, ”Sandelig, sandelig siger jeg dig: I dag skal du være med mig i Paradis” (Luk 23:43). Betyder det ikke, at vedkommende kom direkte i Himlen?

Ordet Paradis bliver kun brugt tre gange i det Nye Testamente. Den første gang er, som det allerede er blevet nævnt, i Luk 23:43. Den anden gang, vi møder udtrykket, er i 2 Kor 12:2-4, hvor apostlen siger om sig selv, ”Jeg kender et menneske i Kristus, som for fjorten år siden – om det var i legemet eller uden for legemet, ved jeg ikke, Gud ved det – blev rykket bort til *den tredje himmel*.

/ Og jeg ved om dette menneske – om det var i legemet eller uden for legemet, ved jeg ikke, Gud ved det – / at det blev rykket bort til *Paradis* og hørte udsigelige ord, som et menneske ikke må udtale. / Dette menneske vil jeg være stolt af, men jeg vil ikke være stolt af mig selv, undtagen af min magtesløshed.” Den tredje gang, udtrykket forekommer, er i Åbenbaringen kapitel 2 vers 7. Her proklamerer Herren, ”Den, der sejrer, vil jeg give at spise af livets træ, som står i *Guds paradis*”.

Ifølge de to sidstnævnte skriftsteder eksisterer der noget, der hedder Guds paradis, som befinder sig i den tredje himmel, det vil sige et sted i verdensrummet. Men det Paradis, som Jesus henviser til i Luk 23:43, kan imidlertid ikke være Guds paradis. Jesus siger nemlig i Matt 12:39-40, ”En ond og utro slægt kræver tegn, men den skal ikke få andet tegn end profeten Jonas’ tegn. / For som Jonas var i bugen på havdyret i tre dage og tre nætter, sådan skal Menneskesønnen være *i jordens skød* i tre dage og tre nætter.” I grundteksten står der, at Menneskesønnen i tre dage og tre nætter skal være ”i jordens hjerte”, det vil sige i jordklodens indre.

Kristus blev *ikke* taget til Himlen umiddelbart efter sin død, Han tilbragte derimod tre dage og tre nætter i Dødsriget. Når vi sammenholder den sidstnævnte kendsgerning med Jesu løfte til røveren på korset, om at han samme dag skulle være sammen med Ham i Paradis, må vi nødvendigvis komme til den konklusion, at det Paradis, som Herren refererer til, er identisk med den afdeling af Dødsriget, hvor de afdøde bliver mødt med trøst.

Jesu undervisning om de kristnes forhold til Himmeriget

Der står i Matt 4:23, at Jesus prædikede ”evangeliet om Riget”. Og i begyndelsen af Bjergprædikenen erklærer Herren over for sine disciple, ”*Hvis jeres retfærdighed ikke langt overgår de skriftkloges og farisæernes, kommer I slet ikke ind i Himmeriget*” (Matt 5:20). Ud fra konteksten er det muligt at fastslå, at det, Jesus taler om, ikke er retfærdiggørelsen ved tro (Rom 5:1), men derimod retfærdig livsførelse! Den nye fødsel alene er altså ikke tilstrækkeligt til at give et menneske adgang til Himmeriget. I det kommende fredsrige på jorden skal Kristus ”øve ret og

retfærdighed” (Jer 23:5-6). Derfor må en kristen også lære at praktisere retfærdighed for at blive en del af dette rige.

Herren havde forinden, i Matt 5:14-16, sagt følgende vedrørende disciplenes forpligtelse over for deres medmennesker, ”I er verdens lys. En by, der ligger på et bjerg, kan ikke skjules. / Man tænder heller ikke et lys og sætter det under en skæppe, men i en stage, så det lyser for alle i huset. / Således skal jeres lys skinne for mennesker, så de ser jeres *gode gerninger* og priser jeres fader, som er i himlene.” De kristne skal altså være verdens lys i kraft af deres gode gerninger. Og disse gerninger vil, foruden at opfylde nogle konkrete behov, bevirke at mennesker bliver fyldt af taknemlighed mod Gud.

Det fremgår af eksemplerne i resten af kapitel 5, at standarden af den retfærdighed, som de hellige under den Nye pagt forventes at udøve, er langt højere end den retfærdighed, der blev krævet af jøderne under den Gamle pagt. Ikke mindst befalingen om at elske sine fjender, i vers 43-45, forekommer at være så vanskelig for et menneske at efterleve, at det kun kan lade sig gøre ved hjælp af guddommelig indgriben. Men standarden for en discipels livsførelse er netop så høj, fordi den ressource, vi har til rådighed, er intet mindre end Kristi eget opstandelsesliv, som har taget bolig i vor ånd. Og gode gerninger af den slags er en manifestation over for verden af den kendsgerning, at vi er vor ”himmelske faders børn”.

I Matthæusevangeliet kapitel 6 fortsætter Jesus sin undervisning, idet Han siger, ”Pas på, at I ikke viser jeres *retfærdighed* for øjnene af mennesker for at blive set af dem, for så får I ingen løn hos jeres fader, som er i himlene” (vers 1). I parentes bør det bemærkes, at der på græsk ikke står ”hos”, men ”fra” jeres fader som er i himlene. De efterfølgende vers indeholder vejledning i, hvordan en discipel bør give almisse, bede og faste, så det er tydeligt, at Herren også betragter disse aktiviteter som en del af en retfærdig livsførelse. Og Jesus understreger, at den, der praktiserer denne form for retfærdighed med de rette motiver, engang skal få løn af sin himmelske Fader.

En del af den bøn, som Herren i denne sammenhæng befalede sine disciple at bede, lyder således, ”Forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere” (Matt 6:12). Det græske ord, som her er oversat med ”skyld” betyder egentlig gæld, så en mere korrekt oversættelse ville være, ”Eftergiv os vor gæld, som også vi eftergiver vore debitorer.” I vers 14-15 tilføjer Han, ”For tilgiver I mennesker deres overtrædelser, vil jeres himmelske fader også tilgive jer. / Men tilgiver I ikke mennesker, vil jeres fader heller ikke tilgive jeres overtrædelser.” For på nogen måde at begribe betydningen af dette udsagn er det vigtigt at forstå forskellen på begreberne synd og skyld. Det drejer sig vel at mærke ikke om skyldfølelse, men om skyld i betydningen *gæld*. Kortfattet kan forskellen udtrykkes på følgende måde: *Synd* er at gøre det onde, mens det, vi mangler i at leve op til Guds standard for os, udgør vor *skyld*. Med andre ord, vor skyld består af det gode, som vi forsømte at gøre.

Begrebet synd rummer imidlertid flere forskellige aspekter. *Synden* er først og fremmest den forføriske magt i vort legeme, som får os til at begå handlinger, der er forkerte i Guds øjne. En eller flere *synder* er betegnelsen for de handlinger, vi begår under indflydelse af syndens magt (Rom 7:20). Udtrykket *synden*, i bestemt form, bruges også som benævnelse for summen af alle de syndige handlinger, som menneskene har begået op gennem historien.

Syndige handlinger fremkalder Guds vrede og sætter os i opposition til Ham. Men set fra Guds synspunkt er problemet med menneskehedens synd allerede blevet løst. I Hebr 9:26b står der om Kristus, ”Men nu er han trådt frem én gang for alle ved tidernes ende for at udslutte synden ved sit offer.” Denne sandhed bliver bekræftet i Hebræerbrevet kapitel 10 vers 14, hvor det lyder således, ”For ved ét eneste offer har han for altid ført dem, han helliger, til målet.” Med ét endegyldigt offer har Herren således udsluttet summen af de syndige handlinger, som forhindrede os i at have fællesskab med Faderen. Paulus skriver i 2 Kor 5:18-19, ”Men alt dette skyldes Gud, som forligte os med sig selv ved

Kristus og gav os forligelsens tjeneste, / for det var *Gud, der i Kristus forligte verden med sig selv og ikke tilregnede dem deres overtrædelser*, men betroede os ordet om forligelsen.”

Gud har altså ikke kun forliget sig med de troende, Han har også forliget sig med verden! Alt sammen på grundlag af Kristi stedfortrædende død og opstandelse. Men menneskene i verden mangler endnu at forlige sig med Gud. Det sker ved omvendelse og tro på evangeliet. I Ap G 2:37-38 står der, ”Da de hørte det, stak det dem i hjertet, og de spurgte Peter og de andre apostle: ”Hvad skal vi gøre, brødre?” / Peter svarede: ”Omvend jer og lad jer døbe i Jesu Kristi navn til jeres synders forladelse, så skal I få Helligånden som gave.””

Et menneske, som har omvendt sig og er kommet til tro på Kristus, kan stadigvæk komme til at begå syndige handlinger. Alle vore synder er allerede udslettet ved Jesu endegyldige offer, så vor Fader i Himlen ser altid på os som fuldstændig rene på grund af Jesu blod. Men når en kristen bliver bevidst om synd i sit liv, får vedkommende dårlig samvittighed og mister sin frimodighed over for Gud. Derfor, når Helligånden minder os om en konkret synd, har vi brug for at bekende denne synd, så vi kan få rensed vor samvittighed og genvinde vor frimodighed.

Johannes siger det således, ”Hvis vi bekender vore synder, er han trofast og retfærdig, så han tilgiver os vore synder og renses os for al uretfærdighed” (1 Joh 1:9). Og der står i Hebr 9:13-14 om forskellen på renselse under henholdsvis den Gamle pagt og den Nye pagt, ”Når nu blodet af bukke og tyre og asken af en ung ko ved at stænkes på mennesker, som er blevet urene, helliger og gør dem rene i det ydre, / så må Kristus, der i kraft af en evig ånd frembar sig selv som et lydefrit offer til Gud, med sit blod langt bedre kunne rense vor samvittighed fra døde gerninger, så vi kan tjene den levende Gud.”

Det er imidlertid Guds vilje, at vi som kristne skal sejre over syndens magt i vore lemmer i kraft af det guddommelige liv, som ved den nye fødsel har taget bolig i vor ånd. Hemmeligheden er i tro at gøre sig til ét med Kristi stedfortrædende død og opstandelse.

Apostlen formaner de hellige i Rom på følgende måde, ”Lad derfor ikke synden herske i jeres dødelige legeme, så I adlyder dets lyster. / Stil heller ikke jeres lemmer til rådighed for synden som redskaber for uretfærdighed, men *stil jer selv til rådighed for Gud som levende, der før var døde*, så I bruger jeres lemmer for Gud, som redskaber for retfærdighed” (Rom 6:12-13).

Gud har forsonet sig med de hellige, og de har forsonet sig med Ham, så ved Kristi domstol vil ingen blive konfronteret med sine synder. De genfødte vil derimod blive dømt på baggrund af den måde, hvorpå de forvaltede det, de blev betroet. Nogle vil komme til at stå til regnskab for deres skyld, mens andre vil få løn. Gud er retfærdig, og Han forlangte retfærdig livsførelse af Israels folk. Men fordi vi som genfødte har fået del i det guddommelige liv, er standarden af den retfærdighed, som Gud kræver af os, langt højere end den, jøderne under den Gamle pagt skulle leve op til. ”Øje for øje og tand for tand” er almindelig retfærdighed, men at vende den anden kind til, når man bliver slået, er udtryk for en retfærdighed, som er langt højere (Matt 5:38-39). At elske sin næste og hade sin fjende er en retfærdighed, som de fleste mennesker bifalder, uden altid at være i stand til at efterleve den første del, men at elske sine fjender og bede for dem, der forfølger én (Matt 5:43-44), det er langt tættere på Guds egen standard for retfærdighed. ”Han lader sin sol stå op over onde og gode og lader det regne over retfærdige og uretfærdige” (Matt 5:45).

I Matt 5:46 siger Jesus til sine disciple, ”Hvis I kun elsker dem, der elsker jer, hvad løn kan I så vente?” Den retfærdighed, som kvalificerer en kristen til at få løn, består i at ”gå to mil” med den, der vil tvinge ham til at gå én mil (Matt 5:41). Retfærdighed af den beskaffenhed er en frugt af Kristi opstandelsesliv i os. Fordi den har sit udspring i det guddommelige liv og ikke i menneskelig anstrengelse, er det en retfærdighed, der ikke er afhængig af, om den bliver gengældt af andre mennesker eller ej. De mennesker, som praktiserer denne retfærdighed, er i besiddelse af et overskud af kærlighed og gode gerninger i enhver situation, fordi de får deres styrke fra en uudtømmelig kilde.

Matthæusevangeliet kapitel 5 afsluttes med følgende befaling af Herren, ”Så vær da fuldkomne, som jeres himmelske fader er fuldkommen!” Gud går ikke på kompromis med hensyn til standarden for de kristnes livsførelse, fordi de er hans børn. Og vor himmelske Fader kan kræve absolut retfærdighed af os, fordi Han har ladet os få del i sit eget liv. Men så længe vi er i dette legeme, vil vi gang på gang komme til kort i forhold til Guds standard for os og således oparbejde skyld over for Ham. Derfor lærte Jesus sine disciple at bede, ”Forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere” (Matt 6:12).

Vi ved, at Guds tilgivelse af vore *synder* udelukkende sker på grundlag af Jesu forsoningsværk. Men Faderens forladelse af vor *skyld* over for Ham er betinget af, at vi selv forlader vore medmennesker den skyld, de måtte have pådraget sig i forhold til os. Sidstnævnte sandhed gør Herren, som det allerede er blevet nævnt, rede for i Matt 6:14-15, hvor der står, ”For tilgiver I mennesker deres overtrædelser, vil jeres himmelske fader også tilgive jer. / Men tilgiver I ikke mennesker, vil jeres fader heller ikke tilgive jeres overtrædelser.”

Gud er nådig, men Han er først og fremmest retfærdig. Og vort gudsforhold er uløseligt forbundet med forholdet til vore medmennesker. Enhver, der er født på ny, vil blive stillet for Kristi domstol, og her vil de hellige blive dømt ud fra deres gerninger. Guds standard for en discipels livsførelse er imidlertid så høj, at vi alle vil komme til at stå som skyldige foran Herrens ansigt, og vor eneste mulighed for at undgå straf er således benådning. Og den måde, hvorpå vi selv har behandlet andre mennesker, vil være en målestok for Kristi dom over den enkelte af os.

I indledningen af Bjergprædikenen siger Jesus, ”Salige er de barmhjertige, for de skal møde barmhjertighed.” Senere, i Matt 7:1-2, vejleder Han sine tilhørere på følgende måde, ”Døm ikke, for at I ikke selv skal dømmes. / For den dom, I dømmes med, skal I selv dømmes med, og det mål, I måler med, skal I selv få tilmålt med.” Skriftens vidnesbyrd på dette område er klar og tydelig. Ikke mindst i evangelierne finder vi adskillige befalinger

og advarsler, som ikke er til at tage fejl af. I Luk 6:35-38 står der, ”Men elsk jeres fjender, gør godt og lån ud uden at håbe på at få noget igen. Så bliver jeres løn stor, og I bliver den Højestes børn, for han er god mod de utaknemlige og onde. / Vær barmhjertige, som jeres fader er barmhjertig. / Døm ikke, så skal I ikke selv dømmes. Tilgiv, så skal I få tilgivelse. / Giv, så skal der gives jer. Et godt, presset, rystet, topfyldt mål skal man give jer i favnen. *For det mål, I måler med, skal I selv få tilmålt med.*”

Jakob skriver i kapitel 2 vers 8, ”Ja, hvis I efterlever den kongelige lov i Skriften: ”Du skal elske din næste som dig selv,” så handler I ret.” Og i Jak 2:12-13 opsummeres Guds princip vedrørende dommen over de troende på følgende måde, ”I skal tale og handle som mennesker, der vil blive dømt efter frihedens lov. / For den dom er ubarmhjertig mod den, der ikke selv handler barmhjertigt; *barmhjertighed triumferer over dom.*” Hvis vi kræver retfærdighed af vore medmennesker, vil Herren også kræve retfærdighed af os. Derimod, hvis vi er barmhjertige og parate til at tilgive vore medmennesker deres fejl og mangler, da vil Gud også være barmhjertig imod os på dommens dag.

Men vil vi blive stillet til regnskab for vor skyld ved Kristi domstol, hvis vi har bedt Gud om tilgivelse, mens vi levede på jorden? I Matt 18:23-35 fortæller Jesus Lignelsen om den gældbundne tjener, som slutter på følgende måde, ”Da kaldte hans herre ham for sig og sagde: Du onde tjener, al den gæld eftergav jeg dig, da du bad mig om det. / Burde du så ikke også forbarme dig over din medtjener, ligesom jeg forbarmede mig over dig? / Og hans herre blev vred og overlod ham til bødlerne, indtil han fik betalt alt, hvad han skyldte. / Sådan vil også min himmelske fader gøre med hver eneste af jer, der ikke *af hjertet* tilgiver sin broder.”

En kort, daglig bøn om tilgivelse fjerner ikke vor skyld over for Gud, hvis vi ikke samtidig tilgiver vor broder. Og det er ikke kun et spørgsmål om at give udtryk for tilgivelse med ord. Vi må tilgive vore medmennesker ”af hjertet”. Den naturlige reaktion

hos et menneske, der bliver uretfærdigt behandlet, er forurettelse. Så det at tilgive af hjertet forudsætter en sindelagsændring, som kun Guds Ånd kan udvirke i os.

I de fleste tilfælde bør vor tilgivelse komme til udtryk ved, at vi undlader at påtale det, når en anden person behandler os på en uretfærdig måde. Men hvis vor tavshed dækker over indestængt vrede, har vi på ingen måde levet op til kravet om at tilgive af hjertet. Det er nyttesløst at forsøge at ændre sine egne følelser. Som disciple må vi derfor dagligt lade Helligånden bearbejde os, så vor karakter bliver formet og dannet med det formål, at Kristi natur bliver reproduceret i os. Hvis denne karakterdannelse ikke har fundet sted, vil vi ikke være i stand til at tilgive vor broder af hjertet, og derfor vil vor himmelske Fader heller ikke kunne tilgive os vores skyld over for Ham.

Gehennas ild

I det ovenstående læste vi Matt 18:34-35, hvor Jesus siger til sine disciple, ”Og hans herre blev vred og overlod ham til *bødderne*, indtil han fik betalt alt, hvad han skyldte. / Sådan vil også min himmelske fader gøre med hver eneste af jer, der ikke af hjertet tilgiver sin broder.” Hvordan skal vi forstå Herrens ord om, at en kristen, som ikke har tilgivet sin broder af hjertet, vil blive overladt til ”bødderne”, indtil han har betalt alt, hvad han skylder? Det græske ord, som her er oversat med bøddel, betyder både plageånd og bøddel. Det er altså en person, som påfører andre mennesker pine og smerte, eventuelt død.

Jesu udsagn indeholder således den overraskende oplysning, at Gud vil lade mennesker betale deres gæld til Ham ved, gennem en periode, at udsætte dem for lidelser. Det er imidlertid vigtigt at pointere, at Herren *ikke* taler om synd, men om skyld. Og som det tidligere er blevet nævnt, så udgøres vor skyld af det, vi mangler i at leve op til Guds standard for vor livsførelse. Der er altså tale om gerninger, vi havde mulighed for at udøve, men som vi enten af bekvemmelighed eller uvidenhed ikke fik gjort.

Hvad er baggrunden for denne sandhed om, at kristne risikerer at komme til at betale deres gæld til deres himmelske

Fader gennem lidelser? I Matt 15:19-20 fastslår Jesus, ”Thi fra hjertet udgår onde tanker, mord, ægteskabsbrud, utugt, tyveri, falsk vidnesbyrd og bespottelser. / Det er det, der gør et menneske urent. Men at spise uden at vaske hænder gør ikke et menneske urent.” Herren taler i dette skriftsted om hjertet hos det faldne menneske, det vil sige det gamle menneske eller Adam. Hvis det at gøre noget ”af hjertet” er ensbetydende med at gøre Guds vilje, som det er tilfældet i Lignelsen om den gældbundne tjener (Matt 18:35), så må en omfattende forvandling af dette hjerte have fundet sted. Det må således dreje sig om hjertet hos et genfødt menneske, som har været genstand for en helliggørelsesproces.

Al adfærd udspringer af et menneskes personlighed, så hvis kvaliteten af vore gerninger skal forbedres, må vor personlighed ændres først. Discipelskab handler derfor først og fremmest om karakterdannelse. Der står følgende i Matt 7:15-18, ”Tag jer i agt for de falske profeter, der kommer til jer i fåreklæder, men indeni er glubske ulve. / På deres frugter kan I kende dem. Plukker man druer af tjørn eller figner af tidsler? / Sådan bærer ethvert godt træ gode frugter, og det dårlige træ dårlige frugter. / Et godt træ kan ikke bære dårlige frugter, og et dårligt træ kan ikke bære gode frugter.” Det gode træ symboliserer en kristen, for hvem dannelsen af en ny karakter har fundet sted, så vedkommende lever i kraft af det guddommelige liv. Og det dårlige træ står for en kristen, for hvem karakterdannelsen ikke har fundet sted, så vedkommende stadig lever i kraft af det kødelige liv.

For et menneske, der er født på ny, er standarden for livsførelse ikke kun korrekt ydre adfærd, men gerninger udført af hjertet. Som det fremgår af Matt 5:21-22, er det ikke kun et spørgsmål om at afholde sig fra at dræbe, men om ikke at blive vred på sin broder. Det er ikke nok at undlade at bedrive hor, men vi må undgå at give plads for syndige tanker (Matt 5:27-28). Ikke ved at tage os sammen, eller ved at forsøge at undertrykke vore følelser, men ved at lade det guddommelige liv, som har taget bolig i vor ånd, komme til udtryk i form af Åndens frugt i vore liv.

Jesus siger i Joh 15:1-8, ”Jeg er det sande vintræ, og min fader er vingårdsmændene. / Hver gren på mig, som ikke bærer frugt, den fjerner han, og hver gren, der bærer frugt, den renses han, for at den skal bære mere frugt. / I er allerede rene på grund af det ord, jeg har talt til jer. / Bliv i mig, og jeg bliver i jer. Ligesom en gren ikke kan bære frugt af sig selv, men kun når den bliver på vintræet, sådan kan I heller ikke, hvis I ikke bliver i mig. / Jeg er vintræet, I er grenene. Den, der bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen frugt; for skilt fra mig kan I slet intet gøre. / Den, der ikke bliver i mig, kastes væk som en gren og visner; man samler dem sammen og kaster dem i ilden, og de bliver brændt. / Hvis I bliver i mig, og mine ord bliver i jer, så bed om, hvad I vil, og I skal få det. / Derved herliggøres min fader, at I bærer megen frugt og bliver mine disciple.”

Kristus er vintræet, og de genfødte er grenene. Faderen har knyttet de hellige til Sønnen med det formål, at de skal bære Åndens frugt. Der står i vers 3, ”I er allerede *rene* på grund af det ord, jeg har talt til jer.” Hvorfor taler vers 2 så om, at vi har brug for at blive rensede? Forklaringen er den, at vers 3 refererer til vore barnekår hos Gud, mens vers 2 handler om discipelskab.

Paulus skriver i 2 Kor 1:21-22, ”Og den, som *knytter både os og jer fast til Kristus*, og som salvede os, er *Gud*, / der også beseglede os og gav os Ånden som pant i vore hjerter.” Så vi kan slå fast, at når det gælder opretholdelsen af vore barnekår, er både initiativet og evnen helt på Herrens side. Formaningen, ”*Bliv i mig, og jeg bliver i jer*.” Ligesom en gren ikke kan bære frugt af sig selv, men kun når den bliver på vintræet, sådan kan I heller ikke, hvis I ikke bliver i mig”(Joh 15:4), vedrører altså ikke vore barnekår, men derimod discipelskab.

Vi har flere gange tidligere pointeret den kendsgerning, at discipelskab grundlæggende består i en forvandling af vor personlighed, så vor livsførelse ikke længere udspringer af det kødelige liv, men af det iboende guddommelige liv. Det fremgår for eksempel tydeligt af Herrens udtalelse i Luk 9: 23-24, som allerede er blevet citeret i forbindelse med redegørelsen om den

delvise bortrykkelse af Menigheden. Der står således, ”Hvis nogen vil følge efter mig, skal han fornægte sig selv og *dagligt* tage sit kors op og følge mig. / For den, der vil frelse sit liv, skal miste det; men den, der mister sit liv på grund af mig, skal frelse det.” Denne karakterdannelse sker gennem en livslang proces, hvor Helligånden bearbejder os, men det afgørende for udfaldet er, i hvor høj grad vi vælger at samarbejde. Vi har brug for gang på gang at omvende os, overgive os og indvie os, hvis vi skal bære frugt, der herliggør vor himmelske Fader.

Det er vingårdsmandens opgave at beskære og rense os, men vi må være villige til dagligt at betale de omkostninger, der er forbundet med at *blive i Kristus*. Det er lige netop, hvad Jesus taler om, når Han i Matt 5:29-30 opfordrer sine disciple til at skille sig af med de af deres lemmer, som bringer dem til fald. Den, der ønsker at tage sit kors op og følge Kristus, må give afkald på retten til at tilfredsstille kødet, og nogle af de fravalg, det indebærer, er så smertefulde, at Herren omtaler dem som en form for lemlæstelse.

Det er med henblik på Kristi domstol, at Jesus i Joh 15:2a siger, ”Hver gren på mig, som ikke bærer frugt, den fjerner han.” Den kendsgerning, at det er en gren på vintræet, fortæller os, at det vedrører et menneske, som er født på ny. Men fordi grenen ikke har båret frugt, bliver den skåret af. Med baggrund i Jesu øvrige forkyndelse kan vi udlede, at det er et sprogligt billede på, at en kristen, som ikke har båret frugt, ikke vil få adgang til Himmeriget. Der står videre i vers 6, ”Den, der ikke bliver i mig, kastes væk som en gren og visner; man samler dem sammen og kaster dem i ilden, og de bliver brændt.” Afskårne grene fra en vinstok kan ikke bruges til andet end at brændes. Og dette vers indicerer, at de kristne, der ikke har efterlevet Herrens befaling om at *blive i Ham*, vil blive udsat for en behandling, som kan sammenlignes med at blive brændt på et bål.

Efter i Matt 5:20 at have advaret sine disciple om, at hvis deres retfærdighed ikke langt overgik de skriftkloges og farisæernes,

ville de slet ikke komme ind i Himmeriget, fortsætter Jesus med disse ord, ”I har hørt, at der er sagt til de gamle: ’Du må ikke begå drab,’ og: ’Den, der begår drab, skal kendes skyldig af domstolen.’ / Men jeg siger jer: Enhver, der bliver vred på sin broder, skal kendes skyldig for domstolen; den, der siger: Raka! til sin broder, skal kendes skyldig for Det store Råd; den, der siger: Tåbe! skal dømmes til Helvedes ild” (Matt 5:21-22).

Med betegnelserne ”domstolen” og ”Det store Råd” henviser Herren til Kristi domstol. Og ”Helvedes ild” er den straf som de, der kendes skyldige ved Kristi domstol, vil blive idømt. Samtlige steder i det Nye testamente, hvor vi i den danske oversættelse læser Helvede, står der *Gehenna* i grundteksten, og det er altså også tilfældet i vers 22. I de følgende kommentarer vil ordet *Gehenna* derfor konsekvent blive anvendt i stedet for betegnelsen Helvede.

Der står videre i vers 23-26; ”Når du derfor bringer din gave til alteret og dér kommer i tanker om, at din broder har noget mod dig, / så lad din gave blive ved alteret og gå først hen og forlig dig med din broder; så kan du komme og bringe din gave. / Skynd dig at blive enig med din modpart, mens du er på vej sammen med ham, så din modpart ikke overgiver dig til dommeren og dommeren igen til fangevogteren, og du kastes i fængsel. / Sandelig siger jeg dig: *Du slipper ikke ud derfra, før du har betalt den sidste øre.*”

Igen ser vi, at forholdet til vore medmennesker har indflydelse på vort forhold til Gud. Hvis jeg ved min adfærd har pådraget mig skyld over for et andet menneske, er jeg også skyldig over for Gud. Det uopgjorte forhold vil forårsage, at jeg får dårlig samvittighed, og det vil udgøre en hindring i mit gudsforhold. Derfor er det nødvendigt for mig at gå til den pågældende og sørge for at få vort mellemværende bragt i orden. Hvis jeg aldrig får tingene gjort op med min modpart, vil Herren på dommens dag stille mig til ansvar for mine forkerte handlinger mod vedkommende.

”Dommeren”, i vers 25, er Kristus, og ”fangevogteren” er en af englene. En nærlæsning af hele skriftafsnittet gør det muligt at fastslå, at det ”fængsel”, der er omtalt i slutningen af verset,

refererer til det samme fænomen som udtrykket Gehenna. Der er således tale om den straf, en kristen risikerer at blive idømt, hvis vedkommende bærer på vrede mod sin broder eller forsømmer at forlige sig med ham. Ideelt set sætter man mennesker i fængsel for at opdrage dem til at blive lovlydige samfundsborgere. Den kendsgerning, at Jesus anvender ordet fængsel som metafor for Gehenna, signalerer således, at formålet med denne straf er opdragelse af de indsatte. Og ligesom det var tilfældet i Matt 18:34, hvor den dømte bliver overladt til ”bøddlerne”, er det kendetegnende, at straffen er midlertidig. Der står i vers 26: ”Sandelig siger jeg dig: Du slipper ikke ud derfra, før du har betalt den sidste øre.” Det er således underforstået, at når den sidste øre er betalt, da vil fangenskabets være slut. Der er altså *ikke* tale om et ophold på ubestemt tid.

Findes der skriftsteder, som bekræfter, at formålet med Gehennas ild er at opdrage mennesker, så de gennemgår en ændring af deres karakter og opnår åndelig modenhed? Svaret er ja! I Markusevangeliet kapitel 9 finder vi nogle vers, hvis indhold svarer til Matt 5:29-30. Henvendt til sine disciple siger Herren følgende, ”Og hvis din hånd bringer dig til fald, så hug den af; du er bedre tjent med at gå lemlæstet ind til livet end med begge hænder i behold at komme i Helvede [Gehenna], til den uudslukkelige ild, / hvor deres maddiker ikke dør, og ilden ikke slukkes. / Og hvis din fod bringer dig til fald, så hug den af; du er bedre tjent med at gå halt ind til livet end med begge fødder i behold at kastes i Helvede [Gehenna], / hvor deres maddiker ikke dør, og ilden ikke slukkes. / Og hvis dit øje bringer dig til fald, så riv det ud; du er bedre tjent med at gå ind i Guds rige med ét øje end med begge øjne i behold at kastes i Helvede [Gehenna], / hvor deres maddiker ikke dør, og ilden ikke slukkes” (Mark 9:43-48).

Jesus gør det klart, at der er to muligheder for en kristen. Enten går vi ”ind til livet”, hvilket er det samme som at gå ”ind i Guds rige.” Eller så bliver vi kastet ”i Helvede”, det vil sige Gehenna. Guds rige er her identisk med Himmeriget. En forudsætning for, at vi kan få del i Himmeriget, er, at vi har skilt os af med det,

der ville bringe os til fald. At honorere kravene til discipelskab har så store konsekvenser, at det svarer til at hugge sin egen fod af eller at rive sit eget øje ud. De mennesker, der får adgang til Himmeriget, er altså mærket for altid i en sådan grad, at det kan sammenlignes med at have et alvorligt fysisk handicap.

De kristne, som *ikke* har efterlevet Jesu befalinger vedrørende discipelskab, vil derimod blive kastet i Gehenna. Der står i vers 43, at Gehennas ild er ”uudslukkelig”. Det betyder ikke, at opholdet i Gehenna er uendeligt, men at ilden er uundgåelig, så længe det varer. Og i Skriften symboliserer *ild* både Guds dom, prøvelser og renselse.

Der står videre i vers 49-50, ”*For enhver skal saltes med ild. / Salt er en god ting, men hvis saltet ikke er salt mere, hvordan vil I da gøre det salt igen? Bevar saltet i jer selv, og hold fred med hinanden!*” Dette skriftsted skal forstås på baggrund af Matt 5:13, hvor Herren udtaler følgende, ”I er jordens salt. Men hvis saltet mister sin kraft, hvad skal det så saltes med? Det duer ikke til andet end at smides ud og trampes ned af mennesker.” På samme måde som salt er i stand til at forhindre forrådnelse i madvarer, skal Kristi disciple ved deres tilstedeværelse være med til at modvirke moralsk og åndeligt forfald i verden.

Men for at opfylde dette kald må den enkelte kristne gennemgå en forvandling af det indre menneske, så han eller hun bliver til et åndeligt menneske, der lever i kraft af det guddommelige liv (2 Kor 4:16). Gud udsætter de troende for forskellige prøvelser for at fremme denne karakterdannelse hos dem. Det kommer klart til udtryk i Jak 1:2-4, som vi læste tidligere i tilknytning til omtalen af den prøvede tro. Der opmuntrer Jakob nemlig de hellige med disse ord, ”Mine brødre, I skal kun regne det for glæde, når I kommer ud for prøvelser af forskellige slags; / I ved jo, at når jeres tro prøves, skaber det udholdenhed. / Og udholdenheden skal føre til fuldendt værk, for at I kan være fuldkomne og helstøbte og ikke stå tilbage i noget.” Og apostlen Peter skriver i sit første brev kapitel 4 vers 12-13, ”I kære, I skal ikke undre jer over den *ildprøve*, I er ude for, som var det noget fremmed, der skete med

jer; / men glæd jer, når I deler Kristi lidelser, så at I også kan juble af glæde, når hans herlighed åbenbares.”

Efter i Mark 9:43-48 at have undervist sine disciple om betingelserne for at få del i Himmeriget og gjort dem bekendt med alternativet, hvis det ikke lykkes at leve op til disse betingelser, opfordrer Jesus i vers 50 disciplene til hver især at *bevare saltet* i sig selv. Hvilket betyder, at de skal stræbe efter at opretholde den standard, Gud har sat for deres livsførelse. ”For”, som der står i vers 49, ”enhver skal saltes med ild.” Herren advarer med andre ord sine disciple om, at intet menneske kan undgå at komme i berøring med den guddommelige ild (Hebr 12:29).

Vi kan således drage følgende konklusion: Hvis jeg *ikke* her i livet frivilligt ydmyger mig under Guds stærke hånd (1 Pet 5:6), i form af den ”ildprøve”, som har til formål at opdrage mig og gøre mig til et åndeligt menneske, så vil jeg ikke få del i Himmeriget, men jeg vil derimod ved Kristi domstol blive dømt til at udsættes for Gehennas ild!

I Hebræerbrevet kapitel 12 vers 5b-11 finder vi denne formaning, ”Min søn, foragt ikke Herrens opdragelse, mist ikke modet, når du irettesættes af ham; / for Herren tugter den, han elsker, han straffer hver søn, han holder af. / For jeres opdragelses skyld skal I holde ud; Gud behandler jer som sønner. For hvor er den søn, som ikke tugtes af sin far? / Hvis I lades uden den opdragelse, som er alles lod, er i uægte børn og ikke sønner. / Engang havde vi vore jordiske fædre som opdragere og havde respekt for dem; må vi da ikke endnu mere underkaste os under åndernes fader, så vi kan få livet? / For vore fædre tugtede os for en kort tid, som de nu ville, men Gud gør det til vort bedste, for at vi skal få del i hans hellighed. Al opdragelse vækker rigtignok snarere ubehag end glæde, mens den står på, men bagefter bliver frugten fred og retfærdighed for dem, der har gennemgået den.”

Faderen tugter de kristne, fordi de er hans børn. Han gør det, fordi Han elsker dem. Og Han gør det til deres eget bedste. Herrens opdragelse har nemlig til formål at gøre dem egnede til at få del i ”livet” og ”hans hellighed”, hvilket er ensbetydende

med at få andel i Himmeriget. Det er underforstået, at den enkelte kristen i dette jordeliv har valget mellem enten at foragte Herrens opdragelse eller at underkaste sig denne disciplinering. Hebræerbrevets forfatter tilskynder imidlertid sine læsere til ikke at miste modet, når de irettesættes, men ”holde ud”, på trods af den smerte det måtte indebære, fordi opdragelsen fører til den retfærdighed, som kvalificerer til Himmeriget.

Men hvis vi *ikke* frivilligt har ladet os opdrage her i livet, har Gud været forhindret i at fuldføre det værk, Han har begyndt i vore liv. Derfor er Faderen nødsaget til, i forlængelse af Kristi domstol, at træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at også ulydige kristne modtager deres opdragelse. I den forbindelse siger Jesus i Matt 10:28, *”Frygt ikke dem, der slår legemet ihjel, men ikke kan slå sjælen ihjel, men frygt derimod ham, der kan lade både sjæl og legeme gå fortabt i Helvede [Gehenna]”*.

At ”ham”, som vi skal frygte, er Gud bekræftes af Jak 4:12, hvor der står, ”Der er kun én, der er lovgiver og dommer, det er ham, som kan frelse og lade gå fortabt; men du, hvem er du, som dømmer din næste?”. I Matt 10:28 opfordrer Herren os altså til at leve gudfrygtigt, fordi der er en risiko for, at vi vil blive kastet i Gehenna, når vi engang ved Kristi domstol skal stå til regnskab for vor livsførelse.

Men hvordan skal formuleringen at ”lade både sjæl og legeme gå fortabt i Gehenna” forstås? Det græske ord, der er oversat med at ”gå fortabt”, er ”apollumi”, som betyder at ”ødelægge fuldstændig”. Jesus bruger det samme ord i senere i kapitel 10, nemlig i vers 39, som direkte oversat fra grundteksten lyder således: Den, der har fundet sin sjæl, skal *ødelægge* den, og den, som *har ødelagt* sin sjæl på grund af mig skal finde den. Det, der gives udtryk for i det pågældende vers, er, at hvis en kristen *ikke* har ødelagt sin sjæl i denne tilværelse, så vil vedkommendes sjæl blive ødelagt i den næste tilværelse.

Et menneske består af ånd, sjæl og legeme. Det genfødte menneskes ånd *er* frelst. Men det er Guds hensigt, at en kristen skal opnå sjæls frelse gennem en helliggørelsesproces, som

foregår gennem hele livet (1 Pet 1:9). Sjælen, som består af viljen, intellektet og følelserne, er, som tidligere omtalt, i sig selv *neutral*, men en kristen kan, takket være den nye fødsel, vælge enten at leve i kraft af kødet, det vil sige det naturlige menneske, eller i kraft af Guds Ånd. Paulus fastslår i Rom 8:8, ”De, som er i kødet, kan ikke være Gud til behag.” Og han tilføjer i vers 13, ”Hvis I lever i lydighed mod kødet, skal I dø, men hvis I ved Åndens hjælp dræber legemets gerninger, skal I leve.” Det, der ifølge Matt 10:28 vil blive dømt til ødelæggelse i Gehenna, er således ikke *selve* sjælen og legemet hos det pågældende menneske, men derimod *kødet*, som er virksom i begge dele.

Hvor lang tid vil det da tage at få ”betalt den sidste øre”? (Matt 5:26). Gud er retfærdig, så varigheden af opholdet i Gehenna er afhængig af forsømmelsens karakter og omfang. I Luk 12:47-48 finder vi det princip, efter hvilket Kristus vil dømme sine tjenere. Der står, ”Den tjener, som kender sin herres vilje, men ikke har forberedt eller gjort noget efter hans vilje, han skal have mange prygl. / Men den, som ikke kender den, og som har gjort noget, han fortjener straf for, han skal have få prygl. Enhver, som har fået meget, skal der kræves meget af. Og den, der har fået meget betroet, skal der forlanges så meget mere af.”

Ifølge dette skriftsted vil der i forbindelse med strafudmålingen blive taget hensyn til, hvorvidt vi havde kendskab til Guds vilje eller ej. Den, der kender til Herrens standard for en discipels livsførelse, men ikke praktiserer den, vil få ”mange prygl.” Og den, som ikke kendte til standarden for en discipels livsførelse og derfor heller ikke praktiserede den, vil få tildelt ”få prygl”. Faderen går imidlertid ikke på kompromis med hensyn til standarden for sine børns livsførelse, og derfor bliver begge tjenere genstand for Herrens opdragelse.

Gud dømmer retfærdigt. Det, der på dommens dag vil blive krævet af et menneske, står i forhold til, hvad vedkommende er blevet betroet. Det gælder ikke blot det individuelle menneske, men også de tre hovedkategorier af mennesker, som Bibelen

opererer med, nemlig hedninger, jøder og kristne. Den standard for livsførelse, vi som kristne vil blive dømt efter, er således langt højere end den standard, en jøde under den Gamle pagt eller en hedning vil blive dømt efter, fordi vi, der har fået del i den Nye pagts velsignelser, er blevet betroet langt mere end de to andre kategorier.

Det eneste konkrete, der ligger fast, er, at opdragelsen i Gehenna vil finde sted i løbet af den kommende tidsalder. Opholdet vil selvsagt begynde efter Kristi domstol. Og ud fra Skriften er det muligt at fastslå, at det højst kan vare de tusind år, som Himmeriget strækker sig over. I forbindelse med Kristi domstol vil Kristi legeme, som består af alle de genfødte, blive adskilt i to dele. De, der tilhører den ene del, vil få adgang til Himmeriget, mens de, der tilhører den anden del, vil blive kastet i Gehenna. Men umiddelbart efter Tusindårsriget vil Kristi legeme blive forenet igen, og på det tidspunkt vil Kristi brud være i en tilstand af absolut fuldkommenhed.

Vi læser således i Åb 21:1-2, ”Og jeg så en ny himmel og en ny jord. For den første himmel og den første jord forsvandt, og havet findes ikke mere. / Og den hellige by, det ny Jerusalem, så jeg komme ned fra himlen fra Gud, *rede som en brud, der er smykket for sin brudgom.* / Og jeg hørte en høj røst fra tronen sige: Nu er Guds bolig hos menneskene, han vil bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud selv vil være hos dem. / Han vil tørre hver tåre af deres øjne, og døden skal ikke være mere, ej heller sorg, ej heller skrig, ej heller pine skal være mere. Thi det, der var før, er forsvundet.”

Vers 9-10 understreger den kendsgerning, at det Nye Jerusalem er identisk med Lammets hustru. Der står, ”Så kom en af de syv engle med de syv skåle, der var fyldt med de sidste syv plager. Den sagde til mig: ”Kom, jeg vil vise dig bruden, Lammets hustru.” / Og englen førte mig i Ånden op på et stort, højt bjerg og viste mig den hellige by, Jerusalem, der kom ned fra himlen, fra Gud, / med Guds herlighed. *Dens stråleglans er som den dyreste ædelsten, som krystalklar jaspis.*” I parentes bør det nævnes, at det Nye

Jerusalem, ud over alle de genfødte fra Menighedens tidsperiode, også inkluderer de jøder, som levede under den Gamle pagt, men det vil der blive gjort nærmere rede for senere.

I forbindelse med at den sidste tidsalder i den guddommelige frelsesplan, Evighedernes evigheder, bliver en realitet, skaber Gud en ny himmel og en ny jord. Da skal Kristi brud komme ned fra himlen ”rede” og ”smykket for sin brudgom”. Hun skal være fyldt af ”Guds herlighed”, og hendes stråleglans skal være som den ”dyreste ædelsten”. Da skal alle de helliges ”sorg”, ”skrig” og ”pine” være forbi, og det gælder også for de ulydige kristne, som i løbet af Tusindårsriget er blevet opdraget i Gehenna! Tidspunktet er kommet, hvor Guds vilje er fuldbyrdet, og Han vil selv bo hos menneskene, og de skal være hans folk.

Gehenna og Ildsøen, som er omtalt i slutningen af Johannes’ Åbenbaring, er altså ikke identiske størrelser. Skønt *ilden* givetvis er den samme, er de konditioner, der er forbundet med de to fænomener, grundlæggende forskellige.

Jesus siger i Åb 2:11 ”Den, der har øre, skal høre, hvad Ånden siger til menighederne. *Den, der sejrer, skal ikke skades af den anden død.*” Hvad er ”den anden død”, og hvad indebærer det, at ”skades af den anden død”? Det fremgår af Åb 20:14, at udtrykket ”den anden død” er synonymt med Ildsøen. Vi har tidligere læst Åb 20:4, der handler om dem, som kom til live og blev konger med Kristus i tusind år. Der står videre i vers 5b-6, ”Det er den første opstandelse. / Salig og hellig er den, der har del i den første opstandelse; *dem har den anden død ingen magt over*, men de skal være Guds og Kristi præster og være konger med ham i de tusind år.” I disse vers fastslås det, at de troende, som er kvalificeret til at være konger med Kristus i Tusindårsriget, ”har den anden død ingen magt over.”

Ud fra de ovennævnte skriftsteder kan vi konkludere, at de kristne, der ikke sejrer, *skal* ”skades af den anden død”, og at den anden død *vil* få ”magt over” de hellige, som ikke er egnede til at regere med Kristus. Det er således oplagt, at disse to udtryk refererer til Gehenna. De kristne, som ikke har levet et sejrende

liv, vil *ikke* blive styrtet i Ildsøen, men de vil alligevel komme i berøring med ilden, nemlig i form af Gehenna.

Forskellen på at blive kastet i Gehenna og at blive styrtet i Ildsøen er imidlertid uendelig stor. Det førstnævnte har til formål at opdrage mennesker, hvorimod det sidstnævnte er Guds ultimative straf. Lidelserne i Gehenna er øjensynligt langt mindre intense end lidelserne i Ildsøen. Og mens et menneske højst kan blive udsat for Gehennas ild i tusind år, så er opholdet i Ildsøen uden tidsbegrænsning. Det er den straf, som Djævelen og hans allierede vil blive idømt. I Åb 20:10 står der, ”Og Djævelen, som forførte dem, blev styrtet i søen af ild og svovl, hvor også dyret og den falske profet er, og de skal pines dag og nat i evighedernes evigheder.”

”Ikke enhver, som siger: Herre, Herre!”

I forlængelse af sin undervisning i Matthæusevangeliet kapitel 5-7 om betingelserne for at få del i Himmeriget formaner Jesus disciplene med disse ord, *”Gå ind ad den snævre port; for vid er den port, og bred er den vej, der fører til fortabelsen, og der er mange, der går ind ad den. / Hvor snæver er ikke den port, og hvor trang er ikke den vej, der fører til livet, og der er få, som finder den!”* (Matt 7:13-14).

Der er to porte, som et genfødt menneske kan gå ind ad, og to veje, han eller hun kan gå på. Enten har vi som kristne bevidst valgt at gå ind ad den ”snævre port” og at vandre på den smalle vej, eller så befinder vi os, måske uden selv at vide det, på den brede vej. Den *trange vej* symboliserer discipelskab, og den *brede vej* står for mangel på discipelskab. Den førstnævnte fører til ”livet”, hvilket er ensbetydende med at få andel i Himmeriget, mens den sidstnævnte fører til ”fortabelse”, det vil sige Gehenna. Herren giver tydeligt udtryk for, at ”mange” er de, som går på den brede vej, og ”få” er de, der finder den smalle vej.

Det er således med henblik på Kristi domstol, at Jesus i vers 19-23 udtaler følgende, ”Ethvert træ, som ikke bærer god frugt, hugges om og kastes i ilden. / I kan altså kende dem på deres

frugter. / Ikke enhver, som siger: Herre, Herre! til mig, skal komme ind i Himmeriget, men kun den, der gør min himmelske faders vilje. / Mange vil *den dag* sige til mig: Herre, Herre! Har vi ikke profeteret i dit navn, og har vi ikke uddrevet dæmoner i dit navn, og har vi ikke gjort mange mægtige gerninger i dit navn? / Og da vil jeg sige dem, som det er: Jeg har aldrig kendt jer. Bort fra mig, I som begår lovbrud!”

Det træ, som bliver hugget om og kastet i ilden, repræsenterer en kristen, der ikke har betalt den pris, discipelskabet kræver. Vedkommende har ikke taget imod Herrens opdragelse, derfor har karakterdannelsen ikke fundet sted, og trods tilstedeværelsen af det iboende guddommelige liv er der ikke blevet dannet åndelig frugt.

Det er langt fra alle, som er født på ny, der vil få adgang til Himmeriget. Det er ikke nok at påkalde Kristus som Herre, en kristen må også gøre sin himmelske Faders vilje. Og det er Guds vilje, at de af hans børn, som lever under den Nye pagt, skal praktisere en retfærdighed, der langt overgår de skriftkloges og farisæernes. Men har de troende, som har profeteret og uddrevet dæmoner i Jesu navn, ikke gjort Faderens vilje? Jo, med hensyn til brugen af nådegaverne. Det, Herren bebrejder dem, er imidlertid, at de har begået ”lovbrud”. Hvilken lov er det, disse mennesker har forbrudt sig imod? Det er den fuldkommengjorte lov, som Jesus netop havde gjort rede for i sin tale på bjerget i Galilæa.

Nådegaverne er, som det fremgår af ordet, gaver, mennesker har modtaget uden at have gjort sig fortjent dertil, og en kristen kan gøre brug af sin åndelige gave uden nødvendigvis at praktisere discipelskab. Men det er indlysende, at de hellige, for at kvalificere sig til at regere med Kristus i Tusindårsriget, selv må leve op til den guddommelige standard for livsførelse.

Herren sammenfatter budskabet i Bjergprædikenen ved at fortage den følgende sammenligning, ”Derfor: Enhver, som hører disse ord og handler efter dem, skal ligne en klog mand, der har bygget sit hus på klippen. / Og skybruddet kom, og floderne steg, og stormene suste og ramte det hus. Men det faldt ikke, for dets

grund var lagt på klippen. / Men enhver, som hører disse ord og ikke handler efter dem, skal ligne en tåbe, der har bygget sit hus på sand. / Og skybruddet kom, og floderne steg, og stormene suste og slog imod det hus. Og det faldt, og dets fald var stort” (Matt 7:24-27).

Meningen med Jesu udsagn er ikke til at misforstå. Det, at en kristen hører Jesu befalinger vedrørende retfærdig livsførelse, men undlader at handle efter dem, er lige så tåbeligt som at bygge et hus direkte på sand. Et sådant byggeri kan umuligt blive stående, når det udsættes for storme og uvejr. Og på samme måde vil en ulydig kristens livsværk, forstået som summen af vedkommendes gerninger, heller ikke kunne bestå på dommens dag. En kristen, som går hen og handler i overensstemmelse med det, han har hørt, kan derimod sammenlignes med en mand, der var klog nok til at bygge sit hus på klippegrund. Og hans livsførelse vil stå sin prøve ved Kristi domstol.

De ti brudepiger

Senere i Matthæusevangeliet, nemlig i kapitel 25, finder vi to lignelser, som ligeledes handler om Kristi domstol. Der står i vers 1-13, ”Da skal Himmeriget ligne ti brudepiger, som tog deres lamper og gik ud for at møde brudgommen. / Fem af dem var tåbelige, og fem var kloge. / De tåbelige tog deres lamper med, men ikke olie. De kloge tog både deres lamper med og olie i deres kander. / Da brudgommen lod vente på sig, blev de alle sammen dødsige og faldt i søvn. / Men ved midnat lød råbet: Brudgommen kommer, gå ud og mød ham! / Da vågnede alle pigerne og gjorde deres lamper i stand. / Og de tåbelige sagde til de kloge: Giv os noget af jeres olie, for vore lamper går ud. / Men de kloge svarede: Nej, der er ikke nok til både os og jer. Gå hellere hen til købmanden og køb selv. / Men da de var gået hen for at købe, kom brudgommen, og de, der var rede, gik med ham ind i bryllupssalen, og døren blev lukket. / Siden kom også de andre piger og sagde: Herre, Herre, luk os ind! / Men han svarede: Sandelig siger jeg jer, jeg kender jer ikke. / Våg derfor, for I kender hverken dagen eller timen.”

Denne lignelse handler også om henholdsvis tåbelige kristne og kloge kristne, dog med fokus på de førstnævnte. De ti brudepiger symboliserer de, ”døde i Kristus”, som skal opstå i forbindelse med Kristi komme på skyerne (1 Thess 4:13-17). De har alle lys i deres lamper, og de er alle gået ud for at møde brudgommen. Disse kendsgerninger godtgør, at der er tale om mennesker, som er født på ny. Alle ti brudepiger blev døsig og faldt i søvn, da brudgommen lod vente på sig. Og alle ti vågnede op igen, da de hørte råbet, der bekendtgjorde brudgommens komme. Brudepigerne bliver ikke bebrejdet, at de faldt i søvn, så, i modsætning til 1 Thess 5:6, er der ikke tale om åndelig sløvhed, men om søvn i overført betydning, nemlig fysisk død. At de vågner op igen, er et billede på, at de opstår fra de døde.

De fem kloge brudepiger repræsenterer de åndelige kristne. De har både lys i deres lamper og olie i reserve på deres kander. De fem tåbelige brudepiger står for de kødelige kristne. De har ganske vist lys i deres lamper, men de har ikke sørget for at medbringe ekstra olie. Da brudgommen endelig kommer, er de fem kloge rede, og de går med ham ind i bryllupssalen, hvorefter døren bliver lukket. De fem tåbelige opdager imidlertid, at deres lamper er ved at gå ud, og på de kloge brudepigers opfordring går de hen og køber olie hos købmanden. Efter at have erhvervet sig olie kommer de tåbelige brudepiger tilbage og anmoder brudgommen om at blive lukket ind i bryllupssalen, men de bliver afvist.

Lignelsen bekræfter, hvad der er blevet fremført adskillige gange tidligere, nemlig at kødelige kristne ikke vil få del i Himmeriget. Disse mennesker vil ganske vist få mulighed for at ”købe” olie efter opstandelse. De ”betaler” utvivlsomt gennem et ophold i Gehenna (Matt 5:26). Men Jesus giver her klart udtryk for, at de pågældende ikke efterfølgende vil få adgang til Himmeriget. De ulydige kristne vil altså ikke blive forenet med de sejrende kristne, før den Nye himmel og den Nye jord bliver en realitet (Åb 21:1).

De betroede talenter

I Matt 25:14-30 fortæller Herren den af alle lignelserne i det Nye testamente, som på den mest direkte måde gør rede for Kristi domstol. Lignelsen har følgende ordlyd, ”Det er som med en mand, der skulle rejse til udlandet og kaldte sine tjenere til sig og betroede dem sin formue; / én gav han fem talenter, en anden to og en tredje én, enhver efter hans evne; så rejste han. / Den, der havde fået de fem talenter, gik straks hen og handlede med dem og tjente fem til. / Ligeledes tjente han med de to talenter to til. / Men den, der havde fået én talent, gik hen og gravede et hul i jorden og gemte sin herres penge. /

Lang tid efter kommer disse tjeneres herre tilbage og gør regnskab med dem. / Den, der havde fået de fem talenter, kom og lagde andre fem talenter på bordet og sagde: Herre, du betroede mig fem talenter; se, jeg har tjent fem talenter til. / Hans herre sagde til ham: *Godt, du gode og tro tjener; du har været tro i det små, jeg vil betro dig meget. Gå ind til din herres glæde!* Også han med de to talenter kom og sagde: Herre, du betroede mig to talenter; se, jeg har tjent to talenter til. / Hans herre sagde til ham: *Godt, du gode og tro tjener; du har været tro i det små, jeg vil betro dig meget. Gå ind til din herres glæde!* /

Så kom også han, som havde fået den ene talent, og han sagde: Herre, jeg kender dig som en hård mand, der høster, hvor du ikke har sået, og samler, hvor du ikke har spredt, / og af frygt for dig gik jeg hen og gemte din talent i jorden. Se, her har du, hvad dit er. / Men hans herre sagde til ham: *Du dårlige og dovne tjener!* Du vidste, at jeg høster, hvor jeg ikke har sået, og samler, hvor jeg ikke har spredt. / Så burde du have betroet mine penge til vekselernerne, så jeg havde fået mit igen med rente, når jeg kom til tilbage. / Tag derfor talenten fra ham og giv den til ham med de ti talenter. / For enhver, som har, til ham skal der gives, og han skal have overflod, men den, der ikke har, fra ham skal selv det tages, som han har. / *Og kast den uduelige tjener ud i mørket udenfor. Dér skal der være gråd og tænderskæren.”*

Ifølge den græske tekst var disse tre mænd ikke blot tjenere, de var slaver! Deres herre havde altså købt dem for en større sum penge, og han sørgede for, at de fik de almindelige fornødenheder såsom kost, logi, tøj og beskyttelse med videre. Til gengæld forventedes det, at de arbejdede for ham. Da de to *gode og tro* slaver ved deres herres bortrejse fik betroet hver deres andel af mandens formue, var de begge deres ansvar bevidst. De varetog nemlig deres herres interesser, idet det gennem handel lykkedes dem hver især at fordoble beløbets størrelse. I nutidig sammenhæng ville man betegne dem som loyale og engagerede medarbejdere. Disse to slaver fik derfor ros for deres arbejde, da deres ejermand kom tilbage fra sin udenlandsrejse, hvorefter de som belønning blev sat til at administrere endnu større værdier.

Den *dårlige og dovne* slave, som i overensstemmelse med sine evner fik betroet en mindre del af sin herres formue, nemlig én talent, benyttede derimod lejligheden til i sin ejers fravær at spille tiden med lediggang. Han satte ikke engang pengene i banken, men gravede dem bare ned i jorden, hvilket betød, at hans herre led tab i form af manglende renteindtægter. Og bagefter forsøgte han paradoksalt nok at forsvare sin handlemåde ved at hævde, at den skyldtes frygt for ikke at leve op til sin herres forventninger. Denne uduelige slave blev derfor kraftigt irettesat og frataget det beløb, han havde været ansvarlig for, hvorpå han som straf for sin forsømmelse blev smidt ud af sin herres hus.

Det er oplagt, at den ”mand”, der rejste til udlandet, er Kristus, og at hans ”tjenere” er de genfødte. Udenlandsreisen er en henvisning til Kristi himmelfart, og hjemkomsten til Herrens genkomst. Det forhold, at manden ”gør regnskab” med sine tjenere, er et billede på Kristi domstol. Men hvad symboliserer den ”formue”, bestående af talenter, som han betror sine tjenere, og for hvilke de senere skal aflægge regnskab? Svaret er, at formuen repræsenterer *det guddommelige liv*, som ethvert menneske, der er født på ny, har fået del i.

Der står ganske vist i Joh 3:34, at Gud ikke giver ”Ånden efter mål”, og i den ovenstående lignelse bliver de tre tjenere betroet

forskellige beløb, ”enhver efter hans evne”. Men i Luk 19:11-27 finder vi Lignelsen om de betroede pund, hvis budskab er identisk med Lignelsen om de betroede talenter, og i førstnævnte omtales ti tjener, som hver får ét pund. Så vi burde ikke udlede nogen speciel lære på grundlag af forskellen på beløbenes størrelse.

Angående den konkrete betydning af udsagnet, ”Godt, du gode og tro tjener; du har været tro i det små, jeg vil betro dig meget. Gå ind til din herres glæde!” (Matt 25:21), er der også hjælp at hente i Lukasevangeliet kapitel 19. Der står nemlig i vers 17, ”Godt, du gode tjener, du har været tro i det små, derfor skal du have myndighed over ti byer.” Den kristen, som har forvaltet det iboende guddommelige liv i overensstemmelse med Guds vilje, skal opnå det privilegium at regere med Kristus fra himmelrummet i Tusindårsriget. Alt efter enhvers indsats skal én få ”myndighed over ti byer”, og en anden få ”fem byer under sig.”

En kristen, som har været uvirksom og ikke gjort sin himmelske Faders vilje, vil derimod ved Kristi domstol blive kastet ”ud i mørket udenfor” (Matt 25:30). Sidstnævnte udtryk er et synonym for Gehenna, og den ”gråd og tænderskæren”, som skal forefindes her, er tegn på bitter fortrydelse og sand omvendelse.

I 1 Kor 6:19-20 skriver Paulus, ”Eller ved I ikke, at jeres legeme er et tempel for Helligånden, som er i jer, og som I har fra Gud? I tilhører ikke jer selv, / for I blev købt dyrt. Ær derfor Gud med jeres legeme!” Det er Guds vilje, at det guddommelige liv, som har taget bolig i vor genfødte ånd, skal komme til udtryk gennem vor livsførelse i form af Åndens frugt (Gal 5:22-25) og retfærdige gerninger over for vore medmennesker (Ef 2:10) samt den åndelige tjeneste i det kristne fællesskab (Ef 4:10-13; 1 Kor 14:26-33).

Hvis de hellige ikke betaler den pris, det koster at praktisere discipelskab, men er inaktive og forsømmer at efterleve Jesu befalinger, resulterer det i, at Faderen lider tab. Og en kødelig kristen, som gennem livet ikke har tilladt Helligånden at bearbejde sin personlighed og frembringe en stadig større grad af Kristuslighed, er ikke egnet til at regere med Herren i Himmeriget. Han

eller hun vil i stedet modtage den obligatoriske opdragelse gennem et ophold i Gehenna.

Den ovenstående redegørelse for dommen over Guds hus fremtræder som et meget alvorligt budskab, der både kan vække undren og virke fremmed for en protestantisk kristen, men den udgør ikke desto mindre hovedpunkterne i Jesu egen forkyndelse af evangeliet om Himmeriget.

IV. Jødernes dom

Efter at have gennemgået Menighedens bortrykkelse og Kristi domstol vil vi nu undersøge, hvad Skriften lærer om den dom, som jøderne under den Gamle pagt vil blive genstand for. Jesus udtaler følgende i Matt 24:29-31, ”*Men straks efter trængslen i de dage skal solen formørkes og månen ikke skinne og stjernerne falde ned fra himlen og himlens kræfter rystes. / Og da skal Menneskesønnens tegn komme til syne på himlen, og da skal alle jordens folkestammer jamre, og de skal se Menneskesønnen komme på himlens skyer med magt og megen herlighed. / Og han skal sende sine engle ud med høj basunklang, og de skal samle hans udvalgte fra de fire verdenshjørner, fra den ene ende af himlen til den anden.*”

Den begivenhed, som Herren refererer til i sidste del af vers 30, er også omtalt i Zakarias' Bog kapitel 12 vers 9-10a, hvor der står, ”På den dag agter jeg at udrydde alle de folkeslag, som rykker imod Jerusalem; / *men over Davids hus og Jerusalems indbyggere vil jeg udgyde nådens og bønnens ånd, og de skal se hen til mig, ham de har gennemboret.*” Og i Zak 14:4-5a læser vi videre, ”På den dag skal han stå på Oliebjerget, som ligger øst for Jerusalem. Oliebjerget skal spaltes i to dele fra øst til vest, så der dannes en meget stor dal. Den ene halvdel af bjerget skal rykke mod nord, den anden mod syd, / og I skal flygte ind i min bjergdal.”

Når den store trængselstid er på sit højeste, vil Kristus således vise sig på himlens skyer, synligt for alle jordens folkestammer. Han skal stille sig på Oliebjerget øst for Jerusalem og udfri de

jøder, som stadigvæk er i live, fra alle deres fjender. Ved den lejlighed skal det jødiske folk omvende sig og tage imod Kristus som deres Messias og Frelser!

Jesus profeterede selv om dette i Matt 23:38-39. Her finder vi følgende udsagn, ”Se, jeres hus bliver overladt til jer selv, øde og tomt. / For jeg siger jer: Fra nu af skal I ikke se mig, før I siger: *Velsignet være han, som kommer, i Herrens navn!*” Det er en sandhed, som apostlen Paulus også henviser til i Romerbrevet kapitel 11, idet han skriver, ”Brødre, for at I ikke skal stole på jeres egen klogskab, vil jeg have, at I skal kende denne hemmelighed: Der hviler forhærdelse over en del af Israel, indtil hedningerne fuldtalligt kommer ind; / *så skal hele Israel frelses* – som der står skrevet: Befrielsen skal komme fra Zion, han fjerner ugudelighed fra Jakob. / Dette er min pagt med dem, når jeg tager deres synder bort” (vers 25-27).

De ”udvalgte”, som er nævnt i Matthæus 24 vers 31, er, foruden de levende jøder, også de afdøde jøder, som levede under den Gamle pagt. Det fremgår af Eze 37:12-14, hvor profeten får befaling om at fremsige den følgende profeti for Israels folk, ”Dette siger Gud Herren: Mit folk, jeg åbner jeres grave og fører jer op af dem for at bringe jer til Israels land. / Så skal I forstå, at jeg er Herren, når jeg åbner jeres grave, mit folk, og fører jer op af dem. / Jeg giver jer min ånd, så I bliver levende, og jeg lader jer bo i jeres land. Så skal I forstå, at jeg er Herren. Jeg har talt, og jeg vil gøre det, siger Herren.”

Efter at Kristus er kommet tilbage til jorden, som kongernes Konge og herrernes Herre, for at redde den sidste rest af den jødiske befolkning fra døden, skal de gammeltestamentlige jøder i hele verden stå op af deres grave, hvorpå englenerne skal bringe dem tilbage til Israel. Da skal Herren dømme Israels folk, og denne domsafsigelse skal finde sted i Jerusalem. David siger nemlig i Salme 122 vers 5 om Jerusalem, ”Her står dommersæder, tronstole for Davids hus.”

Profeten Daniel profeterede også om disse tildragelser. Der står i Dan 12:1b-3, ”Det bliver en trængselstid, som der ikke har været

magen til, så længe folkeslag har været til. På den tid skal dit folk blive reddet, alle der er indskrevet i bogen. / Mange af dem, der sover i jorden, skal vågne, nogle til evigt liv, andre til forhånelse, til evig afsky. / De indsigtfulde skal stråle som himmelhvælvingens stråleglans, og de, der førte mange til retfærdigheden, skal stråle som stjernerne for evigt og altid.”

I forbindelse med redegørelsen om Kristi domstol konstaterede vi, at de genfødte skal dømmes efter deres handlinger i forhold til den standard for livsførelse, som Jesus underviste disciplene om i Bjergprædikenen. Hvad lærer Skriften med hensyn til de kriterier, efter hvilke jøderne, som levede under den Gamle pagt, vil blive dømt? Paulus skriver i Rom 2:12b-13, ”Og de, som har syndet under loven, vil blive dømt efter loven. / For det er ikke dem, som hører loven, der er retfærdige for Gud, men de, som gør loven, vil blive gjort retfærdige.”

For at bevare en god samvittighed, og dermed sin frimodighed over for Gud, måtte en jøde under den Gamle pagt deltage i de ceremonielle ofringer og underkaste sig de renselser, som Loven foreskriver (Hebr 9:13). Disse ofringer og renselser var imidlertid kun skygger af ”den rigtige ordening”, som trådte i kraft ved indførelsen af den Nye pagt (Hebr 9:10; 10:1). I kraft af sit endegyldige syndoffer for alle mennesker, altså både for kristne, jøder og hedninger, har Kristus opfyldt alle Lovens *ceremonielle bud* og forordninger (Hebr 10:14; 2 Kor 5:19). På dommens dag vil de gammeltestamentlige jøder således blive dømt på grundlag af deres gerninger i forhold til den standard for livsførelse, som *de moralske bud* i Loven og Profeterne foreskriver.

I Matthæusevangeliet kapitel 13 vers 41-43 erklærer Jesus, ”Menneskesønnen skal sende sine engle, og fra hans rige skal de tage alt det væk, som fører til frafald, og alle *dem, der begår lovbrud*, / og kaste dem i ovnen med ild. Dér skal der være gråd og tænderskæren. / Da skal *de retfærdige* skinne som solen i deres faders rige. Den, der har ører, skal høre!” Disse vers, som minder meget om Dan 12:2-3, skal læses i forlængelse af Herrens forudsigelse i Matt 24:31. Og budskabet er klart: De jøder, som

har begået ”lovbrud”, og dem, der har ført andre til frafald, vil på dommens dag blive kastet i ”ovnen med ild”, hvorimod de ”retfærdige” skal skinne som solen i ”deres faders rige”. Udtrykket ”oven med ild” er et synonym for Gehenna, og ”deres faders rige” er identisk med Himmeriget.

Johannes Døber, som var den sidste profet under den Gamle pagt, prædikede således for sine landsmænd, ”Omvend jer, for Himmeriget er kommet nær!” (Matt 3:2). Senere, i Matt 3:7-12, siger han specielt henvendt til farisæerne og saddukæerne, ”Øgleyngel, hvem har bildt jer ind, at I kan flygte fra den kommende vrede? / Så bær da den frugt, som omvendelsen kræver, / og tro ikke, at I kan sige ved jer selv: Vi har Abraham til fader. For jeg siger jer: Gud kan opvække børn til Abraham af stenene dér. / Øksen ligger allerede ved træernes rod, og hvert træ, som ikke bærer god frugt, hugges om og kastes i ilden. /

Jeg døber jer med vand til omvendelse; men han, som kommer efter mig, er stærkere end jeg, og jeg er ikke værdig til at bære på hans sko. Han skal døbe jer med Helligånden og ild. / Han har sin kasteskovl i hånden, og han skal rydde sin tærskelplads og samle sin hvede i lade, men avnerne skal han brænde i en ild, der aldrig slukkes.”

Første del af Johannes Døbers profeti, ”Han skal døbe jer med Helligånden”, skal opnå sin endelige opfyldelse, når de jøder, som får del i det genoprettede Davidsrige, kommer til at erfare den nye fødsel. Jævnfør Ezekiels Bog 36:24-28. Sidste halvdel af profetien, ”Han har sin kasteskovl i hånden, og han skal rydde sin tærskelplads og samle sin hvede i lade, men avnerne skal han brænde i en ild, der aldrig slukkes”, refererer til den kendsgerning, at Kristus ved afslutningen af den nuværende tidsalder skal dømme det jødiske folk. ”Hveden”, der samles i lade, symboliserer de retfærdige, som får del i Riget. Og ”avnerne”, som skal brændes i ilden, er et billede på dem, der bliver kastet i Gehenna, fordi de har begået lovbrud.

I Luk 3:10 læser vi, at skarerne spurgte Johannes, ”Hvad skal vi da gøre?” Hvortil profeten svarede, ”Den, der har to kjortler, skal dele med den, der ingen har, og den, der har mad, skal gøre ligeså” (vers 11). Og der står videre i vers 12-14, ”Der kom også nogle toldere for at blive døbt, og de sagde til ham: ”Mester, hvad skal vi gøre?” / Han svarede dem: ”Opkræv ikke mere end det, der er foreskrevet jer.” / Også nogle soldater spurgte: ”Hvad skal så vi gøre?” Og til dem sagde han: ”Ikke mishandle eller udplyndre nogen, men lade jer nøje med jeres løn.” Det fremgår tydeligt af det sidstnævnte skriftafsnit, at det er Lovens moralske bud, der danner grundlag for dommen over de jøder, som har levet under den Gamle pagt.

Der findes også i det Nye testamente adskillige eksempler på, at Jesus underviste jøderne i sin samtid om Lovens moralske bud. Matthæus beretter i kapitel 19 vers 16-22, ”Og se, der kom en hen til Jesus og spurgte: ”Mester, hvad godt skal jeg gøre for at få evigt liv?” / Han svarede ham: ”Hvorfor spørger du mig om det gode? Én er den gode. *Men vil du gå ind til livet, så hold budene!*” / Han spurgte: ”Hvilke?” Jesus svarede: ”Du må ikke begå drab, du må ikke bryde et ægteskab, du må ikke stjæle, du må ikke vidne falsk, / ær din far og din mor!” og: ”Du skal elske din næste som dig selv.” / Den unge mand sagde: ”Det har jeg holdt alt sammen. Hvad mangler jeg så?” / Jesus sagde til ham: ”Vil du være fuldkommen, så gå hen og sælg, hvad du ejer, og giv det til de fattige, så vil du have en skat i himlene. Og kom så og følg mig!” / Da den unge mand hørte det svar, gik han bedrøvet bort, for han var meget velhavende.”

Denne unge mand tilhørte Guds udvalgte folk. Det, samtalen drejer sig om, er, hvad en jøde under den Gamle pagt skulle gøre for at ”få evigt liv” eller ”gå ind til livet”. De to udtryk refererer begge til Himmeriget. Herren gør det klart for ham, at han må holde de Ti bud (2 Mos 20:1-17) og buddet om næstekærlighed i 3 Mos 19:18 for at få adgang til det genoprettede Davidsrige i den kommende tidsalder. Den unge mand mente selv, at han havde overholdt disse bud, men han havde alligevel en fornemmelse af,

at der var noget, han manglede at gøre. Og Jesus sagde til ham, at hvis han ville være fuldkommen, måtte han skille sig af med sin store formue og følge Ham. Grunden til, at dette var nødvendigt, er givetvis, at de mange penge forhindrede ham i at overholde det største bud i Loven, nemlig ”Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele dit sind” (Matt 22:37).

Herren bebrejdede ofte i meget stærke vendinger farisæerne og de skriftkloge, at de var optaget af at opretholde en from religiøs facade, samtidig med at de forsømte at efterleve Lovens moralske bud. Og ikke mindst at de i modsætning til mange toldere og skøger nægtede at omvende sig. I en samtale med ypperstepræsterne og folkets ældste på tempelpladsen i Jerusalem fortalte Han således en kort lignelse om en vinbonde, som havde to sønner. Den lyder således, ”En mand havde to sønner. Han gik hen til den første og sagde: Min søn, gå ud og arbejd i vingården i dag. / Men han svarede: Nej, jeg vil ikke! Bagefter fortrød han og gik derud. / Så gik han til den anden søn og sagde det samme til ham. Han svarede: Ja, Herre! men gik ikke derud” (Matt 21:28b-30).

Efterfølgende spurgte Jesus sine tilhørere, ” Hvem af de to gjorde deres fars vilje?” Hvortil de svarede. ”Den første.” Og da udbrød Herren, ”Sandelig siger jeg jer: Toldere og skøger skal gå ind i Guds rige før jer. / For Johannes kom til jer og lærte jer vejen til retfærdighed, og I troede ham ikke, men toldere og skøger troede ham. Og skønt I så det, angrede I heller ikke bagefter og troede ham” (Matt 21:31-32). Det er oplagt, at den første søn repræsenterer de toldere og skøger, som omvendte sig og derfor skal gå ind i Guds rige. Mens den anden søn, der var ulydig imod sin far, henviser til de ypperstepræster og ældste, som ikke vil få adgang til Riget, fordi de ikke tog imod Johannes Døbers budskab.

Jesus anklagede også farisæerne og de skriftkloge for at til-sidesætte Guds bud til fordel for de gamles overleveringer (Matt 15:3). Disse overleveringer bestod af en stor samling af religiøse regler og påbud, som var blevet til gennem mange århundreder og overført fra den ene generation til den anden. I Matt 15:6b-9

udtaler Herren, ”I har sat Guds ord ud af kraft af hensyn til jeres overlevering. / Hyklere! Esajas profeterede rigtigt om jer, da han sagde: / Dette folk ærer mig med læberne, men deres hjerte er langt borte fra mig, / forgæves dyrker de mig, for det, de lærer, er menneskebud.”

Og Han afslørede ved mange lejligheder farisæernes hårdhertethed og mangel på medfølelse over for andre mennesker. Der står i Matt 9:10-13, ”Mens Jesus sad til bords i huset, kom der mange toldere og syndere og sad til bords med ham og hans disciple. / Da farisæerne så det, spurgte de hans disciple: ”Hvorfor spiser jeres mester sammen med toldere og syndere?” / Men da Jesus hørte det, sagde han: ”De raske har ikke brug for læge, det har de syge. / Gå hen og lær, hvad det vil sige: *’Barmhjertighed ønsker jeg, ikke slagtoffer.’* Jeg er ikke kommet for at kalde retfærdige, men syndere.”

Herren var absolut kompromisløs i sin fordømmelse af de skriftkloges og farisæernes hykleri. Det kommer tydeligt til udtryk i Matthæusevangeliet kapitel 23, hvor Han blandt andet fremsiger sine veråb over de åndelige ledere i datidens Israel. Jesus indleder kapitlet med at sige følgende til skarerne og sine disciple, ”De skriftkloge og farisæerne sidder på Moses’ stol. / Alt det, de siger til jer, skal I derfor gøre og overholde, men I skal ikke gøre, som de gør, for de gør ikke selv, hvad de siger. / De binder tunge og uoverkommelige byrder sammen og lægger dem på menneskers skuldre, men selv vil de ikke røre dem med en finger. / Alle deres gerninger gør de for at vise sig for mennesker; de går jo med brede bederemme og med lange kvaster; / de ynder at sidde til højbords ved fester og at sidde øverst i synagogen / og lade sig hilse på torvet, og at folk kalder dem rabbi” (vers 2-7).

Udsagnet, ”De skriftkloge og farisæerne sidder på Moses’ stol”, fortæller os, at opfordringen til skarerne om at gøre, som de jødiske ledere prædikede, ikke omfattede de gamles overleveringer, men kun den del af deres forkyndelse, der bestod af anvisninger vedrørende livsførelse, som stammede fra Mosebøgerne.

Senere, i vers 13-15, finder vi følgende udtalelse, ”Ve jer, skriftkloge og farisæere, I hyklere! I lukker Himmeriget for mennesker. Selv går I ikke ind i det, og dem, der vil ind i det, tillader I det ikke. / Ve jer, skriftkloge og farisæere, I hyklere! I æder enker ud af huset og beder længe for et syns skyld. Derfor skal I dømmes så meget hårdere. / Ve jer, skriftkloge og farisæere, I hyklere! I drager over sø og land for at hverve en enkelt proselyt. Og når det lykkes, gør I ham dobbelt så fortjent til Helvede [Gehenna] som jer selv.” Det fremgår af disse vers, at mange af de skriftkloge og farisæerne, sammen med deres tilhængere, ved deres livsførelse afskar sig selv fra adgang til Himmeriget og gjorde sig fortjent til Gehenna. Hvorfor? Fordi de undlod at efterleve de moralske bud i Loven og i stedet praktiserede en ydre fromhed, der primært var baseret på de ceremonielle bud om renselser samt de gamles overleveringer.

I vers 23-24 tilføjer Herren da også følgende, ”Ve jer, skriftkloge og farisæere, I hyklere! I giver tiende af mynte, dild og kommen, men I forsømmer det i loven, der vejer tungere, *ret og barmhjertighed og troskab*. Det ene skal gøres og det andet ikke forsømmes. / I blinde vejledere, I sier myggen fra, men sluger kamelen.”

At sidde til bords med Abraham, Isak og Jakob i Himmeriget

I Matt 8:5-10 beretter apostlen om en officer fra Kapernaum, hvis tro overraskede Jesus meget. Og i vers 11-12 udtaler Herren følgende, ”*Jeg siger jer: Mange skal komme fra øst og vest og sidde til bords med Abraham og Isak og Jakob i Himmeriget, / men Rigets egne børn skal kastes ud i mørket udenfor. Der skal der være gråd og tænderskæren.*” Af dette skriftsted kan vi udlede, at de proselytter, der levede under den Gamle pagt, skal dømmes ved den samme domstol som Israels folk, og vi bliver gjort bekendt med den kendsgerning, at mange af disse proselytter skal få del i Himmeriget på lige fod med de retfærdige jøder.

Inden der bliver knyttet yderlige kommentarer til den ovennævnte profeti af Jesus, bør det nævnes, at det, at ”sidde

til bords med Abraham og Isak og Jakob i Himmeriget”, *ikke* er det samme som at deltage i Lammets bryllup. Førstnævnte begivenhed er et privilegium, som tilfalder de retfærdige jøder og de gudfrygtige poselytter fra den Gamle pagt (Matt 12:41-42), og den vil foregå på den genoprettede jord (Matt 24:30-31; Luk 13:29). Den sidstnævnte begivenhed er derimod forbeholdt de sejrende kristne, og den vil finde sted i det himmelske, efter al sandsynlighed umiddelbart efter den første borttrykkelse (Luk 12:37). Der står således i Åb 19:6-8 vedrørende Lammets bryllup, ”Og jeg hørte lyden som af en stor folkeskare og som af vældige vande og som en stærk torden, som sagde: Halleluja! Herren vor Gud, den Almægtige, har taget magten, / lad os glæde os og juble og lovprise ham, for nu skal *Lammets bryllup* stå, og hans brud har gjort sig rede, / hun har fået givet at klæde sig i lysende rene linnedklæder – for linnedklæderne er de helliges retfærdige gerninger.”

Før vi går videre, vil det desuden være formålstjenligt at besvare det følgende spørgsmål: Hvem de mennesker er, som skal bebo jorden, når Kristus opretter sit fredsrige? Befolkningen på jorden under Tusindårsriget vil komme til at bestå af to forskellige grupper af mennesker, og det, der adskiller dem, er deres forhold til døden. De jøder og proselytter fra den Gamle pagt, som er *opstået fra de døde*, udgør nemlig den ene gruppe, mens den anden gruppe består af både jøder og mennesker fra folkeslagene, som har *overlevet* den store trængsel. Der vil blive gjort nærmere rede for de hedninger, som skal få del i Riget, i et senere afsnit om folkeslagenes dom.

Når den Opstandne og Herliggjorte etablerer Himmeriget på jorden, skal de sejrende kristne fra hele Menighedens tidsperiode regere sammen med Ham (Åb 20:4). Paulus bekræfter dette i 1 Kor 6:2, hvor han skriver, ”Eller ved I ikke, at de hellige skal dømme verden?” Og det er således de retfærdige overlevne fra folkeslagene (Matt 25:37), som Kristi lydige og trofaste tjenere skal regere over fra himmelrummet.

De tolv apostle, der også har del i den Nye pagt, vil derimod blive betroet den ganske særlige opgave at regere over de jøder fra den Gamle pagt, som er berettiget til at få adgang til det genoprettede Davidsrige. Det fremgår af Matthæusevangeliet kapitel 19 vers 27-28, hvor der står, ”Da tog Peter ordet og sagde til ham: ”Se, vi har forladt alt og fulgt dig. Hvad får så vi?” / Jesus sagde til dem: ”Sandelig siger jeg jer: Ved verdens genfødsel, når Menneskesønnen tager sæde på sin herligheds trone, skal også I, som har fulgt mig, sidde på tolv troner og dømme Israels tolv stammer.”

Det festmåltid, som Jesus refererer til i Matt 8:11, vil som nævnt komme til at forgå på jorden i løbet af Tusindårsriget. Deltagerne vil bestå af de retfærdige jøder fra den Gamle pagt, samt gudfrygtige proselytter, som alle skal stå op af gravene ved Kristi synlige genkomst. Det er netop de mennesker, Herren henviser til, når han i Luk 20:34-36 siger, ”Denne verdens børn gifter sig og giftes bort, / men de, der findes værdige til at komme med i *den anden verden og i opstandelsen fra de døde*, de hverken gifter sig eller giftes bort. / De kan jo ikke mere dø, for de er som engle; de er Guds børn, så sandt de er opstandelsens børn.”

Som det tidligere er blevet nævnt, vil der i den kommende tidsalder også være mennesker, som avler børn, og mennesker, der dør. Der står således i Esa 65:20, ”Der er ikke længere børn, der dør som spæde, eller gamle, der ikke lever deres tid til ende. Ung er den, der dør som hundredårig, og den, der ikke når de hundrede, er forbandet.” De mennesker, som her er omtalt, er de overlevende fra den store trængsel, jøder såvel som hedninger, som vil blive overført til det genoprettede Davidsrige uden først at have gået igennem døden.

Ifølge første halvdel af Matt 8:12 skal de gammeltestamentlige jøder, som har forsømt at efterleve de moralske bud i Loven og derfor ikke har kvalificeret sig til at få del i Himmeriget, ”*kastes i mørket udenfor*”, hvilket er en metafor for Gehenna. Og her vil de pågældende få følgeskab af de lovløse proselytter (Matt 23:15).

Tidligere, i relation til de kristne, konstaterede vi, at opholdet i Gehenna havde til formål at opdrage mennesker. I anden halvdel af Matt 8:12 finder vi også en formulering, der kun kan tolkes som tegn på anger og omvendelse hos de pågældende, nemlig ”*Dér skal der være gråd og tænderskæren.*” Betyder det, at alle de jøder fra den Gamle pagt, som på dommens dag bliver dømt til Gehenna, vil omvende sig og få tilgivelse? Akkurat på samme måde, som det er tilfældet med de genfødte. For langt de flestes vedkommende er svaret ja!

Jesus omtaler imidlertid den mulighed, at et ikke-genfødt menneske – i det pågældende tilfælde en jøde – bringer sig selv i en situation, hvor der ikke længere er nogen chance for omvendelse og efterfølgende tilgivelse. Udtalelsen stammer fra en samtale mellem Ham og farisæerne. Der står følgende i Matt 12:22-32, ”Da blev en besat, der var blind og stum, ført hen til ham, og han helbredte den stumme, så han både kunne tale og se. / Alle folkeskarerne blev ude af sig selv og spurgte: ”Mon han er Davidssønnen?” / Da farisæerne hørte det, sagde de: ”Det kan kun være ved dæmonernes fyrste, Beelzebul, at han uddriver dæmonerne.” / Men da Jesus kendte deres tanker, sagde han til dem: ”Ethvert rige i splid med sig selv lægges øde, og en by eller et hus i splid med sig selv kan ikke bestå. / Hvis Satan uddriver Satan, er han kommet i splid med sig selv; hvordan kan hans rige så bestå? / Og hvis jeg driver dæmonerne ud ved Beelzebul, ved hvem uddriver jeres egne folk dem så? Derfor skal de være jeres dommere. / Men hvis det er ved Guds ånd, at jeg driver dæmonerne ud, så er Guds rige jo kommet til jer. / Eller hvordan kan nogen trænge ind i den stærkes hus og røve hans ejendele uden først at have bundet den stærke? Først da kan han plyndre hans hus. /

Den, der ikke er med mig, er imod mig, og den, der ikke samler med mig, spreder. / Derfor siger jeg jer: Al synd og bespottelse skal tilgives mennesker, *men bespottelsen mod Ånden skal ikke tilgives.* / Og den, der taler et ord imod Menneskesønnen, får tilgivelse, men *den, der taler imod Helligånden, får ikke tilgivelse, hverken i denne verden eller i den kommende.*”

I deres egenskab af åndelige ledere i Israel anklager disse farisæere offentligt Jesus for at være i ledtog med Satan selv! Og de påstår i skarernes påhør, at det var fra Djævelen, Han fik magt til at uddrive dæmoner. Det er på den baggrund, Herren siger, ”Al synd og bespottelse skal tilgives menneske, men bespottelsen mod Ånden skal ikke tilgives. / Og den, der taler et ord imod Menneskesønnen, får tilgivelse, men den, der taler imod Helligånden, får ikke tilgivelse, hverken i denne verden eller i den kommende” (vers 31-32). Af dette udsagn kan vi udlede, at det *er* muligt for et menneske at få tilgivelse for *almindelig* synd og bespottelse, både i dette liv og i det liv, som kommer efter opstandelsen. Hvilket er i fuld overensstemmelse med vor tidligere undersøgelse af Skriftens vidnesbyrd om Gehenna.

Men ifølge Herrens erklæring findes der undtagelser. Hvad vil det sige at spotte Helligånden? Det, der refereres til i Matt 12:31-32, er efter al sandsynlighed det forhold, at et menneske gennem sin livsførelse kan gå på kompromis med sin samvittighed så mange gange, at vedkommende ender i en tilstand af fuldstændig *forhærdelse*. Der er altså ikke et tale om en enkeltstående handling, men derimod et konstant oprør imod Gud. Den, som har forhærdet sig på denne måde, vil altid forblive upåvirket af Helligåndens virke, og han eller hun er således ikke i stand til at omvende sig og få tilgivelse. Hverken i denne tidsalder eller i den kommende tidsalder. For sådanne mennesker er opdragelse ikke længere en mulighed, og de går derfor den ultimative straf i møde. Deres plads er således ikke i Gehenna, men i Ildsøen, som er omtalt i slutningen af Johannes' Åbenbaring.

Hvilket skriftmæssigt belæg har vi for at fastslå, at de jøder fra den Gamle pagt, som på dommens dag bliver dømt til Gehenna, vil omvende sig senere og få tilgivelse? Af Åbenbaringen kapitel 21 fremgår det, at *Det nye Jerusalem, Lammets hustru*, som kommer ned fra himlen umiddelbart efter, at den Nye himmel og den Nye jord er blevet en realitet, består af både *Israel* og *Menigheden*. Der står således i vers 9-14, ”Så kom en af de syv engle med de syv skåle, der var fyldt med de sidste syv plager. Den sagde

til mig: ”Kom, jeg vil vise dig bruden, Lammets hustru.” / Og englen førte mig i Ånden op på et stort, højt bjerg og viste mig den hellige by, Jerusalem, der kom ned fra himlen, fra Gud, / med Guds herlighed. Dens stråleglans er som den dyreste ædelsten, som krystalklar jaspis. / Den har en stor og høj mur med tolv porte, og over portene tolv engle og indskrevne navne, det er Israels tolv stammers navne: / mod øst tre porte, mod nord tre porte, mod syd tre porte og mod vest tre porte. / Og byens mur har tolv grundsten, og på dem står de tolv navne på Lammets tolv apostle.”

Den kendsgerning, at muren bærer navnene på Israels tolv stammer, lige så vel som navnene på Lammets tolv apostle, fortæller os, at både jøderne og de kristne har del i Det nye Jerusalem. Og i Åb 21:2 læser vi, at ”den hellige by, det ny Jerusalem”, er ”rede som en brud, der er smykket for sin brudgom.” Det er en klar indikation på, at når Guds frelsplan er gennemført, er det ikke kun Menigheden, men også Israel, som er fuldkommen! Det må nødvendigvis betyde, at de jøder, der opholdt sig i Gehenna under Tusindårsriget, på dette tidspunkt også er blevet født på ny og har modtaget den for sønner obligatoriske opdragelse (Hebr 12:5-6).

V. Dommen over folkeslagene

Gud gennemfører sin frelsesplan i overensstemmelse med sin egen viljes beslutning. Det værk, som Faderen har begyndt i de mennesker, der er genstand for hans udvælgelse, det er Han også mægtig til at fuldende. I det foregående er der blevet gjort rede for, hvordan Herren vil virkeliggøre sit forsæt med henholdsvis Israel og Menigheden. Og vi har set, at disse guddommelige planer ikke alene indbefatter den nye fødsel, men også Guds vilje vedrørende helliggørelse og den endelige herliggørelse (Rom 8:29-30).

Men hvad med de mennesker, der ikke er omfattet af Faderens udvælgelse? Det drejer sig om de mange millioner individer, som hverken var jøder eller genfødte kristne og derfor ifølge Bibelens definition er hedninger. Hvordan vil Gud dømme dem?

I Rom 2:6-16 skriver Paulus om Guds retfærdige dom, ”Han vil gengælde enhver efter hans gerninger: / Dem, der søger herlighed og ære og uforgængelighed ved udholdende at gøre det gode, vil han gengælde med evigt liv; / og over dem, der søger deres eget og er ulydige mod sandheden, men lydige mod uretten, kommer vrede og harme. / Nød og angst rammer hvert menneske, som gør det onde, både jøde, først, og græker; / herlighed og ære og fred får enhver, som gør det gode, både jøde, først, og græker. / For Gud gør ikke forskel på nogen. /

De, som har syndet uden loven, vil også gå fortabt uden loven. Og de, som har syndet under loven, vil blive dømt efter loven. / For det er ikke dem, som hører loven, der er retfærdige for Gud, men de, som gør loven, vil blive gjort retfærdige. / For når hedningerne, der ikke har loven, af naturen gør, hvad loven siger, så er de, uden at have en lov, deres egen lov. / De viser, at de har den gerning, som loven kræver, skrevet i deres hjerte, og deres samvittighed optræder som vidne, og deres tanker anklager eller forsvarer hinanden – / på den dag, da Gud dømmer det, som skjuler sig i mennesker, efter mit evangelium ved Kristus Jesus.”

Det fremgår tydeligt af dette skriftafsnit, at hedningerne vil blive dømt efter deres gerninger! Akkurat ligesom det er tilfældet med jøderne og de kristne. Gud er retfærdig, og det, Han kræver af et menneske med hensyn til retfærdig livsførelse, står i forhold til, hvad vedkommende er blevet betroet. En hednings grundvilkår er sammenlignelige med en jødes, fordi begge parter lever i kraft af det naturlige menneske, det vil sige kødet. Den store forskel på de to kategorier er, at jøderne har modtaget en langt større åbenbaring end hedningerne. Israels folk har nemlig fået Loven med dens ceremonielle og moralske bud som vejleder vedrørende livsførelse, mens folkeslagene kun har deres samvittighed som rettesnor for korrekt adfærd. Den standard for livsførelse, Gud forventer af en hedning, er derfor generelt lavere end den standard, Han fordrer af en jøde.

Ethvert menneskes samvittighed fordømmer intuitivt mord, tyveri, løgn og hor. Og vi har alle en veludviklet retfærdigheds-

sans, som især kommer til udtryk, når det er os selv, der bliver krænkede af andre. Så inderst inde ved den enkelte godt, hvad der er rigtigt at gøre mod et medmenneske i en given situation. Et menneskes samvittighed er imidlertid også formet under påvirkning af det kulturelle, religiøse og sociale miljø, som vedkommende har været en del af gennem sin opvækst. At leve efter sin samvittighed er derfor også ensbetydende med at følge de generelle normer, som er fremherskende i det samfund, man tilhører. Forudsat at disse normer ikke strider mod ens egen indre samvittighed.

Når apostlen erklærer, at Gud ikke gør forskel på nogen (vers 11), betyder det således, at alle mennesker vil blive dømt retfærdigt på grundlag af deres handlinger under hensyntagen til de grundvilkår, som de hver især blev tildelt. Hvilke mulige udfald foreligger der, når Gud, i skikkelse af Kristus, skal dømme hedningerne? Der står i vers 7-8, ”Dem, der søger herlighed og ære og uforgængelighed ved udholdende at gøre det gode, vil han gengælde med *evigt liv*; / og over dem, der søger deres eget og er ulydige mod sandheden, men lydige mod uretten, kommer *vrede* og harme.”

Det græske ord for ”evig” betyder, som nævnt flere gange tidligere, tidsalder. Formuleringen i de ovenstående vers kan derfor kun forstås således, at de hedninger, ”der søger herlighed og ære og uforgængelighed ved udholdende at gøre det gode,” vil få del i Himmeriget i den kommende tidsalder, mens ”dem, der søger deres eget og er ulydige mod sandheden, men lydige mod uretten,” i samme periode vil blive udsat for Guds *vrede* i form af Gehenna. Det vil sige, at der findes de samme to alternative muligheder for hedningerne som for jøderne. Det bekræftes også i de efterfølgende vers 9-10, der lyder som følger, ”*Nød og angst rammer hvert menneske, som gør det onde, både jøde, først, og græker; / herlighed og ære og fred får enhver, som gør det gode, både jøde, først, og græker.*”

Hvor og hvornår vil domsafsigelsen over hedningerne finde sted? For de hedningers vedkommende, som overlever den store

trængsel, finder vi svaret i Matt 25:31-46, hvor der står, ”Når menneskesønnen kommer i sin herlighed og alle englene med ham, da skal han tage sæde på sin herligheds trone. / Og alle folkeslagene skal samles foran ham, og han skal skille dem, som en hyrde skiller fårene fra bukkene; / fårene skal han stille ved sin højre side og bukkene ved sin venstre. / Da skal kongen sige til dem ved sin højre side: *Kom, I som er min faders velsignede, og tag det rige i arv, som er bestemt for jer, siden verden blev grundlagt.* / For jeg var sulten, og I gav mig noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig noget at drikke, jeg var fremmed, og I tog imod mig, / jeg var nøgen, og I gav mig tøj, jeg var syg, og I tog jer af mig, jeg var i fængsel, og I besøgte mig. / Da skal *de retfærdige* sige: Herre, hvornår så vi dig sulten og gav dig noget at spise, eller tørstig og gav dig noget at drikke? / Hvornår så vi dig som en fremmed og tog imod dig eller så dig nøgen og gav dig tøj? / Hvornår så vi dig syg eller i fængsel og besøgte dig? / Og kongen vil svare dem: Sandelig siger jeg jer: Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig. / Da skal han også sige til dem ved sin venstre side: *Gå bort fra mig, I forbandede, til den evige ild,* som er bestemt for Djævelen og hans engle. / For jeg var sulten, og I gav mig ikke noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig ikke noget at drikke, / jeg var fremmed, og I tog ikke imod mig, jeg var nøgen, og I gav mig ikke tøj, jeg var syg og i fængsel, og I så ikke til mig. / Da skal også de sige til ham: Herre, hvornår så vi dig sulten eller tørstig eller fremmed eller nøgen eller syg eller i fængsel, uden at vi hjalp dig? / Da skal han svare dem: Sandelig siger jeg jer: Alt, hvad I ikke har gjort mod en af disse mindste, det har I heller ikke gjort mod mig! / Og de skal gå bort til *evig straf*, men de retfærdige til *evigt liv*.”

Stedet, hvor denne domstol skal stå, er Jerusalem (Sal 122:3-5). Tidspunktet er umiddelbart efter jødernes dom, altså i forbindelse med Kristi synlige genkomst. Dommeren er den herliggjorte Kristus. Og de mennesker, hvis livsførelse er genstand for bedømmelse, tilhører ”folkeslagene”. Det vil ifølge bibelsk terminologi sige personer, som hverken er jøder eller kristne.

Kongen skal dele de tilstedeværende ind i to grupper. Den ene gruppe bliver betegnet dels som "de retfærdige" dels som de "velsignede", og til dem bliver der sagt, "Kom, I som er min faders velsignede, og tag det rige i arv, som er bestemt for jer, siden verden blev grundlagt." Den anden gruppe, der bliver benævnt som de "forbandede", bliver derimod tiltalt således, "Gå bort fra mig, I forbandede, til den evige ild, som er bestemt for Djævelen og hans engle." Og Jesus slutter sin beretning med at slå fast, at de sidstnævnte skal gå bort til "evig straf", mens de førstnævnte skal gå ind til "evigt liv".

Da evig betyder tidsalder, kan vi drage den slutning, at både belønningen og straffen vedrører den kommende tidsalder. Det "rige", som de velsignede skal arve, er således Himmeriget, mens den "evige ild", som de forbandede vil blive udsat for, er Gehennas ild. Der står ganske vist, "den evige ild, som er bestemt for Djævelen og hans engle", og vi ved fra Åb 20:10, at Djævelen til slut vil blive styrtet i Ildsøen. Men selvom det er den samme ild, der er virksom i henholdsvis Ildsøen og Gehenna, er der, som der er blevet redegjort for i afsnittet om Gehennas ild, vægtige grunde til at antage, at Ildsøen og Gehenna er to væsensforskellige fænomener.

Hvori består den fortjeneste, som kvalificerer de retfærdige til at arve Himmeriget? De har gjort gode gerninger. De har med uselviske motiver tilfredsstillet deres medmenneskers basale behov for mad, tøj, husly, lægehjælp og omsorg. Hvad består de forbandedes forseelse i? De har forsømt at gøre gode gerninger. Da de stod over for mennesker i nød, undlod de at hjælpe. Disse mennesker bliver således bedømt på grundlag af deres gerninger. Og beskaffenheden af deres livsførelse er bestemmende for deres forhold til Himmeriget.

De "retfærdige" vil komme til at udgøre de folkeslag, som de sejrende kristne skal regere over i Tusindårsriget sammen med Kristus (Åb 2:26-28). De førstnævnte vil blive overført til det genoprettede Davidsrige uden at have gået igennem døden. De og deres efterkommere skal ligesom de retfærdige af jødisk

afstamning, som overlever den store trængsel (Esa 65:20-23), avle børn i Tusindårsriget og dø i en meget høj alder.

De retfærdige fra folkeslagene vil utvivlsomt bøje sig ned for kongernes Konge og herrernes Herre, når de ser Ham. Og profetien i Joel 3:1-5 indicerer, at mange hedninger, lige så vel som personer af jødisk herkomst, vil blive født på ny ved Kristi synlige genkomst. Der står således, ”Det skal ske derefter: *Jeg vil udgyde min ånd over alle mennesker.* Jeres sønner og døtre skal profetere, jeres gamle skal have drømme, jeres unge skal se syner. / Selv over jeres trælle og trælkvinder vil jeg udgyde min ånd i de dage. / Jeg sætter tegn på himlen og på jorden, blod og ild og røgsøjler. / *Solen forvandles til mørke og månen til blod, før Herrens store og frygtelige dag kommer.* / *Og enhver, som påkalder Herrens navn, skal frelses.* For på Zions bjerg og i Jerusalem skal der være redning – som Herren har sagt – for de undslupne, som Herren kalder på.”

Det betyder imidlertid ikke nødvendigvis, at alle deres efterkommere, i generation efter generation, vil komme til at erfare den nye fødsel.

VI. Den store hvide trone

I det følgende vil der blive redegjort for, hvornår og hvordan Kristus skal dømme alle de mange generationer af *døde*, der tilhører den kategori af mennesker, som i Skriften betegnes som ”folkeslagene”. Det vil sige de mennesker, som hverken tilhører Israel eller Menigheden, fordi de ikke er genstand for Faderens udvælgelse. Men først vil vi kort nævne de vigtigste eskatologiske begivenheder, som skal finde sted, før denne domstol bliver afviklet.

I Johannes’ Åbenbaring kapitel 19 vers 18-20 skriver apostlen således om et af de mange syn, han så under sit fangenskab på øen Patmos, ”Og jeg så dyret og jordens konger og deres hære samlet for at føre krig mod ham, der rider på hesten, og mod hans hær. / Men *dyret* blev grebet, og sammen med *den falske profet*, som havde gjort tegnene for dets øjne og dermed forført dem, der tog

dyrets mærke og tilbad dets billede. De blev begge styrtet levende i ildsøen, der brænder med svovl. / De øvrige blev dræbt med det sværd, der stod ud af rytterens mund, og alle fuglene åd sig mætte i deres kød.”

Den nuværende tidsalder vil altså blive afsluttet med, at Kristus besejrer de hære, som følger ”dyret”, det vil sige Antikrist. Og i den forbindelse vil ”dyret” blive kastet i Ildsøen sammen med ”den falske profet”. Johannes fortsætter sin redegørelse, idet han siger, ”Og jeg så en engel stige ned fra himlen med nøglen til afgrunden og en stor lænke i hånden. / *Englen greb dragen, den gamle slange, som er Djævelen og Satan, og bandt ham for tusind år / og styrtede ham i afgrunden og satte lås og segl for ham, for at han ikke mere skal forføre folkeslagene, før de tusind år er omme. Derefter skal han slippes løs en kort tid*” (Åb 20:1-3). Satans tilfangetagelse og nedstyrtning til afgrunden, hvor han vil blive holdt indespærret i tusind år, er, som det er blevet nævnt flere gange tidligere, indledningen til den næste tidsalder, nemlig Tusindårsriget. Vi ved fra profetierne i det Gamle testamente, at Gud skal genoprette naturen, der blev ødelagt af de mange plager, som hærgede i endetiden, og at der i de næste tusind år vil herske retfærdighed, fred og tider med velfærd for de jøder og hedninger, som skal befolke jorden.

I Åb 20:7-10 forklarer apostlen, hvad der vil ske *efter* Tusindårsriget. Der står, ”Når de tusind år er omme, skal Satan slippes løs fra sit fængsel / og gå ud og forføre folkeslagene i alle de fire verdenshjørner, Gog og Magog, og samle dem til krig, talrige som havets sand. / De drog op på jordens flade og omringede de helliges lejr og den elskede by, men der faldt ild ned fra himlen og fortærede dem. / Og *Djævelen*, som forførte dem, blev styrtet i søen af ild og svovl, hvor også dyret og den falske profet er, og de skal pines dag og nat i evighedernes evigheder.”

Fredens tidsalder bliver afløst af en periode med konflikt og oprustning. Efterkommerne af de hedninger, som fik del i Tusindårsriget, vil på dette tidspunkt blive forført af Djævelen, så de beslutter at sende deres hære mod Jerusalem. Men

angrebsplanerne bliver forpurret, da alle folkeslagenes tropper vil blive fortæret af ild fra himlen. Og derefter skal Djævelen få sin endelige straf. Han vil nemlig blive styrtet i Ildsøen, hvor han sammen med dyret og den falske profet skal pines i Evighedernes evigheder.

Derefter beretter Johannes om det følgende ærefrygtindgydende syn, ”Og jeg så en stor hvid trone og ham, der sad på den. For hans ansigt måtte både jord og himmel flygte, og der var ingen plads til dem. / *Og jeg så de døde, både store og små, stå foran tronen, og bøger blev åbnet, og en anden bog blev åbnet, det er livets bog, og de døde blev dømt efter deres gerninger ifølge det, der stod skrevet i bøgerne.* / Og havet gav sine døde tilbage, og døden og dødsriget sine døde, og de blev dømt enhver efter sine gerninger. / Døden og dødsriget blev styrtet i ildsøen. Det er den anden død, ildsøen. / Og hvis nogen ikke fandtes indskrevet i livets bog, blev han styrtet i ildsøen” (Åb 20:11-15)

I mødet med den Almægtige vil alle de tilstedeværende falde på deres ansigt. Og alle, bortset fra de allermest forhærdede sjæle, vil omvende sig på stedet. David profeterede om dette i Salme 22 vers 28-30, hvor der står, ”Hele den vide jord skal huske Herren og vende tilbage til Herren; alle *folkenes* slægter skal kaste sig ned for dig. / For kongemagten tilhører Herren, han hersker over *folkene*. / Ja, alle, der sover i jorden, skal kaste sig ned for ham, alle, der stiger ned i støvet, skal falde på knæ for ham.” Patriarken taler ikke om Israel, men om, at ”alle *folkenes* slægter”, ”alle, der sover i jorden”, en dag skal kaste sig ned for Herren.

Og Paulus udtrykker sig meget kategorisk, når han i Filip 2:9-11 skriver, ”Derfor har Gud højt ophøjet ham og skænket ham navnet over alle navne, / for at i Jesu navn hvert knæ skal bøje sig, i himlen og på jorden og under jorden, / og hver tunge bekende: Jesus Kristus er Herre, til Gud faders ære.” Der er absolut ingen undtagelser. Alt og alle skal bøje knæ og bekende, at Jesus Kristus er Herre. Det gælder altså også alle de mennesker, som tilhører folkeslagene.

Betegnelsen "livets bog" forekommer kun syv gange i det Nye testamente. Der er imidlertid anvendt to forskellige græske ord for "bog" i forbindelse med udtrykket "livets bog." Ordet "biblos", der bare betyder bog, bruges tre gange, nemlig i Filip 4:3, Åb 3:5 og Åb 20:15. Mens det græske ord "biblion", der er en diminutiv form af "biblos", som betyder "lille bog", bliver benyttet i henholdsvis Åb 13:8, Åb 17:8, Åb 20:12 samt Åb 21:27. Ordlyden i Åb 20:12 burde derfor have været, "*Og en anden livets lille bog blev åbnet.*" Og i det følgende vil den mere korrekte betegnelse, "Livets lille bog", blive brugt i forbindelse med de fire ovennævnte skriftsteder.

De mennesker, som bliver dømt ved den Store hvide trone, kommer alle fra folkeslagene. Den kendsgerning, at Livets lille bog er nævnt i denne sammenhæng, må betyde, at der er hedninger, hvis navne er indskrevet i netop denne bog. Ja, en nærlæsning af teksterne afslører faktisk, at Livets lille bog *kun* er nævnt i relation til mennesker fra folkeslagene. Udtrykket "de, der bor på jorden", som forekommer både i Åb 13:8 og Åb 17:8, refererer således til folkeslagene. Og at Åb 20:12 og Åb 21:27 også handler om folkeslagene er indlysende.

Men hvem er indskrevet i Livets lille bog? Og hvad indebærer det for et menneske at have sit navn skrevet i Livets lille bog? Svaret på det andet spørgsmål finder vi i Johannes' Åbenbaring kapitel 21 vers 23-27, der handler om tilstandene på den Nye jord i Evighedernes evigheder. Der står således, "*Og byen har ikke brug for sol eller måne til at skinne i den, for Guds herlighed oplyser den, og Lammet er dens lys. / Folkeslagene skal vandre i dens lys og jordens konger komme ind i den med deres herligheder. / Dens porte lukkes ikke om dagen, og nat er der aldrig dér. / Folkeslagenes herligheder og kostbarheder bringes ind i den. / Men intet vanhelligt kommer derind, og det gør heller ingen, der øver afskyelighed og løgn, men kun de, der står indskrevet i livets [lille] bog, Lammets bog.*"

Den by, der her er tale om, er Det nye Jerusalem. Vi ved, at Israel og Menigheden tilsammen udgør befolkningen i byen, ja, de er Det nye Jerusalem. I de ovenstående vers omtales henholdsvis

”folkeslagene” og ”jordens konger”. Der står, at *folkeslagene* skal vandre i lyset fra byen (vers 24), og at deres herligheder og kostbarheder ”bringes ind” i den (vers 26). De skal altså ikke selv bringe deres herligheder ind i Det nye Jerusalem, men andre skal gøre det for dem. *Jordens konger* adskiller sig fra folkeslagene ved at have adgang til byen. Det er således dem, der skal bringe folkeslagenes herligheder ind i Det nye Jerusalem (vers 24). Der står desuden i vers 27, at kun de, der står indskrevet i Livets lille bog, kan komme ind i Det nye Jerusalem. Jordens konger må derfor nødvendigvis være indskrevet i Livets lille bog. På grundlag af disse oplysninger kan vi altså konkludere, *at de, hvis navne er skrevet i Livets lille bog, er identisk med jordens konger.*

Hvorfor er disse mennesker indskrevet i Livets lille bog? De døde bliver dømt efter deres gerninger (Åb 20:12b), så de pågældende må have levet op til den standard for livsførelse, som Gud har sat for de mennesker, der tilhører folkeslagene. Denne antagelse stemmer da også overens med apostlens udtalelser i Rom 2:6-16, hvoraf det klart fremgår, at de hedninger, som gør det gode og lever efter deres samvittighed, vil blive belønnet af Gud.

De, der er indskrevet i Livets lille bog, for hvem det er aktuelt, udmærker sig imidlertid også frem for resten af de mennesker, som tilhører folkeslagene, ved ikke at tilbede dyret. Apostlen skriver i Åb 13:7-8, ”Det fik givet magt til at føre krig mod de hellige og besejre dem, og det fik givet magt over hver stamme og folk, tungemål og folkeslag. / Og alle, der bor på jorden, vil tilbede det, enhver, hvis navn ikke, fra verden blev grundlagt, står skrevet i livets [lille] bog, det slagtede lams bog.” Udtrykket ”alle, der bor på jorden” refererer som tidligere nævnt til mennesker fra folkeslagene.

Hvad karakteriserer så ifølge Skriften de mennesker fra folkeslagene, hvis navne *ikke* er skrevet i Livets lille bog? Det vil sige de mennesker, der i Åb 21:23-27 bliver benævnt som ”folkeslagene”, og om hvem det fremgår, at de ikke har adgang til Det nye Jerusalem. Der står i vers 26-27, ”Folkeslagenes herligheder og kostbarheder bringes ind i den. / *Men intet vanhelligt kommer*

derind, og det gør heller ingen, der øver af-skyelighed og løgn, men kun de, der står indskrevet i livets [lille] bog, Lammets bog.” På baggrund af disse vers kan vi konstatere, at folkeslagene på den Nye jord ikke har adgang til byen, fordi de har været vanhellige, og fordi de har øvet afskyelighed og løgn. De pågældende har altså ikke levet efter den standard for livsførelse, som Gud har sat for hedningerne. Det fremgik desuden af Åb 13:8, at ”alle, der bor på jorden” under den store trængsel, ”hvis navn ikke”... ”står skrevet i livets [lille] bog”, skal tilbede dyret! Og det sker ifølge Åb 19:20, fordi de pågældende bliver forført af den falske profet.

De samme mennesker bliver også omtalt i Åb 21:8, hvor Johannes skriver, ”Men de feje og troløse og afskyelige og morderne og de utugtige og troldmændene og afgudsdyrkerne og alle løgnerne *skal få deres lod i søen, der brænder med ild og svovl*; det er den anden død.” De døde fra nationerne, som kommer til at udgøre ”folkeslagene” på jorden i Evighedernes evigheder, vil altså først blive tildelt ”deres lod i søen, der brænder med ild og svovl.” Der står *ikke*, at de vil blive kastet i Ildsøen, ligesom dyret, den falske profet og Djævelen. Men at de vil få deres lod i søen, hvilket formodentlig svarer til at blive skadet af den anden død (Åb 2:11), som er et udtryk, der refererer til Gehenna.

Der må under alle omstændigheder være tale om en midlertidig straf eller opdragelse, for disse mennesker kommer, som nævnt, til efterfølgende at leve på den Nye jord. Det bekræftes i Åb 22:14-15. Der siger Jesus således, ”Salige er de, der har vasket deres klæder, så de får ret til livets træ og går gennem portene ind i byen. / *Udenfor* skal hundene være og troldmændene og de utugtige og morderne og afgudsdyrkerne og enhver, der elsker og øver løgn.”

Som tidligere omtalt, kan det udledes af både Salme 22:28-30 og Filip 2:9-11, at de døde, som skal dømmes ved den Store hvide trone, vil omvende sig. Men vil de også blive født på ny? Ja, det er utænkeligt, at beboerne på jorden i Evighedernes evigheder skulle komme til at leve i kraft af kødet. Det er nemlig hensigten med Guds frelsesplan for tidernes fylde ”at sammenfatte alt i Kristus, både det himmelske og det jordiske” (Ef 1:10).

”De, som er i kødet, kan ikke være Gud til behag” (Rom 8:8). Og Faderen har ladet det gamle menneske korsfæste sammen med Kristus, for at det nye menneske skal leve i kraft af det guddommelige liv (Rom 6:4-8). Hvis ”folkeslagene” og ”jordens konger” ikke bliver født på ny, vil syndens magt stadig være virksom på den Nye jord (Rom 7:14), og den tanke er fuldstændig udelukket. Vi kan således fastslå, at de mennesker fra folkeslagene, som skal leve uden for Det nye Jerusalem, nødvendigvis også må komme til at erfare den nye fødsel.

Betyder det, at *ingen* mennesker vil blive kastet i Ildsøen? Nej, absolut ikke! Vi læste jo i Åb 20:15, ”*Og hvis nogen ikke fandtes indskrevet i livets bog, blev han styrtet i ildsøen.*” I dette vers står der, i modsætning til vers 12 i samme kapitel, ikke ”Livets lille bog” men ”Livets bog”. Spørgsmålet er blot, hvem der er omfattet af denne frygtindgydende straf.

Med henblik på at afgøre, hvad der karakteriserer de mennesker, der ved den Store hvide trone vil blive dømt til at styrtes i Ildsøen, skal vi undersøge det andet skriftsted i Johannes’ Åbenbaring, hvor udtrykket Livets bog forekommer. Det drejer sig om Åb 3:5, hvor der står, ”Den, der sejrer, skal klædes i hvide klæder, og jeg vil aldrig slette hans navn af livets bog, men vedkende mig hans navn over for min fader og hans engle.”

På grundlag af dette udsagn kan vi udlede, at det må være muligt for et menneske at blive slettet af Livets bog. Da de ”hvide klæder” symboliserer de helliges retfærdige gerninger (Åb 19:8), er det desuden muligt at fastslå, at *gerninger* er det parameter, som benyttes, når det skal afgøres, hvorvidt et menneskes navn skal slettes af Livets bog eller ej. Hvis vi sammenholder den oplysning med Jesu udtalelse i Matt 12:31-32 om, at der findes en synd, som der ikke fås tilgivelse for ”hverken i denne verden eller i den kommende”, så nærmer vi os måske en forklaring på, hvem de mennesker er, hvis navne ikke står skrevet i Livets bog.

Der er således god grund til at antage, at der er tale om de mennesker, som har forhærdet sig og på den måde afskåret sig selv fra Guds nåde. Paulus skriver i 1 Tim 2:3-4, at Gud ”*vil, at alle*

mennesker skal frelses og komme til erkendelse af sandheden.” Men som et resultat af deres gudløse og uretfærdige livsførelse er disse menneskers hjerter blevet så hårde, at de er immune over for Helligåndens påvirkning, og det er således ikke længere muligt at bringe dem til omvendelse. Derfor er de pågældendes navne blevet slettet af Livets bog, og ved dommen foran den Store hvide trone vil de blive styrtet i Ildsøen.

”Ja, jeg kommer snart, og med mig min løn, for at gengælde enhver, som hans gerning er” (Åb 22:12).

Konklusion

Skriftens klare vidnesbyrd er, at Gud *ikke* straffer mennesker, fordi de ikke er født på ny. Det ville også være uretfærdigt, for den nye fødsel eller mangel på samme beror på Guds egen suveræne udvælgelse. Alle mennesker, både jøder, kristne og hedninger, vil derimod blive dømt efter deres gerninger. Ethvert menneske vil således blive krævet til regnskab for sin livsførelse i forhold til, hvad vedkommende er blevet betroet inden for rammerne af nogle bestemte grundvilkår. Og på dommens dag vil nogle blive belønnet, mens mange vil blive genstand for en midlertidig opdragelse. Endelig er der andre, som går en vedvarende straf i møde, fordi de har begået den ultimative synd.

Det ovenstående bibelstudium har desuden vist, at Faderen lader nogle mennesker blive født på ny i denne tidsalder, mens andre vil erfare den nye fødsel enten i Tusindårsriget eller i Evighedernes evigheder. På denne måde skal *”Gud, som er alle menneskers frelser, først og fremmest de troendes”* (1 Tim 4:10), gennemføre sin frelsesplan.

Tredje del

Kristen livsførelse

Om Guds frelsesplan

Den Treenige Gud er først og fremmest hellig og retfærdig. Da Faderen ønskede at genoprette det brudte fællesskab med mennesket, forårsaget af syndefaldet, måtte Han derfor iværksætte en frelsesplan, der ikke alene tilvejebragte soning for den synd, som var begået, men den skulle også indeholde foranstaltninger, der gjorde det muligt for menneskene fremadrettet at leve et retfærdigt liv. Vi har som mennesker ikke kun brug for tilgivelse. Når forligelsen har fundet sted, har vi også behov for at blive underlagt nogle betingelser, under hvilke det kan lade sig gøre at praktisere en livsførelse, der har Guds velbehag, således at vi kan bevare vort gudsforhold intakt. Og det bibelske pagtsbegreb tjener netop dette formål.

Guds frelsesplan indeholder således to på hinanden følgende pagter, som begge hviler på Guds pagt med Abraham. Den første, den Gamle pagt, omfatter kun Israel, og dens forskrifter vedrørende gudsdyrkelse er kendetegnet ved at være af midlertidig karakter. Den anden, den Nye pagt, som omfatter alle folkeslagene, er derimod kendetegnet ved at være en permanent ordning, der er et udtryk for Guds fuldkomne vilje. De to pagter har et fælles formål, nemlig at kvalificere de implicerede mennesker til at få del i Guds rige på jorden i den kommende tidsalder.

I det Nye testamente bliver det ofte fremhævet, at Guds frelsesplan består af både en kendt del og en hemmelig del. Viden om *den kendte del* af den guddommelige frelsesplan er tilgængelig for enhver, som studerer de gammeltestamentlige skrifter, Loven og Profeterne. Og det konkrete udtryk er den form for gudsdyrkelse, som blev praktiseret i Israel under den Gamle pagt. Loven og Profeterne indeholder ganske vist et stort antal profetier

om *den hemmelige del* af Guds frelsesplan, men tolkningen af disse profetier var skjult for alle de generationer, som levede før Kristi komme. Hvilke realiteter, disse profetier refererede til, blev ikke afsløret for noget menneske, før indstiftelsen af den Nye pagt havde fundet sted. Og det er disse hemmeligheder, som blev åbenbaret for Jesu disciple i almindelighed og apostlen Paulus i særdeleshed.

Under *den Gamle pagt* var Israel genstand for Guds udvælgelse. Det enkelte individ var født til at være jøde. I templet foretog præsterne på hele folkets vegne over for Gud de ceremonielle ofringer, som efter Moseloven var påkrævet for at tilvejebringe soning for synd. Og når en gudfrygtig jøde blev bevidst om, at han havde overtrådt reglerne vedrørende religiøs renhed, genvandt vedkommende sin renhed ved at lade en præst bringe et personligt offer efter forskrifterne. Af ikke mindst de profetiske bøger fremgår det desuden, at hvis en jøde ville gøre sig forhåbninger om at få del i det fremtidige Davidsrige, var det nødvendigt, at han levede et retfærdigt liv i overensstemmelse med de sociale påbud i Loven.

I den nuværende tidsperiode, Menighedens tidsalder, gælder *den Nye pagt*. Her er Menigheden genstand for Guds udvælgelse. Det enkelte individ bliver en kristen og en del af Kristi legeme gennem den nye fødsel. Takket være Kristi endegyldige sonoffer for al synd har de hellige fået barnekår hos Faderen. Når en kristen får dårlig samvittighed på grund af en syndig handling, bekender han den pågældende overtrædelse, hvorved der opnås tilgivelse og renselse for synd, og vedkommende genvinder sin frimodighed. Jesus underviste sine disciple om, at en kristen må praktisere en retfærdighed, der er langt højere end den, som er foreskrevet i Loven, for at gøre sig fortjent til at få del i Himmeriget, hvilket er det samme som Tusindårsriget. Og en af de hemmeligheder vedrørende Guds frelsesplan, som Paulus gennem ekstraordinære åbenbaringer på en ganske særlig måde fik indsigt i, var, at under den Nye pagt har ”troen på Kristus” erstattet Loven som *middel* til at opnå denne retfærdighed.

Apostlen og hans modstandere blandt de jødekristne var ikke uenige om den kendsgerning, at ethvert menneske, jøde eller hedning, fik tilgivelse for sine synder på grundlag af Jesu fuldkomne sonoffer, og at ordningen med de ceremonielle ofringer i templet derfor var sat ud af kraft. Det var uden tvivl den mest grundlæggende sandhed i det evangelium, som de kristne i Jerusalem prædikede. Uoverensstemmelsen mellem Paulus og de ”falske brødre” (Gal 2:4) bestod heller ikke i, hvorvidt det var nødvendigt for et genfødt menneske at praktisere en retfærdig livsførelse for at få andel i Himmeriget eller ej. Den del af Guds frelsesplan havde været kendt gennem århundreder, og på det punkt er der ingen ændringer under den Nye pagt. Striden stod derimod om, *hvordan* en kristen skal opnå den påkrævede retfærdighed!

Mange jødekristne fastholdt, at en betingelse for, at de genfødte kunne arve Riget, var, at de besad den retfærdighed, som opnås gennem overholdelse af Lovens moralske bud og dens forskrifter vedrørende renhed. På trods af voldsom modstand arbejdede apostlen derimod kompromisløst og med stor udholdenhed for udbredelsen af det evangelium, som han havde modtaget gennem åbenbaringer af Herren selv, nemlig at den retfærdighed, der kræves af en kristen for at få del i Himmeriget, kun kan tilegnes ved ”tro på Kristus”.

Skabt i Kristus Jesus til gode gerninger

I Ef 2:8-10 skriver Paulus, *”For af den nåde er I frelst ved tro. Og det skyldes ikke jer selv, gaven er Guds. / Det skyldes ikke gerninger, for at ingen skal have noget at være stolt af. / For hans værk er vi, skabt i Kristus Jesus til gode gerninger, som Gud forud har lagt til rette for os at vandre i.”*

Det græske ord for frelse er ”sozo”, og det har følgende betydninger: At helbrede, at bevare, at frelse, at gøre godt og at gøre hel. I det Nye testamente bliver ordet således brugt i forbindelse med menneskets ånds frelse, nemlig *den nye fødsel* (Tit 3:4-5), *sjælens frelse* i forhold til den kommende tidsalder

(Matt 16:25; 1 Pet 1:8-9), *helbredelse* af legemet (Ap G 4:9) og det at undgå *fysisk død* (Ap G 27:20).

Det er oplagt, at når apostlen i Ef 2:8-9 bruger ordet *frelse*, refererer han til den nye fødsel. Og i vers 10 fastslår han, at formålet med, at vi er blevet født på ny, er, at vi skal gøre ”gode gerninger, som Gud forud har lagt til rette for os at vandre i.” Den nye fødsel skyldes altså udelukkende Guds nåde mod os. Men denne erfaring er ikke det endelige mål, det er kun et delmål, der har til hensigt at sætte os i stand til at udføre Guds vilje i kraft af det guddommelige liv, som har taget bolig i vor ånd.

Der står i Romerbrevet kapitel 5 vers 1-11, ”*Da vi nu er blevet gjort retfærdige af tro, har vi fred med Gud ved vor Herre Jesus Kristus. / Ved ham har vi i troen fået adgang til den nåde, som vi står i, og vi er stolte af håbet om Guds herlighed. / Og ikke alene det; vi er også stolte af vore trængsler, fordi vi ved, at trængslen skaber udholdenhed, / udholdenheden fasthed, og fastheden håb. / Og det håb gør ikke til skamme, for Guds kærlighed er udgydt i vore hjerter ved Helligånden, som er givet os. / For mens vi endnu var svage, døde Kristus for ugudelige, da tiden var inde. / Der er næppe nogen, som vil gå i døden for en retfærdig; måske vil man vove livet for en, som er god; / men Gud viser sin kærlighed til os, ved at Kristus døde for os, mens vi endnu var syndere. / Så meget mere skal vi, der nu er blevet gjort retfærdige i kraft af hans blod, ved ham frelses fra vreden. / For mens vi endnu var hans fjender, blev vi forligt med Gud, ved at hans søn døde; så skal vi så meget mere, når vi er forligt med Gud, frelses, ved at han lever. / Og ikke alene det, vi har også vores stolthed i Gud ved vor Herre Jesus Kristus; ved ham har vi nu fået forligelsen.*” I den græske tekst står der ikke i vers 10, at vi skal ”frelses, ved at han lever”, nemlig Kristus, men derimod, at vi skal ”*blive frelst ved hans liv.*” Og den oversættelse finder vi også i den danske oversættelse af 1948 samt i de engelsksprogede bibeloversættelser King James og New International Version.

Det ovennævnte skriftafsnit omhandler, som det ofte er tilfældet, både fortiden, nutiden og fremtiden. Paulus taler således

om fortiden, når han slår fast, at ”Kristus døde for os”, da vi var ”svage”, ”ugudelige”, ”syndere” og Guds ”fjender”, og at vi som et resultat heraf blev ”forligt med Gud”. Vedrørende nutiden gør apostlen først rede for, hvilke privilegier forligelsen har tilvejebragt for de troende, hvorefter han fokuserer på den proces, som er obligatorisk for enhver broder eller søster, der ønsker at opnå, hvad det kristne håb lover vedrørende fremtiden.

Hvilke privilegier er der tale om? Paulus skriver, at vi ”er blevet gjort retfærdige” ”i kraft af hans blod” ”af tro”. At vi derfor har ”fred med Gud ved vor Herre Jesus Kristus.” At vi ved Ham i troen har ”fået adgang til den nåde, som vi står i.” Og at ”Helligånden” er blevet os givet. Hvad karakteriserer da processen? Ifølge apostlen består den i, at Gud tillader, at vi udsættes for ”trængsler”, hvilket har til formål at gøre ”udholdenhed” og ”fasthed” til en del af vor personlighed og livsførelse. Når det sker, styrker det vore chancer for at opnå det, som håbet er rettet imod. Og en væsentlig grund til, at vort håb ikke skal blive gjort til skamme, er den, at ”Helligånden” har taget bolig i vort indre menneske.

I vers 10 sammenfattes hele udredningen på følgende måde, ”For mens vi endnu var hans fjender, blev vi forligt med Gud, ved at hans søn døde; *så skal vi så meget mere, når vi er forligt med Gud, [blive frelst ved hans liv]*”. Det er tydeligt, at forligelsen og frelsen er to forskellige fænomener. Forligelsen vedrører nemlig den nye fødsel og de efterfølgende barnekår hos Faderen, mens frelsen relaterer til den kommende tidsalder. Denne tolkning underbygges af den kendsgerning, at det græske ord for ”frelse” grammatisk står i fremtid. De mennesker, der tales om i dette vers, er født på ny, og de er allerede Guds børn. Pointen i Paulus’ argumentation er, at de pågældende har mulighed for at *blive frelst* i kraft af det guddommelige liv, som har taget bolig i deres ånd.

Hvori består det kristne håb? Substansen af det kristne håb er at blive frelst fra ”vreden” (vers 9), hvilket er ensbetydende med at undgå at blive kastet i Gehenna. Og at få del i ”Guds herlighed” (vers 2) i form af Himmerigets velsignelser i den kommende tidsalder.

Nådens herredømme

I anden halvdel af kapitel 5 uddyber apostlen den redegørelse, som han fremlagde for sine læsere i den første halvdel. Han beskriver således menneskets grundlæggende problem og årsagen til dets opståen, samt Guds løsning. Og undervisningen i Rom 5:12-21 kan opsummeres på følgende måde.

Adam foretog en syndig handling, og derved kom synden – defineret som den forføriske magt, som får mennesker til at synde – ind i verden, og som et resultat heraf også døden. Efterfølgende har vi alle uden undtagelse begået syndige handlinger under indflydelse af synden, som har taget ophold i vore legemer. Og derfor er alle mennesker kommet under Guds dom, som består i, at vi er blevet underlagt døden. Det betyder imidlertid ikke kun, at mennesket skal dø fysisk, men også, at vi alle er magtesløse i forhold til at leve i overensstemmelse med Guds vilje. Døden har på denne måde hersket over hele menneskeheden lige siden Adams ulydighed.

Den netop beskrevne sammenhæng bliver benævnt som ”faldet”. Ordet fald betegner en bevægelse til et lavere liggende niveau. I Edens have havde Adam således uhindret fællesskab med Gud, og han levede i fuldstændig afhængighed af Ham. Men Adams synd resulterede i, at han, og resten af menneskeslægten, blev fremmedgjort og afmægtig i forhold til Gud.

Som modstykke til faldet taler Paulus om ”nådegaven”. Den består i, at Jesus Kristus var lydige mod Faderen og udførte en ”retfærdig gerning”, som er ”kommet de mange rigeligt til gode”. Hvordan? Det er ”blevet til retfærdighed” for alle mennesker. Det vil sige, at Kristus har retfærdiggjort det faldne menneske i forhold til Faderen.

Men det betyder også, at ”*de der får retfærdighedens overvældende nåde og gave*” skal ”*få herredømme og liv*” ved Jesus Kristus (vers 17). Ved den nye fødsel tager det guddommelige ”liv” bolig i et menneskes ånd. Og i kraft af det guddommelige liv får det pågældende menneske ”herredømme”, således at han eller hun er i stand til at praktisere en retfærdig livsførelse, som har Guds velbehag.

Hvorfor? *”For at nåden, ligesom synden har hersket i og med døden, skal herske ved retfærdighed til evigt liv ved Jesus Kristus, vor Herre”* (vers 21). Dødens regime er blevet afløst af nådens administration. Den ”retfærdighed”, ved hvilken nåden skal herske, er de retfærdige gerninger, som de hellige udfører. Disse foranstaltninger er samtidig iværksat for at virkeliggøre et af de primære formål med Guds frelsesplan, nemlig at kvalificere det enkelte Guds barn til at få ”evigt liv”. Udtrykket *”til evigt liv”* indicerer således, at de kristne, som har levet et retfærdigt liv efter den Nye pagts standard, vil få løn i Tusindårsriget. At dette kun kan ske i afhængighed af Kristus, understreges af de afsluttende ord, *”ved Jesus Kristus, vor Herre.”*

Lovgerninger eller tro på Kristus

Galaterbrevet er ét langt forsvar for det evangelium, som Paulus prædikede blandt hedningerne. Han indleder sit brev med at fastslå, at han er en apostel, og at han som sådan hverken repræsenterer mennesker eller er udsendt af noget menneske, men at han er udsendt af Jesus Kristus selv.

Derefter introducerer apostlen sine læsere for brevets tema. I kapitel 1 vers 6-9 står der, *”Jeg undrer mig over, at I så hastigt lader jer vende bort fra ham, som kaldte jer ved Kristi nåde, til et andet evangelium, / som slet ikke er et evangelium; der er bare nogle, som forvirrer jer og søger at forvrænge Kristi evangelium. / Men om så vi selv eller en engel fra himlen forkyndte jer et andet evangelium end det, vi har forkyndt jer, forbandet være han. / Som vi allerede har sagt, siger jeg nu igen: Hvis nogen forkynder jer et andet evangelium end det, I tog imod, forbandet være han.”*

Det er oplagt, at de ”nogle”, som havde skabt forvirring blandt de troende i Galatien ved at prædike et andet evangelium, der slet ikke var noget evangelium, er den samme type mennesker, som Paulus i Gal 2:4 betegner som ”indsnegne falske brødre”. Der er således tale om jødekristne. Og med baggrund i det netop omtalte afsnit kan vi konstatere, at den forvrængning af Kristi evangelium, som han refererer til, bestod i, at de pågældende forsøgte at

overtale de hedningekristne til at lade sig omskære. Vi har tidligere nævnt det forhold, at de kristne i menigheden i Jerusalem stadig overholdt Lovens forskrifter (Ap G 21:20). Og disse prædikanter af jødisk herkomst forkyndte øjensynligt for galaterne, at de måtte overholde Lovens moralske bud og forskrifter vedrørende renhed for at blive frelst i forhold til Himmeriget. Men apostlen går så langt i sin fordømmelse af denne lære, at han indirekte udtaler en forbandelse over disse mennesker.

Paulus begrunder sin kompromisløse holdning over for sine modstandere med følgende udtalelse, *”For jeg gør jer bekendt med, brødre, at det evangelium, som er blevet forkyndt af mig, ikke er menneskeværk. / Jeg har heller ikke modtaget eller lært det af et menneske, men ved en åbenbaring af Jesus Kristus”* (Gal 1:11-12).

Hvad er da indholdet af ”Kristi evangelium”, som apostlen forkyndte for folkeslagene? Der står i Gal 2:14-21, *”Men da jeg så, at de ikke gik lige fremad efter evangeliets sandhed, sagde jeg til Kefas i alles påhør: Når du, der er jøde, lever som hedning og ikke som jøde, hvordan kan du så tvinge hedningerne til at leve som jøder? / Vi er jøder af fødsel, ikke syndere af hedensk herkomst. / Men fordi vi ved, at et menneske ikke gøres retfærdigt af lovgerninger, men kun ved tro på Jesus Kristus, har også vi sat vores lid til Kristus Jesus for at gøres retfærdige af tro på Kristus og ikke af lovgerninger. For af lovgerninger vil intet menneske blive retfærdigt. / Men når vi, ved at søge at blive retfærdige i Kristus, selv er kommet til at stå som syndere, går Kristus så ikke syndens ærinde? Aldeles ikke! / For hvis jeg igen bygger det op, som jeg har brudt ned, så viser jeg mig som en overtræder. / For jeg er ved loven død for loven for at leve for Gud. Jeg er korsfæstet med Kristus. / Jeg lever ikke mere selv, men Kristus lever i mig, og mit liv her på jorden lever jeg i troen på Guds søn, der elskede mig og gav sig selv hen for mig. / Jeg ophæver ikke Guds nåde, for hvis der kan opnås retfærdighed ved loven, er Kristus jo død til ingen nytte.”*

Det fremgår af de tre vers, som går forud for det citerede afsnit, at stedet, hvor denne begivenhed fandt sted, er byen

Antiokia, der ligger i det nuværende Tyrkiet nær grænsen til Syrien. De mennesker, som efter Paulus' opfattelse "ikke gik lige fremad efter evangeliets sandhed" (vers 14), var ingen mindre end Jesu discipel Peter, nogle lokale jødekristne og apostlens egen samarbejdspartner Barnabas. Deres "hykleri" (vers 13), som var foregået under pres fra nogle tilrejsende jødekristne fra Jerusalem, bestod i, at de afholdt sig fra at spise sammen med de hedningekristne, som ikke havde ladet sig omskære.

Det er vanskeligt at afgøre, hvor den direkte tale til Peter holder op, og den generelle undervisning adresseret til Galaterbrevets læsere begynder, men det er tydeligt, at hele dette skriftafsnit er henvendt til jødekristne. I vers 14 finder vi en ordret gengivelse af den irettesættelse, som apostlen gav Peter. Der står således, "Når du, der er jøde, lever som hedning og ikke som jøde, hvordan kan du så tvinge hedningerne til at leve som jøder?" Ud fra konteksten kan vi slutte, at det at "tvinge hedningerne til at leve som jøder", var ensbetydende med at forsøge at overtale kristne af ikke-jødisk afstamning til at lade sig omskære samt at efterleve Lovens moralske bud og forskrifter vedrørende renhed. Peter deltog sandsynligvis ikke selv direkte i udbredelsen af denne lære og praksis, men Paulus bebrejder ham, at han åbenlyst tog parti for de jødekristne fra Jerusalem i denne principielle sag.

Men han siger samtidig, at Peter, der er jøde, "lever som hedning og ikke som jøde." Og der findes adskillige beretninger i Apostlernes Gerninger, som bekræfter, at det forholdt sig sådan. Det evangelium, Peter og de andre disciple prædikede, og den måde, de praktiserede deres gudsdyrkelse på, adskilte sig på mange afgørende punkter fra den lære, som farisæerne og de skriftkloge bekendte sig til. De førstnævnte vidnede for folket, at Jesus var Kristus. At Han var opstået fra de døde og ophøjet til himlen. På det grundlag forkyndte de omvendelse og dåb i Jesu Kristi navn til syndernes forladelse samt det dertil knyttede løfte om Helligånden (Ag G 2:32-36). Og dette budskab var en torn i øjet på ypperstepræsterne og de skriftkloge (Ap G 4:1-22).

De kristnes fællesskab var også i opposition til det fromhedsliv, som blev praktiseret blandt de lovtro jøder. Det var således almindeligt kendt blandt Jerusalems indbyggere, at de jøder, som var kommet til tro på Kristus, dagligt mødtes i hjemmene, hvor der var undervisning, brødsbrydelse, bøn og lovsang (Ap G 2:42-47).

Over for Peter, Barnabas og de jødekristne i menigheden i Antiokia gør apostlen derefter rede for det centrale punkt i det evangelium, som han prædikede på grundlag af de åbenbaringer, han havde modtaget af Kristus selv. Han siger følgende i Gal 2:15-16, ”Vi er jøder af fødsel, ikke syndere af hedensk herkomst. / Men fordi vi ved, at et menneske ikke gøres retfærdigt af lovgerninger, men kun ved tro på Jesus Kristus, har også vi sat vor lid til Kristus Jesus for at gøres retfærdige af tro på Kristus og ikke af lovgerninger. For af lovgerninger vil intet menneske blive retfærdigt.”

Paulus taler til jøder, der er født på ny. Det er mennesker, der har været genstand for Guds udvælgelse i forhold til Menigheden. De har allerede omvendt sig og fået tilgivelse for deres synder, så de *er* altså blevet retfærdiggjort over for Faderen. Den retfærdighed, apostlen refererer til, når han taler om at ”gøres retfærdig af tro på Kristus”, *kan* derfor kun være den retfærdighed, som en kristen må praktisere for at få evigt liv. Paulus slår altså fast, at under den Nye pagt er ”lovgerninger”, det vil sige de gerninger, som Loven foreskriver, ikke længere Guds standard for retfærdig livsførelse, men det er derimod de gerninger, som udspringer af de helliges ”tro på Kristus”, i form af lydighed og afhængighed af Ham. Og det gælder for såvel jødekristne som hedningekristne.

I de efterfølgende vers kommenterer apostlen den indvending, som en jødekristen typisk ville fremføre imod det evangelium, han prædikede. Vi læser følgende, ”Men når vi, ved at søge at blive retfærdige i Kristus, selv er kommet til at stå som syndere, går Kristus så ikke syndens ærinde? Aldeles ikke! / For hvis jeg igen bygger det op, som jeg har brudt ned, så viser jeg mig som en overtræder. / For jeg er ved loven død for loven for at leve for

Gud” (vers 17-19a). Indvendingen kan formuleres på denne måde: Hvis vi, der er født jøder, kun lever i lydighed mod Kristus og holder op med at overholde Loven, begår vi så ikke synd? Dertil svarer Paulus: Nej! Som genfødte mennesker er vi ikke længere forpligtet til at leve efter Lovens forskrifter, for under den Nye pagt er Loven sat ud af kraft, således at vi frit kan ”leve for Gud”.

Endelig aflægger apostlen sit eget vidnesbyrd, idet han skriver i vers 19b-21, ”Jeg er korsfæstet med Kristus. / Jeg lever ikke mere selv, men Kristus lever i mig, og mit liv her på jorden lever jeg i troen på Guds søn, der elskede mig og gav sig selv hen for mig. / Jeg ophæver ikke Guds nåde, for hvis der kan opnås retfærdighed ved loven, er Kristus jo død til ingen nytte.” Ved hjælp af sit eget eksempel pointerer Paulus, at en kristen ikke bør leve af kødet, det vil sige det gamle menneskes naturlige ressourcer, men i kraft af det guddommelige liv. Hvorefter han tilføjer, at han ikke tilsidesætter Guds nåde mod Israel, da det er indlysende, at den retfærdighed, som opnås ved lovgerninger, er utilstrækkelig i forhold til Guds absolutte standard, for ellers var der jo ingen grund til, at Kristus skulle gå igennem en stedfortrædende død og opstandelse.

Den kendsgerning, at apostlen sammenligner lovgerninger med det at ”tro på Kristus”, og omvendt, indicerer, at den ”tro”, det drejer sig om, ikke består i at fastholde den rette trosbekendelse, men at der derimod er tale om *tro omsat i livsførelse!*

Apostelmødet i Jerusalem

Det sammenstød mellem Paulus og nogle jødekristerne fra Jerusalem, som fandt sted i Antiokia, er også omtalt i Apostlenes Gerninger. I kapitel 15 vers 1-11 står der, ”Der kom nu nogle folk ned fra Judæa og ville belære brødrene: ”Hvis I ikke omskæres efter Moses’ skik, kan I ikke blive frelst.” / Da det førte til strid og ikke så lidt diskussion mellem Paulus og Barnabas og disse folk, besluttede man, at Paulus og Barnabas og nogle andre af dem skulle drage op til apostlene og de ældste i Jerusalem for at tale om dette stridsspørgsmål. / De blev så udstyret til rejsen af menigheden og

tog gennem Fønikien og Samaria; her fortalte de om hedningernes omvendelse og vakte stor glæde hos alle brødrene. / Da de kom til Jerusalem, blev de modtaget af menigheden og apostlene og de ældste og fortalte om alt, hvad Gud havde gjort mod dem. / Men nogle troende fra farisæernes parti rejste sig og sagde: ”Man bør omskære dem og pålægge dem at holde Moseloven.” / Apostlene og de ældste trådte sammen for at drøfte denne sag. / Efter megen diskussion rejste Peter sig og sagde: ”Brødre, I ved, at Gud for længe siden blandt jer udvalgte mig, for at hedningerne af min mund skulle høre evangeliets ord og komme til tro. / Og Gud, som kender hjerterne, har bekræftet det ved at give dem Helligånden ligesom os. / Og han har ikke gjort forskel på os og dem, idet han har rensset deres hjerter ved troen. / Hvorfor udæsker I da Gud ved at lægge et åg på disciplenes nakke, som hverken vore fædre eller vi har magtet at bære? / Men vi tror, at vi bliver frelst ved Herren Jesu nåde på samme måde som de.”

I vers 7 minder Peter sine tilhørere om de begivenheder, som fandt sted i forbindelse med, at han prædikede for hedningerne i Cornelius' hus (Ap G 10:1-48). Derefter peger han på den kendsgerning, at Gud selv vedkender sig de hedningekristne, da Han har ”renset deres hjerter ved troen” og givet dem Helligånden. Han drager den slutning, at det at lægge et ”åg” på deres nakke i form af Loven, derfor er ensbetydende med at modarbejde Gud. Og endelig slår han fast, at i Menighedens tidsalder gør Gud ikke forskel på jøder og hedninger, hvilket indebærer, at både de jødekristne og de hedningekristne bliver ”frelst ved Herren Jesu nåde”. Teksten omhandler mennesker, henholdsvis af jødisk og hedensk afstamning, som allerede er født på ny, så det er indlysende, at den frelse, der refereres til i vers 1 og vers 11, må vedrøre de pågældendes forhold til Himmeriget. Denne antagelse bekræftes af den omstændighed, at det græske ord for at ”blive frelst” står i fremtid i begge vers.

Vi læser videre i vers 12-21, ”Hele forsamlingen tav stille og lyttede, mens Barnabas og Paulus fortalte om alle de tegn og undere, som Gud havde gjort blandt hedningerne gennem dem.

/ Da de tav, tog Jakob ordet og sagde: ”Brødre, hør på mig! / Simeon har fortalt, hvordan Gud allerede har sørget for at skaffe sig et folk af hedninger for sit navn. / Og det stemmer overens med profeternes ord, sådan som der står skrevet: / ’Derefter vender jeg tilbage og genopbygger Davids faldne hytte; jeg genopbygger det, der er revet ned, og genrejser den, / så at de øvrige mennesker kan søge Herren, alle de folk, som mit navn er nævnt over, siger Herren, som har gjort dette / kendt fra evighed af.’ / Derfor mener jeg, at vi ikke skal skabe vanskeligheder for de hedninger, der vender om til Gud, / men skrive til dem, at de skal holde sig fra besmittelse med afguder og fra utugt og fra kød af kvalte dyr og fra blod. / For Moses har fra gammel tid sine forkyndere i alle byer og læses op i synagogerne hver eneste sabbat.””

Jakob tilslutter sig Peters synspunkt vedrørende sagen, idet han gentager at ”Gud allerede har sørget for at skaffe sig et folk af hedninger for sit navn” (vers 14). Dernæst supplerer han med et ikke helt ordret citat fra Amos’ Bog kapitel 9 vers 11-12, hvor Herren profeterer, at Han vil genopbygge Davids faldne hytte, ”så at de øvrige mennesker kan søge Herren.” Efter således at have underbygget Peters indlæg ved hjælp af Skriften, foreslår han, at de udfærdiger et brev til de hedningekristne, hvori de formaner dem til blot at holde sig fra utugt, samt at undlade at spise afgudsofferkød, kød af kvalte dyr og blod.

Beretningen i Apostlenes Gerninger kapitel 15 fortsætter således, ”Så besluttede apostlene og de ældste sammen med hele menigheden at udvælge nogle af dens mænd og sende dem til Antiokia sammen med Paulus og Barnabas. Det blev Judas, der kaldtes Barsabbas, og Silas, som var ledende mænd blandt brødrene. / De fik denne skrivelse med: ”Apostlene og de ældste, jeres brødre, hilser vore brødre af hedensk herkomst i Antiokia og Syrien og Kilikien. / Vi har hørt, at der er kommet nogle fra os, som har forvirret jer og foruroliget jer med deres ord; men vi har ikke givet dem noget påbud. / Derfor har vi i enighed besluttet at udvælge nogle mænd og sende dem til jer sammen med vor kære Barnabas og Paulus. / Det er mænd, som har vovet deres liv for

vor Herre Jesu Kristi navn. / Vi sender altså Judas og Silas, for at de mundtligt kan fortælle jer det samme. / For Helligånden og vi har besluttet ikke at lægge nogen anden byrde på jer end dette nødvendige, / at I skal holde jer fra kød, der ofres til afguder, og fra blod og fra kød af kvalte dyr og fra utugt. Ved at holde jer fri af det handler I ret. Lev vel!” / Så blev de sendt af sted, og de kom til Antiokia, hvor de samlede hele menigheden og overrakte brevet. / Da de havde læst det, blev der glæde over denne formaning” (vers 22-31).

Paulus formaner galaterne

Efter i Galaterbrevet kapitel 2 vers 14b-21 at have omtalt sin forkyndelse henvendt til de jødekristne taler apostlen igen direkte til de hedningekristne. Han skriver således, *”Uforstandige galatere! Hvem har forhekset jer? Jesus Kristus er dog blevet aftegnet for øjnene af jer som den korsfæstede. / Dette ene vil jeg have at vide af jer: Fik I Ånden ved at gøre lovgerninger eller ved at høre i tro? / Er I så uforstandige? I begyndte dog i Ånden, vil I nu ende i kødelighed? / Er alt det sket med jer til ingen nytte – hvis det da virkelig var til ingen nytte? / Han, der giver jer Ånden og gør underværker blandt jer – gør han det, fordi I gjorde lovgerninger, eller fordi I hørte i tro?”* (Gal 3:1-5).

Paulus indleder med at minde om det centrale i evangeliet, nemlig Jesu Kristi stedfortrædende død og opstandelse. Og han bebrejder galaterne, at de tilsyneladende har glemt betydningen af denne sandhed og ladet sig overtale til at overholde nogle af Lovens forskrifter. Derefter sammenligner han på ny de to modsatrettede principper ”tro” og ”lovgerninger”. Først spørger han sine læsere, om de blev født på ny og fik ”Ånden” ved at gøre lovgerninger eller ved at tro det budskab, der blev forkyndt. Apostlen besvarer selv indirekte spørgsmålet, idet han siger, ”I begyndte dog i Ånden, vil I nu ende i kødelighed?” Med denne udtalelse fokuserer han på de to forskellige kraftkilder, som er virksomme i forbindelse med henholdsvis tro og lovgerninger. Og ud fra vers 2-3 kan vi fastslå, at det at ”tro” er ensbetydende med at leve i kraft af Ånden, mens ”lovgerninger” udføres i kraft af kødet.

Der står videre i vers 6, *"Det er som med Abraham: "Han troede Gud, og det blev regnet ham til retfærdighed."* Dette udsagn vedrører ikke Abrahams udvælgelse. Gud åbenbarede sig ikke for patriarken, fordi han havde gjort sig fortjent til det, men Han handlede udelukkende på grundlag af sin egen viljes beslutning. Udvalgelsen var ikke betinget af tro fra Abrahams side. Hans tro opstod først efter, at Herren havde åbenbaret sig for ham. Så den "retfærdighed", som patriarken opnåede ved tro på Gud, må være identisk med Guds standard for et menneskes livsførelse. Denne antagelse bekræftes af 1 Mos 26:5, hvoraf det fremgår, at Gud lovede Abraham, at alle jordens folk skulle velsignes i hans afkom, *fordi* han adlød Ham og holdt hans bud, befalinger og love. Og den omstændighed, at Paulus sidestiller den retfærdighed, patriarken tilegnede sig ved tro, med den retfærdighed, som de troende under den Nye pagt forventes at besidde, godtgør, at der også i det sidstnævnte tilfælde er tale om retfærdig livsførelse.

"I dig skal alle folkeslagene velsignes"

I forlængelse af den ovennævnte formaning (Gal 3:1-5) begrundet apostlen sit eget teologiske standpunkt ud fra nogle udvalgte skriftsteder i det Gamle testamente. Paulus' undervisning i Gal 3:7-4:31 kan sammenfattes på den følgende måde.

Guds frelsesplan hviler på dette løfte til Abraham, *"I dig skal alle folkeslagene velsignes"* (Gal 3:8). Løftet om velsignelse blev givet til Abraham "og til hans afkom", som er "Kristus" (Gal 3:16). Og gennem Kristus er både jøder og hedninger omfattet af løftet (Gal 3:14). Velsignelsen består i de privilegier, som er indeholdt i den Nye pagt. Det vil primært sige barnekår hos Gud ved den nye fødsel. Apostlen skriver således til menigheden i Galatien, som bestod af både jødekristerne og hedningekristerne, *"For I er alle Guds børn ved troen, i Kristus Jesus"* (Gal 3:26). Og han tilføjer i Gal 4:26, "Men det himmelske Jerusalem er frit, og det er vor moder." De genfødte er med andre ord himlens børn.

Velsignelsen indebærer imidlertid også, at de hellige bliver kandidater til at arve sammen med Kristus. I Gal 3:27-29 står

der, *"Alle I, der er døbt til Kristus, har jo ikklædt jer Kristus. / Her kommer det ikke an på at være jøde eller græker, på at være træl eller fri, på at være mand og kvinde, for I er alle én i Kristus Jesus, / og hører I Kristus til, er I også Abrahams afkom, arvinger i kraft af Guds løfte."* Denne sandhed omtales også i Gal 4:7, hvor det hedder, *"Og er du barn, har Gud også gjort dig til arving."*

Der går således en direkte linje fra Abraham til Kristus. Firehundrede og tredive år efter at Abraham havde fået løftet og frem til Kristi komme, blev Israel ganske vist underlagt Mose-loven, men kun som en midlertidig ordning. Formålet var at give Guds folk en rettesnor med hensyn til livsførelse. Paulus kalder Loven en "opdrager" (Gal 3:24), og han forklarer, at den blev føjet til "for overtrædelsernes skyld" (Gal 3:19). Men de gerninger, som Loven foreskrev, var ikke udtryk for Guds fuldkomne standard for retfærdighed. Og apostlen slår fast, at de lovtro jøder, der levede under den Gamle pagt, ikke skal få del i den samme arv, som de lydige genfødte, der har levet under den Nye pagt (Gal 4:30).

De mennesker, både jøder og hedninger, som levede under den Gamle pagt, er ifølge løftet til Abraham bestemt til at få del i den Nye pagts velsignelser. Men de pågældende var alligevel "umyndige" og trælle "af verdens magter" (Gal 4:3), altså magtesløse i forhold til at leve op til Guds standard for livsførelse, fordi løftet endnu ikke var indfriet.

Det evangelium, Paulus forkyndte, lyder således: *"Kristus har løskøbt os fra lovens forbandelse ved selv at blive en forbandelse for vor skyld – der står jo skrevet: "Forbandet er enhver, der hænger på et træ" – / for at velsignelsen til Abraham kunne nå ud til hedningerne i Kristus Jesus, og vi ved troen kunne få Ånden, der var lovet os"* (Gal 3:13-14). Med disse vers henviser apostlen til den nye fødsel og de efterfølgende barnekår. Og i Gal 4:4-7 tilføjer han, *"Men da tidens fylde kom, sendte Gud sin søn, født af en kvinde, født under loven, / for at han skulle løskøbe dem, der var under loven, for at vi skulle få barnekår. / Og fordi I er børn, har Gud sendt sin søns ånd i vore hjerter, og den råber: Abba, fader! / Så er du da ikke længere træl, men barn. Og er du barn,*

har Gud også gjort dig til arving.” Her påpeger Paulus, at som Guds børn har vi også fået mulighed for at få del i den arv, som er knyttet til den Nye pagt.

Hvori består arven? I Gal 5:13 bruger apostlen udtrykket at ”arve Guds rig”. Vi kan derfor fastslå, at det at arve er ensbetydende med at få del Riget. Nærmere betegnet at regere med Kristus i Tusindårsriget. Denne forståelse vedrørende arven bekræftes i Gal 6:7-8, hvor der står, ”Far ikke vild! Gud lader sig ikke spotte. Hvad et menneske sår, skal det også høste: / Den, der sår i kødet, skal høste fordærv af sit kød, og den, der sår i Ånden, skal høste *evigt liv* af Ånden.” Det er således tidligere, i afsnittet om Kristi domstol, blevet godtgjort, at udtrykket ”evigt liv” er synonymt med det privilegium at få del i Himmeriget.

Princippet for kristen livsførelse

Med udgangspunkt i den undervisning, som er refereret i det ovenstående, fortsætter Paulus med at formane sine hedningekristne læsere. Han skriver følgende i Gal 5:1-6, ”*Til den frihed har Kristus befriet os. Stå derfor fast, og lad jer ikke atter tvinge under trælleåg! / Se, jeg, Paulus, siger jer, at hvis I lader jer omskære, vil Kristus intet gavne jer. / Jeg vidner igen, at enhver, som lader sig omskære, er forpligtet til at holde hele loven. / I er afskåret fra Kristus, I der søger at blive retfærdige ved loven. I er faldet ud af nåden. / For af tro forventer vi ved Ånden det håb, som retfærdigheden giver. / For i Kristus Jesus gør det hverken fra eller til, om man er omskåret eller ej, men det gør tro, virksom i kærlighed.*”

Apostlen indleder med at konkludere, at Kristus har løskøbt de hellige, så de frit kan tjene Gud! Og han advarer hedningerne mod at lade sig tvinge til at trælle under Loven. Det fremgår af de efterfølgende vers, at det afgørende er, hvorvidt de genfødte er ”i Kristus” erfaringsmæssigt eller ej. At være ”i Kristus” erfaringsmæssigt er ensbetydende med at have samme liv og samme vilje som Kristus. Det vil med andre ord sige at leve i kraft af det guddommelige liv og praktisere en retfærdig livsførelse i overensstemmelse med Guds vilje.

Galaterbrevets forfatter slår således fast, at hvis de hedningekristne lader sig omskære, ”vil Kristus intet gavne” dem. For ”enhver, som lader sig omskære, er forpligtet til at holde hele loven.” Og de, der ”søger at blive retfærdige ved loven”, er ”afskåret fra Kristus”. De er ”faldet ud af nåden”. Det betyder naturligvis ikke, at de pågældende ikke længere er Guds børn. Den omstændighed, at en hedningekristen lader sig omskære, resulterer ikke i, at vedkommendes genfødsel bliver annulleret. Det betyder derimod, at den troende ikke længere er ”i Kristus” erfaringsmæssigt. Og derfor har han eller hun ikke mulighed for at praktisere en livsførelse, der lever op til den standard for retfærdighed, som er gældende under den Nye pagt. For de genfødte, jøder såvel som hedninger, der *er* ”i Kristus” erfaringsmæssigt, har det imidlertid ingen betydning, om de før deres omvendelse blev omskåret eller ej.

Endelig formulerer Paulus i én sætning princippet for kristen livsførelse, idet han siger, *”For af tro forventer vi ved Ånden det håb, som retfærdigheden giver”* (vers 5). Ved tro på Kristus og i kraft af Ånden, det vil sige det guddommelige liv, har vi mulighed for at opnå en retfærdighed, i form af livsførelse, der lever op til Guds standard. Og i den grad det sker, har vi også lov til at forvente, at vort håb om at få del i arven vil gå i opfyldelse. Den tro, der her tales om, er altså ikke en indre overbevisning om åndelige sandheder, men derimod ”tro, virksom i kærlighed.” Det er således tro omsat i handling.

Om tro og gerninger

Jakob, Herrens bror, skriver i sit brev til de jødekristne, som boede udenfor Israels grænser, disse formanende ord, *”Aflæg derfor al urenhed og al den megen ondskab, og tag med sagtomdighed imod det ord, som er indplantet i jer, og som kan frelse jeres sjæle. / Vær ordets gørere, ikke blot dets hørere, ellers bedrager I jer selv. / Den, der er ordets hører, men ikke dets gører, ligner en, som betragter sit eget ansigt i et spejl: / Han betragter nok sig selv, men går bort og har straks glemt, hvordan han så ud. / Men*

den, der fordyber sig i *frihedens fuldkomne lov* og bliver ved den og ikke er en glemsom hører, men en gerningens gører, han skal være salig ved det, han gør" (Jak 1:21-25).

Ordet "frelse" i vers 21 refererer ikke til menneskets ånds frelse, det vil sige den nye fødsel. Der er derimod tale om sjælens frelse. Det "ord", der er indplantet i de hellige, og som de må tage imod for at opnå deres sjæles frelse, er Skriftens formaninger vedrørende discipelskab. Og at tage imod ordet med sagtomdighed er ensbetydende med at *adlyde* ordet. Opfordringen til at være "ordets gørere, ikke blot dets hørere" viser da også med al ønskelig tydelighed, at afsnittet handler om kristen livsførelse.

I vers 25 henviser Jakob til den lov, som gælder under den Nye pagt, nemlig "frihedens fuldkomne lov". At være underlagt denne lov er et stort privilegium, men det indebærer samtidig en betydelig forpligtelse for de troende. Det er således op til det enkelte menneske, på grundlag af Skriften og under Helligåndens vejledning, selv at afgøre, hvad der er rigtigt at gøre i enhver given situation. Vel vidende at vi alle engang vil blive stillet til regnskab for vore gerninger, eller eventuelt mangel på samme.

Vi læser videre i Jakobs Brev kapitel 2 vers 14-26, "*Hvad nytter det, mine brødre, hvis et menneske siger, han har tro, men ikke har gerninger? Kan den tro måske frelse ham? / Hvis en broder eller søster ikke har tøj at tage på og mangler det daglige brød, / og en af jer så siger til dem: "Gå bort med fred, sørg for at klæde jer varmt på og spise godt," men ikke giver dem, hvad legemet har brug for, hvad nytter det så? / Sådan er det også med troen: i sig selv, uden gerninger, er den død. / Nogen vil indvende: "Én har tro, en anden har gerninger." Vis mig da din tro uden gerninger, så skal jeg med mine gerninger vise dig min tro. / Du tror, at Gud er én; det gør du ret i. Det tror de onde ånder også – og skælver. /*

Tåbelige menneske, ønsker du bevis på, at tro uden gerninger er ufrugtbar? / Blev vor fader Abraham ikke gjort retfærdig af gerninger, da han bragte sin søn Isak som offer på alteret? / Som du ser, virkede troen sammen med hans gerninger, og det var af gerningerne, hans tro blev fuldkommen. / Dermed gik det

skriftord i opfyldelse, som lyder: ”Abraham troede Gud, og det blev regnet ham til retfærdighed,” og han blev kaldt Guds ven. / *I ser altså, at mennesket bliver gjort retfærdigt af gerninger, og ikke af tro alene.* / Blev skøgen Rahab ikke ligeledes gjort retfærdig af gerninger, da hun modtog sendebudene og lod dem slippe bort ad en anden vej? / For en tro uden gerninger er lige så død som et legeme uden åndedræt.”

Begrebet tro omfatter flere forskellige aspekter af kristenlivet. Tro er først og fremmest betegnelsen for den *erkendelse*, der opstår hos et menneske, når vedkommende får en åbenbaring af en åndelig sandhed. Den slags tro er virksom i forbindelse med menneskers omvendelse og genfødsel. Men i andre sammenhænge er tro på Gud synonymt med *lydighed* imod Ham. Da er der tale om, at de helliges tro kommer til udtryk i form af retfærdig livsførelse i overensstemmelse med Guds standard. Det er tydeligt, at det er det sidstnævnte aspekt af troen, som Jakob har i tankerne i det ovenstående citat.

Der er ifølge det Nye testamente ikke noget modsætningsforhold mellem tro og gerninger. Tværtimod, tro og livsførelse hører uløseligt sammen. Den tro, der frelser en kristens sjæl fra vreden og giver adgang til Himmeriget er ikke en passiv tro. Det er derimod tro omsat i handling. Det er netop, hvad Jakob giver udtryk for gennem de følgende spørgsmål, ”Hvad nytter det, mine brødre, hvis et menneske siger, han har tro, men ikke har gerninger? Kan den tro måske frelse ham?” (vers 14). At tro på Guds eksistens og hans suverænitet er ikke tilstrækkeligt. Det er den klare holdning bag udtalelsen i vers 19, hvor der står, ”Du tror, at Gud er én; det gør du ret i. Det gør de onde ånder også – og skælver.”

Jakobs tilkendegivelser er ikke til at tage fejl af. I vers 17 skriver han, ”Sådan er det også med troen: i sig selv, uden gerninger, er den død.” Og han tilføjer senere, ”Tåbelige menneske, ønsker du bevis på at tro uden gerninger er ufrugtbar?” (vers 20). Der bliver altså slået fast, at tro uden gerninger er død og ufrugtbar! Derefter minder Jakob sine læsere om Abraham, idet han fremhæver, at for patriarkens vedkommende ”*virkede troen*

sammen med hans gerninger, og det var af gerningerne, hans tro blev fuldkommen” (vers 22). Pointen er den, at en kristens tro først bliver fuldkommen, når den omsættes i handling.

Konklusionen på Jakobs undervisning finder vi i vers 24, og den lyder således, ”I ser altså, at mennesket bliver gjort retfærdigt af gerninger, og ikke af tro alene.”

Den opmærksomme læser vil have lagt mærke til, at Jakob og Paulus i henholdsvis Jak 2:23 og Gal 3:6 bruger det samme skriftsted om Abraham i deres argumentation. Det drejer sig om 1 Mos 15:6, hvor der står, ”Abram troede Herren, og han regnede ham det til retfærdighed.” En hurtig gennemlæsning af de pågældende afsnit kan give det indtryk, at de to brevskrivere tolker dette citat vidt forskelligt, idet Jakob skriver, at et menneske bliver gjort retfærdigt af gerninger, mens Paulus siger, at et menneske bliver retfærdiggjort af tro.

Der er imidlertid ikke tale om en selvmodsigelse i Skriften. Det er vigtigt at gøre sig klart, at temaet i Galaterbrevet er troens frie gerninger kontra lovgerninger, mens temaet i Jakobs Brev er passiv tro kontra tro omsat i gerninger. Paulus bruger citatet som argument for, at det er gerninger udført ifølge frihedens fuldkomne lov (Gal 5:1), og ikke lovgerninger, der har Guds velbehag. Jakob fremhæver også frihedens fuldkomne lov, og under henvisning til citatet påpeger han, at tro uden gerninger er død og ufrugtbar.

Paulus og Jakob er således enige om, at det er frihedens fuldkomne lov, som gælder under den Nye pagt. Paulus' ærinde er at forklare de hedningekristne, at de ikke behøver at lade sig omskære og gøre lovgerninger for at blive frelst. Mens Jakobs ærinde er at minde de jødekristne om, at tro uden gerninger er ufrugtbar, og derfor ikke i stand til at frelse en kristens sjæl i forhold til Himmeriget. Det er derfor en misforståelse at tro, at Paulus plæderer for tro uden gerninger. Det gør han på ingen måde, tværtimod!

Det Nye testamente fordømmer altså både ”lovgerninger” og ”tro uden gerninger”. Og det samstemmende vidnesbyrd fra alle forfatterne til de forskellige breve er, at en retfærdig livsførelse ved tro på Jesus Kristus er en forudsætning for, at en kristen kan få del i det evige liv i den kommende tidsalder.

I dag er der vel stort set ingen kristne, der ønsker at praktisere ”lovgerninger” i bogstavelig forstand, hvorimod ”tro uden gerninger” er et udbredt problem, især blandt protestantiske kristne. Der er således ingen tvivl om, at Jakobs budskab til de hellige uden sammenligning er det mest relevante for kristenheden i vor samtid.

”Livets ord”

Hovedtemaet i Johannes’ Første Brev er kristen livsførelse. Apostlen indleder sine formaninger på denne måde, *”Det, som var fra begyndelsen, det, som vi har hørt, det, som vi har set med vore øjne, det, som vi betragtede og vore hænder rørte ved: livets ord / – og livet blev åbenbaret, og vi har set det og vidner om det og forkynnder jer det evige liv, som var hos Faderen og blev åbenbaret for os – / det, som vi har set og hørt, forkynnder vi også for jer, for at også I kan have fællesskab med os; og vort fællesskab er med Faderen og med hans søn, Jesus Kristus. / Dette skriver vi, for at vor glæde kan være fuldkommen”* (1 Joh 1:1-4).

Det er Johannes’ vidnesbyrd, at Kristus er ”livet” og ”det evige liv”. Han er det guddommelige liv, som tager bolig i et menneske i forbindelse med den nye fødsel. Og de mennesker, der lever i kraft af Kristi opstandelsesliv, skal gå ind til livet i den kommende tidsalder. Apostlen forkynnder dette budskab, for at de hellige må bevare fællesskabet med Faderen og Jesus Kristus.

Fællesskabet med Faderen og fællesskabet med Kristus er to sider af samme sag, og gennem brevet omtaler Johannes skiftevis de to aspekter af vort gudsforhold. Men med henblik på at fremme forståelsen af apostlens undervisning, vil de passager, der omhandler forholdet til henholdsvis Faderen og Kristus, i det følgende blive gennemgået adskilt.

Fællesskabet med Faderen

I 1 Joh 4:9-10 gør apostlen rede for, hvad der er grundlaget for vort fællesskab med Faderen. Der står, *"Derved er Guds kærlighed blevet åbenbaret blandt os: at Gud har sendt sin enbårne søn til verden, for at vi skal leve ved ham. / Deri består kærligheden: ikke i at vi har elsket Gud, men i at han har elsket os og sendt sin søn som et sonoffer for vore synder."* Vort forhold til Faderen bygger således på Kristi sonoffer for vore synder. Og det er Guds vilje, at de troende, efter at have modtaget syndernes forladelse, skal leve et nyt liv ved Ham. Det sidstnævnte er muligt takket være den nye fødsel. Johannes refererer netop til genfødslen, når han i kapitel 5 vers 1a skriver, *"Enhver, som tror, at Jesus er Kristus, er født af Gud."*

Apostlen afslutter brevet med at minde sine læsere om de privilegier, som er blevet de hellige til del i Kristus. Vi læser følgende, *"Men vi ved, at Guds søn er kommet, og at han har givet os forstand, så vi kan kende ham, som er den Sande; og vi er i den Sande, i hans søn, Jesus Kristus. Han er den sande Gud og det evige liv"* (1 Joh 5:20). Udtrykket "den Sande" refererer til Faderen. Den sidste sætning, "Han er den sande Gud og det evige liv", viser derimod tilbage til "Jesus Kristus". Vi har altså fået åbenbaring om Faderen, og vi er i Ham, begge dele gennem hans søn Jesus Kristus, som selv er en del af Treenigheden.

Hvad fordrer Faderen da af sine børn under den Nye pagt? Svaret findes i 1 Joh 3:23-24a, og det lyder således, *"Og dette er hans bud, at vi skal tro på hans søns, Jesu Kristi, navn og elske hinanden, som han har påbudt os. / Den, der holder hans bud, bliver i Gud og Gud i ham."* Guds befaling til os er altså, at vi skal leve i troen på Kristus og elske hinanden. For erfaringsmæssigt at blive "i Gud", og Gud "i ham", må et genfødt menneske desuden praktisere generel lydighed mod Gud. Dette forhold bekræftes af følgende udsagn, *"For dette er kærligheden til Gud: at vi holder hans bud; og hans bud er ikke tunge"* (1 Joh 5:3).

I sit brev omtaler Johannes imidlertid nogle specifikke områder, hvor vor livsførelse må være i overensstemmelse med Guds

vilje, hvis vi som kristne ønsker at bevare vort fællesskab med Faderen intakt. Det første, han nævner, er vort forhold til syndige handlinger. Der står i 1 Joh 1:5-10, *"Og dette er det budskab, som vi har hørt af ham og bringer videre til jer: Gud er lys, og der er intet mørke i ham. / Hvis vi siger, at vi har fællesskab med ham, men vandrer i mørket, lyver vi og gør ikke sandheden. / Men hvis vi vandrer i lyset, ligesom han er i lyset, har vi fællesskab med hinanden, og Jesu, hans søns, blod renses os for al synd. / Hvis vi siger, at vi ikke har synd, fører vi os selv på vildspor, og sandheden er ikke i os. / Hvis vi bekender vore synder, er han trofast og retfærdig, så han tilgiver os vore synder og renses os for al uretfærdighed. / Hvis vi siger, at vi ikke har syndet, gør vi ham til en løgner, og hans ord er ikke i os."*

Et menneske, der er født på ny, vil fortsat falde i synd. Kristus har sonet al synd i hele verden én gang for alle, og ved hans blod er vi til stadighed rene over for vor himmelske Fader. Men når Helligånden gør os opmærksom på, at vi har begået en syndig handling, vil bevidstheden om denne synd udgøre en blokering i vort forhold til Faderen. Dette kommer til udtryk ved, at vi mister frimodigheden i vort åndelige liv. For at bevare fællesskabet med Faderen må vi derfor bekende vor synd. Det at "vandre i lyset" er ensbetydende med, at "vi bekender vore synder", hver gang vi bliver bevidst om synd i vore liv. Og når "vi bekender vore synder, er han trofast og retfærdig, så han tilgiver os vore synder og renses os for al uretfærdighed" (vers 9). Den, der bekender sin synd, vil erfare, at hans besmittede samvittighed bliver renset, og at han genvinder frimodigheden i sit gudsforhold.

I kapitel 2 vers 1-2 tilføjer apostlen, *"Mine børn, dette skriver jeg til jer, for at I ikke skal synde. Men hvis nogen synder, har vi en talsmand hos Faderen, Jesus Kristus, den retfærdige; / han er et sonoffer for vore synder, og ikke blot for vore, men for hele verdens synder."* Kristus er altså ikke alene død og opstanden for vor skyld, men Han gør også tjeneste som vor mellemmand over for Faderen i Himlen!

Ifølge Johannes er der et andet aspekt vedrørende vor livsførelse, som kan hindre vort fællesskab med Faderen, nemlig vort forhold til verden. Han formaner de hellige på følgende måde, *”Elsk ikke verden og heller ikke det, som er i verden. Hvis nogen elsker verden, er Faderens kærlighed ikke i ham; / for alt det, som er i verden, kødets lyst og øjnenes lyst og pral med jordisk gods, er ikke af Faderen, men af verden. / Og verden og dens begær går til grunde, men den, der gør Guds vilje, bliver til evig tid”* (1 Joh 2:15-17).

Det nytestamentlige begreb ”verden” er en betegnelse for den åndelige magtstruktur og det værdisystem, der gennemsyrrer hele samfundet, og som er underlagt Djævelens herredømme (1 Joh 5:19). Denne åndelige magtstruktur og dette værdisystem, som opretholdes gennem dæmoners aktivitet på jorden, er kendetegnet ved på alle måder at være i opposition til Faderen. Verden og Faderen er i et direkte modsætningsforhold. Så en kristen, der elsker ”det, som er i verden, kødets lyst og øjnenes lyst og pral med jordisk gods” har ingen frimodighed over for Faderen. Det er derfor vigtigt, at vi handler ud fra rene motiver, når vi færdes i verden i forbindelse med de gøremål, som er en naturlig del af menneskelivet. Og vi bør tage os i agt, således at vi ikke går på kompromis med Guds riges værdier i vor omgang med ikke-kristne mennesker. Apostlen skriver imidlertid disse opmuntrende ord til de hellige, i kapitel 5 vers 4-5, *”For alt, hvad der er født af Gud, overvinder verden; og den sejr, som har overvundet verden, er vor tro. / Og hvem andre kan overvinde verden end den, som tror, at Jesus er Guds søn?”*

Johannes peger på et tredje punkt angående en kristens livsførelse, som også må være i overensstemmelse med Guds vilje, hvis han eller hun vil bevare fællesskabet med Faderen. Det drejer sig om vort forhold til ”brødrene”, det vil sige den lokale menighed. Vi finder et længere afsnit om dette emne i apostlens første brev kapitel 3. Her indleder han sin undervisning på følgende måde, *”For dette er det budskab, I har hørt fra begyndelsen: Vi skal elske hinanden / og ikke være som Kain, der var af den Onde*

og slog sin bror ihjel. Og hvorfor slog han ham ihjel? Fordi hans gerninger var onde, men hans brors retfærdige. / I må ikke undre jer, brødre, hvis verden hader jer. / Vi ved, at vi er gået over fra døden til livet; for vi elsker brødrene. Den, der ikke elsker, bliver i døden. / Enhver, som hader sin broder, er en morder, og I ved, at ingen morder har evigt liv i sig” (vers 11-15).

Udtrykket at gå ”over fra døden til livet” i vers 14 refererer til den nye fødsel. Johannes slår således fast, at vor kærlighed til brødrene er et bevis på, at vi er født på ny. Dette er tilfældet, fordi kærligheden til brødrene er af guddommelig oprindelse. Det fremhæves også i 1 Joh 4:7, hvor der står, *”Mine kære, lad os elske hinanden, for kærligheden er af Gud, og enhver, som elsker, er født af Gud og kender Gud.”* Senere i kapitel 4 gør apostlen opmærksom på, at kærlighed til Gud og kærlighed til brødrene er to uadskillelige størrelser, idet han skriver, *”Hvis nogen siger: ”Jeg elsker Gud,” men hader sin broder, er han en løgner; for den, der ikke elsker sin broder, som han har set, kan ikke elske Gud, som han ikke har set. / Og dette bud har vi fra ham: Den, der elsker Gud, skal også elske sin broder”* (vers 20-21).

Der er altså en stående befaling til de kristne om at elske hinanden. Og i det førnævnte afsnit bliver vi som læsere advaret mod at være som Kain, der hadede sin broder for hans retfærdige livsførelse, fordi hans egne gerninger var onde. En kristen, hvis livsførelse ikke er i overensstemmelse med Guds vilje, vil uvilkårligt forsøge at undgå de helliges fællesskab, fordi han her vil føle sig afsløret. Men den, som praktiserer en livsførelse, der har Guds velbehag, vil naturligt føle sig hjemme blandt brødrene, og derfor vil han opsøge fællesskabet.

Johannes fortsætter sin undervisning i kapitel 3 på følgende måde, *”Derpå kender vi kærligheden: at han satte sit liv til for os; så skylder også vi at sætte livet til for brødrene. / Den, der har jordisk gods og ser sin broder lide nød, men lukker sit hjerte for ham – hvorledes kan Guds kærlighed blive i ham? / Kære børn, lad os ikke elske med ord eller tunge, men i gerning og sandhed. / Deraf kan vi vide, at vi er af sandheden, og over for ham kan vi*

bringe vort hjerte til ro, / hvad end vort hjerte fordømmer os for; thi Gud er større end vort hjerte og kender alt. / Mine kære, hvis vort hjerte ikke fordømmer os, har vi frimodighed over for Gud, / og hvad vi end beder om, får vi af ham, fordi vi holder hans bud og gør det, som behager ham” (vers 16-22).

Det er tydeligt, at der ikke er tale om følelser, men om kærlighed, som kommer til udtryk i form af fysisk og materiel omsorg. Apostlen opfordrer således de troende til at elske ”i gerning og sandhed”. Og når vi praktiserer den slags kærlighed, da vil vort hjerte ikke fordømme os, og derfor vil vi have ”frimodighed over for Gud”.

Der står desuden i 1 Joh 4:11-12 om de kristnes indbyrdes kærlighed, ”*Mine kære, når Gud har elsket os således, skylder vi også at elske hinanden. / Ingen har nogen sinde set Gud, men hvis vi elsker hinanden, bliver Gud i os, og hans kærlighed er fuldendt i os.*” Det fremgår af dette udsagn, at Guds kærlighed, som Han har vist os gennem sin søn, først er blevet gjort fuldkommen i os, når vi elsker hinanden.

Vi må konkludere, at den enkelte genfødtes livsførelse får konsekvenser for hans eller hendes forhold til Faderen. Det fjerde og sidste punkt, som Johannes fokuserer på i den forbindelse sammenfatter de tre forudgående punkter. Det allervigtigste for, at vi som Guds børn kan have frimodighed over for Faderen, er således at være ”i Kristus” erfaringsmæssigt. Hvilket indebærer, at vi lever i kraft af det guddommelige liv i lydighed mod Kristus.

Apostlen advarer derfor sine læsere mod tilstedeværelsen af såkaldte ”antikrister” i de lokale menigheder, det vil sige mennesker, som netop var kendetegnet ved, at de ikke forkyndte evangeliet om Kristus. Vi læser disse ord i 1 Joh 2:20-24, ”*Men I er blevet salvet af den Hellige og har alle kundskab. / Jeg skriver ikke til jer, at I ikke kender sandheden, men at I kender den og ved, at ingen løgn kommer af sandheden. / Hvem er en løgner, om ikke den, der benægter, at Jesus er Kristus? Antikrist er den, der fornægter Faderen og Sønnen. / Enhver, som fornægter Sønnen,*

har heller ikke Faderen. Den, der bekender Sønnen, har også Faderen. / I skal lade det, I har hørt fra begyndelsen, blive i jer. Hvis det, I har hørt fra begyndelsen, bliver i jer, vil også I blive i Sønnen og i Faderen.”

Denne formaning er adresseret til mennesker, som er ”blevet salvet af den Hellige” og har fået ”kundskab” om sandheden, nemlig budskabet om at Jesus er Kristus! Men for at de pågældende kunne opretholde fællesskabet med Sønnen og dermed også med Faderen, tilskynder Johannes dem indtrængende til at lade alt det, de havde hørt fra begyndelsen, ”blive” i sig. Det er således en opfordring, der er aktuel for enhver kristen.

Fællesskabet med Kristus

Vi har barnekår hos Faderen alene på grundlag af Kristi stedfortrædende død og opstandelse. Der er intet, vi kan gøre yderligere for at forbedre vores stilling over for vor himmelske Fader. Det er fuldbragt! Det afgørende i vort forhold til Faderen er, at vi lever på en sådan måde, at vi kan bevare vor frimodighed over for Ham.

Det forholder sig imidlertid anderledes med vort forhold til Kristus. Han er Herre, og vi er hans disciple. Vor tro på Kristus bør komme til udtryk ved, at vi gennem vor livsførelse opbygger en retfærdighed efter den Nye pagts standard. Det er kun muligt, når vi lever i kraft af Kristi opstandelsesliv, som har taget bolig i vor ånd ved den nye fødsel. På dommens dag skal vi alle over for Ham stå til regnskab for vore gerninger. Og da vil det blive afgjort, hvem der er værdige, og hvem der ikke er værdige, til at få del i det evige liv, det vil sige Tusindårsriget.

Det er Kristus, som apostlen taler om, når han i 1 Joh 2:28-29 skriver, *”Og nu, kære børn, bliv i ham, for at vi kan have frimodighed, når han åbenbares, og ikke skal stå med skam over for ham ved hans genkomst. / Når I ved, at han er retfærdig, forstår I, at enhver, som gør retfærdigheden, er født af ham.”* Der er i særdeleshed to betydningsbærende udtryk i disse vers, nemlig at ”blive i ham” og at ”gøre retfærdigheden”. Som hyrde for Guds

hjord er Johannes bevidst om, at han er medansvarlig for de helliges åndelige tilstand, og derfor formaner han dem til at blive i Kristus. Og derefter belærer han dem om, at det at blive i Kristus erfaringsmæssigt er ensbetydende med at gøre retfærdigheden.

Der står videre i 1 Joh 3:1-3, *"Se, hvor stor kærlighed Faderen har vist os, at vi kaldes Guds børn, og vi er det! Derfor kender verden ikke os, fordi den ikke kender ham. / Mine kære, vi er Guds børn nu, og det er endnu ikke åbenbaret, hvad vi skal blive. Vi ved, at når han åbenbares, skal vi blive ligesom han, for vi skal se ham, som han er. / Enhver, som har dette håb til ham, renser sig selv, ligesom han er ren."* Johannes fastslår, at vi allerede er Guds børn takket være den kærlighed, som Faderen har vist os i Kristus. Derefter pointerer han, at det endnu ikke er blevet åbenbaret, hvad vi engang skal blive. Det er en kendt sag, at vi alle vil blive iklædt et opstandelseslegeme, så det, som ifølge apostlen endnu ikke er åbenbaret, må være den enkelte kristnes position i den kommende tidsalder. Nærmere betegnet om vi vil få del i Himmeriget, eller om vi vil blive kastet i Gehenna. Det kristne "håb" består i ved opstandelsen at "blive ligesom ham", nemlig Kristus. Og enhver, der nærer dette håb, må stræbe efter at gøre fremgang med hensyn til renfærdig livsførelse.

Johannes fortsætter sin formaning med disse ord, *"Enhver, som gør synden, begår også lovbrud, for synd er lovbrud. / I ved, at han blev åbenbaret for at bære vore synder, og der er ikke synd i ham. / Enhver, som bliver i ham, synder ikke; enhver, som synder, har ikke set ham og kender ham ikke. / Kære børn, lad ingen føre jer vild. Den, der gør retfærdigheden, er retfærdig, ligesom han er retfærdig. / Den, der gør synden, er af Djævelen, for Djævelen har syndet fra begyndelsen. Derfor blev Guds søn åbenbaret: for at tilintetgøre Djævelens gerninger. / Enhver, som er født af Gud, gør ikke synd; for Guds sæd bliver i ham, og han kan ikke synde, fordi han er født af Gud. / Derved bliver det åbenbart, hvem der er Guds børn, og hvem der er Djævelens børn: enhver, som ikke gør retfærdighed, er ikke af Gud, lige så lidt som den, der ikke elsker sin broder"* (1 Joh 3:4-10).

Temaet i dette skriftafsnit er ”at gøre synd” versus ”at gøre retfærdigheden”. Apostlen minder sine læsere om, at ”Djævelen har syndet fra begyndelsen” (vers 8), samt at Guds søn blev åbenbaret ”for at bære vore synder” (vers 5) og ”for at tilintetgøre Djævelens gerninger” (vers 8). Hvorefter han erklærer, at enhver, som er ”født af Gud” (vers 9) og ”bliver i ham” (vers 6) ikke gør synd, fordi Guds sæd, det vil sige det guddommelige liv, bliver i ham. En kristen *kan* altså ikke være ”i Kristus” erfaringsmæssigt og samtidig gøre synd. Johannes gør desuden gældende, at ”de, der gør synden”, ikke har set Kristus og ikke kender Ham (vers 6). De har med andre ord endnu ikke fået en fuld åbenbaring af Kristus. De pågældende er ”af Djævelen” (vers 8) i den forstand, at de stadig lever i kraft af den gamle Adam, som allierede sig med Djævelen i forbindelse med syndefaldet. Og gennem deres livsførelse følger de stadig Djævelens eksempel.

Hovedbudskabet i apostlens redegørelse er dette: ”*Kære børn, lad ingen føre jer vild. Den, der gør retfærdigheden, er retfærdig, ligesom han er retfærdig*” (vers 7). Et retfærdigt menneske er altså kendetegnet ved, at han gør retfærdige gerninger. Det kan umiddelbart forekomme overraskende, at Johannes betegner en kristen, der ikke ”gør retfærdighed” og ikke ”elsker sin broder”, som et Djævelens barn (vers 10), men det er ikke desto mindre tilfældet. Formuleringen ”den, der ikke elsker sin broder” forudsætter nemlig, at den person, som forsømmer at elske, selv er et Guds barn. I modsat fald ville den anden jo ikke være hans broder. På grundlag af vers 10 kan vi således udlede, at det ydre kendetegn på, at et menneske er et Guds barn, er, at vedkommende gør retfærdighed og elsker brødrene.

Guds kærligheds fuldendelse i de hellige

Vi læser følgende i 1 Joh 2:3-6, ”*Og deraf kan vi vide, at vi kender ham: hvis vi holder hans bud. / Den, der siger; ”Jeg kender ham,” men ikke holder hans bud, er en løgner, og sandheden er ikke i ham; / men den, der holder fast ved hans ord, i ham er Guds kærlighed i sandhed fuldendt. Deraf ved vi, at vi er i ham. / Den,*

der siger, at han bliver i ham, skylder også selv at leve sådan, som han levede.”

Der er altså en nøje sammenhæng mellem virkelig at ”kende” Kristus og det at holde hans befalinger. Apostlen går så langt som til at sige, at den, der påstår, at han kender Jesus, men ikke holder hans bud, er en løgner. Ved den nye fødsel bliver et menneske taget ud af Adam og indpodet i Kristus. Men det er langt fra alle kristne, for hvem denne sandhed er en praktisk erfaring i deres livsførelse. De, der erfaringsmæssigt er ” i Kristus” og bliver i Ham, kan ifølge Johannes kendes på, at de lever sådan, som Han levede. Og først når lydighed mod Kristi ord bliver praktiseret, er ”Guds kærlighed i sandhed fuldendt” i den, som er født på ny.

Der står i Johannes’ Første Brev kapitel 4 vers 16-18, ”Og vi kender og tror på den kærlighed, som Gud har til os. Gud er kærlighed, og den, der bliver i kærligheden, bliver i Gud, og Gud bliver i ham. / Deri er kærligheden fuldendt i os: at vi har frimodighed på dommens dag; for som han er, er også vi i denne verden. Frygt findes ikke i kærligheden, / men den fuldkomne kærlighed fordriver frygten, for frygt er forbundet med straf, og den, der nærer frygt, er ikke fuldendt i kærligheden.”

Vi har som kristne fået kendskab til og er kommet til tro på den kærlighed, som Gud har demonstreret for os i Kristus. Og hvis vi lever vore liv på grundlag af Kristi stedfortrædende død og opstandelse og i lydighed mod Ham, bliver vi i Gud, og vi vil erfare, at Han bliver i os. Apostlen slår desuden fast, at hvis Guds kærlighed bliver fuldendt i os på denne måde, da vil vi på dommens dag have frimodighed over for Kristus. En forudsætning for, at vi kan have frimodighed over for Kristus på dommens dag er imidlertid, at ”som han er, er også vi i denne verden.”

Frygt for dommen er et tegn på, at Guds kærlighed endnu ikke er blevet fuldendt i den troende. Men når hensigten med den nye fødsel er fuldbyrdet i et menneske, nemlig at vedkommende praktiserer en retfærdighed efter den Nye pagts standard, da vil frygten for straf forsvinde. Den fuldkommengjorte kærlighed vil fordrive al frygt.

Johannes taler i 1 Joh 5:9-10 om, at Gud har vidnet om sin søn, hvorefter han fortsætter, *"Og dette er vidnesbyrdet, at Gud har givet os det evige liv, og det liv er i hans søn. / Den, der har Sønnen, har livet; den, der ikke har Guds søn, har ikke livet. / Dette har jeg skrevet til jer, der tror på Guds søns navn, for at I skal vide, at I har evigt liv"* (vers 11-13). Den, der bliver "i Kristus" erfaringsmæssigt, vil således ved Kristi domstol blive tilkendt andel i "det evige liv". Hvorimod den, som ikke bliver "i Kristus" vil gå glip af dette privilegium. Og ifølge vers 13 var apostlens bevæggrund for at skrive sit brev netop at opmuntre de hellige, hvis tro var af en sådan karakter, at de havde bevaret fællesskabet med Kristus, og minde dem om, at de ville kunne se frem til at gå ind til livet i den kommende tidsalder.

"I skal være hellige, for jeg er hellig"

Apostlen Peter fokuserer i sine breve også i høj grad på kristen livsførelse. Han indleder sit første brev således, *"Fra Peter, Jesu Kristi apostel. Til de udvalgte, der bor spredt som fremmede blandt andre folkeslag, i Pontus, Galatien, Kappadokien, provinsen Asien og Bitynien, / og som efter Gud Faders forudviden ved Åndens helligelse er udvalgt til at vise lydighed og blive bestænket med Jesu Kristi blod. Nåde og fred være med jer i stadig rigere mål!"* (1 Pet 1:1-2).

Peter skriver til mennesker bosiddende i det nuværende Tyrkiet, der var udvalgt til ved Åndens helligelse at blive bragt til omvendelse og blive rensset for deres synder ved Jesu blod. Disse mennesker var altså blevet født på ny på grundlag af Kristi stedfortrædende død og opstandelse. Apostlen fastslår senere, hvad hensigten med Kristi forsoning var. Vi læser i 1 Pet 3:18a, *"For også Kristus led én gang for menneskers synder, som retfærdig led han for uretfærdiges skyld for at føre jer til Gud."* Og i 1 Pet 2:24a står der om Kristus, *"På sit legeme bar han selv vore synder op på korset, for at vi, døde fra synden, skal leve for retfærdigheden."* Så ifølge Peter er der to hovedformål med Guds frelsesplan. Det første er at føre syndige mennesker til Faderen.

Det andet er at befri de pågældende fra syndens magt, og gøre det muligt for dem fremadrettet at leve for retfærdigheden.

Efter indledningen skriver apostlen følgende, *”Lovet være Gud, vor Herre Jesu Kristi fader, som i sin store barmhjertighed har genfødt os til et levende håb ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde, / til en uforgængelig og ukrænkelig og uvisnelig arv, der ligger gemt i himlene til jer, / som af Guds magt ved troen bevares til en frelse, der holdes rede til at åbenbares i den sidste tid. / Da skal I juble, skønt I nu en kort tid, hvis det skal være, må lide under prøvelser af mange slags, / for at jeres tro, der er mere værd end det forgængelige guld, der dog prøves i ild, kan stå sin prøve og blive til pris og herlighed og ære, når Jesus Kristus åbenbares. / Ham elsker I uden at have set ham, ham tror I på nu uden at se ham, men I skal juble med en uudsigelig, forklaret glæde, / når I kommer frem til troens mål, jeres sjæles frelse. ”* (1 Pet 1:3-9).

Det fremgår af disse vers, at de hellige er blevet ”genfødt” til et levende ”håb”. Håbet er rettet mod det privilegium at få del i en uforgængelig og uforkrænkelig ”arv”, der ligger gemt i Himlene. Det er åbenbart, at arven er identisk med den ”frelse”, som skal åbenbares i den sidste tid. Men en kristen må i afhængighed af ”Guds kraft” og ved ”troen” på Kristus ”bevares” som et åndeligt menneske for at være berettiget til at arve denne frelse. Det er altså ikke kun et spørgsmål om at have den rigtige trosbekendelse. Den tro, som Peter refererer til, er tro, der kommer til udtryk ved livsførelse. Troen bliver sammenlignet med guld, og pointen er den, at på samme måde som guld forædles gennem ild, sådan lutres de kristnes tro gennem prøvelser. Apostlen opfordrer således sine læsere til at glæde sig, hvis de skulle komme til at lide under forskellige slags prøvelser. Hvad er grunden til, at en kristen bør betragte prøvelser som noget positivt? Vi finder svaret hos Jakob, der siger, ”Mine brødre, I skal kun regne det for glæde, når I kommer ud for prøvelser af forskellige slags; / I ved jo, at når jeres tro prøves, skaber det udholdenhed. / Og udholdenheden skal føre til fuldendt værk, for at I kan være fuldkomne og helstøbte og ikke stå tilbage i noget” (Jak 1:2-4).

Gud tillader altså prøvelser i vore liv, fordi de er en katalysator for karakterdannelse. Den glæde, som Peter omtaler, gælder da også det, der er resultatet af prøvelserne. Det fremgår af vers 6-7, hvor opmuntringen lyder, *”Da skal I juble, skønt I nu en kort tid, hvis det skal være, må lide under prøvelser af mange slags, / for at jeres tro, der er mere værd end det forgængelige guld, der dog prøves i ild, kan stå sin prøve og blive til pris og herlighed og ære, når Jesus Kristus åbenbares.”* Hvis vi udholder de lidelser, som prøvelserne påfører os, da er det et udtryk for, at vores tro kan *”stå sin prøve”*, og derfor vil vi blive rigt belønnet, når Kristus engang skal åbenbares.

I vers 9 giver apostlen klart udtryk for, at for alle de genfødte er *”troens mål”* deres *”sjæles frelse”*, og det er underforstået, at en betingelse for at opnå dette er, at vores tro står sin prøve. Hvordan skal vi forstå udtrykket *”sjælens frelse”*? Hvad er det, en kristen skal frelses fra, og hvad skal han eller hun frelses til? Sjælens frelse omfatter to indbyrdes forbundne aspekter. Kortfattet kan det udtrykkes på følgende måde: Vi skal frelses erfaringsmæssigt fra Adam og *til* Kristus for derved at blive frelst fra Gehenna *til* Himmeriget. I forbindelse med dette liv refererer udtrykket til den proces, hvor de helliges gamle natur ændres, således at de gradvist får del i guddommelig natur. I forbindelse med den kommende tidsalder refererer udtrykket til det privilegium ved Kristi domstol at blive tildelt andel i Himmeriget.

Der står videre i 1 Pet 1:13-2:3, *”Vær derfor årvågne, gør sindet rede, bind op om lænderne, og sæt alt jeres håb til den nåde, der gives jer, når Jesus Kristus åbenbares. / Som lydige børn må I ikke tilpasse jer de lyster, som I før fulgte i jeres uvidenhed; / men ligesom han, der har kaldet jer, er hellig, skal også I være hellige i hele jeres livsførelse, / for der står skrevet: ”I skal være hellige, for jeg er hellig.” /*

Og når I påkalder ham som fader, der uden at gøre forskel på folk dømmer enhver efter hans gerning, skal I leve i guds frygt, så længe I er udlændinge her. / I ved jo, at det ikke var med forgængelige ting som sølv eller guld, I blev løskøbt fra det tomme

liv, I havde overtaget fra jeres fædre, / men med Kristi dyrebare blod som af et lam uden plet og lyde; / dertil var han bestemt, før verden blev grundlagt, men han blev først åbenbaret nu ved tidernes ende af hensyn til jer, / som takket være ham tror på Gud, der oprejste ham fra de døde og gav ham herlighed, så at jeres tro også er håb til Gud. /

I som i lydighed mod sandheden har rensset jeres sjæle til at have oprigtig broderkærlighed, skal elske hinanden inderligt og af et rent hjerte; / I er jo ikke genfødt af en forgængelig, men af en uforgængelig sæd, Guds levende og blivende ord; / for alle mennesker er som græs, al deres herlighed som markens blomster. Græsset tørrer ind, blomsterne falder, / men Herrens ord forbliver til evig tid. Det er dette ord, som er forkyndt for jer. / Derfor skal I aflægge al ondskab og al svig og hyklery og misundelse og enhver bagtalelse / og som nyfødte børn hige efter ordets rene mælk, for at I ved den kan vokse op til frelse, / så sandt I har smagt, at Herren er god.”

Peter følger sin undervisning om Guds frelsesplan op med disse formaninger, som primært er henvendt til hedninger, der var kommet til tro på Kristus. Han minder dem om, at de er blevet ”løskøbt fra det tomme liv”, de havde overtaget fra deres fædre, med Kristi dyrebare blod, samt at deres nyvundne tro, takket være Jesu opstandelse, indeholder et ”håb” til Gud (vers 18-21). Apostlen slår fast, at det er Guds vilje, at hans børn skal være ”hellige” i hele deres ”livsførelse”, og at alle mennesker engang vil blive dømt efter deres gerninger. Derfor påpeger han også, at alle, der påkalder Ham som fader, bør leve sit liv i ”gudsfrygt” (vers 15-17). Det indebærer blandt andet, at den troende ikke giver efter for kødets ”lyster” (vers 14) og aflægger al ”ondskab”, ”svig”, ”hyklery”, ”misundelse” og ”bagtalelse” (1 Pet 2:1). Og at de hellige efterlever befalingen om at ”elske hinanden” (vers 22).

Peter opfordrer sine læsere til generelt at være ”årvågne” og ”rede” samt at sætte deres håb til den nåde, der vil blive givet dem, når Kristus åbenbares (vers 2). Gudfrygtighed efter den standard,

som er gældende under den Nye pagt, kan kun praktiseres i kraft af det iboende guddommelige liv. Derfor er vi som kristne afhængige af til stadighed at søge åndelig næring og vejledning i Guds ord. Apostlen belærer da også de hellige om, at på samme måde som de blev ”genfødt” af ”Guds levende og blivende ord”, sådan skal de også nu, i forbindelse med deres livsførelse, ”som nyfødte børn hige efter ordets rene mælk”, for at de ved den kan ”vokse op *til frelse*” (1 Pet 1:23; 1 Pet 2:2).

Den gode livsførelse i Kristus

Senere giver Peter de hellige vejledning i, hvordan de bør forholde sig over de ofte fjendtligt indstillede mennesker i det omgivende samfund. Han skriver i 1 Pet 2:12-16, *”Lev jeres liv blandt hedningerne sådan, at de netop ved det, de bagtaler jer for som forbrydere, kan få syn for jeres gode gerninger og prise Gud for dem på hjem søgelsens dag. / For Herrens skyld skal I underordne jer under enhver menneskelig ordning, hvad enten det er kongen som magthaver / eller statholdere, som sendes af ham for at straffe forbrydere og rose dem, der gør det gode. / For det er Guds vilje, at I ved at gøre det gode skal stoppe munden på tåbelige og uforstandige mennesker; / I er jo frie, ikke til at bruge friheden som et dække for ondskab, men som Guds trælle.”*

Det græske ord, der bruges i udtrykket ”hjem søgelsens dag”, er det samme som er anvendt i udtrykket ”besøgelsestid” i Luk 19:44. Så meningen er givetvis, at de pågældende mennesker skal takke Gud for de kristnes gode gerninger, når deres egne øjne engang bliver åbnet for evangeliets sandhed og de hører kaldet til omvendelse. Apostlen tilskynder de troende til at underordne sig under enhver menneskelig ordning, ikke for deres egen skyld, men for Herrens skyld. Og han lader dem forstå, at det er Guds vilje, at de forsøger at standse al kritik fra omverdenens side ved at ”gøre det gode”.

Der står videre i 1 Pet 3:13-16, *”Hvem kan skade jer, når I er ivrige efter at gøre det gode? / Men skulle I også komme til at lide for retfærdigheden, er I salige. Frygt ikke, hvad de frygter, nær*

ingen rædsel; / men I skal hellige Herren Kristus i jeres hjerte og altid være rede til forsvar over for enhver, der kræver jer til regnskab for det håb, I har, / men I skal gøre det med sagtomdighed og gudsfrygt og med en god samvittighed, for at de, der håner jeres gode livsførelse i Kristus, må blive gjort til skamme, når de bagtaler jer.”

Peter erklærer først, at der hviler en særlig velsignelse over de kristne, for hvem det at leve et retfærdigt liv kommer til at medføre lidelse. Derefter formaner han de troende til at hellige Kristus i deres hjerte, og til at være parat til at redegøre for det håb, de har fået, over for enhver, der måtte ønske det. Apostlen lægger imidlertid vægt på, at den, der aflægger vidnesbyrdet, må besidde en god samvittighed og praktisere en gudfrygtig livsførelse i kraft af troen på Kristus.

At ”hellige” betyder at gøre hellig. Kristus er fuldkommen hellig, så enhver tanke om, at Han skulle kunne blive mere hellig, er absurd. At hellige Kristus i sit hjerte er derimod ensbetydende med at tilegne sig større erkendelse af Ham. Og den proces bør foregå i os gennem hele livet. Ethvert genfødt menneske har desuden en forpligtelse til på given foranledning at forklare sine medmennesker, hvad baggrunden er for det håb om frelse, som han eller hun har. Men for at vor forkyndelse kan være troværdig, må vore ord kunne underbygges af en personlig livsførelse, der er en Kristi discipel værdig.

Endelig udtaler Peter følgende vedrørende de nytestamentlige principper for det indbyrdes forhold i det kristne fællesskab, *”Men alle tings ende er nær. Vær derfor besindige og årvågne, så I kan bede; / først og fremmest skal I holde fast ved den indbyrdes kærlighed, for kærlighed skjuler mange synder. / Vær gæstfrie mod hinanden uden tværhed. / Som gode forvaltere af Guds mangfoldige nåde skal enhver af jer tjene de andre med den nådegave, han har fået. / Den, der taler, skal tale med ord fra Gud; den, der tjener, skal tjene med den kraft, Gud giver, for at Gud i alle ting må blive herliggjort ved Jesus Kristus. Æren og magten er hans i evighedernes evigheder! Amen”* (1 Pet 4:7-11).

Det er helt tydeligt, at det aldrig har været Guds hensigt, at kun nogle få brødre skulle varetage den åndelige opbyggelse i de enkelte menigheder. Gud har ganske vist givet apostle, profeter, evangelister, hyrder og lærere til Menigheden, men det er ”for at udruste de hellige til at gøre tjeneste, så Kristi legeme bygges op” (Ef 4:11-12). Det er altså de helliges ansvar at gøre tjeneste med henblik på Legemets opbyggelse. Apostlen Peter skriver da også i vers 10, ”Som gode forvaltere af Guds mangfoldige nåde skal enhver af jer tjene de andre med den nådegave, han har fået.” Det er således ethvert genfødt menneskes pligt og privilegium at deltage i den gensidige åndelige opbyggelse i det lokale fællesskab.

Men åndelig opbyggelse sker ikke ved hjælp af menneskelig visdom og veltalenhed. I vers 11 bliver det derfor pointeret, at den, der taler, skal ”tale med ord fra Gud”, og den, som tjener, skal ”tjene med den kraft, Gud giver”, for at Gud igennem det alt sammen kan blive herliggjort ved Kristus.

Alt, hvad der behøves til liv og gudsfrygt

I begyndelsen af Peters Andet Brev finder vi en sammenfattende redegørelse for betingelserne vedrørende de helliges livsførelse. Den indeholder tre hovedpunkter, der besvarer følgende tre fundamentale spørgsmål: Hvad har Gud gjort for os i Kristus? Hvad forventes der af en Kristi discipel? Hvilken løn får de, som er lydige?

Der står sådan i 2 Pet 1:3-11, *”Alt, hvad der behøves til liv og gudsfrygt, har hans guddommelige kraft skænket os gennem erkendelsen af ham, der kaldte os med sin herlighed og styrke; / og dermed har han også skænket os sine store, dyrebare løfter, så I ved dem kan slippe fri af forkrænkeligheden i denne verden med dens begær og få del i guddommelig natur. / Sæt netop derfor al jeres iver ind på, at I til jeres tro føjer dyd, til dyden erkendelse, / til erkendelsen selvbeherskelse, til selvbeherskelsen udholdenhed, til udholdenheden gudsfrygt, / til gudsfrygten brodersind, og til brodersindet kærlighed. / For når alt dette findes og vokser hos jer, kan I aldrig være uden flid og uden frugt i erkendelsen af vor*

Herre Jesus Kristus; / men den, som ikke har det, er så kortsynet, at han intet kan se, og har glemt, at han er blevet rensset for sine tidligere synder. / Derfor, brødre, skal I arbejde med endnu større iver på at befæste jeres kaldelse og udvælgelse; gør I det, vil I aldrig snuble. / For så vil døren til vor Herres og frelsers, Jesu Kristi, evige rige stå på vid gab for jer.”

Gud har udvalgt og kaldet os til at få del i Kristus. Vi har ikke alene fået tilgivelse for vore synder, så vi kunne få genoprettet forholdet til Faderen. Men ”i Kristus” har vi også fået del i det guddommelige liv. Og i kraft af det guddommelige liv har vi fået alt, hvad der er nødvendigt for at kunne leve et gudfrygtigt liv. Desuden har vi ”i Kristus” fået Guds løfter vedrørende dette liv, ved hvilke vi kan undslippe fordærvelsen i verden og få del i guddommelig natur.

Faderen har naturligvis ikke stillet alt dette til vor rådighed, for at vi skulle fortsætte med at leve i kraft af det kødelige liv. På samme måde som den nye fødsel fandt sted ved Helligåndens suveræne indgreb, således er det også Guds vilje, at vi tillader Helligånden fortsat at virke *i* os og *igennem* os, således at vi i stadig højere grad praktiserer en livsførelse efter den Nye pagts standard i kraft af det guddommelige liv.

Mange kristne lever kun i tilgivelsen, i stedet for at leve et sejrende liv i Kristus. De føler sig fattige, svage og afmægtige, fordi de aldrig har lært at gøre brug af de åndelige goder, de har adgang til som Guds børn. Meget få kristne har udnyttet deres fulde potentiale i Kristus med hensyn til livsførelse. Hvorfor forholder det sig således? Det skyldes den omstændighed, at den nye livsførelse ikke udfolder sig automatisk. Da menneskets selvstændige vilje i høj grad er involveret, forudsætter det en gradvis ændring af den troendes personlighed. En uudtømmelig ressource er tilgængelig for os, nemlig Guds eget liv. Men vi må dagligt, ved tro på Kristus og i lydighed mod ham, tilegne os de velsignelser, som dette liv indeholder.

I det ovennævnte skriftsted er der da også en klar opfordring til at omsætte det iboende guddommelige liv til gudfrygtig

livsførelse. Apostlen indleder med denne formaning, ”Sæt netop derfor al jeres iver ind på, at I til jeres tro føjer dyd” (vers 5a). Ordet ”dyd” er indbegrebet af alle moralsk gode og værdifulde egenskaber, som kommer til udtryk i opførsel og tankemåde. Dets betydning er altså synonymt med retfærdig livsførelse. Efter denne generelle udtalelse fremhæver Peter, i vers 5b-7, seks eksempler på dyd, som bør føjes til vor tro på Kristus, nemlig ”erkendelse”, ”selvbeherskelse”, ”udholdenhed”, ”gudsfrygt”, ”brodersind” og ”kærlighed”.

Den første dyd, større ”erkendelse” af Kristus, opnås hovedsageligt ved daglig bøn og fordybelse i Guds ord. De to næste dyder, som en kristen må stræbe efter at besidde, er ”selvbeherskelse” og ”udholdenhed”. For at være gudvelbehagelige må disse to personlige egenskaber udspringe af det indre åndelige liv. De tre sidste dyder, som Peter omtaler, består i at udføre nogle konkrete handlinger. Begrebet ”gudsfrygt” refererer således ikke blot til en bestemt følelse eller holdning hos et menneske, men derimod til en from og samvittighedsfuld levevis. Det græske ord, som i den danske bibel er oversat med ”brodersind”, betyder brødre-kærlighed. Der er altså tale om hengivenhed og omsorg over for det kristne fællesskab. Som det sidste peger apostlen på de helliges forpligtelse til at udvise ”kærlighed” mod deres medmennesker. Den kendsgerning, at der i grundteksten bliver benyttet ordet ”agape”, indicerer, at det drejer sig om betingelsesløs kærlighed, der har sin oprindelse i Gud.

I vers 8 tilføjer apostlen, at når de omtalte dyder findes hos os som kristne, og helst i stigende grad, da vil vi ikke være uvirksomme og ufrugtbare i vor erkendelse af Kristus. Det må omvendt betyde, at et Guds barn, der ikke ejer disse dyder, er at betragte som doven, og at vedkommende af samme grund er ufrugtbar. Peter siger da også efterfølgende, at en troende, der *ikke* stræber efter at praktisere principperne for kristen livsførelse, er så kortsynet, at det grænser til blindhed, og at en sådan person tilsyneladende har glemt, at han er blevet rensset for sine tidligere synder (vers 9).

Apostlen afrunder sin undervisning med en formaning til de hellige om at sætte al deres formåen ind på at leve efter Guds vilje, samtidig med at han minder dem om, hvad belønningen er til den, som er lydige mod kaldet til at være en Kristi discipel. Der står således i vers 10-11, ”Derfor, brødre, skal I arbejde med endnu større iver på at befæste jeres kaldelse og udvælgelse; gør I det, vil I aldrig snuble. / For så vil døren til vor Herres og frelsers, Jesu Kristi, evige rige stå på vid gab for jer.” En betingelse for, at døren til Jesu Kristi evige rige vil blive åbnet for en kristen, er altså, at vedkommende gennem sin livsførelse har arbejdet på at grundfæste sin udvælgelse og kaldelse. Peter fastslår dermed, samstemmende med de øvrige nytestamentlige forfattere, at et genfødt menneske må leve et retfærdigt liv efter den Nye pagts standard for at sikre sig adgang til Tusindårsriget.

Den sunde lære

I sine breve til Timotheus og Titus anvender Paulus flere gange udtrykket ”den sunde lære”. Og i Tit 2:1-10 gør apostlen deltaljeret rede for indholdet af denne lære. Her skriver han til sin betroede medarbejder Titus, ”Men du skal sige det, der stemmer med *den sunde lære*: / at *de ældre mænd* skal være ædruelige, agtværdige, besindige, sunde i troen, i kærligheden, i udholdenheden; / ligeledes at *de ældre kvinder* skal optræde, som det sømmer sig for hellige, at de hverken må være sladderagtige eller drikfældige, men skal være vejledere i det gode, / så de kan opdrage *de unge kvinder* til at elske mand og børn, / til besindighed og ærbarhed, huslighed, godhed, til at underordne sig under deres mænd, så Guds ord ikke bliver til spot. /

Forman ligeledes *de unge mænd* til at være besindige / i al deres færd, og vær selv et forbillede i gode gerninger. I din undervisning skal du være ufordærvet og agtværdig, / din tale skal være sund og uangribelig, så modstanderen beskæmmes, fordi han ikke har noget ondt at sige om os. / *Slaverne* skal underordne sig under deres herrer i ét og alt og rette sig efter dem uden at sige dem imod; / de må ikke stikke noget til sig, men skal altid

vide sand troskab, så de i ét og alt kan være en pryde for Guds, vor frelsers, lære.”

Den sunde lære drejer sig altså ikke om teologiske emner, som for eksempel Menighedens bortrykkelse. Og højst overraskende heller ikke engang om Kristi stedfortrædende død og opstandelse, men derimod om kristen livsførelse! På baggrund af det Nye testamente som helhed kan det imidlertid med sikkerhed fastslås, at Jesu stedfortrædende død og opstandelse er grundlaget for læren. Men hvis de ovenstående formaninger vedrørende livsførelse udgør ”den sunde lære”, så må vi nødvendigvis konkludere, at en forkyndelse, der udelukkende omhandler tilgivelse for vore synder på grund af Jesu forsoning – uden samtidig at formane til at praktisere en retfærdig livsførelse – er usund. Efter Paulus’ kriterier må et sådant evangelium ganske enkelt betegnes som en *usund* lære, og det er særdeles tankevækkende.

Efter at have formanet Titus selv og vejledt ham i, hvordan han skulle formane de forskellige kategorier af mennesker i menigheden, minder apostlen ham om indholdet af Guds frelsesplan for alle de hellige. Der står følgende i vers 11-15, ”For Guds nåde er blevet åbenbaret til frelse for alle mennesker / og opdrager os til at sige nej til ugudelighed og verdslige lyster og leve besindigt og retskaffent og gudfrygtigt i denne verden, / mens vi venter på, at vort salige håb skal opfyldes og vor store Gud og frelser, Jesus Kristus, komme til syne i herlighed. / *Han gav sig selv hen for os for at løskøbe os fra al slags lovløshed og skaffe sig et rent folk som sin ejendom, ivrigt efter at gøre gode gerninger. / Tal sådan, og forman og tilrettevis, og gør det med eftertryk. Lad ingen ringeagte dig!”*

Paulus bekendtgør, at formålet med Jesu død og opstandelse var at løskøbe mennesker fra al slags lovløshed, så de kunne tilhøre Ham som et rent folk, der er ivrigt efter at gøre gode gerninger. Gud har således vist sin ”nåde” imod os ved at lade os føde på ny, og dermed har vi også fået del i det kristne ”håb” om at nå frem ”til frelse”, når Kristus kommer tilbage i herlighed. For at dette kan ske, virker Guds nåde fortsat i os, idet Helligånden

”opdrager os til at sige nej til ugudelighed og verdslige lyster og leve besindigt og retskaffent og gudfrygtigt i denne verden.”

I Andet Timotheusbrev kapitel 4 opfordrer apostlen indtrængende sin medtjener Timotheus til at være udholdende med hensyn til at forkynde den sunde lære, fordi han ved, at der vil komme en tid, hvor mange vil vende sig bort fra sandheden. Det lyder således, ”Jeg indskærper dig for Guds ansigt og for Jesus Kristus, der skal dømme levende og døde, så sandt som han kommer synligt og opretter sit rige: / Prædik ordet, stå frem i tide og utide, overbevis, irettesæt, forman, tålmodigt og med stadig undervisning! / For der vil komme en tid, da folk ikke vil finde sig i *den sunde lære*, men skaffe sig lærere i massevis efter deres eget hoved, fordi det kilder deres ører. / De vil vende det døde øre til sandheden og slå sig på myter. / Men du, hold altid hovedet koldt, bær dine lidelser, gør din gerning som evangelist og fuldfør din tjeneste!” (vers 1-5).

Vi må med bedrøvelse konstatere, at i vor generation er Paulus’ profeti gået i opfyldelse mere end nogensinde før i historien. Og derfor er der også et desperat behov for, at den sunde lære igen bliver forkyndt i de helliges fællesskab.

Gode gerninger

Peter og Paulus forkyndte begge omvendelse og tro på Kristus. Da folket på pinsedag spurgte apostlene, ”Hvad skal vi gøre, brødre?”, svarede Peter, ”*Omvend jer* og lad jer alle døbe i Jesu Kristi navn til jeres synders forladelse, så skal I få Helligånden som gave.” (Ap G 2:37-38). Og under sin tale i Cornelius’ hus henviser apostlen til sin opstandne Herre, idet han siger, ”Og han befalede os at prædike for folket og vidne om, at det er ham, Gud har bestemt til at være dommer over levende og døde. / Om ham vidner alle profeterne, at enhver, som *tror* på ham, skal få syndsforladelse ved hans navn” (Ap G 10:42-43).

Da Paulus i et syn mødte den ophøjede Kristus, udbrød han, ”Hvem er du, Herre?”. Svaret han fik lød således, ”Jeg er Jesus, som du forfølger. / Men rejs dig nu op på dine ben! For jeg har

vist mig for dig netop for at udvælge dig til tjener og til vidne både om det, du har set, og om det, jeg vil lade dig se, / når jeg redder dig fra folket og fra hedningerne. / Dem sender jeg dig til / for at åbne deres øjne, så de *vender om* fra mørke til lys og fra Satans magt til Gud, for at de kan få syndsforladelse og få samme lod som alle de andre, der er helliget ved *troen* på mig” (Ap G 26:15-18). Og henvendt til kong Agrippa siger apostlen, ”Men jeg forkyndte først for dem i Damaskus og derefter i Jerusalem og i hele jødernes land og så for hedningerne, *at de skulle omvende sig og vende om til Gud og gøre de gerninger, som omvendelsen kræver*” (Ap G 26:20).

Omvendelse, som består i radikal ændring af livsførelse, sker som et resultat af Helligåndens virke, men det involverer i høj grad menneskets selvstændige vilje. Troen på Kristi stedfortrædende død og opstandelse er derimod et resultat af en åbenbaring. Det er ikke noget, et menneske selv kan tilegne sig, men det er noget, den enkelte får givet ved et guddommeligt indgreb i forbindelse med ordets forkyndelse. Der står i Rom 10:17, ”Troen kommer altså af det, der høres, og det, der høres, kommer i kraft af Kristi ord.”

I første omgang er troen på Kristus rettet mod den stedfortrædende død og opstandelse. Men som vi tidligere har erfaret, bør de helliges tro på Kristus ifølge de to apostle efterfølgende komme til udtryk i form af retfærdig livsførelse. Og det sidstnævnte aspekt ved troen involverer naturligvis også menneskets selvstændige vilje. Skriften godtgør med al ønskelig tydelighed, at gerninger er en meget vigtig del af det, at være en kristen. Ja, de genfødte er, som det allerede tidligere er blevet nævnt, ”*skabt i Kristus Jesus til gode gerninger*”, som Gud forud har lagt til rette for dem at vandre i (Ef 2:10).

Gode gerninger må *ikke* forveksles med lovgerninger! Lovgerninger er de gerninger, som Moseloven foreskriver. De mennesker, som er født på ny og dermed omfattet af den Nye pagt, skal ikke udøve lovgerninger, men deres tro på Kristus skal udmønte sig i gode gerninger, der udføres i lydighed mod

Helligåndens tilskyndelser. Paulus skriver i Rom 10:4 "For Kristus er enden på loven til retfærdighed for enhver, som tror." Den kendsgerning, at apostlen omtaler troen på Kristus som modsætning til det at overholde Loven, viser klart, at han ikke refererer til retfærdiggørelsen, men til retfærdig livsførelse.

Gode gerninger er prisværdige i Guds øjne, uanset om de bliver udført af en jøde, kristen eller hedning. Den eneste forskel er, at kravene til livsførelse øges i takt med den grad af åbenbaring vedrørende Guds frelsesplan, som et menneske har fået del i. I Luk 12:48b siger Jesus, "Og den, der har fået meget betroet, skal der forlanges så meget mere af." For en kristen er der derfor et krav om en markant højere standard for livsførelse end den, der kræves af henholdsvis gammeltestamentlige jøder og af mennesker fra folkeslagene, fordi vi har fået del i det guddommelige liv. Som det blandt andet fremgår af Jesu bjergprædiken, er standarden for kristen livsførelse faktisk så høj, at det er umuligt for et kødeligt menneske at honorere kravene. Det kan *kun* gøres i kraft af det guddommelige liv.

I det Nye testamente er der adskillige skriftsteder, der omhandler de troendes forpligtelse til at gøre gode gerninger. Der står i Kolossenserbrevet kapitel 1 vers 9b-11, "Vi beder om, at I med al visdom og åndelig indsigt må få fuld kundskab om Guds vilje, / så I kan leve, som Herren vil det, på alle måder ham til behag, og bære frugt med alle *gode gerninger*, vokse i kundskab om Gud / og styrkes med al kraft ved hans herlige magt til al udholdenhed og tålmodighed." Disse vers giver os et udmærket indblik i, hvad apostlen bad om, når han gik i forbøn for menigheden. Han beder således om, at de hellige må få fuld kundskab om det, der er Guds vilje for dem, så de kan leve derefter. Og det fremgår samtidig af bønnen, at det er Guds vilje, at de bærer frugt i form af "gode gerninger".

Et andet eksempel på Paulus' forbønner findes i 2 Thess 1:11-12, hvor han skriver, "Derfor beder vi også altid for jer om, at vor Gud vil gøre jer værdige til hans kaldelse og med kraft fylde jer med alle gode forsætter og alle *troens gerninger*, / for at vor Herre

Jesu navn må blive herliggjort i jer, og I i ham, ved vor Guds og Herren Jesu Kristi nåde.” Her betror apostlen de genfødte, at han beder Gud om fortsat at virke i dem, så de kan blive værdige til hans kaldelse. Hvordan bliver de værdige til Guds kaldelse? Det sker, når Helligånden fylder dem med kraft og indgyder dem gode forsætter, så de praktiserer ”troens gerninger”. For da vil Herren Jesu navn blive herliggjort i dem, og de vil blive herliggjorte i Ham. Det er altså gerninger, som har deres oprindelse i Gud. Og på baggrund af vore tidligere undersøgelser kan vi fastslå, at ”troens gerninger” er gode gerninger udført i troen på Kristus.

I Titusbrevet giver Paulus sin medarbejder den følgende instruks vedrørende hans tjeneste i menighederne på Kreta, ”Påmind dem om at underordne sig under øvrigheder og myndigheder, adlyde og være rede til enhver *god gerning*; / de må ikke forhåne nogen eller være stridbare, men skal være milde og vise sagtomdighed mod alle mennesker” (Tit 3:1-2). Igen ser vi, at det er meget magtpåliggende for apostlen, at de kristne bliver opfordret til at leve et retskaffent liv og gøre gode gerninger.

Der står videre i vers 3-8, ”Vi var jo også selv engang uforstandige, ulydige og på afveje, vi lå under for alle mulige tilbøjeligheder og lyster; vi levede i ondskab og misundelse, vi var forhadet og hadede hinanden. / Men da Guds, vor frelsers, godhed og kærlighed til mennesker blev åbenbaret, / *frelste han os*, ikke fordi vi havde gjort retfærdige gerninger, men fordi han er barmhjertig; det gjorde han *ved det bad, der genføder og fornyer ved Helligånden*, / som han i rigt mål udgød over os ved Jesus Kristus, vor frelser, / *for at vi, gjort retfærdige ved hans nåde, i håbet skulle blive arvinger til evigt liv* / – troværdigt er det ord! Og det vil jeg, at du skal indprente, *så de, der er kommet til tro på Gud, lægger vægt på at handle godt og rigtigt*; det er godt og gavnligt for mennesker.”

Apostlen understreger endnu en gang, at de, der er blevet født på ny og er kommet til tro på Gud, skal stræbe efter at ”handle godt og rigtigt”, så de kan få opfyldt ”håbet” om at blive ”arvinger til evigt liv”. Og dette emne ligger Paulus så meget på sinde, at

han vender tilbage til det i afslutningen af brevet, hvor han giver Titus denne sidste formaning, ”Også vore folk skal lære at gøre *gode gerninger* og hjælpe, hvor det behøves, så deres liv ikke skal være uden frugt” (Tit 3:14).

De ”fik givet” at gøre retfærdige gerninger

Gud er alle tings ophav. Så Han bliver aldrig nogen noget skyldig. Og ethvert menneske vil altid stå i taknemlighedsgæld til Ham. Der er intet, vi kan give til Skaberens, som Han ikke først har givet til os. I Romerbrevet kapitel 11 vers 33-36 udtrykker apostlen det sådan, ”O dyb af Guds rigdom og visdom og kundskab! Hvor uransagelige er hans domme, og hvor usporlige hans veje! / For ”hvem kender Herrens tanker, eller hvem kan være hans rådgiver? / *Hvem har givet ham noget først, så han må gøre gengæld?*” / *Thi fra ham og ved ham og til ham er alle ting. Ham være ære til evig tid! Amen.*”

Alt liv stammer fra Gud, og det er underlagt hans vilje. Det gælder ikke alene menneskelivet i al almindelighed, men også det nye liv i Kristus. Det er imidlertid ikke kun omvendelsen og den nye fødsel, som finder sted på Guds foranledning (Joh 6:65; Ap G 11:18), men det er også Ham, der sætter de hellige i stand til at praktisere en livsførelse efter den Nye pagts standard. Og Han har ikke blot tilvejebragt de omstændigheder, der gør det muligt for den troende at udføre disse handlinger, men det er også Gud, som tager initiativ til, at det rent faktisk sker. Det fastslår Paulus i Filip 2:13, hvor han skriver, ”*For det er Gud, der virker i jer både at ville og at virke for hans gode vilje.*” Helligåndens virke i de hellige i forbindelse med livsførelse berører altså både deres *vilje* og deres *evne* til at gøre Guds vilje. Først udvirker Han lydighed hos den troende for derefter at bistå den pågældende med at udføre den ønskede handling.

Kristus efterlevede selv dette princip og efterlod således et eksempel til efterfølgelse for sine disciple. I Joh 5:19b siger Jesus til jøderne, ”Sønnen kan slet intet gøre af sig selv, men kun det, han ser Faderen gøre; for hvad Faderen gør, det samme gør også

Sønnen". Og Han tilføjer i vers 36, "Men det vidnesbyrd, jeg har, er større end det, Johannes aflagde; for *de gerninger, som Faderen har givet mig at fuldføre*, selve de gerninger, jeg gør, vidner om mig, at Faderen har udsendt mig." Formuleringen "de gerninger, som Faderen har givet mig at udføre" indicerer, at der er tale om gerninger, som var forudbestemt af Faderen, og at de lykkedes, fordi de blev udført i lydighed mod hans vilje.

Som genfødte får vi også "givet" at gøre gode gerninger, som Gud forud har lagt til rette for os at vandre i. Formålet med, at vi fik del i den nye fødsel, var faktisk, at vi skulle praktisere en sådan livsførelse (Ef 2:10). Gud mangler ikke noget. Og vi har intet at tilbyde i forhold til Ham, bortset fra vor lydighed. Johannes Døber afslører således et universelt åndeligt princip, når han i Johannesevangeliet kapitel 3 vers 27 udbryder, "Et menneske kan ikke tage noget som helst uden at have *fået det givet fra himlen*."

Udtrykket at "få givet" dækker ikke blot over det forhold, at noget er blevet stillet til ens rådighed, men det refererer til en tosidig handling, hvor den begunstigede tager imod en gave på giverens foranledning. Således at den kendsgerning, at modtageren accepterer gaven, skyldes giverens indflydelse. Gud er altså ikke alene giveren, Han påvirker også ved Helligånden den troende, således at han eller hun tager imod gaven.

De kristne, for hvem det lykkes at praktisere en livsførelse, som på dommens dag opnår Kristi anerkendelse, kender til denne hemmelighed. Det fremgår klart af omtalen af Bruden i Åb 19:6-8, hvor der står, "Og jeg hørte lyden som af en stor folkeskare og som af vældige vande og som af stærk torden, som sagde: Halleluja! Herren vor Gud, den Almægtige, har taget magten, / lad os glæde os og juble og lovprise ham, for nu skal Lammets bryllup stå, og hans *brud* har gjort sig rede, / *hun har fået givet at klæde sig i lysende rene linnedklæder – for linnedklæderne er de helliges retfærdige gerninger*."

Vi kan derfor passende tilslutte os det ønske, som er formuleret i afslutningen af Hebræerbrevet, og gøre det til vor personlige bøn. Der står nemlig følgende, "Måtte fredens Gud,

der førte fårenes store hyrde, vor Herre Jesus, op fra de døde med en evig pagts blod, / sætte jer i stand til alt godt, så I gør hans vilje, idet han selv udvirker i os, hvad der er ham velbehageligt ved Jesus Kristus. Ham tilhører æren i evighedernes evigheder! Amen” (Hebr 13:20-21).

Formaninger af Paulus

Med udgangspunkt i tre længere skriftafsnit vil vi i det følgende søge at finde praktisk vejledning i, hvordan en kristen bør leve sit liv. Det drejer sig om Romerbrevet kapitel 12 og kapitel 13 samt 1 Thessalonikerbrev kapitel 4 vers 1-12.

Efter at have givet de hellige i Rom en grundig indføring i de grundlæggende åndelige sandheder, der er forbundet med Kristi stedfortrædende død og opstandelse, og således gjort rede for Guds frelsesplan, skriver apostlen følgende, *”Så formaner jeg jer, brødre, ved Guds barmhjertighed, til at bringe jeres legemer som et levende og helligt offer, der er Gud til behag – det skal være jeres åndelige gudstjeneste. / Og tilpas jer ikke denne verden, men lad jer forvandle, ved at sindet fornyes, så I kan skønne, hvad der er Guds vilje: det gode, det som behager ham, det fuldkomne”* (Rom 12:1-2).

Hensigten med vor udvælgelse og genfødsel var, at vi skulle gøre Guds vilje, men det er ingen selvfølge, at det rent faktisk sker. Mennesket består af ånd, sjæl og legeme. Og det er vigtigt at forstå, at det er menneskets *ånd*, der er født på ny. Den nye fødsel vedrører hverken sjælen eller legemet. Vor ånd *er* frelst! Vi er Guds børn, genfødt af ”en uforgængelig sæd, Guds levende og blivende ord” (1 Pet 1:23). Men vor sjæl og vort legeme er endnu ikke frelst. Legemets frelse finder sted, når vi bliver iklædt et opstandelseslegeme i forbindelse med Kristi genkomst. Sjælens frelse består derimod i en gradvis forandring af vor personlighed. Viljen, intellektet eller bevidstheden og følelseslivet udgør tilsammen et menneskes sjæl. I forbindelse med al livsførelse har viljen imidlertid den mest afgørende betydning.

Sjælens frelsesproces finder sted ved Helligåndens mellemkomst. Hvis vi skal gøre ”det gode, det som behager ham, det fuldkomne”, må vi til stadighed lade Helligånden virke i vort indre menneske, således at vor selvstændige vilje bliver underkastet Guds vilje. Det ville imidlertid være uhensigtsmæssigt, hvis vi i enhver mulig valgsituation på ny skulle overveje med os selv, hvorvidt vi ønskede at være lydige eller ej. Derfor må Helligånden på forskellig vis bearbejde os med henblik på fundamentalt at nedbryde vor selvstændige vilje, så vi til sidst frivilligt giver afkald på vor ret til selvbestemmelse. Og når det er sket, vil vi efterfølgende give efter for selv et ganske let tryk. Vi vil altså være tilbøjelige til at adlyde enhver tilskyndelse fra Helligånden.

Set fra vores synspunkt er der tale om en absolut overgivelse, således at vort legeme, og liv i det hele taget, er indviet til tjeneste for Herren. Spørgsmålet er, hvem der er herre over vore liv. Er det Kristus, eller er det os selv? Jesus sagde engang i en tale til folket, ”Hvorfor siger I: Herre, Herre! til mig, når I ikke gør, hvad jeg siger?” (Luk 6:46), og det samme spørgsmål lyder til os kristne i dag. Det betyder ikke, at der ikke er plads til svaghed og fald. Vi vil til stadighed snuble på vor vandring, men det er der tilgivelse for. Det afgørende er, om vi én gang for alle har anerkendt Kristi legitime ret til at bestemme over alle områder af vore liv. For først da vil vi for alvor være brugbare i tjenesten for Ham.

Der står videre i Rom 12:3-8, *”I kraft af den nåde, jeg har fået, siger jeg til hver eneste af jer: Hav ikke højere tanker om jer selv, end I bør have, men brug jeres forstand med omtanke, enhver efter det mål af tro, som Gud har givet ham. / For ligesom vi har ét legeme, men mange lemmer, alle med forskellige opgaver, / således er vi alle ét legeme i Kristus, og hver især hinandens lemmer. / Vi har forskellige nådegaver, alt efter den nåde, vi har fået: Den, der har profetisk gave, skal bruge den i overensstemmelse med troen; / den, der har en tjeneste, skal passe sin tjeneste; den, der underviser, sin undervisning; / den, der formaner, sin formaning; den, der giver, skal give rundhåndet. Den, der er forstander, skal*

være det med iver, og den, der øver barmhjertighed, skal gøre det glad og gerne.”

Udtrykket ”Kristi legeme” skal *ikke* opfattes som et abstrakt begreb. De hellige er karakteriseret ved at have fået del i det guddommelige liv, og deres legemer udgør tilsammen bogstavelig talt Kristi legeme på jorden. Og Kristus selv er hovedet for Legemet (Kol 1:18). De troende er således indbyrdes afhængige af hinanden.

Legemets opgave er i fællesskab at gøre Guds vilje. Fra Hovedet udgår der derfor ikke alene liv, men også autoritet. Hvert eneste genfødt menneske har fået mindst én bestemt nådegave beregnet til at udføre en særlig opgave i Legemet. Med den enkelte opgave følger der både myndighed og ansvar. Det er derfor vigtigt, at det enkelte lem accepterer ikke blot sin egen, men også de andres plads i Legemet. Og Kristi handlefrihed, gennem sit legeme på jorden, er i høj grad afhængig af de kristnes lydighed og udholdenhed.

a) Den personlige integritet

I de tre ovennævnte skriftafsnit, som er genstand for vor undersøgelse, falder Paulus’ specifikke formaninger i store træk inden for tre hovedområder af kristen livsførelse. Den første kategori af belæring vedrører de helliges personlige moral og integritet. Den anden type instruktioner angår livet i det kristne fællesskab. Mens den tredje slags drejer sig om de troendes forhold til den verden, de er en del af. Da de tre aspekter griber ind i hinanden er der dog flere tilfælde af overlap.

Apostlen skriver således i 1 Thess 4:1-8 om de helliges personlige moral og integritet, *”I øvrigt, brødre, beder vi jer om og formaner jer i Herren Jesus til at gøre endnu mere fremgang i at leve sådan, som I lærte af os, Gud til behag, hvad I da også gør. / I ved jo, hvilke påbud vi gav jer ved Herren Jesus. / For dette er Guds vilje, at I skal helliges, så I afholder jer fra utugt, / sørger for hver især at have jeres hustru i hellighed og ære / og ikke i sanseligt begær som hedningerne, der ikke kender Gud, / og så I ikke foruretter eller udbytter jeres broder i forretning.*

For Herren straffer al den slags, som vi også tidligere har sagt til jer og har forsikret jer om, / og Gud kaldte os ikke til urenhed, men til hellighed. / Derfor, hvis nogen forkaster dette, er det ikke et menneske, han forkaster, men Gud, som giver jer sin hellige ånd.” Og vi læser videre i vers 10b-12, *”Men vi formaner jer... / ... til at sætte en ære i at leve stilsfærdigt og passe jeres egne sager og selv arbejde med jeres hænder, sådan som vi påbød jer det, / så at I lever ordentligt i jeres omgang med dem udenfor og ikke mangler noget.”*

De ”påbud” fra Herren, som Paulus og hans medarbejdere havde videregivet til menigheden i Thessaloniki, omfattede uden tvivl de befalinger, Jesus gav sine disciple i Bjergprædikenen (Matt kap 5-7). Apostlen indleder altså med at minde sine læsere om, at de er kaldede til at praktisere en livsførelse, der lever op til den standard, som er gældende under den Nye pagt.

Det første konkrete punkt, som apostlen nævner, er en kristens forhold til sex. Han pointerer, at vi er bestemt til at blive helliggjort og advarer mod seksuel umoral. Teksten henvender sig til manden, men de samme regler gælder for begge køn. Og princippet er, at den seksuelle akt hører hjemme inden for ægteskabet. Paulus udtaler sig også om dette emne i 1 Kor 6:13b-20, hvor der står, ”Legemet er ikke til utugt, men er til for Herren, og Herren for legemet, / og Gud oprejste Herren og vil oprejse os ved sin kraft. / Ved I ikke, at jeres legemer er Kristi lemmer? Skal jeg da gøre Kristi lemmer til en skøges lemmer? Aldeles ikke! / Eller ved I ikke, at den, der binder sig til en skøge, er ét legeme med hende? – det hedder jo: ”De to skal blive ét kød.” / Men den, der binder sig til Herren, er én ånd med ham. / Hold jer fra utugt! Al anden synd, som et menneske begår, er uden for legemet, men den, der lever utugtigt, synder mod sit eget legeme. / Eller ved I ikke, at jeres legeme er et tempel for Helligånden, som er i jer, og som I har fra Gud? I tilhører ikke jer selv, / for I blev købt dyrt. Ær derfor Gud med jeres legeme!”

Et genfødt menneske tilhører ikke længere sig selv, men Kristus. Vore legemer er Kristi lemmer, og de er blevet et tempel

for Helligånden. Vi har derfor en forpligtelse til at bevare legemet ubesmittet. Discipelskab består i at lade vore legemer stå til rådighed for Herren, så Han altid har mulighed for at bruge os i sin tjeneste. Og apostlen pointerer i de ovenstående vers, at en kristen ikke kan leve i utugt eller hor og samtidig ære Gud med sit legeme.

Det andet område, Paulus omtaler i 1 Thessalonikerbrev kapitel 4, er de helliges adfærd i forbindelse med ”forretning”. Ordet skal forstås i bred betydning. Det vedrører altså ikke blot forretningslivet, men stort set enhver form for interaktion mellem mennesker. Det fremgår af vers 6-7, at brødrene er kaldet til hellighed, og at det er Guds vilje, at de ikke ”foruretter eller udnytter” andre i ”forretning”, samt at Herren straffer den slags ting lige så vel som utugt.

Som en kristen må jeg altid være bevidst om, at jeg er et ”lem” på Kristi legeme og derfor repræsenterer Kristus over for verden. Jeg er, i egenskab af at være en Kristi discipel, det tætteste, de ikke-kristne i min omgangskreds kommer på at møde Kristus. Og disse mennesker har ret til at drage den konklusion, at som jeg er, sådan er Kristus. Der hviler således et enormt ansvar på os kristne. Vi må stræbe efter at være uangribelige i både ord og handling. Og vor moralske standard bør på alle måder være højere end det ideale moralkodeks, som er gældende i samfundet omkring os. Det er vigtigt, at vi altid er nøjeregnende med at sige sandheden. Så vi ikke overdriber og undgår selv små unøjagtigheder. Vi må stå ved vore ord og overholde aftaler. Jesus sagde, ”Men i jeres tale skal et ja være et ja og et nej være et nej. Hvad der er ud over det, er af det onde (Matt 5:37). Og ikke mindst i forbindelse med enhver form for køb og salg af varer og tjenesteydelser må vi være ærlige og retfærdige og ikke forsøge at opnå personlig vinding på andres bekostning.

Det tredje felt, som bliver berørt, er ”arbejde”. Apostlen opfordrer således de troende til at leve et stiltfærdigt liv og arbejde med deres hænder (vers 11). Hvis vi har lønarbejde, må vi som Kristi efterfølgere passe vore pligter samvittighedsfuldt og efter

bedste evne, så vores arbejdsgiver ikke får nogen grund til at påtale fejl eller mangler. Formaningen til de kristne slaver, i Ef 6:5-7, er relevant for enhver, der mod betaling stiller sin arbejdskraft til rådighed for andre. Den lyder som følger, ”Slaver, adlyd jeres jordiske herrer, som var det Kristus, med frygt og bæven og af et oprigtigt hjerte, / ikke som øjentjenere, der vil stå sig godt med mennesker, men som Kristi tjenere, der af hjertet gør Guds vilje. / Gør jeres arbejde med god vilje som et arbejde for Herren og ikke for mennesker.”

Vi kan med Paulus’ formulering i Filip 1:27 konkludere, at en kristen er kaldet til at ”leve et liv, der er Kristi evangelium værdigt” (oversættelse af 1948). Stillet over for så stor en udfordring har vi i sandhed brug for i tro at bekende sammen med Paulus, ”Alt formår jeg i ham, der giver mig kraft” (Filip 4:13). For det er netop den hemmelighed, vi må lære, hvis det skal lykkes os at opfylde vort kald vedrørende livsførelse.

b) Forholdet til fællesskabet

Apostlen skriver i Rom 12:10-13, *”Vær hinanden hengivne i broderkærlighed, kappes om at vise hinanden agtelse. / Vær ikke tøvende i jeres iver, vær brændende i ånden, tjen Herren. / Vær glade i håbet, udholdende i trængslen, vedholdende i bønner. / Vær med til at hjælpe de hellige, når de har behov for hjælp. Læg vægt på at være gæstfrie.”* Og der står videre i vers 15-16, *”Glæd jer med de glade, græd med de grædende. / Hold sammen i enighed. Stræb ikke efter det høje, men hold jer til det lave, og stol ikke på jeres egen klogskab.”*

De hellige er indbyrdes forbundet, først og fremmest fordi de har samme himmelske Fader og har del i det samme guddommelige liv. Vi vælger ikke selv vor familie, hverken vor biologiske familie eller vor åndelige familie. Et genfødt menneske er således bestemt til at være en del af Guds familie i det lokalområde, hvor vedkommende bor. For den enkelte troende rummer tilhørsforholdet til denne åndelige familie både privilegier og forpligtelser. Privilegier i form af ret til omsorg og

støtte fra ens brødre og søstre. Og forpligtelser, nemlig til selv at yde omsorg og støtte over for sine åndelige søskende.

Paulus nævner også kærligheden til brødrene i 1 Thess 4:9-10, hvor vi læser følgende, *"Om broderkærligheden har I ikke brug for, at der skrives til jer, for I er selv oplært af Gud til at elske hinanden, / og I viser jo kærlighed mod alle brødrene i hele Makedonien."* Og det fremgår ganske klart af apostlens omtale af de makedoniske menigheders gavmildhed, i 2 Kor 8:1-6, at den kærlighed, det drejer sig om, ikke kun kom til udtryk i skikkelse af åndelig omsorg, men også som hjælp af materiel karakter.

c) Forholdet til omverdenen

I Romerbrevet kapitel 12-13 er der også formaninger vedrørende en kristens væremåde over for henholdsvis øvrigheden, fjender og medmennesker i almindelighed. I Rom 13:1-7 står der om vort forhold til myndighederne, *"Alle skal underordne sig under de myndigheder, som står over dem, for der findes ingen myndighed, som ikke er fra Gud, og de, som findes, er forordnet af Gud. / Den, som sætter sig op imod dem, der har en myndighed, står derfor Guds ordning imod, og de, der gør det, vil pådrage sig dom. / De styrende skal jo ikke skræmme dem, der gør det gode, men dem, der gør det onde. Vil du slippe for at frygte myndighederne, så gør det gode, og du vil blive rost af dem; / for de er Guds tjenere til dit eget bedste. Men gør du det onde, må du frygte. Ikke for ingenting bærer myndighederne sværd; de er Guds tjenere og skal lade vreden ramme dem, der gør det onde. / Derfor skal man underordne sig, ikke kun for vredens, men også for samvittighedens skyld. / Derfor betaler I jo også skat, og de styrende er Guds tjenere, når de tager vare på det. / Giv alle, hvad I skylder dem: den, der har krav på skat, skat; den, der har krav på told, told; den, I skylder frygt, frygt; den, I skylder ære, ære."*

Paulus slår således fast, at en kristen skal underordne sig øvrigheden. Ikke kun for at undgå myndighedernes straf, men først og fremmest fordi øvrigheden er forordnet af Gud, og myndigheds personer i kraft af deres embede er Guds tjenere.

Den, der vil bevare en god samvittighed og sin frimodighed over for Gud, må derfor være omhyggelig med at overholde sit lands love. Hvad så, hvis en kristen lever under et direkte ugudeligt regime? I de konkrete tilfælde hvor statens love foreskriver eller tillader borgerne at udføre handlinger, der er i direkte modstrid med de bibelske principper for livsførelse, bør en kristen naturligvis handle i overensstemmelse med sin overbevisning.

Angående de helliges reaktion over for eventuelle fjender giver apostlen følgende påbud, *"Velsign dem, der forfølger jer, velsign, og forband ikke"* (Rom 12:14). Og han tilføjer i vers 17-21, *"Gengæld ingen ondt med ondt; tænk på, hvad der er rigtigt over for alle mennesker. / Hold fred med alle mennesker, om det er muligt, så vidt det står til jer. / Tag ikke retten i egen hånd, mine kære, men giv plads for Guds vrede, for som der står skrevet: "Hævnen tilhører mig, jeg vil gengælde," siger Herren. / Men "hvis din fjende er sulten, så giv ham noget at spise, hvis han er tørstig, så giv ham noget at drikke; for gør du det, samler du glødende kul på hans hoved." / Lad dig ikke overvinde af det onde, men overvind det onde med det gode."*

Hvis vi bliver uretfærdigt behandlet, skal vi ikke selv kæmpe for vor ret. Vi skal ikke forlange retfærdighed af vor modstander, men i stedet vise ham barmhjertighed. Og lade vedkommendes mangel på retfærdig livsførelse forblive en sag mellem ham og Gud. Det er ikke vores opgave at dømme andre mennesker, men vi bør i stedet overgive vor sag i Guds hånd. En sådan adfærd er det stærkeste vidnesbyrd, vi kan aflægge over for verden!

Paulus udtaler sig også om en kristens generelle forpligtelse til at elske sin næste. Han skriver i Rom 12:9, *"Kærligheden skal være oprigtig. Afsky det onde, hold jer til det gode."* Vi læser desuden i Romerbrevet kapitel 13 vers 8-10, *"Vær ingen noget andet skyldig end at elske hinanden; for den, der elsker andre, har opfyldt loven. / Budene: "Du må ikke bryde et ægteskab; du må ikke begå drab; du må ikke stjæle; du må ikke begære," og et hvilket som helst andet bud, sammenfattes jo i dette bud: "Du skal elske din næste som dig selv." / Kærligheden gør ikke næsten noget ondt. Kærligheden er altså lovens fylde."*

Det græske ord, der er oversat med ”oprigtig” i Rom 12:9, betyder egentlig ikke-hyklerisk. Den kærlighed, som apostlen opfordrer de hellige til at udvise over for deres næste, er således selvmotiverende og betingelsesløs. Det er en kærlighed, der ikke er afhængig af at blive gengældt. Og en sådan kærlighed må nødvendigvis have sit udspring i Gud. Det er en frugt af det iboende guddommelige liv. Det er med andre ord Åndens frugt, som kan have mange udtryksformer, alt efter hvad der er påkrævet i en given situation (Gal 5:22-23).

Det er tankevækkende, at Paulus i de skriftafsnit, vi her har gennemgået, overhovedet ikke formaner de hellige til at forkynde evangeliet for ikke-troende mennesker. I sine breve omtaler apostlen ofte sin egen og sine medarbejderes forpligtelse til at forkynde evangeliet. Men det er kun i ganske få tilfælde, han opfordrer de kristne til at gøre det samme. Eksempelvis Ef 6:15, hvor der står, ”Tag som sko på fødderne villighed til at gå med fredens evangelium.” Derimod formaner han igen og igen de genfødte til at deltage aktivt i den gensidige åndelige opbyggelse i menighedsfællesskabet (1 Kor 14:26; Ef 4:12) og til at gøre godt mod alle mennesker.

Romerbrevet kapitel 13 afsluttes på følgende måde, ”*I kender tilmed timen og ved, at det er på tide at stå op af søvne. For nu er frelsen os nærmere, end da vi kom til tro. / Natten er fremrykket, dagen er nær. Lad os da aflægge mørkets gerninger og tage lysets rustning på. / Lad os leve sømmeligt, som det hører dagen til, ikke i svir og druk, ikke løsagtigt og udsvævende, ikke i kiv og misundelse, / men iklæd jer Herren Jesus Kristus, og vær ikke optaget af det kødelige, så det vækker begær*” (vers 11-14). Apostlen tilskynder således de hellige til i kraft af Kristus at praktisere en livsførelse, der hører ”dagen” og ”lyset” til. Det vil sige en livsførelse, der kan stå sin prøve ved Kristi domstol.

At fuldføre løbet

Alt vedrørende vort forhold til Faderen er fuldbragt på grundlag af Kristi stedfortrædende død og opstandelse. Men Paulus

sammenligner ofte kristenlivet med det at løbe på en idrætsbane. Altså en sportskonkurrence, hvor resultatet i sagens natur ikke er givet på forhånd. Og han pointerer da også, at det kræver både afsavn og udholdenhed at fuldføre løbet og vinde sejrprisen.

Der står således i 1 Kor 9:24-27, ”*Ved I ikke, at de, der er med i et løb på stadion, alle løber, men kun én får sejrprisen? Løb sådan, at I vinder den!* / Men enhver idrætsmand er afholdende i alt – de andre for at få en *sejrskrans*, der visner, men vi for at få en, der ikke visner. / Jeg løber derfor ikke hid og did, og jeg er ikke som en bokser, der slår i luften. / Jeg er hård ved min krop og tvinger den til at lystre, for at jeg, der har prædikeret for andre, ikke selv skal blive forkastet.”

Og idet han med ordet ”fortjeneste” henviser til sin tidligere position som ”lovtro farisæer”, skriver apostlen i Filip 3:7-11, ”Dog, hvad jeg havde af fortjeneste, det regner jeg nu på grund af Kristus for tab. / Ja, jeg regner så vist alt for tab på grund af det langt større at kende Kristus Jesus, min Herre. På grund af ham har jeg tabt det alt sammen, og *jeg regner det for skarn, for at jeg kan vinde Kristus / og findes i ham, ikke med min egen retfærdighed, den fra loven, men med den, der fås ved troen på Kristus*, retfærdigheden fra Gud grundet på troen, / for at jeg kan kende ham og hans opstandelses kraft og lidelsesfællesskabet med ham, så jeg får skikkelse af hans død, / om jeg dog kunne nå frem til opstandelsen fra de døde!”

Det er Paulus’ vidnesbyrd, at han har frasagt sig Loven som middel til retfærdig livsførelse til fordel for troen på Kristus. Og det på trods af, at han er fuldt bevidst om, at det kræver død over selvlivet at få del i Kristi opstandelses kraft. Han tilføjer i vers 12-14, ”Ikke at jeg allerede har grebet det eller allerede er blevet fuldkommen; men jeg jager efter det, om jeg virkelig kunne gribe det, fordi jeg selv er grebet af Kristus Jesus. / Brødre, jeg mener ikke om mig selv, at jeg allerede har grebet det. Men dette ene gør jeg: Jeg glemmer, hvad der ligger bagude, og strækker mig frem mod det, der ligger forude; / jeg jager mod målet, efter *sejrsprisen*, som Gud fra himlen kalder os til i Kristus Jesus.”

Af disse vers kan vi udlede, at det langt fra er alle kristne, der når det mål, de er kaldet til at stræbe efter. Det er således kun den, der er villig til at betale de omkostninger, der er forbundet med at praktisere en retfærdig livsførelse i kraft af Kristi opstandelsesliv, som kan se frem til at få tilkendt ”sejrsprisen”.

I sit første brev til Timotheus formaner apostlen sin medarbejder på følgende måde, ”Men du, Guds menneske, skal holde dig fra alt dette og stræbe efter retfærdighed, gudsfrygt, tro, kærlighed, udholdenhed og sagtmodighed. / *Strid troens gode strid*, grib det evige liv, som du blev kaldet til og har bekendt dig til med den gode bekendelse i mange vidners påhør” (1 Tim 6:11-12). Det, som Timotheus bliver opfordret til at tage afstand fra, er ifølge vers 3 al forkyndelse, der ikke holder sig til den sunde lære. Og ”troens gode strid”, hvortil løftet om evigt liv er knyttet, består i at efterstræbe retfærdighed, gudsfrygt, tro, kærlighed, udholdenhed og sagtmodighed.

Mod afslutningen af sin tredje missionsrejse gjorde Paulus på vej mod Jerusalem stop i byen Milet, hvor han mødtes med de ældste fra menigheden i Efesos. Ved den lejlighed holdt han en tale, som er gengivet i Apostlenes Gerninger kapitel 20, i hvilken han blandt andet sagde, ”I ved, hvordan jeg hele tiden har færdedes hos jer, lige fra den første dag, da jeg kom til provinsen Asien. / Jeg har tjent Herren i al ydmyghed og under tårer og under de prøvelser, som har ramt mig ved jødernes efterstræbelser. / I ved, at jeg ikke har fortiet noget, som kunne være jer til hjælp, men jeg har forkyndt for jer og undervist jer, offentligt og privat. / Både for jøder og grækere har jeg vidnet om omvendelsen til Gud og om troen på vor Herre Jesus. / Og se, nu drager jeg til Jerusalem, bundet af Ånden. / Hvad der vil møde mig dér, ved jeg ikke; / jeg ved kun, at Helligånden i by efter by forkynder mig, at der venter mig lænker og trængsler. / Men jeg tillægger ikke mit liv nogen betydning, når bare jeg må *fuldføre mit løb* og den tjeneste, jeg har fået fra Herren Jesus: at vidne om evangeliet om Guds nåde. / Og nu ved jeg, at I ikke mere skal få mig at se, alle I, som jeg kom til og forkyndte Riget for” (vers 18b-25).

På dette tidspunkt har apostlen allerede udført bemærkelsesværdige bedrifter som missionær, ikke blot i Efesos, men i hele det nuværende Tyrkiet samt Grækenland. Han taler imidlertid stadig om nødvendigheden af at arbejde på at fuldføre sit løb. Og det er tydeligt, at han er parat til at betale den ultimative pris for at lykkes med sin livsførelse og sin tjeneste, nemlig at lide martyrdøden.

Fra sit fangenskab i Rom skrev den aldrende Paulus nogle år senere sit andet brev til Timotheus. Og i kapitel 4 vers 6-8 erklærer han følgende, ”Mit blod skal snart udgydes, og tiden er inde, da jeg skal bryde op. / Jeg har stridt den gode strid, *fuldført løbet* og bevaret troen. / Nu har jeg retfærdighedens *sejrskrans* i vente, som Herren, den retfærdige dommer, på den dag vil give mig – og ikke mig alene, men alle dem, som har glædet sig til hans tilsynekomst.” I skrivende stund er apostlen klar over, at hans liv på jorden er ved at være slut, men han er fuld af fortrosthed til, at Kristus ved sin genkomst vil give ham ”retfærdighedens sejrskrans” som belønning for at have ”stridt den gode strid.”

I Hebr 12:1-3 finder vi en alvorlig formaning, som med uformindsket styrke har lydt til alle de hellige op gennem hele Menighedens historie. Den er formuleret sådan, ”Så lad da også os, som har så stor en sky af vidner omkring os, frigøre os for enhver byrde og for synden, som så let omklammer os, og *holde ud i det løb, der ligger foran os*, / idet vi ser hen til Jesus, troens banebryder og fuldender, som for den glædes skyld, der ventede ham, udholdt korset uden at ænse dets skam og nu sidder på højre side af Guds trone. / Hold jer ham for øje, som fandt sig i en sådan modstand fra syndere, for at I ikke skal blive trætte og miste modet.”

Som kristne i dag bør vi således tage vor livsførelse op til revision og forvise os om, at vi er i færd med at løbe det løb, som Skriften taler om. Og må Herren give os nåde til også at fuldføre løbet, så vi kan modtage sejrsprisen.

Kristi sidste formaninger til sin menighed

I Åbenbaringen møder Johannes i et syn den ophøjede og herliggjorte Kristus. Og i den forbindelse bliver han blandt andet pålagt at skrive syv breve, som Herren selv dikterer for ham. Brevene er adresseret til syv menigheder fra kristendommens første tid, som var lokaliseret i syv forskellige byer i Lilleasien. Men de beskriver også syv generelle tilstande, som Kristi menighed kan befinde sig i. Og det er næppe en tilfældighed, at brevet til Laodikea er placeret som det sidste i rækken. Der er således nogle karakteristiske træk ved menigheden i Laodikea, som også skal kendetegne Menigheden i de sidste tider, nemlig at ”frafaldet” skal komme og ”kærligheden blive kold hos de fleste” (2 Thess 2:3; Matt 24:12). Da vi utvivlsomt allerede befinder os i begyndelsen af enden på den nuværende tidsalder, er der vægtige grunde til at opfatte brevet indhold som et budskab fra Kristus til sin menighed i vor samtid.

Det, vi læser i Johannes' Åbenbaring kapitel 3 vers 14-22 er således efter al sandsynlighed en formaning til de kristne, som i dag udgør Kristi legeme på jorden, og derfor bør vi studere dette budskab under nøje selvransagelse. Der står, ”Og skriv til englen for menigheden i Laodikea: Dette siger Amen, det troværdige og sanddru vidne, Guds skabnings ophav: / Jeg kender dine *gerninger*, du er hverken kold eller varm. Gid du var enten kold eller varm! / Men nu, da du er lunken og hverken varm eller kold, vil jeg udspejle dig af min mund. / Siden du siger: Jeg er rig, jeg har samlet til huse og mangler intet, og du ikke ved, at hvis nogen er elendig og ynkelig og fattig og blind og nøgen, er det dig, / så råder jeg dig til hos mig at købe guld, der er lutret i ild, for at du kan blive rig, og hvide klæder at iføre dig, for at din nøgenheds skam ikke skal ses, og salve til at salve dine øjne med, for at du kan se. / Alle dem, jeg elsker, revser og tugter jeg. Vær nidkær og omvend dig! / Se, jeg står ved døren og banker på; hører nogen mig og åbner døren, vil jeg gå ind til ham og holde måltid med ham og han med mig. / Den, der sejrer, vil jeg give sæde hos mig på min trone, ligesom jeg har sejret og har taget sæde hos min fader på hans trone. / Den, der har øre, skal høre, hvad Ånden siger til menighederne.”

Kristus bedømmer ikke Menigheden efter dens trosbekendelse, men på dens gerninger! De helliges gerninger er en klar indikation på deres åndelige tilstand, og ifølge erklæringen i vers 15-16 skal det fremherskende træk ved den menighed, som lever i de sidste tider, være lunkenhed. Derfor vækker den Herrens mishag. Der er vel at mærke *ikke* tale om en falsk kirke, men om Kristi legeme. Og den kendsgerning, at Herren vurderer, at Menighedens generelle tilstand er *så* dårlig, som det faktisk er tilfældet, burde være foruroligende for enhver af os.

Det fremgår tydeligt af vers 17, at Menighedens opfattelse af sin egen tilstand er en ganske anden, end den Jesus giver udtryk for. Den betragter sig selv som ”rig”, fordi den har ”samlet til huse”. Den rigdom, som Menigheden mener at besidde, består i den åndelige kundskab, den har erhvervet sig gennem mange generationer. Vi har stor tillid til vor egen teologi, mens Kristus er langt mere interesseret i vore gerninger. Sidste halvdel af vers 17 viser tydeligt, at hvis Menighedens forkyndelse ikke bærer frugt i form af retfærdige gerninger hos tilhørerne, har hverken forkyndelsen eller tilhørernes livsførelse Herrens anerkendelse. Kristus beskriver således Menigheden i vor tid som ”elendig og ynkelig og fattig og blind og nøgen”! Hvorfor? Hvori består vor fattigdom? Vi er fattige og nøgne, fordi vi ikke har iklædt os ”lysende rene linnedklæder”, det vil sige retfærdige gerninger (Åb 19:8). Og vi er blinde, fordi vi er uvidende om vor egen elendige og ynkelige tilstand.

Herren opfordrer derfor sin menighed til hos sig at ”købe” tre ting, nemlig ”guld, der er lutret i ild”, så den kan blive rig, ”hvide klæder” at iføre sig, så dens nøgenheds skam ikke skal ses, og ”salve” til at salve sine øjne med, så den kan se (vers 18). Hvad symboliserer ”guld”? Det står for *herlighed* i den kommende tidsalder! Den herlighed tildeles de kristne, som har erhvervet sig hvide klæder ved at gøre retfærdige gerninger. Og disse gerninger er et direkte resultat af, at Helligånden har salvet de pågældendes øjne, så de har fået indsigt i, hvad der er Guds vilje.

Ordet ”købe” indicerer, at der er en pris at betale for at praktisere en sådan livsførelse. Men hvordan kan vi købe den øjen-salve og de hvide klæder, som Jesus taler om? Svaret finder vi i vers 20, hvor Kristus inviterer de hellige til at have fællesskab med sig selv. Ordlyden er som følger, ”Se, jeg står ved døren og banker på; hører nogen mig og åbner døren, vil jeg gå ind til ham og holde måltid med ham og han med mig.” Et måltid er indbegrebet af fællesskab. Formålet med måltidet er samtidig at indtage den føde, som er nødvendig for at opretholde livet og være i stand til at arbejde. Det gælder både i fysisk og åndelig forstand. Og vi har i sandhed brug for at prioritere fællesskabet med Herren, hvis vi skal lykkes med vor livsførelse.

Med udsagnet, ”Alle dem, jeg elsker, revser og tugter jeg. Vær nidkær og omvend dig!” (vers 19), tilkendegiver Kristus, at Han ønsker at opdrage enhver, som er født på ny, men også at resultatet af denne opdragelsesproces, som vi er genstand for her i livet, i høj grad er afhængig af vores samarbejdsvilje.

I 1 Kor 13:2 står der, ”Om jeg så har profetisk gave og kender alle hemmeligheder og ejer al kundskab og har al tro, så jeg kan flytte bjerge, men ikke har kærlighed, er jeg intet.” Når vi engang ved Kristi domstol skal stå til regnskab for vor livsførelse, er det ikke et spørgsmål om, hvilke nådegaver vi har haft, eller hvor stor indsigt vi har i Guds ord. Det, der betyder noget, er, om vi har båret Åndens frugt! Det afgørende er med andre ord, om vi har elsket vor næste i kraft af det guddommelige liv, som vi fik del i ved den nye fødsel.

Herren afslutter sin formaning til Menigheden med disse ord, ”Den, der sejrer, vil jeg give sæde hos mig, på min trone, ligesom jeg har sejret og har taget sæde hos min fader på hans trone. / Den, der har øre, skal høre, hvad Ånden siger til menighederne.” At få tildelt sejrsprisen er altså ensbetydende med at få sæde på tronen sammen med Kristus og regere med Ham i Tusindårsriget. En kristen må således *fuldføre løbet* for at få del i Kristi herlighed i det kommende fredsrige, som er grundlagt på retfærdighed.

